

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
12
19 K
40

BASILEÆ,
Typis CONRADI WALDKIRCHII.

cIɔ Iɔ c x.

Epiſtola ſuper Alchimia ad Regem
Neapolitanum.

Rogerius Bacho Anglus de mirabili Poteſtate artis & naturæ.

LIBER DE COMPOSITIONE ALCHEMIÆ,

QVEM EDIDIT MORIENVS Romanus, Calid Regi Aegyptiorum: quem Robertus Castrensis de Arabico in Latinum transtulit.

Domus S. M. Magd. Urbis

PRÆFATIO CASTRENSIS.

LEGIMVS in historijs veterum diuinorum, tres fuisse Philosophos, quorum vnusquisque Hermes vocabatur. Primus autem illorum fuit Enoch, qui alio nomine Hermes, & alio nomine Mercurius. Secundus verò fuit Noe, qui similiter alio nomine Hermes, & alio nomine Mercurius est nuncupatus. Eorum autem tertius, fuit Hermes, qui post diluuium in Aegypto regnauit, & eius regnum diu obtinuit. Iste autem à nostris antecessoribus dictus est Triplex, *propter*

trinam virtutum collectionem, sibi videlicet à domino Deo attributam. Erat autem iste Rex, & Philosophus, & Propheta. Iste verò fuit Hermes, qui post diluuium omnium artium, & disciplinarum, tàm liberalium, quàm etiam mechanicarum, primus fuit inuentor & editor. Omnes namque qui post ipsum fuêre, suo itinere incedere, & suis vestigijs inhaerere nitebantur. Quid plura: longum esset nobis, & etiam difficile, tanti ac magni viri virtutum ornamenta & acta, ad memoriam in praesens reducere. Cùm & hoc genus docendi in huius libri diuini translatione non suscepimus: nec etiam nostri ingenij tenuitas, aut studium vel scribendi negotium, vobis ad hoc explicandum possint sufficere. Sed idcirco eius nomen in huius libri Prologo introduximus: quoniam iam ille hunc librum primus inuenit & edidit. Hic est namque liber diuinus, & diuinitate plenissimus. In eo enim duorum testamentorum (veteris scilibet & noui) continetur vera & perfecta probatio. Si quis namque in hoc libro multum studuerit, & eum plenariè intellexerit, veritas virtusq; testamenti, nec non & vtriusque vitae modus, & sufficienter illum latere non poterunt. Hic est autem liber, qui nominatus

natus

natus est liber de compositione Alchymiæ. Et quoniā quid sit Alchymia, & quæ sit sua compositio, nondum verè vestra cognouit latinitas, in præsenti sermone elucidabo. Posui istud verbum, licet ignotum & admirabile, vt sub diffinitione clarescerct. Hermes verò Philosophus, & alij qui post ipsum fuêre, hoc vocabulum ita diffiniunt, vt in libro de Substantiarum mutatione: Alchymia, est substantia corporea ex vno, & per vnum composita, preciosiora ad inuicem per cognationem & effectum coniungens, & eadem naturali commixtione, ingenijs melioribus naturaliter conuertens. In sequentibus verò hoc quod diximus explanabitur: vbi & de eius compositione ad plenum tractabitur. Sed nos, licet in nobis iuuene sit ingenium, & latinitas permodica: hoc tamen tantum ac tam magnum opus ad transferendum de Arabico in Latinum suscepimus. Vnde & de singulari gratia nobis à Deo inter modernos collata, summo illi Deo viuo, qui trinus extat & vnus, grates referimus. Nomen autem meum in principio Prologi taceri non placuit, ne aliquis hunc nostrum laborem sibi assumeret, & etiam eius laudem & meritum sibi quasi proprium vendicaret. Quid amplius? humiliter omnes rogo & obsecro, ne

quis nostrorum erga meum nomen mentis liuore (quod sæpe à multis fieri consueuit) tabescat. Scit namq; Deus omnium, cui suam conferat gratiam: & spiritus ex gratia procedit, qui quos vult inspirat. Meritò igitur gaudere debemus, quum omnium creator & conditor omnibus quasi particularem suam monstret diuinitatem.

MORIE-

MORIENI ROMANI EREMITAE HIEROSOlymitani Sermo.

OMNES Philosophiæ partes, mens Hermetis diuina plenariè attigit. Quum autem ille per annos multos in magisterij superioris inuentione & editione studuisset, tandem magisterium inuenit primus, & edidit: ac de eo librum composuit, quem sibimet proprium deputauit, & post suum obitum suis discipulis in hæreditatem dereliquit. Post obitum verò illius, discipuli eius in hoc libro & eius præceptis, per multa tempora studuêre, vt scil. eius effectum adipisci possent. Postquam ergo suum consecuti sunt effectum, de eo varia, & etiam innumerabilia dedêre præcepta. Quod idcirco fecerunt, ne ipsi qui post ipsos hanc adepti fuissent scientiam, eam quasi vulgarem insipientibus detegissent. Post multum verò temporis à passione Domini nostri Iesu Christi, surrexit quidam homo diuinus, donis spiritualibus præditus, qui quum in diuinitate permultum temporis studuisset, inter libros diuinos hūc librum inuenit. Fuit autem vir iste ab Alexandria oriundus: vnde suo nomine Adfar Alexandrinus vocabatur. Hic verò postquam librum præfatum inuenit, mente peruigili atque industria in eo studere non desinebat. Postquàm verò in eo studuisset diu, eius effectum atq; scientiam ad plenum est adeptus. Ex hac igitur scientia vir iste diuinus multa varia & innumerabilia dedit præcepta: quæ quum sub suo nomine per vniuersas nostræ regionis partes diuulgata fuissent, mihi tunc temporis in vrbe Roma moranti, huius viri nominis, & illius scientiæ fama quasi volando peruenit. Nam in eo tempore fui ego Romæ (vnde & ortus fueram) constitutus. Eram autem tunc iuuenis,

cuius videlicet mentum prima lanugo nondum obduxerat, studens scilicet, & doctrina Christianus à primæ ætatis gradu ab vtroque parente effectus: cui etiam se tota iam latinitas detexerat. Audito ergo huius viri nomine & fama, parentes & patriam simul festinus deserui, nec quieti nimiæ meos artus exhibui, quousq; Alexandriam deuenissem. Ingressus verò sum ciuitatem, ac tamdiu per vicos & calles nouus hospes incessi, donec huius viri domum inuenissem. Tandem verò illius domum inueni, & eam ingressus sum: quam cùm ingressus fuissem, hunc virum in suo oratorio sedentem, & in suis libris studētem inueni. At ille postquam oculos suos in me defixit, intuens me ait: Amice, huc accede. Accessi autem ad illum, & iuxta eum super stramentum, quod ibi fuerat appositum, consedi. Erat vir iam multum ætate decrepitus, sed adhuc vultu strenuus, & facie & statura corporis decorus. Nam & eius vultus omnia quæ in illius mente latebant, se diligenter intuentibus indicabat. Postquam autem confabulati sumus, quæsiuit ille, quo nomine nuncuparer, & vnde essem oriundus, & quæ meæ viæ causa extitisset. At ego respondi & illi dixi: Ego Morienus vocor, natione Romanus, quem videlicet tui nominis & scientię fama, de parentibus & patria discedere coëgit. At ille subiunxit: Quæ'nam est fides tua, aut cuius deorum cultor existis? At ego respondi: Fidem meam Christianam profiteor. nam Christi sum cultor, & illum Deum trinum & vnum adoro. Postea dixit Adfar: Bonum est autem te me quæsiuisse, & adhuc me homine mundano septum inuenisse. Propalabo namq; tibi totius diuinitatis secreta, quæ ferè omnibus hactenus detegere recusaui. Tu verò mihi totis mentis tuæ viribus intentus adesto: nam & ego te faciam totius meæ disciplinæ filium. His igitur altrinsecus dictis, nimio gaudio sum gauisus. Quid plura? Longum esset nobis in huius operis institutis singula de quibus ad inuicem tractauimus, enumerare & dicere. Remansi tandem cū illo, & me illi in tantum amabilem exhibui, quòd ille mihi totius diuinitatis secreta dixerit. Postea mortuus est Adfar: & ego post eius obitum, post dies paucos ab Alexan-

Alexandria receſſi, & Hieroſolymam deueni, in cuius etiam finibus mihi eremum elegi, in quo vitam meæ fidei & profeſſioni habilem ducere potuiſſem. Inde verò non poſt multos annos ſurrexit quidam Rex in Aegypto nomine Maçoya. Hic autem genuit filium, nomine Gezid, qui poſt mortem ſui patris in Aegypto regnauit, & illius regnum obtinuit. Gezid autem genuit filium nomine Calid, qui poſt mortem ſui patris diu in Aegypto regnauit. Fuit autem Rex iſte ſapiens & prudens vir, & in omni ſcientia perſpicuus: diligebat enim multùm ſapientes & Philoſophos, propter huius libri ſcientiam. Iſte verò non ſinebat inceſſanter per prouincias notos & ignotos inquirere, ſi aliquem inueniſſet, qui ſibi huius libri documenta reuelare potuiſſet. Hoc igitur amore compulſus, multos ſapientum & Philoſophorum ſecum retinebat, qui huius libri magiſterium ſe ſcire profeſſi eſſent, cùm penitus ignorarent. Hos multis & maximis ditabat donis, in eorum verbis diu confiſus. Me itaq; die quadam in eremo exiſtente, fama huius regis mihi à quodam peregrino delata eſt: quam quum audiſſem, eremum dimiſi, & quàm citius potui, ad ſuæ regionis fines tranſmeaui: non ſcil. vt ab eo diuitias, ſeu dona inquirerem, ſed vt diligenter donis ſpiritualibus inſtruerem. Poſtquam verò ſuos fines ſum ingreſſus, loca quàm plurima eundo luſtraui, & tandem regem inueni. Quem cùm inueniſſem, & de quibuſdam ſecum contuliſſem, inueni illum magnę ſapientiæ virum, & omni virtute ornatum ac prudentiſſimum. Dixi ergo ad illum: O bone Rex, Deus te ad melius conuertat. Volo autem vt iubeas mihi domum, & meo magiſterio cōmodam præparari. Iuſſit ergo Rex mihi domum præparari, & ad meum votum ornari. Introiui autem hanc domum neq; ab illa exiui, donec totum compleuerim magiſterium, & completum domi reliqui: ſed circa vas in quo fuerat poſitum, hæc verba depinxi: OMNES QVI SECVM OMNIA HABENT, ALIENO AVXILIO NVLLATENVS INDIGENT. Poſtquam hæc ſcripſi verba, ab vrbe, & omni ipſa regione clàm diſceſſi, & ad meum eremũ ſum regreſſus. Poſtea verò Rex domum, quam dimiſerã, eſt ingreſſus,

& magisterium perfectum quod dimiseram inuenit. Quod cùm magis ac magis diligentiùs intueretur, vidit verba, quæ circum vas scripta dimiseram: quib. perfectis ac bene intellectis, ilicò me absentem defleuit, & omnibus quos huius magisterij causa per multos annos secum retinuerat, iussit capita amputari. Dixit postea Rex: Aduocate Galip meum seruum fidelem. Erat autem Galip suus captiuus, quem sibi eius pater Gezid ante eius obitum, ob sui fidelitatem dederat. Confidebat enim in eo Rex multum, qui dixit ei: O Galip serue mi, nescio quid mihi posthac sit agendum. Dixit autem Galip ad regem: Dux mi, Deus prouidebit quid deinceps simus acturi. Tristatus est autem rex multum, & vltrà quàm credatur die ac nocte condoluit. Factum est autem deinde post annos aliquot, dum rex quadam die ad locum, qui dicitur Dirmaroni, venandi studio exiret, quòd Galip captiuus, hominem quendam in solitudinibus orantem inuenisset: Interrogauit eum & dixit ei: Amice, quis nam es tu, aut vnde venis, vel quò vadis? At ille homo respondit: Ego Hierosolymitanus sum: nam ego in Hierusalem natus sum, & per multos annos in montibus Hierosolymitanis cum quodam eremita conuersatus sum: me autem ibi morante, audiui quomodo Rex Calid incessanter perquireret, qui sibi magisterium Hermetis demõstraret. Postquam autem hoc de rege audiui, mox à mea patria discessi, vt & hoc Regi Galid nunciassem. Scio enim hominem in hoc magisterio doctissimum quem Regi demonstrare valde desidero. Tunc ait Galip: Tace frater, tace, hucusque tibi dixisse sufficiat. Malo autem te viuere quàm mori: nam multi ad Regem venerunt, qui hoc magisterium se scire profitebantur, qui cùm ad suę professionis exitum peruenire non potuissent, à Rege interfecti sunt: Timeo ergo, & tu si cum huiusmodi sermone in conspectu Regis astiteris, ne interficiaris. Tunc homo ille ait: Noli timere hoc, sed in conspectu Regis me venire ne differas. Calip igitur dicit: Hoc mihi iam placet, sed caue ne moriaris. Adduxit ergo Galip hunc hominem, & statuit eum coram Rege & ait: O bone Rex, ecce homo qui mori non metuit. Vt ergo rex suos oculos

oculos in eum defixit, intuens illum ait: Quisnam es tu? At ille respondens ait: Hierosolymitanus sum, qui quum in montibus cum quodam Eremita conuersatus fuissem, audiui à multis tui nominis & bonitatis famam: & quomodo tu indesinenter quæras sapientes & doctores, qui videlicet magisterium Hermetis seriò tibi ostendissent. Veni ergo ad te, ô bone rex, & tu meis acquiescas consilijs, & tui desyderij compos efficiaris. Scio namq; virum in montibus Hierosolymitanis habitantem, cui omnis sapientia à domino Deo reuelata est. Nam in sua fide firmissimus à Deo & hominibus iudicatur. Die namque quadam, quum in suo eremo de rebus quàm plurimis tractaremus, contigit casu quòd mihi diceret, se hoc magisterium posse perficere. Quo audito, cùm in sua veritate sæpiùs mihi cognita confisus, tum ex hoc, quòd in omni anno multa auri & argenti pondera, vti ego sæpiùs videram, ad Hierusalem ciuitatem transmittebat, suo sermone certissimus mecum conferebam: quòd si ego in conspectu tuo assisterem, multis me ac magnis ditares donis, & nunquam à tua gratia me separares. Tunc rex ait: Quis est huiusmodi sermo, quem tu dicis? aut quæ mens ignara huc vsq; te venire persuasit? Nescis stultissime, nescis quot & quales propter huiusmodi sermonem à me interfecti sunt? Sed & si ea quæ tu dicis (quod non opinor) vera essent, & multis tu ditareris donis, & nũquam à mea gratia à modo separareris. Nam si vera non fuerint, maximum scias te subire tormentum. Tunc homo ille ait: O bone Rex, vtroq; tui promisso sum placatus: tu tamẽ meis acquiescas cõsilijs. Item Rex ait: O homo, de qualitate huiusmodi viri & eius habitu mecum pauca conferas: venit namq; ad me annis præteritis vir quidam, qui, vt verum tibi confitear, mihi hoc magisterium perfecit: qui cùm perfecisset, rem effectã, sed non eius scientiam mihi dimisit, & clàm secessit & abijt. Tunc homo ille ait: Vir iste nimis est ætate decrepitus, statura magnus, vultu & facie præclarus, moribus ornatus: cuius etiam vita & habitus Deo non displicent: est enim in montibus Hierosolymitanis eremita. Sed etsi nomen eius multum scire desideras, Morienus Romanus, senex,

eremita nominatur. Tunc conuersus Rex ad suum seruum Galip, dicit: Hic verè est homo ille, de quo hactenus tecum condolui. Dixit autem Galip: O bone Rex, ita est, vt ego existimo. Gauisus est Rex multùm, & vltrà quàm credi potest, hunc hominem benigniùs accepit. Iussit ergo Rex huic homini dari quamplurima, & insuper maiora ei promisit. Hæc est igitur historia Morieni Romani, quomodo scilicet ipse magisterium Hermetis est adeptus.

Incipit sermo Galip, serui & captiui, regis Calid, filij Gezid, filij Macoya.

Dixit Galip captiuus: Post paucos quidem dies, postquam hæc ab eo homine regi nunciata fuissent, venit hic homo & stetit coram rege & ait: O Rex bone, Deus ad bonum te cōuertat. Nolo autem vt ea quæ tibi promisimus, diutiùs differamus. Aduoca ergo omnes tuos subditos seruos natu meliores, & ex eis mihi aliquos accommoda, qui mecum veniant, & mecum simul reuertantur: grandis enim nobis restat via. At Rex vultu placido illum intuens ait: Bene dicis fiat. Tunc iussit me Rex festinanter coram se aduocari: qui quum coram se stetissem, dixit: O Galip serue bone, congrega omnes meos natu meliores tecum, & ex illis quot & quales huic homini placuerint elige, qui videlicet vobiscum simul vadant & reuertantur: nam ille dixit, grandis nobis restat via. Feci igitur iuxta quod Rex mihi præceperat: & post paucos dies iter nostrū incepimus. Hierusalem quidem iter incepimus, & per multa loca inuia & deserta eundo, multos dies consumpsimus, & tandem Hierosolymam deuenimus. Qui quum in solitudinibus montium errando fatigaremur, inuenimus eremum, in quo Morienus Romanus, senex eremita vitam suam ducebat. Quem quum ingrederemur, inuenimus ibi quendam virum senem, statura longum, in corpore macrum, vultu & facie præclarum, de cuius etiam situ & habitu multum sumus admirati. Eius namque tota cutis ab asperitate cilicij, quo erat indutus, rugosa existebat. Tunc dixit nobis homo ille, qui nos secum

cum huc adduxerat: O socij, hic est Morienus Romanus senex Eremita. At ego dum magis ac magis illum diligentiùs intuerer, eum ilicò agnoui: quo agnito, illum ex parte regis Calid salutaui. Cuius audito nomine, vir bonus subrisit, & nos propiùs iussit accedere. Gauisi sumus ergo, & læti cum eo consedimus. Interrogauit autem nos vir Dei, & de statu nostri Regis, & de statu Regni. quæ quum illi nuntiarem, viæ nostræ causam sibi propalaui. At ille ad se conuersus ait: Multum gaudeo filij, quoniam me inuenistis. Ibo enim vobiscum: vt & Rex Calid me diu exoptatum videat, & quę sit mira Creatoris potentia à me recognoscat. Postquam igitur per dies aliquot artus nostros labore itineris fatigatos recreauimus, redeuntes iter incepimus, & in nostram patriam regressi sumus. Qui quum coram rege venissemus, vidit rex virum Dei: quem cùm vidisset, ilicò eum cognovit, & me recipiens ait: O Galip serue bone, hic est verè vir propter quem tecum diu condolui. Volo autem vt ea quæ vobis in itinere obuiauerunt, mihi protinus edisseras. At ego totam rem à suo principio sibi ordine digessi. Aduocauit ergo rex virum Dei, quem adduximus, & eum iuxta se sedere fecit, & dixit ei: O senex, ego volo vt tu nomen tuum mihi dicas, & tuæ professionis modum pandas: non enim in altera vice licuit hæc omnia à te inquirere. De tuis namq; verbis adhuc diffidebam. Tunc vir Dei respondit: Ego Morienus Romanus vocor. Mea autem professio, fidei Christianæ est. Mea quoq; religio & habitus, sunt eremitæ. Tunc Rex ait: O Moriene quot transierunt anni postquàm vitam & habitum Eremitæ elegisti? At ille respondit: Post quatuor quidem annos à morte Herculis Regis, eremita incedo. Placatus est igitur multùm Rex super huius viri prudentiam, & eius humilitatem, & eius patientiam & verecundiam ac venustatem. Non enim erat ille lingua verbosus, aut mente elatus: erat autem humilis, prudens & beneuolus, vti talem esse decebat. Postea dixit rex: O Moriene nónne esset tibi melius cum conuentibus qui Deum orant, in ecclesijs consistere, quàm solus in montibus & eorum solitudinibus habitare? At Morienus dixit:

Bene habeas, mi Rex: Bonum quod nunc habeo, & in futuro expecto, ex Deo est, & in eius manu collocatum. Ipse autem quod velit faciat: Nec ego dubito, quin mihi inter conuentus & cœtus maior inueniatur requies, & in solitudinibus & montibus labor, sed nemo metit nisi qui seminat: & quod seminauerit, hoc etiam metet. Spero itaque quòd diuinitatis bonitas, in vita huius Mundi me nō derelinquat: nam requiei aditus nimis est coarctatus, neque ad illam quisquam potest ingredi, nisi per animæ afflictionem. Dixit ergo Rex: Omnia quidem quæ dicis, indubitanter vera sunt: sed quia ex fideli procedunt animo, falsa videntur. Hoc autem dicebat Rex, quoniam adhuc cultor idolorum erat. Respondit autem Morienus: Si ea quæ profero, tu vera esse concedis, animum, à quo illa procedunt, te verum esse & veridicum concedere necesse est. Nam ex veris & vera procedunt: & ex falsis, falsa: ex æternis, æterna: ex transitorijs, transitoria: ex bonis, bona: & ex malis, mala. Dixit itaque Rex: O Moriene, multa quidem mihi de te, & tua constantia, & tua fide sunt relata: vnde vehementer admiror, cùm & illa videam & audiam iam esse vera. Hæc itaque fuit causa, quare multum & te videre, simulq; audire diu exoptaram. Volo namque vt inter quædam (de quibus erimus tractaturi) me quibusdam alijs quasi documentis instruas, simulque edoceas. Tunc dixit illi Morienus: O Rex, omnipotens Deus te ad melius conuertat: nam ego non sum de quo multùm debeas admirari. Ex filijs Adæ vnus existo. Omnes quidem ex vno processimus, & iterum ad vnum, licet diuerso tramite, reuertemur. Temporum quidem longa mutatio, hominem sub tempore constitutum confundit, & mutat. Nec ego adhuc in tantum sum mutatus, quòd alij multi, qui ante me fuerunt, magis non mutentur. Vltimam autem mutationem mors dira subsequitur, qua videlicet nulla pœna deterior iudicatur. Nam ante corporis & animæ coniunctionem & post eorum dissolutionem, pœna omni morte crudelior animam expectat. Sed & omnipotens Creator, qui omnia ex seipso creat & format, semper sit in nostro auxilio. Tunc dixit illi Rex: O Mo-

O Moriene, ex his quæ modò dicebas, video quid tu existimes me te velle deridere. Iuxta ergo hanc opinionem, licet senex & prudens videaris, potiùs es deridendus quàm laudandus. Posthæc aduocauit me Rex & dixit mihi: O Calip serue bone, vade & quære huic homini domum, intus scilicet & extra pulchram, & multò ornamento ornatam, sitq; vicina palatio: simul quæras & hominem suæ fidei professorem, doctum scilicet & senem ac moribus ornatum, cuius dictis & monitis consoletur, & eius animus in pace residcat. Video enim illum quasi deterritum, & in me minimè confidentem. Feci igitur iuxta quod Rex mihi præcepit. Rex verò ad eum quotidie veniebat, & cum illo per horas aliquot residebat. Alloquebatur enim illum, & confortabat, nihil tamen de suo magisterio eum interrogabat. Postquam autem inter illos magna notitia creuit, & amor, Morienus se regi multum credidit, & in eo cōfidit. Interrogabat autem Rex de Romanorū legibus, & vtrum secundum temporis circuitum eorum leges mutarētur: de Regum, & Consulum consuetudine, nec non & de Græcorū historijs simul interrogabat. Et Morienus in his omnibus illi decenter respondebat. Dilexit igitur Rex Morienum intantum, inquantum antea neminem dilexerat. Factum est igitur, dum quadam die in vnum fabularentur, quòd Rex Morieno diceret: O senex sapientissime omniū, scito quòd diu ego à multis quæsiui magisterium Hermetis, sed neminem hactenus inuenire potui, qui rem eius veram mihi panderet. Ob hoc igitur in altera vice, quando tu à nostris finibus clam discessisti, postquam literas, quas circa vas, in quo positum fuerat magisteriū, scripseras, legissem, & earū intellectum accepissem, omnibus, quos propter hanc sciētiam mecū per annos multos retinueram, ilicò iussi capita amputari. Rogo igitur te, ô senex bone, & omnium sapientissime, quatenus eius rationem veram, atque eius speciem & substantiam mihi edisseras, vt mea diuturna expectatio gaudenter per te cōpleatur. Quod quidem si feceris, & me ipsum, & omnia quæ mecum possideo, acquires: & si libuerit, in tuam patriam vnà reuertemur. Nolo enim amodo te in me quoquo-

modo dubitare, neque tuo animo vllum timorem ex vlla opinione conferas. Tunc Morienus respondit: O bone Rex & sapiens, Deus te conuertat ad melius: Nunc autem bene intelligo, quapropter ad me misisti: indigebas enim me multum & idcircò misisti. Ego autem ad te gaudenter aduenì, vt & te hoc magisterium edoceam, & quæ sit mira Dei virtus, manifestè demonstrem. Timorem autem, de quo paulò antè dicebas, non timeo, nec de te hactenus despero. Omnis enim qui timuerit, in veritate non est perfectus: Et maximè sapientem timere aliquid non decet. Nam si timuerit, citò desperabit. Quòd si desperauerit, eius animus vacillabit: nec vllatenus suæ intentionis consequetur effectum. Et quoniam iam nunc intelligo te me minimè amore amplecti, videoque te multum in tua inquisitione seuerum moribus esse, & actu pium, & patientem, non decet me diutius hoc magisterium tibi recondere, vel celare. Iam nunc ad tuum propositum, & tuam longam inquisitionem faciliùs omnium peruenisti. Sit nomen Domini per secula seculorum benedictum. Ad hæc ergo subrisit Rex, & ait: Nūc verò scio quòd omni homini præstat Deus patientiam, crudeliter confunditur: Festinatio enim ex parte diaboli est. Ego autem sum nepos Machoya, & filius Regis Gezid. Et non est aliqua fortitudo, nisi cum summo Deo qui vnus est altissimus. Dixit autem Morienus: O bone Rex, Deus ad melius te conuertat. Esto modò ad iudicium huius magisterij, & scies illud bene, & intelliges. In illius verò introitu, & exitu, multum studere memento: quoniam omnia quæ illi pertinent, annuente Domino, faciliùs consequeris.

Hæc enim res, quam iamdiu quæsiuisti, per vim aut iram non accipitur, nec perpetratur. Accipitur enim per patientiam, & humilitatem, & amorem certum, ac perfectissimum. Confert enim Deus hanc diuinam, & puram scientiam suis fidelibus & seruis: illis scilicet quibus eam à primæua rerum natura conferre disposuit, sua mirabili fortitudine. Quæ quum alicui ex suis fidelibus collata fuerit, decet ipsum priùs præuidere, cui postea eam committat & detegat. Nam hæc res nihil

nihil nisi donum Dei altissimi potest: qui prout vult, & etiam cui vult, ex suis seruis & fidelibus illud committit, & monstrat. Decet igitur, omnipotenti Deo esse in omnibus humiles, & omnino subiectos: Tunc Rex ait: nos quidem verè scimus & cognoscimus, quoniã nulla est rerum perfectio, absque diuinitatis auxilio, & eius demonstratione. Ipse enim est altissimus & impermutabilis. Postea adiurauit me Rex, & mihi dixit. O Galip serue bone, sede citò, & tuo stylo omnia, de quibus nũc inter nos conferemus, memoriæ commenda. Tunc dixit Morienus: Omnipotens Dominus, & omnium creator, ex omnipotentia sanos omnipotẽtes creauit: quoniam ipsi nequeunt eis ordinem transmutare: id est, nequeunt postponere ea, quæ ipse præponit, aut præponere ea quæ ipse postponit. Nec est aliquid scire possibile illis, nisi per illius demonstrationem: nec etiam aliquid consequi poterunt, nisi ille eos cõsequi illud præiudicauerit: Nec quicquam retinere valebunt, nisi per fortitudinem à summo Deo sibi diuinitus collatum. Sed & (vnde magis est admirandum) animos suos etiam ipsi regere non possunt diutius, nisi vsque ad terminum, qui à Deo super eos constitutus est. Præponit enim dominus ex suis seruis quos vult, & eligit, vt hanc scientiam diuinam homini celatam quærant, & quæsitam secum retineant.

Hæc enim scientia est, quæ dominum suum abstrahit ab huius Mundi miseria, & ad scientiam bonorum futurorum reducit. Temporibus verò præteritis semper vicissim hanc sapientiam sibi hæreditabant: postea verò ista scientia ferè fuit contempta: Sed libri multi veterum dominorum remanserunt, in quibus illa continetur tota vera, & sine mendacio: nec tamen quisque inueniebatur, qui videlicet ipsam tũc ad effectum perduceret: propter nomina multa & diuersa, quę rebus ei attinentibus à sapientibus antiquioribus iamdudum fuerant imposita. Sed ego huius rei veritatem, vt olim tu cognouisti, perfectè retinui. Nostri quidem antecessores, huius magisterij nomina multiplicata & variata tradebant, grauissimis sophisticis circumtecta: sed omnia tamen veridica, & sæpiùs comprobata. Quod to-

tum egisse arbitrabantur, propter stultorum insipientiam: vt dicta sua non intelligerent, nisi qui tali & tanto magisterio digni iudicarentur. Si quis ergo eorum dicta inuenerit, in illis diligenter studeat, donec ea recto modo intelligat. Non enim decet quenquam se ab hoc magisterio retrahere: sed debet suam fidem, & suam spem in Deo altissimo firmiter configere, & illum assiduè hoc efflagitare, quatenus istud diuinum & admirabile opus possit perficere. Similiter Deum omnipotentem, & eius auxilium implorare, vt eum Deus ad res meliores pulchriori modo cõuertat, & faciat illum huius magisterij scientiam super lineam rectam absque omni deuiatione fœliciter adipisci. Tunc Rex ait: Iam si libet, ô Moriene, hęc dicta, atq; mandata dici sufficiant. Ego enim intellecta consequor, & intellecta pro virili obseruabo: & maximè quum tu senex & sapiens, hoc magisterium mihi edocere non negligas. Explana igitur mihi hoc quod diu exopto, explanatione facillima: ne eius studij grauitas in hac re me diu confundat. In primis igitur ab eius exordio mihi iam edisseras, & dicas, vt omnis ordo præposterus procul à nostra disputatione abijciatur. Ad hæc Morienus respondit: Rem quidem ex ordine digestam tibi declarabo. Tu verò ea quæ velis nunc inquirere non differas.

INCIPIVNT INTERROGATIONES Regis Calid, & responsiones Morieni, de quibus artificium magisterij Hermetis constare comprobatur.

CALID Rex, ô Moriene, primùm quærere libet, quæ & qualis sit huiusmodi rei principalis substãtia & materia: & vtrum multæ aut plures sint: aut ex vna tantummodò conficiatur. MORIENVS: Omnis autem res, vsq; dum per suum effectum dignoscatur, multorum testimonio verior comprobatur. Sed antequam antiquiora testimonia tibi ad præsens adducam, hoc quidem quod nos de eius principali substantia & materia sæpe comprobauimus, explicabo. Si autem ea quæ tibi dixero, & testimonia antiquorum rectè inspe-

inspexeris, apertè cognosces nos omnes in vno conuenire, & omnia quæ dicimus vera proferre. Quod igitur interrogasti, sic accipe. Huius rei prima & principalis substantia & materia est vna, & de ea est vnum, & cum ea fit, neque aliquid sibi additur vel minuitur. Ecce iam habes quod interrogasti. Nunc verò testimonia antiquorum tibi adducam, vt omnes in vnum concordare iudicemur. Hercules verò quidam Rex sapiens & Philosophus, cùm à quibusdam suorum interrogaretur, dixit: Hoc autem magisterium ex vna primùm radice procedit, quæ postmodum in plures res expanditur, & iterum ad vnum reuertitur: & scito fore necesse recipere aërem. Arsicanus quoq; Philosophus ait: quatuor autem elementa: id est, calor, frigus, humiditas & siccitas, ex vno fonte procedunt, & eorum quædam alia ex alijs ijsdem conficiuntur. Ex his verò quatuor quædam sunt quasi radices: & quædam quasi ex his radicibus composita. Quæ verò sunt radices, sunt aqua & ignis: quæ verò ex his cōposita, terra & aër. Item Arsicanus ad Mariam: Nostra inquit, aqua nostrā terram habet superantiam, quæ est magna lucida & pura. Nam & de grossitie aquæ terra concreatur. Hermes quoq; ait: Terra est mater elementorum: de terra procedunt, & ad terram reuertuntur. Hermes iterum ait: Quomodo omnia ex vno procedunt, sic meum magisterium ex vna fit substantia, & materia. Et vt elementa quatuor in corpore humano continentur, sic Deus creauit illa sita & distincta, & coniuncta, collecta quoque ac per totum corpus diffusa: quoniam vnum corpus illa commergit, & in vnum retinet, & tamen vnumquodque illorum efficit opus ab opere alterius dissimile. Et licet in vno sint corpore: tamen diuersum habent colorem & diuersum dominium. Eodem igitur modo de hoc magisterio intelligendum est. Multa quoq; huiusmodi testimonia, Philosophi de hoc magisterio dixère: quorum quædam in sequentibus dicemus. Rex Calid: Quo modo, & qua ratione fieri potest, quod huius magisterij vna sit radix & vna substantia & vna materia, quum apud Philosophos eius radicis nomina multa, & multiplicia inueniantur? Morienus: Multiplicia quidem sunt eius radicis

nomina, sed si ea quæ supradicta sunt, recto ordine inspexeris, vnam eius radicem & substantiam & materiam inuenies. Quod vt faciliùs accipias, adhuc quædam antiquorum testimonia tibi reserabo. Rex Calid: Perfice, mihi narrando huius operis magisterium. Morienus: Hercules quidam ad quosdam discipulorum dixit: Lapillus autem dactili, ex palma nutritur, & palma ex suo lapillo, & cuius etiã radice plurimi Ramuli concrescunt, qui suum numerum multiplicent & augeant propter eam. Hermes autem ait: Respice Rubeum completum, & Rubeum à sua rubedine diminutum, omnemq; rubedinem: Considera quoq; citrinum completum, & citrinum à sua citrinitate diminutum, omnemque citrinitatem: & nigrum quoque completum, & nigrum à sua nigredine diminutum, omnemque nigredinem. Similiter spica ex grano procedit, & multi Ramuli ex vna arbore exeũt, licet arbor à suo germine ortum assumat. Quidam quoque homo sapiens, qui propter Deum, totum Mundum dimiserat, exemplum consimile nobis adducit. Ait enim: Prima hominis creatio est sperma, & de vno grano centum grana procreantur, & de germine, magna concrescit arbor, & de vno homine sibi similis mulier extrahitur, ex quibus sæpe multi filij & filiæ in colore & aspectu, vel apparentia nascuntur dissimiles. Iterum idem sapiens dicit: Considera sartorem, qui scilicet vestes suere cõsueuit, quoniam de panno interulam, siue vestem quamlibet aliam componit, cuius scilicet partes, diuersa nomina sortiuntur: quę etiamsi naturaliter considerentur, ex ipso panno formatæ inuenientur: est tamen vnus pannus & materia principalis ex qua vestis conficitur. Nam torale, & manicæ, & girones, licet, quantum ad vestis partes, diuersa habeant nomina, tamen principalis eorum materia est pannus. Nam & de ipso pãno fila, quibus partes ipsius vestis in vnum iungantur, extrahuntur, non quòd ipse pannus alio à se diuerso ad hoc indigeat. Simili igitur modo hoc magisterium est vnum per se existens, nec alio indiget. Quoniam apud Philosophos hoc magisterium est tectum & absconsum, & vbicunque fuerit, mille nominibus nominatur. Est etiam sigillatum, neque

nisi

nisi sapientibus apertum: quoniam sapientes hoc magisterium multum quærunt, & quæsitum inueniunt, & inuentum simul amant & ornant: stulti verò illud derident, & apud illos pro minimo, aut quod verius, pro nihilo reputatur. Ignorant enim quid hoc sit: & hęc nomina sunt illa, quæ sapientes nominauerunt in lib. suis, quorum vnum est sperma, quod quãdo vertitur, in sanguinem mutatur: ac demum coagulatur, & fit quasi frustum carnis commixtum: & tali modo fit, donec vna creatura alteram habeat formam, scil. hominis succedentem, & tunc hominem fieri necesse est. Ex his quoque nominibus, est aliud nomen vt palma, quemadmodum ex colore pomorum eius, atque ex colore naturarum eius, antequam ad suam perfectionem perueniāt. Aliud quoq; nomē est vt arbor malorum granatorum: & veluti triticum & lac, atque alia nomina quamplurima, quorum omnium est vna radix: sed secundùm diuersos effectus, diuersos colores, diuersas naturas, & nomina multa atq; diuersa ipsi rei imponunt, vt Herizartem ait Philosophus: Ego veritatem dico, quòd nihil aliud huius magisterij artifices in errores detrusit, nisi varietas & eius nominum multitudo. Sed si quis rectè cognouerit, quòd hæc nomina nō sunt nisi colores in coniunctione apparētes, in huius magisterij via non deuiabit. Rex Calid: Multum autem intelligere desidero, vtrū isti colores, de quibus paulò antè dicebas, eos scil. de vno in aliud mutari, vna dispositione vel confectione, vel duabus seu pluribus sic mutentur. Morienus: Vna sola confectione vel specie sic materia mutatur: sed quantò magis ei ignis colorem innouat, tantò magis ea plurima nomina imponuntur: vnde Datin Philosophus ait ad Euticem: Ego tibi ostendam, quod sapientes huius magisterij dispositiones vel cōfectiones alia de causa non multiplicauerunt, nisi vt sapientes in hoc magisterio instruerent, & insipientes penitùs excęcarent. Quoniam hoc magisterium vnum nomen habet, & hoc proprium sibi deputatur: sic etiam vnam habet dispositionem atq; etiam vnam viam linearem: & hoc modo, licet Sapientes eius nomina & sua dicta mutarunt, tamen noluerunt nisi rem vnam intelligere, &

vnam dispositionem. Sufficiat igitur tibi, ô bone Rex, de huiusmodi hactenus inquirere ac perscrutari. Nam sapientes qui ante nos fuerunt, multas nominauerunt confectiones, & multa pondera & multos colores: & sic super vulgus dicta sua allegorizauerunt: neq; tamen sunt mentiti: sed locuti sunt vt eis bonum videbatur, & vt ipsi ad inuicem intelligebant, vt etiam hoc alios lateret Rex Calid: De eius natura atq; substantia tibi iam dixisse sufficiat. Nunc verò de eius colore mihi manifestare digneris: quia nolo vt sub allegoria aut similitudine aliquid mecum inde conferas. Morienus: Mos autem erat sapientum, quod suum assos de eo & cum eo semper faciebant. Assos Arabicè, alumen interpretatur Latinè. Sed & hoc faciebant, antequam aliquid cum eo tingerent. O bone Rex, sufficiunt tibi hæc quæ ego profero: an ad antiquiora reuertemur testimonia? Quòd si exemplum desideras, dicta Datin Philosophi sic accipe. Ait enim: Noster quidem Lato, quamuis primùm sit rubeus, tamen est inutilis: sed si post rubedinem in album vertatur, multum valebit. Ob hoc itaque idem Datin dicit ad Euthicen: ô Euthice, ista restent sic firma & omnino bene credita: nam sapientes de hoc sic dixerunt: Iam abstulimus nigredinem, & cum sale anatron: id est, sale nitri, & almizadir, cuius complexio est frigida & sicca, fiximus albedinem: quare ei hoc nomen imponimus Borteza, quod Arabicè Tincar dicitur. Dictum autem Datin Philosophi, per dictum Hermetis comprobatur. Dicit autem Hermes: In primis est nigredo: postea cum sale anatron sequitur albedo: & in primis fuit Rubeum, & in vltimis album, & sic eius nigredo omnino aufertur, ac demùm vertitur in ruborem lucidum & nimis clarum. Maria quoq; dicit: Quando autem Laton cum allzebric: id est, sulphure comburitur, & mollicies super eum funditur, ita vt feruor illius tollatur, tunc omnis eius obscuritas atq; nigredo, ab illo aufertur, & sic in aurum purissimum couertitur. Item Datin Philosophus ait: Si autem Laton cum sulphure comburatur, & mollicies super eum frequenter fundatur, eius natura de bono in melius auxilio Dei conuertetur. Alius quoq; dicit: Quando autem purus

laton

laton tamdiu decoquitur, donec veluti oculi piſcium eluceſcat, eius vtilitas expectanda erit. Et tunc ſcito, quòd ille ad ſuam naturam atque colorem reuertetur. Et alius ſimiliter dicit: quòd quantò magis aliquid abluitur, tantò magis limpidius hoc melius apparebit: quòd ſi ablutus non fuerit, limpidus non apparebit, neq; ad ſuum colorem reuertetur. Et item Maria dicit: Nihil eſt, quod à latone ſuam obſcuritatem, vel ſuum poſſit auferre colorem. Sed Azoc eſt quaſi eius tegumentum. Primùm videlicet quando decoquitur: nam & eum colorat & album reddit: ac iterum dominatur laton Azoc:id eſt, vinum, vel Rubeum reddit.

Alius quoque Philoſophus ait: Quòd Azoc nequit ſubſtantialiter Latoni ſuum auferre colorem, vel eum mutare, niſi quantum ad viſum, ſed latonem ab Azoc, ſuam auferre ſubſtantialem albedinem: quoniam ineſt mirabilis fortitudo, quæ ſuper omnes colores apparet. Nam quum colores abluuntur, & nigredo atq; immunditia aufertur, ita quòd album appareat, laton quidem Azoc poſtea nominatur, & eum reddit rubicundum. Datin quoq; Philoſophus ait: quòd omnis res, non eſt niſi de eo & cum eo: & quòd omnis tinctura, à ſuo conſimili procedit. Adarmath ſimiliter ſapiens & Philoſophus ait: Quòd omnia harum rerum nomina, & earum ſimilitudines, nulla alia de cauſa antiquis vocātur, neque variantur, niſi vt vos intelligatis, quòd huius rei principium ſuper ſuum finem teſtificatur, & ſuus finis, ſuper ſuum principium. Et vt ſciatis, quòd hoc totum non eſt niſi vna res, quæ ſcilicet habet patrem & matrem: & eius pater & mater eam nutriunt, atq; paſcunt, non quòd ipſa à ſuo patre aut matre aliquo modo differre poſſit. Euthicē quoq; dicit: Quî fieri poteſt, quòd ſpecies è ſuo genere tingatur? Datin quoque Philoſophus ſimiliter dicit: Vnde eſt quidem quod ex eo proceſſit, & in illum reuertetur? Rex Calid: Hactenus & de huiuſmodi lapidis natura & eius colore ſatis diſputauimus: nunc verò de illius naturali compoſitione, eius tactu, nec non & illius pōdere & guſtu diſſeramus. Morienus: Tactus autem huius lapidis, mollis eſt: & maior mollicies eſt in eo, quàm in ſuo corpore. Pondus verò

illius multum est graue: & eius gustus dulcissimus: & eius natura aërea. Rex Calid: Qualis est ergo eius odor ante & post suam confectionem? Morienus: Ante confectionem nimis est grauis & fœtidus: & post confectionem est eius odor bonus iuxta hoc quod sapiens dicit: Ista quidem aqua à corpore mortuo, & iam inanimato tollit odorem. Nam & eius odor est malus, & odori sepulchrorum assimilatur. Vnde etiam ait sapiens: Quicunque animam dealbauerit, & eam rursum ascendere fecerit, & corpus bene custodierit, & ab eo omnem obscuritatem abstulerit, & odorem malum ab illo extraxerit, ipsam in corpus infundere poterit. Et in hora coniunctionis maxima miracula apparebunt. Vnde quidam Philosophorum, dum coram Maria simul conuenissent, ad illam dixerunt: Beata es Maria, quoniam diuinum secretum occultum & semper ornatum tibi reuelatum est. Rex Calid: Expone mihi naturas mutantes: id est, quomodo id quod est inferius, superius ascendit, & qua ratione, quod est superius inferius descendit: & qualiter vnum eorum alteri coniungitur, ita quòd ad inuicem misceantur.

Quid etiam sit hoc, quod ea faciat misceri: quomodo etiam veniat aqua benedicta, illa adaquare & rigare, & à suo odore fœtido mundare. Hic enim est odor, qui assimilatur odori sepulchrorum, in quibus videlicet mortui sepeliuntur. Morienus: Ista quidem res est, de qua meritò scribit Philosophus Azinabā. Ait enim Oziambe, quibus nominibus potest hæc res naturaliter appellari? At ille dicit: naturaliter hæc res vulphi: id est, animal appellatur. Et postea fit eius odor suauis & bonus, nec remanet in ea quicquam obscuritatis neq; fœtoris. Rex Calid: Hæc à modo de huius rei communi inquisitione nobis sufficiant. Nunc autem quærere libet, vtrum hæc res multum vilis, an cara inueniatur? Tu ergo inde mihi verum respondeas.

Morienus: Vide quid dixerit sapiens: quod videlicet hoc magisterium ex vna sola re fieri consueuit. Hoc igitur tuo animo adhibeas, & tecum inde conferas: neque sit aliquid quod tibi in hoc cōtradicat. Scito igitur quòd sulphur zarnet: id est, auripigmentum citò comburitur,

buritur,& à cōbustione citò consumitur:sed Azoe diutiùs sustinet combustionem: Omnes enim species igni appositę citò consumuntur. Quomodo ergo exspectabis bonum ab eo, quod citò ab ignis combustione con sumitur,& ab igne comburitur,& in carbonem redigitur? Hoc etiam te scire conuenit, quòd nullus lapis neque germen huic magisterio conuenit. Sed considera si poteris rem puram atque mundissimam rectè dirigere: sin autem tua operatio inefficax esset. Sapientes autem disposuerunt, & dixerunt, quòd si hoc quod quæris in sterquilinio inueneris, illud accipe: si verò in sterquilinio non inueneris,tolle manum à marsupio. Omnis enim res quæ magno emitur precio, in huiusmodi artificio mendax,& inutilis reperitur. Hæc igitur expositio,in hoc loco tibi sufficiat. Sed caue ne in hoc magisterio quicquam expendas: quoniam postquā completum fuerit,expensis non indigebis. Vnde Datin Philosophus ait: Ego autem tibi commendo, ne in specierum ponderibus quicquam expendas,& maximè in auri magisterio. Item ait: Quicunq; ad hoc magisterium aliud ab hoc lapide quæsiuerit, assimilabitur viro per scalam absque gradibus nitenti ascendere,quòd quum nequiuerit, super suam faciem pronus in terram decidit. Rex Calid: Hoc quod tu dicis est ne rarum,an multum de eo inuenitur? Morien. Non est hoc nisi,sicut sapiens dicit, ad diuitem scilicet & pauperem, & ad largum & ad auarum, euntem quoq; & sedentem. Nam hoc in vijs proijcitur,& in sterquilinijs suis calcatur, & multi iā in sterquilinijs foderunt,vt hoc ab eis extraherent,& in hoc decepti sunt: Sed sapientes ipsam rē cognouerunt,& eam rem vnam sæpiùs probauerunt: quæ scilicet in se continet quatuor elementa, & illis dominatur. Rex Calid: Quo in loco,vel in qua minera quæritur hæc res, donec inueniatur? Ad hoc Morienus obticuit & fronte demissa, diu cogitauit quid Regi, posset respondere: tandem erexit se & dixit: O Rex verum tibi confiteor,quòd hæc res diuino nutu in sua creatione magis configitur. Omnis enim qui à Deo creatur, sine ea persistere non potest. Rex Calid: Explicandum est hoc quod dixisti. Morienus ait: Discipuli autē Hercu

lis ipsum interrogauerunt & dixerunt: O bone magister, sapientes qui ante nos fuerunt, libros de hoc magisterio expositos, suis filijs & discipulis demiserunt; Precamur te magister, quatenus huius magisterij expositionem nobis non taceas, sed hoc quod ab antiquis quasi obscurum relinquitur, nobis declarare non differas. At ille dixit: O filij sapientiæ, scitote quòd Deus creator altissimus benedictus, Mundū ex quatuor elementis dissimilibus creauit posuitq; hominem inter ipsa elementa maius ornamentum. Rex Calid: Adiunge mihi adhuc super hoc (quomodo dixisti) explanationem. Morienus: Quid tibi multa referam? Hęc enim res à te extrahitur: cuius etiam minera tu existis, apud te namque illam inueniunt, & vt verius confitear, à te accipiunt: quod quum probaueris amor eius & dilectio in te augebitur. Et scias hoc verum & indubitabile permanere. Rex Calid: Nouisti ne vnquam alium lapidem, qui huic lapidi assimiletur, & cuius effectu & potentia, hoc idem possit perpetrari? Morienus: Non noui ego alium lapidem, qui huic lapidi assimiletur, neque qui illius habet effectum. In hoc enim lapide quatuor continentur elementa, assimilaturque Mundo, & Mundi compositioni, neque in Mundo alius lapis inuenitur, qui huic assimiletur, in creatione scilicet vel natura. Quicunque igitur alium lapidem in hoc magisterio quæsierit, eius operatio omnino frustrabitur. Adhuc etiam est tibi aliquid addiscendum, scilicet huius magisterij principium. Nam & ego ab omni errore te auferam. Vide ergo ne hanc radicem prætereas, neque aliquando quæras eius mutationes: quoniam fructum neque bonum tibi quæsitum poteris inuenire. Item te moneo, vt ea quæ dicta sunt superiùs, penitùs obserues. Rex Calid: O Moriene, mihi modo edissere qualitatem huius dispositionis. Deus enim in nostro iam erit auxilio. Morienus:

Ego eam tibi dicam, vt ab antiquis est mihi tradita: Bene enim interrogas. In directione igitur huius confectionis, has dispositionis partes suo ordine rationabiliter cōstitutas obserues, & nullatenus prætermittas. Prima earum est coitus: secunda est conceptio: tertia, prægna-

prægnatio:quarta, ortus: quinta,nutrimentum. Si non fuerit igitur coitus, non erit conceptio: & si non fuerit conceptio,non erit prægnatio: & si non fuerit prægnatio,ortus vllo modo non sequetur.Hæc est enim huius dispositionis directio,quę scil.homini creationi assimilatur.Omnipotẽs enim creator altissimus,magnus, cuius nomen semper sit benedictum, creauit hominem, non ex partibus constitutiuis,vt est domus, quæ ex suis partibus constat constitutiuis: Non est enim res quæ homini esse constituat. Domus autẽ constat ex suis par tib.constitutiuis: vt est paries,tectum, & fundamẽtum. Hæc enim sunt partes domus, & res inuentæ dicuntur. Homo verò nõ sic constat:quoniam creatura est. Nam homo quum mutatur eius essentia,de re ad rem melio rẽ transire videtur: & sic semper persistit homo in creatione, qui à rebus inuentis multum distare videtur: & sic procedit de die in diem,& de mense in mensem,vsq; dum creator altissimus magnus suam cõpleat creaturam,in tempore scilicet certo,diebus diffinitis.Quia licet quatuor elementa prius in spermate fuissent, creator tamẽ Deus posuit illius tempus diffinitum, in quo scilicet compleatur: quod quũ finitum fuerit, firmatur & ipsa creatura.Talis enim est fortitudo & sapiẽtia Dei altissimi.Scire etiam tibi conuenit, ô bone Rex, quòd hoc magisterium nihil aliud est nisi arcanum & secretũ secretorum Dei altissimi & magni.Ipse enim hoc secretum suis Prophetis cõmendauit: quorum scilicet animas in suo Paradiso collocauit. Si autem sapientes qui post illos fuerunt, suas expositiones de qualitate vasis in quo conficitur, non inuenissent, nunquam ad huius magisterij perfectionem peruenissent.Ergo hec tuæ cõmenda memoriæ.Ostendi namque superius,quòd hoc magisterium non multum distat ab hominis creatione: nunc quoq; tibi dico quòd nunquam fuit animatũ aliquid,aut natiuitate creatum, neq; crescens,nisi post putredinem,& eius mutationem. Vnde ait sapiens, quòd tota fortitudo huius magisterij non est nisi post putredinem. Ait enim,si putridum non fuerit,fundi aut solui non poterit: & si solutum hoc nõ fuerit, ad nihilum reuertetur. Rex Calid: Quidnam erit hoc post putredi-

nem? Morienus: Post putredinem verò ad hoc deueniet. cum quo omnipotens Deus & omnium creator altissimus perficiet quæsitam compositionem. Scito itaq; quòd istud magisterium duabus indiget creationibus; atque duabus confectionibus: quæ ita ad inuicem sunt connexę, quòd quando vna earum perficitur, altera earum tunc incipit: & quando altera perficitur, totum magisterium terminatur. Rex Calid: Quonam modo indiget hoc magisterium duabus creationibus atq; duabus confectionibus, quum antea dixisses eius rem, ac eius viam vnam & linearem persistere? Morienus: Verum est hoc quod dixi: nam totum hoc magisterium ex re vna, & via vna constat. Eius namque vna dispositio talis est, qualis & altera. Rex Calid: Quænam est igitur illa dispositio, qua paulò antè dixisti totum posse perfici magisterium? Morienus: O Rex bone, Deus ad melius te conuertat. Hęc est illa dispositio, quæ scilicet manibus perfici non potest. De illius namque difficultate, quamplures sapientes conquesti sunt. Dixerunt namque: Si quis sua eruditione & labore dispositionem hanc inuenerit, facilè totum magisterium eius scientia perficiet. Qui verò illam eius labore & eruditione non inuenerit, totum magisterium latebit. Rex Calid: Quænam est igitur hæc admirabilis dispositio? Morienus: Si sapientum dicta diligenter inspexeris, facilè illam scire poteris: de ipsa namque dixerunt: Hæc namque dispositio est naturarum mutatio: & earum naturarum calidi & humidi, cum frigido & sicco subtili dispositione admirabilis commixtio. Rex Calid: Quum hæc dispositio hominum non fiat manibus, igitur quæ nam est res ipsa, qua perfici possit? Morienus: Hæc autem dispositio fit, vt ait sapiens, qui dicit, quòd Azoc & ignis Latonem abluunt atque mundificant, & eius obscuritatem ab eo penitus eripiunt. Nam & sapiens ait: Si rectè ignis modum disposueris, Azoch & ignis in hac dispositione, dante Deo, tibi sufficient. Vnde Elbo interfector ait: Dealbate latonē, & libros rumpite, ne corda vestra corrumpantur. Rex Calid: Hæc autem dispositio est ne ante vel post putredinem? Morienus: Dispositio putredinem præcedit: sed ante talem

lem dispositionem nulla penitus est. Rex Calid: Quidnam est ergo? Morienus: Tota operatio nostra non est aliud nisi extractio aquæ à terra, & huius aquæ super terram remissio, donec ipsa terra putrescat. Hæc enim terra cum aqua putrescit, & mundificatur: quæ cùm mundata fuerit, auxilio diuinitatis totum magisterium dirigetur. Hæc est enim sapientum dispositio: quæ est tertia pars totius magisterij. Hoc etiam te scire conuenit, quòd si corpus immundũ perfectè non mundaueris, & illud non desiccaueris, neque ipsum bene dealbatum reddideris, & in illud animam non miseris, & eius omnem fœtorem non abstuleris, donec post suam mundificationem tinctura in illud decidat, nihil penitus hujus magisterij direxisti. Hoc quoque te scire decet, quòd anima citò corpus suum ingreditur, quę cum corpore alieno nullatenus coniungitur. Rex Calid: Creator in nostro semper sit auxilio. Tu verò secundam dispositionem mihi edissere: vtrum scilicet illa sit finis prioris dispositionis. Morienus: Ita est vt dicis. Nam quando corpus immundum vt iam dictum est, direxeris, mitte cum eo postea de fermento quartam sui partem. Fermentum enim auri, aurum est: sicut panis fermentum panis est: quod quum in eum miseris, pone illud in Sole ad decoquendum, donec hæc duo in vnum corpus redigantur. Inde verò sub Dei benedictione illud abluere incipias. Ad illius ergo ablutionem partem vnam de re mortifera accipias, quam videlicet per tres dies decoquas: & caue ne de suis diebus aliquẽ aut obliuiscaris, aut minuas. Eius quoq; ignis indesinenter æqualiter ardeat: ita scilicet, quòd neque inualescat, neque debilior existat. Sit ergo eius ignis blandus & mitis, qui per suos dies ardendo æqualis perduret aliter maximum sequetur damnum.

Post 17. noctes, vas in quo hæc omnia coquuntur visites, & aquam quam in eo inuenies extrahas, & alteram ei imponas: quod scilicet tribus vicibus agendum est. Vas autem prædictum fornaci suæ semper immobiliter adhæreat, donec totum tempus fermentationis auri compleatur, & donec ad octauam partem suæ

tincturæ dirigatur. quod quum post 20. noctes extra-ctum sit, deinde bene desiccatũ fuerit. Arabicè hoc Vexir nuncupatur. Inde verò corpus ablutum & præparatum accipias, & super fornacem artificiosè adaptes: vt ibi in suo vase quotidie cũ quarta parte rei mortiferæ, quam scilicet tunc tecum habeas, irrigetur; cauendo etiam ne flamma ignis præfatum vas attingat: nam in damnũ omnia vertuntur. His igitur omnibus perfectis, prædictum vas in fornace magna artificiosè locetur, & ignis super os eius accendatur: qui scilicet duobus diebus ac totidẽ noctibus, ibidem æqualis sine augmento aut sui diminutione ardeat, quibus omnibus expletis, à fornace, cum omnibus quæ in eo sunt, tollitur: quoniam in auxilio Dei expleta est artis iteratio. Rex Calid: Hoc modo quod tu dicis, & nos similiter agemus, sitq; nomen Domini benedictum. Morienus: O Rex bone, scire etiã te oportet, quòd omnis huius magisterij perfectio in captura corporum coniunctorum, & concordantium cõstat. Nam & hæc corpora naturali artificio substantialiter ad inuicem coniunguntur, & concordant, & funduntur, & etiam ad inuicem recipiuntur. Nam semetipsa ad inuicem emendant & dirigunt, vt super fortitudine ignis pulchriora appareant. Quũ enim inquisitor sapientię horum corporum capturam, & eorum decantationem, eorumq; solutionem atq; dispositionem necessariam, & eorum mixtionem atq; decoctionem perfectè cognouerit, sciat postea eorum ignis quantitatem, & suæ fornacis constitutionẽ, & sui ignis accensionem, in quo scilicet loco fornacis accendi debeat ignis: numerum quoq; dierum suorum, & eorum ponderum mensuram. Nam si hæc omnia prouidentia & ratione tractauerit, auxilio diuinitatis impleta erit eius intentio. Omnis igitur festinatio procul ab ipso artifice pellatur, & prouidentia, & ratio, & firma exspectatio adhibeatur. Quod autẽ hæc corpora maximè coaptat, sanguis est: nam illa viuificat atque coniungit, & ex istis omnibus vnum corpus efficit. Quapropter ignis blandus diutiùs apponi debet, qui in suis diebus temper duret æqualis. Nam calore ignis in corpore citò serpente, festina combustione ipsum corpus consumit.

Nam

Nam si eudica eis apponitur, ipsa corpora in terrā mutata, ab omni combustione curabit. Nam corpora post quam suas iam non retinent animas citò comburuntur. Eudica (fæx vitri) quidē bene omnibus corporibus conuenit: nam ea viuificat & aptat, & ab omni combustione defendit: immittit namq; quædam corū in alijs, & ista simul post immissa à nimio calore postea defendit. Et quando eudicam quærere volueris, in vitreis vasis eam quære: quam quum inueneris, eam reconde, neque quicquam cum ea facias, donec acidum fiat: azima non existat: quoniam tua intentio penitùs destrueretur. Terra quoque fœtida citò recipit albas scintillas, & vetat sanguinem, ne ille in decoctione damnetur: vis namq; sanguinis & eius fortitudo nimis est magna: quamobrem sanguis est frangendus ne impediat, aut proficiat: quæ quidem fractio fiat postquam fuerit dealbatum. hoc quod de coloribus remansit, nigredinem occupat: coloribus, inquam, venarum priùs effusarum, ex nouo esse, quod quidem huic magisterio pertinet: in cuius initio veritatem non videris, est omnino fallax & inutile. Illud quoque huius magisterij secretum est, quod hic in vnum breuiter collegi, & collectum tibi exposui: quòd videlicet huius rei pars vna, mille partes argenti in aurum purissimum conuertit. Hæc ergo quæ iam dicta sunt, ad hoc magisterium tibi sufficiunt. Sed adhuc restant quædam, sine quibus magisterium compleri non potest. Sed & te scire conuenit, quòd intentio hominis hanc scientiam diuinam & puram quærentis aliud arbitrari non decet, nisi donum Dei altissimi & magni, qui eam suis commendat, cuius nomen semper sit benedictum. Sed & tu bone Rex, nunc totus sis mihi mente, vt audias & intelligas ea, quæ tibi nunc dicam. Rex Calid: Dic vt libet: nam & erectis auribus tibi assisto præsens.

Morienus dicit de nominibus specierum.

O bone Rex etiam perfectiss. in primis te scire decet, quòd fumus rubeus, & fumus cittinus & fumus albus, & leo viridis, & Almagra, & mortis immunditia, & limpidū, & sanguis & eudica, & terra fœtida, sunt ea in quibus tota huius magisterij constat efficacia: quæ sine

his nullatenus rectè tractari potest. Rex Calid: Explanā mihi hæc nomina. Morienus: In fine libri exponam ea: quoniam ad præsens de illis, quorum hæc nomina, coram te magisterium conficiam, vt ea quæ iam diximus, per ipsius rei effectum comprobentur. Est enim hæc huius scientiæ radix, vt scilicet ille, qui eam discere voluerit, eius doctrinam priùs à magistro suscipiat, & posteà magister coram discipulo suo eam frequenter pertractet. Sunt autem quidam, qui hanc scientiam in venis diu quærunt, neque tamen illam inueniunt. Tu autem semper in his, vt me operari videbis, operare: nec aliud in hoc magisteriō quæras, quod si feceris, proculdubiō errabis. Sunt autem multa huius scientiæ obstacula. Nam vt ait Sapiens: Multa distantia est inter sapientem & insipientem, & inter cæcum & videntem: neque enim ille, qui dispositionem huius magisterij, etiam comprobationem perfectè cognouit, est vt ille qui adhuc in eius inquisitione per libros persistit. Sunt namque libri sub figura de hac arte compositi, quorum pars maior multùm obscura videtur, ac scientia connexa, nec nisi à suis compositoribus potest intelligi. Sed hæc est scientia quæ inter alias maximè inquiri debet, quum per illam, ad aliam magis admirabilem peruenire possimus. Rex Calid: Omnia autem quæ profers vera loqueris, & eorum veritas in sua expositione florescit, & admirabiliter illucescit.

INCIPIT DISPOSITIO SAPIENtum, ad aptationem corporis immundi, antequam Elixir super illud mundum durum effectum ponatur, & antequam album efficiatur; & antequam anima in eo mittatur.

DIcit Morienus: Quoniam Elixir nisi à corpore bene mundificato, neque fœtido, vt eius tinctura quando super eum introiuit, formosior appareat, non recipitur: & hæc prima dispositio est. Incipe ergo sub Dei auxilio, & primū fac vt fumus rubeus fumū album capiat, ac deorsum ambos effunde ac coniunge

iunge, ita scilicet, vt in eorũ commixtione ex vtroq; par pōdus apponatur. Quibus cōmixtis in vase spisso, iuxta mensurã ferè vnius libræ perfectè ponantur: cuius scilicet os cũ bitumine conuenienter obturetur. Sunt enim in eis venti, qui si in vase detenti nõ fuerint, euadent, & sic magisteriũ annihilabitur. Bitumẽ verò sit illud, quod in libris Philosophorũ Lutũ appellatur. In quo videlicet ante conclusionẽ modicum salis apponas, vnde magis confirmetur, & ignis combustioni diutiùs possit resistere. Inde verò fornacem calefacias, & ea iam calefacta, vas prædictum cum omnibus quæ in se continet in eo sublimetur: quæ scilicet sublimatio post Solis occasum fiat, & ibi donec dies frigescat, dimittatur. Postea vas ipsum extrahas, & eum confringas. Quòd si ea quæ intus posueras in vnũ corpus admodum lapidis commixta inueneris: accipe illud, & tere bene atque tantarisa: quod quum feceris, aliud vas, cuius fundus sit rotundus, accipe, & hoc iam bene tritum atque bene tantarisatum intus pone, & os vasis cum bitumine Philosophorum vndiq; claudas: inde verò fornacem Philosophorum cōstruas, in qua ignem Philosophicum, more Philosophorum accendas, qui etiam spatio 21. dierum æqualis perduret ardendo. Ignis verò Philosophicus talis est, quòd eius materia bina partitione partitur. Aut enim eius materia ex stercore ouino erit composita, aut ex folijs oliuarum: nihil enim est quod ignẽ in combustione æqualem faciat perdurare melius his. Igitur diebus prædictis transactis, præfatũ vas à fornace extrahas, & quod intus inueneris exsicca: postea verò ex ea vnam partem accipias, & eam cum decem partibus mundati cōmisceas, & iterum vnam partem mundati assumas, & eam cum decima parte mundi similiter misceas. & sic deinceps iuxta hunc ordinem & numerum eorum alteri apponatur, vt in vnum misceantur, quibus in vnum commixtis, fac ex eo Elixir: hoc est, illud dissipa, & si in eo album remanserit, & bene firmatum, neq; propter ignis adustionem recessum inueneris, iam duas partes huius magisterij expleuisti. Hic est igitur modus, quo album cum immundo recentissimè coniungitur, neq; præter istum modum alius inue-

nitur. Anima enim citò corpus suum ingreditur, quam si alieno corpori coniungere studueris, in cassum laborabis. Nam ipsa veritas magis est lucida. Rex Calid: Omnia quę dicis vera sunt, vt iam nos vidimus: & Deus animas suorum Prophetarum in manu sua recipit.

INCIPIT DISPOSITIO SECUNda ex dictis Morieni Romani, quam cum Calid Rege, filio Egezid, filij Madoya habuit.

Dixit Morienus: Sume fumum album & leonem viridem, & Almagra rubeum, & immunditiam mortui: hæc omnia dissolue: quibus dissolutis, fac ea ascendere, & post ascensionem in vnum coniungere: ita scilicet quòd in vnaquaque parte viridis leonis tres partes de immunditia mortui apponantur. Similiter de fumo albo vnam facias partem, & de Almagra duas, quæ in vase viridi omnia ponantur, & in eo coquantur. Os autem eius vasis firmiter, secundùm quod prædictum est, claudatur. Postea verò hoc in Sole ponatur, & desiccetur ibi: & quando desiccatum fuerit, Elixir sibi appone, ac demum pone super eum aquam sanguinis, quanta super eum natet. Post tres dies similiter & noctes riga cum aqua fœtida, cauendo ne de suis diebus aliquem minuas, neque eius ignis extinguatur, aut ardendo inualescat, aut minuendo eius adustio minuatur. Transactis igitur septendecim noctibus, prædictum vas aperies, & aquam quam intus inueneris extrahas, & iterum alteram fœtidam aquam in eo reponas: quod scilicet tribus noctibus agendum est, cauendo etiam ne vas vllatenus à sua fornace remoueatur: apposito verò aquæ fœtidæ, semel in vnaquaque noctium trium, fiat. Inde verò transactis viginti vno noctibus, vas à fornace extrahas, & Elixir quod in eo fuerit, desicces, postea corpus album sumas, in quo videlicet album iam fixisti, & ponas eum in vase paruissimo, quod est iuxta quantitatem fornacis magisterij, quam postquam construxeris fiat. Inde verò vas illud firmiter fornaci coniunge, ne cum flamma

ma ignis comburat, vel contingat. Elixir quoque quod superius in eo diximus, debet proijci taliter, vt si de albo corpore partem ei proieceris, de elixir partes vndecim proijcias: quibus commixtis super vnamquanque huius corporis commixti vnciam, quartam partem vnius dragmatis de Eudica solum proijcias. Hoc ita facto, in magna fornace hoc vas ponas, & per duos dies, & totidem noctes eum ibi dimittas: super cuius caput ignis per tot dies & noctes non extinguatur. His igitur diebus & noctibus completis, hoc quod in vase inueneris extrahas, & lauda Creatorem altissimũ magnum, super ea quæ tibi tribuit.

INCIPIT DISPOSITIO specierum.

DIxit Morienus: ô Rex bone & sapientissime, hæc est expositio specierum, quæ huic magisterio pertinent, quas scilicet antecessores nostri multis atque diuersis nominibus nominabãt, vt hi qui hoc magisterium indignè quærerent, contra ipsius veritatem penitus errarent. Scito igitur, quòd immundum corpus est plumbum, quod alio nomine Affrop interpretatur. Corpus verò mundum est stannum, quod alio etiam nomine Arena nuncupatur. Leo viridis est vitrum, Almagra quoque est laton, licet superius eam esse terram rubeam diceremus. Sanguis quoque est auripigmentum, & terra fœtida est sulphur fœtidum. Sed & Eudica omnium horum est secretum, quod scil. alio nomine Moszhacumia dicitur, quòd quidem Latinè fex vitri, vel vitri immunditia dici potest. Fumus verò rubeus est auripigmentum rubeum. Fumus quoque albus est argentum viuum; & fumus citrinus, est sulphur citrinum. Ecce iam nomina specierum tibi exprimo, quarum tamen tres ad totum magisterium tibi sufficient: id est, fumus albus, & leo viridis, & aqua fœtida. Habes igitur tres species, nec suam confectionem nemini dicas vel detegas: sed sine stultos circa hoc magisterium quælibet alia quærere, & quærendo errare: quoniam ad eius effectum non peruenient: vsque dum Sol & Luna in vnum corpus redigantur, quod ante

Dei præceptum euenire non poteſt. Exiſtimant enim quidam, quòd ſecretum huius magiſterij ſit terra, aut lapis, aut vinum, aut ſanguis, aut etiam acetum: & per ſe hæc omnia terunt, & coquunt, & à ſua decoctione extrahunt, & extractum ſepeliunt: quia iuxta opinionem ſuam facere credunt, vt ſuus error magis confortetur, & ne deſperent de hoc, quod quærunt inuenire. Sed ſcito quòd terra & lapis, & hæc omnia ad magiſterium ſunt inutilia, & malum exitũ habentia. Hoc etiam te ſcire conuenit, quòd maxima huius operis efficacia in ſuo igne perpenditur: nam cum eo mineræ aptantur, & malæ animæ in ſuis corporibus retinentur: eius quoque ignis eſt tota eius natura, huius rei natura atq; perfecta probatio. Quicquid etiam ad hoc magiſterium effeceris, in cuius principio vnum non inueneris, inutile eſt. Quod namque bonum ſperari poteſt, quum ipſa res non faciat, neque ſecum in Mundo conficiat? Ita ſcilicet vt in vnum corpus redigatur. Si autem ſecundum quod diximus, iſta tractaueris, auxilio Dei tua complebitur intentio. Quid ergo diximus, tu bene intellige, & intellecta tuæ commenda memoriæ, & iuxta ſuum ordinem illam diſpoſitionem, & in eorum diſpoſitione frequenter ſtude. Nam eius frequens ſtudium, viam eius rectiorem tibi oſtendet. Similiter ſcias, maior radix huius operis eſt in inquiſitione ſpecierum, quæ ſunt meliores ad hoc magiſterium. Nam vnaquæque minera, multorum eſt generum. De hoc quoque, quod de fumo albo interrogaſti, ſcire te conuenit, quòd fumus albus eſt tinctura, & etiam anima horum corporum ſolutorum, & etiam mortuorum, quorum videlicet animas iam extraximus, & iterum eas, ſuis corporibus coniunximus. Nam omne corpus, quando anima caruerit, tenebroſum & obſcurum erit: & fumus albus eſt qui in corpus, veluti anima defluit, vt eius nigredinem, atque eius immundiciam ab eo penitùs auferat, & corpora in vnum conſolidet, & eorum aquam multiplicet. Nam immundum, nigrum eſt, & multum leue: & ideo quando ſua aufertur nigredo, ſua albedo confortatur, & ſua aqua multiplicatur, ac ſua pulchritudo magis erit apparens, & tinctura tunc magis in eo operabitur.

Quid

Quid plura? Si hæc omnia benè tractata fuerint, tinctura in eo bene operabitur, & exibit eius aurum purissimum & rubicundum, quo scilicet nullum melius, atq; magis purum inuenire poteris. Ob hanc igitur causam, hoc aurum à quibusdam aurum, vel Ethees Romanum solet appellari: Hoc etiam te scire volo, quoniam si fumus albus non esset, nullatenus aurum Ethees Alchymiæ purum, siue vtile perpetrari posset. Hoc est etiam huius magisterij capitulum, & quasi tota sua directio. Quòd si quando Alchymia confecta fuerit, eius vna pars inter nouem partes argenti ponatur, quoniam totum in aurum purissimum conuertetur. Sit ergo Deus benedictus Amen, per cuncta seculorum secula.

Explicit liber Alchymiæ de Arabico in Latinum translatus, anno millesimo centesimo octuagesimo secundo, in mense Februarij, & in eius die vndecimo.

ROBERTUS VALlensis Rugl.

Spiritus intus inest, quem sumito, (corporis hæc est
Sectio) seiunctis fecibus: arte leui.
Fæcibus ac terra demissis, fonte benigno
Sæpius aspersis: sic tibi Elixir erit.

BERNARDI TREVIRENSIS ad Thomam de Bononia medicum Regis Caroli octaui Responsio.

OBSEQVIIS mihi possibilibus tibi exhibitis, venerande Doctor, & domine honorande. Noueris me per dominum Aldericum recepisse immensam & copiosam epistolam tuam, vnà simul lapidem secretissimi operis tui: quod certè insigne argumentum fuit amicitiæ: ex quo manifesta & grauissima quidē est confidentia tibi mihi exhibita, & quam magno & acri præfulgeas ingenio. Nunc autem tuæ epistolæ lubens respondebo. Quædam enim à te doctè & ingeniosè scripta approbo, quædam verò non arrogāter redarguam, sed strictius & Philosophicè perstringendo, aliter honoris tui causa & obseruantia pertractabo. In hac enim arte sacra & occulta, vt in alijs, experientia practicę veritatem theoricæ debet corroborare. Quare venerande Doctor, nunc talibus rescriptis & libellis nos mutuò visitemus, quando præsentia corporali vniri non valemus. Cæterùm tuæ sapientiæ est (vt optimè nosti) res per causas cognoscere & intueri, quoniam experimentum fallax est, cuius notitia non præcesserit. Philosophantibus enim inest firma discretionis meditatio, vt operis quod fieri debeat perfectio ad extremum commodè perducatur. Erroris nempe contingentia euenit ad opus accedere volentibus, omisso & neglecto mentalis practicæ iudicio, quam theorica in anima operatur priusquam ad opus conficiendum operationes accedant. Nam opus sequitur naturam, & non contrà. Qui ergo vult quicquam efficere, animam disponat, vt rerum naturas & euentus intelligat: postea verò tutò manus ad operādum emittat. In his siquidem animum tuum apertè nosco sublimem, experimento tuo in epistola tua præscripto. Nam vt aqua quæ natura sua frigida & humida est, si vegetabilibus permixta fuerit,

aliam suscipit qualitatem, & in decoctione rei permixtæ suscipit & induit qualitatem: sic & argentum viuum in reb. sibi familiaribus & permixtis, alteras suscipit naturas & qualitates: vt si Soli iungatur, Solis qualitates: si Lunæ, Lunæ qualitates: si Veneri, Veneris: & ita in alijs speciebus metallicis: vnde hæ species decoquendæ sunt in eo, & ipse Mercurius est aqua earum, in quo alterando conuertibiliter suscipit mutationes harum. Et aqua hęc naturam ab ipsis contrahit in similitudine vegetabilium in simplici aqua decoctorum: quamuis hęc species extrinsecè sub forma fluxus non alteretur in colore, ratione densitatis materiæ & terræ immersæ vnitę proportionabiliter aquæ Mercurij: in cæteris verò humoribus diaphanis aliter reperitur. Alterata enim hæc natura alteratur, & color extrinsecè ei latet sub specie Mercurij, qui visui non apparet. Hoc autem est à te diffusiùs disputatum & ostensum, quomodo aqua simplex fluminum est prima materia & nutrimentum vegetabilium, & ideo omnium animantium & sensibilium: Quare si quid omnium istorũ in ea decoquatur, virtutem & proprietatem naturæ illorum recipit & induit: vnde cùm summè frigida, ratione tamen in ea decoctorum, operatur in nobis effectum calidi in primo gradu, vt tuo vtar sermone. Insuper nihil est quòd magis nutriat quàm iusculum siue decoctum bonarũ carnium, & si aqua in qua carnes & olera sunt decocta, siue res ipsæ in qua decoctæ, si madidæ sumantur, aut si ipsa aqua simplex post decoctionem sumatur aut bibatur: nihil quidem nocet, imò multum prodest & iuuat, quamuis priùs in eius simplicitate & natura fuisset nociua. Hoc autem fit, quia illa aqua non est talis qualis fuit antè. Similiter argentum viuum est omnium metallorum materia, & est veluti aqua propter homogeneitatem quam habet cũ vegetabilibus & animalibus, & recipit virtutẽ eorum quæ sibi in decoctione adhærent & commiscẽtur: quòd cùm sit frigidissimum, potest reddi calidissimum breui tẽpore: & eodem modo temperatum potest fieri cum temperatis subtilissimo artis ingenio. Nullum autem metallorum melius sibi adhæret quàm aurum (vt dicis) ideo vt quidam opinantur:

Aurum non est aliud quàm argentum viuum coagulatum vi sulphuris, &c. Ideo vis concludere, vt puto, & bene, quòd si aurum in argento viuo decoquatur seu dissoluatur debitè & via naturali artis, ipsum argẽtum viuum naturales proprietates illius auri acquiret. Verumtamen huius decoctionis & solutionis metallorum via paucissimis nota est ac patet: quoniam eius dissolutionis causa est argenti viui humiditas restricta densitate homogeneæ terræ, & contrà: terræ frigiditas aqua sibi homogenea, homogeneitate qualitatum permanente: vt est simplex siccum in ea, & duplex frigidum, & simplex humidum sub disproportione immaturitatis ad anaticam proportionem maturi Solis digesti. Differt ergo soluens à soluendo, proportione & digestione, & non materia: quia præter vllam admixtionem natura hoc formaret ex illo, quemadmodum mirabiliter natura ex argento viuo aurum mirabiliter ac simpliciter procreat; vt doctè tua Epistola disseruisti. Nam in vegetabilibus humor aquæ simplicis pro dissolutione intrinseca sumitur, vt res arte congelatæ diffundant in illam suos effectus: & rerum dissolutio contingit cum aquarum congelatione, & cõgelatio aquæ cum rerum dissolutione, & contrà: sic & eodem modo in aqua minerali cum suis speciebus. Qui ergo nouit artem & secretum dissolutionis, peruenit quidem ad artis secretũ, quod est species permiscere, & naturas ex naturis extrahere, quæ in ipsis latent effectuosè. Quomodo ergo veritatem reperit, qui argenti viui naturam humidam destruit? vt fatui, qui ipsius speciem à metallica dispositione, siue dissolutione difformant, & humidum naturale dissoluendo corrumpunt, & disproportionant argentum viuum à qualitate prima minerali, quę nihil aliud requirit quàm puritatem & simplicem decoctionem. Exempli causa: Qui in salibus, vitriolis, & aluminosis rebus ipsum deturpant, destruunt, & in aliud mutant quàm sit natura argenti viui. Semen enim quod natura sagacitate & clementia construxit, ipsi violando & destruendo conantur perficere, quod indubitanter destruũnt ad operis effectum. Semen enim in humanis & sensitiuis à natura formatur, & nõ ab arte, sed arte con-

iungitur

iungitur & permiſcetur: nihil tamen ei abſtrahendo, nihilque addendo, ſi eadem ſpecies nouitate generis debeat procreari: ſic manente & ſtante eadem materia, ſubſequitur eadem forma, & non aliter. Quare egregie Doctor falſa & vana eſt omnis doctrina, quæ alterat Mercurium, qui ſperma eſt, ante coniunctionem metallicarum ſpecierum cum ipſo. Si enim exiccatus fuerit, non diſſoluit. Quid igitur faciet in diſſoluendis ſpeciebus? Nam ſi calefactus fuerit præter digeſtionem naturalem, non efficiet nec generabit calorē veluti febrilem in mineralibus ſpeciebus, & impertinenter de frigido calidum, & de paſſiuo faciet actiuum: vnde error incorrigibilis erit & vanum opus. Exempli cauſa: fatui ex minoribus mineralibus faciunt & extrahunt aquas corroſiuas, in quas proijciunt ſpecies metallorum, & eas corrodunt. Putant enim propterea illas ſolutas eſſe ſolutione naturali, quæ quidem ſolutio requirit permanentiā ſimul, ſcilicet ſoluentis & ſoluti, vt ex vtroq;, nempe maſculino & fœminino ſemine noua ſpecies reſultet. Amen dico tibi, quòd nulla aqua naturali reductione ſpeciem metallicā diſſoluit, niſi illa quæ permanet eis in materia & forma, & quā metalla ipſa ſoluta poſſunt recongelare. Quod in aquis fortibus non contingit, ſed potius eſt deturpatio compoſiti, vtpote, corporis diſſoluendi. Nec corporibus pertinet aqua in ſolutionibus, quæ eis in congelationibus non permanet: & tandem Mercurius eſt huiuſcemodi, & nō aquæ fortes ſeu quam fatui exiſtimant, aquam Mercurialem limpidam & diaphanam. Si enim diuiſerint ſeu obſtruxerint homogeneitatem Mercurij, quomodo ſtabit & conſeruabitur proportio prima ſeminis fœminei? Quia Mercurius non ſuſcipit congelationem cum corpore diſſoluto, nec reſurget ſpecies in adminiſtratione artis in poſterum, imò quid aliud ſordidum & inutile. Sic tamen ſoluere ſe putant, in natura errantes, ſed non ſoluunt. Quia aquis fortibus abſtractis, corpus vt priùs liquefit, nec aqua illa erit ei permanens, nec ſubſtat illi corpori pro humido radicali. Corpora quidem corroduntur, tantò magis à metallica ſpecie alienantur. Quare huiuſcemodi ſolutiones non ſunt fundamentū artis

transmutatoriæ, sed potius imposturæ Alchymistarum sophisticorũ, qui putant in his hanc artem sacrã latere. Dicunt quidem se solutiones facere, sed perfectas species metallicas non efficient: quia naturaliter non manent sub proportione vel specie prima, quam Mercurius aqua in speciebus metallicis permittit. Corrumpitur enim Mercurius cum eis alteratiuè & non dissipatiuè. Quia dissoluta corpora in eo, nunquam ab eo separabuntur, sicut ab aquis fortibus vel cæteris corrosiuis, & species speciem induit atq; occultat habens illam latenter & perfectè: veluti Sol & Luna in eo dissoluta occultè retinentur. Nam natura illorum abscondita est in Mercurio vsq; ad sui reinspissationem, cuius ipsa latentia erunt causa cùm lateant in ipso: & sicut Mercurius dissoluit ea, & abscondit in ventre suo: sic & ipsa congelant eum: & quod fuit durum, fit molle: & quod molle, durũ, specie tamen permanente: quæ speciè sunt metalla & argentum viuum. Qui ergo sic dissoluit, potius congelat, & species corruptæ coniunctæ pristinam formã recipiunt artis decoctione. Quamuis hęc dissolutio diuersos faciat apparere colores, propterea quòd species remanent velut mortuę: proportione tamen intrinseca manente & integra. Vnde Dominus in Euangelio similitudinariè loquitur de Vegetalibus: Nisi (inquit) granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet si autem mortuum fuerit, multum fructum adfert. Ista igitur alteratiua corruptio formas abscõdit, naturas absoluit, propor tiones custodit, & colores alterat ab initio ad finem. Quia incipiente aqua cooperire terram, incipit abscondi color niger sub albo, aëre cooperiente aquam & terram, apparet color citrinus, qui tandem vertitur in rubedinem, igne videlicet tegente aërem siue reliqua tria elementa. Et isti colores vltimi absconsè & intrinsecè permanent & apparẽt sub specie spiritus albi in Mercurio liquido, vsq; ad sui reinspissationem in puluere qui est in corporibus: quia animal latet in spiritu, sicut in inspissatione spiritus & anima latẽt in puluere seu in corpore. Est enim corruptio in alterandis rebus, sed non dissipatio partium, nisi fuerint partes superfluæ abijciendæ,

ciendæ, inutiles generationi: vnde artifex opus depurat, vt meliùs digeſtio contingat. Exemplum patet in granis. Nam duorum granorum tritici, ſi vnum in terram bonam proijciatur, ibi putrefit & moritur, & exteriorem amittit formam, & nihil inde diſſipatur, imò tempore ſuo creſcit ad multitudinem fructus: & ita dicitur, & fit tantùm corruptio formæ & non diſſipatio materiæ. Si verò aliud granum in ignem proijciatur, tunc corrumpitur & in materia & in forma; totumque diſſipatur: & illa corruptio inutilis eſt generationi. Quare corpora non diſſoluit aqua, niſi illa quæ fuerit ſuæ ſpeciei, & quæ à corporibus poterit inſpiſſari: nec vnquã nutriuntur corpora ad generationem, niſi conſimili ad cõſeruandum ſpecies perditas à corpore illo transmutatorio per operis artificium: quamuis vegetabilia ex diuerſis ſpeciebus nutriantur, quę tamen antequam primùm illa nutriant, diſſolutione priùs facta ad proportionem attrahentium aſſimilantur. Notandum eſt igitur quòd diuerſis modis diſſolutiones metallorũ contingunt: Vna eſt quam ſciunt fatui: vt ſupra dictum eſt, cum rebus extraneis non permanentibus cum ipſis metallis ſolutis; quæ vocatur potius deſtructio corroſiua & deturpatio compoſiti. Secunda ſolutio eſt quæ fit ignis potentia & vi, quæ etiam non eſt vera ſolutio, ſed potius liquefactio partium elementalium adinuicem ligatarũ. Ignis enim ardor extrinſecè compoſitum eius intrinſecè naturalem ignem ſiue natiuum interius reperit ſoluendo, qui etiam ignis interior & proportionalis in aëre habitat, ideo ipſum aërem ſoluit. Aër autem ille ſolutus, in aqua reſidet & habitat, & aqua in terra, ipſaque aqua terram ſoluit, ita quod actiuum & paſſiuum liquefacit, ſed illa liquefactio non eſt vera diſſolutio, imò diſſipatiua eſt: quia ſunt ſibi ibidem elementa homogenea de proportione fixa ex digeſtione mixta, & vnum de potentia alterius à reliquo generaliter eſt eductum. Et ideo hoc contingit in corporibus mundis, in quib. fixæ ſunt naturæ elementales. Quare in eis ignis flamma liquefacit, & totum idem ſoluit compoſitum ad fluxum, & non ad ſeparationem: quia ignis fluere non poteſt niſi fluxerit

aër substantialis sibi: nec aër fluit nisi soluatur aqua: nec aqua fluit nisi & terra fluat, & contrà: vt terra ab aqua dissoluitur, sic vice versa, aqua aërem retinet & cōgelat, & eodem modo sursum ascendendo. aër retinet ignem in congelatione: quia magis fixa & figentia elementa sibi coagentia fixionem efficiunt, vtpote terra & aqua; & viceuersa, ignis & aër ad dissolutionem sibi coagunt. Sed ista solutio dicitur liquefactio compositi, & non propriè eius solutio, quia partes nō soluuntur ab inuicem separabiles in generatione compositi, sicut in tertia & vera solutione Philosophica fit, quando cōpositum prædicto modo dissoluitur, partes tamen permanent inseparatæ, quamuis separabiles, ita quòd virtus digestissimorum elementorum à dissoluendis per dissoluens extrahi potest, scilicet per argentum viuum; & partes grossæ in dissolutione tali capiūt latitudinem subtilitatis: propterea quòd corpus in spiritū vertitur: & contrà, spiritus in corpus, & fixa in volatilia, volatilia in fixa conuertuntur. Ista enim solutio est possibilis & naturalis, scil. per artem naturæ administrantis, & sola est & necessaria in opere Philosophorum: quæ per nullam aliam rem fieri potest, nisi per solum argentum viuum cum proportione sagaci: vt bonus artifex noscens intrinsecus naturas & proportiones, in operis initio debet proportionare. Istud enim opus, Domine mi, possunt hæc duo, & nihil aliud ingreditur seu generat & multiplicat, vt priùs dictū est. Præterea dicis, quòd aurum secundùm opinionem multorum nihil est aliud, quàm argentum viuum coagulatum naturaliter vi sulphuris: ita tamen quòd in substantia auri nihil remaneat de sulphure, quod ipsum aurum congelauit: sicut in fœtu humano quādo in vtero concipitur, nihil remanet de semine patris, secūdùm opinionem Aristotelis, sed tantùm semē viri coagulauit sanguinem menstrui mulieris: eodem modo postquam argentum viuum sic est coagulatum, dicis, quòd forma auri perficitur in eo virtute cœlestium, & maximè Solis: Verùm pace tua ac reuerentia dixerim, non ita sentiendum esse. Nam cùm Philosophicè credendum sit, aurum nihil aliud esse, quàm Mercurium anatizatum:

id est,

id est, æqualiter digestum in visceribus terræ mineralis, & huiuscemodi Philosophi significarunt fieri ex contactu sulphuris coagulantis ipsum Mercurium, & ex causa operis eius, hoc est; ex Mercurio, calore proportionali ipsum digerēte & inspissante. Quare scire oportet, quòd aurum simul est sulphur & Mercurius: hoc est, coagulans & coagulatum: & nihil aliunde accedit ei, nisi pura digestio vel maturatio quæ multiplicat qualitates, & excitat elementum ab elemento de potentia pura eorum in actum, nulla re alia quauis adiecta. Hæc autem digestio seu maturatio prodit actiuè: ab altiorib. elemētis, vtpote igne & aëre, quæ non actu, sed potentia sunt in Mercurio: calore tamen extrinseco excitata & coadiuta, & proprio ac naturali calore digerente: subtiliant elementa passiua in Mercurio actu, & non tantùm potentia existentia versus aquam ipsam: & aqua subtiliatur ad aërem; & aër subsequitur ad ignem: & in hac proportionali actione naturæ & Mercurij digestione, masculinum & fœmininum simul manent naturis clausis: fœmininum quidem, vt, terra & aqua: masculinum verò, vt aër & ignis: quam terram & aquam Mercurij in auro temperant Philosophi, sed aërem & ignem ipsi veluc sulphur in eo dixerunt: nec est alia extranea additio in visceribus terræ. Et ideo nec in arte super terram extranea additio ad Mercurij digestionem & inspissationem ad aureitatem seu speciem metallorum reperitur. Quamobrem Philosophi dixerunt quòd sulphur & Mercurius efficiunt Solem, hoc est, corporeitatem & permanentiam. Et ideo non ex hoc concluditur, calorem extrinsecum artificialem excitantem & coadiuuantem proportionalem intrinsecum ad digerendum & maturandum reliqua duo elementa minus digesta & immatura in Mercurio, vtpote aquam & terram esse de compositi substantia. Calor enim extrinsecus non est permanens intus cum quantitate seu pondere rei, nec est addens ad ipsa. Calor verò intrinsecus proportionalis & naturalis simplex est permanens cum quantitate & pondere digesti ab eo Mercurij: quia calor ille pars est intrinseca & essentialis ipsius Mercurij, scilicet duo elemēta actiuio-

ra in eo, vt pote aër & ignis. Quare stulti malè & absurde dictum illud Philosophicum intelligunt, quòd sulphur & Mercurius Solem generant: quia (vt notum satis est) quemadmodum nec aër in prima compositione Mercuriali, vel posthac digestione naturali metallica, recedunt & secernuntur ab aqua & terra: ita nec sulphur (quod idem est quod aër & ignis) recedit nec secernitur à Mercurio, qui idem est quòd aqua & terra. Qui autem aliter sentit, aut contrarium asserit, non est Philosophus naturalis: quia auri digestio tantùm contingit ac fit ex proportione prima Mercuriali, nulla additione facta subtus terram à natura, nec super terram ab arte, vt dictum est. Nec repugnat prædictis, quod in hac arte purus Sol, & Mercurius mundus simul coniungantur: quia hoc ideò non fit, vt asseratur, aliud sulphur esse in Sole, & aliud Mercurio: aut aliũ esse Mercurium in Sole, & alium in Mercurio: sed quia in Sole est maturior & perfectior digestio quàm in Mercurio; & in Sole sulphur est maturius, digestius, & ideo actiuius quàm in Mercurio. Vnde Philosophi dixerunt: Solem nihil aliud esse nisi maturum argentum viuum. Nam in Mercurio sunt tantùm duo elementa actu, scilicet, & terra & aqua, quę sunt passiua: elementa autem actiua vt aër & ignis sunt in eo potestate tãtùm. Sed (vt notum est) quãdo illa, aër & ignis, in Mercurio mundo deducuntur de potentia ad actum, scilicet ad debitam digestionem & proportionalem decoctionem, tunc fit aurum. Quare in auro sunt quatuor elementa in æquali & anatica proportione coadunata, in quo propterea actu est sulphur maturius & actiuius, scilicet aër & ignis, quàm in Mercurio. Ea propter aurum dissoluitur arte cũ Mercurio, vt ex maturo subueniatur immaturo, & sic arte decoquente & natura perficiente, maturatur compositio, Christi gratia. Vnde causa elici potest, quare opere artis Philosophicæ citiùs & breuiori tẽpore generatur aurum perfectius, nobilius, & in gradibus sublimius, quàm opere naturæ. Quia natura hoc tantùm agit & operatur, solùm Mercuriũ in visceribus terræ absq; quouis adminiculo eoquendo & digerendo: quod non potest ad debitã proportionem auri aut alte-

alterius metalli paruo tempore contingere. Ars autem nostra iuuat opus naturæ admiscendo Mercurio aurum maturum, in quo est sulphur optimè digestum, & ideò maturans & citò digerens ipsum Mercurium ad anaticam auri proportionem, elementa illius subtiliando. Vnde arte sequitur mira huius operis naturalis abbreuiatio. Quare, mi doctor, vt ad priora reuertar, non est existimandum secundùm errorem illorum qui dicunt, quòd ipsum agens masculinum fœminino in coagulando accidit, postea verò recedit: quià vt notum est in omni generatione, fœtus est actiuũ & passiuum. Oportet autem & passiuum: id est, omnia quatuor elementa simul semper manere, aliter nõ fieret permixtio, & spes generationis fœtus excideret. Nam in quouis homine semen masculinum ad finem vsq; vitæ dicitur in eo agẽs cùm permiscetur spermati fœminino ab initio: si autem effunditur aut consumitur, ob id tunc natura vegetat & augetur mirabiliter & nutritur, & conficit sibi in eodem homine in eius lumbis simile semen specificè. Similiter sentiendum est de semine fœminino in muliere: quare ambo semina semper stant & habenda sunt pro originalibus agentibus & patientibus primis. Est tamen varia & differens natiuitas seu generatio mixtorum & vegetabilium. Nam simpliciter mixta dicuntur quæ præter nostrum intuitum sub terra nascũtur, aut circa eius superficiem ex sola commixtione elementorum ad inuicem compositorum: seu ex resolutione eorum prima: quia non vegetant, sed quantum materiæ in eis compacta & mixta fuerit, tantundem pristini ponderis eisdem compositis reseruatur. Exempli causa: Quantũ primò ponderat substantiæ Mercurialis massa in visceribus terræ sub dispositione minerali, tantundem auri inde digesti põdus permanebit: & potius diminuitur scoria & fæx à se abiecta, quàm multiplicetur, propterea quòd non suscipit alimentum. Huius autẽ primæ & simplicis mixtionis naturalis multiplex est gradus. Primus enim est elementorum quatuor nuda compactio seu compositio & immediata, in qua nondum est facta mutatio, seu exaltatio vnius elementi ad aliud: sed simplex symbolizãtis compositionis eorum

vnio perseuerans & permanens. Cuius generis sunt lapides. Secundus autem gradus primum subsequitur, quia ex lapidibus prædictis mineralia (de quibus noster est sermo) generantur, & nobiliores subterraneæ species hinc emergunt & oriuntur: Quia in his incipit elementorum actio & transmutatio ad inuicem, quamuis actio eorum non sit in tanta viuacitate & virtute, vt in vegetabilibus & sensibilibus; quia non vegetant nec sentiunt, vt priùs dictum est.

Tertius verò gradus lapides nobiles & gemmas comprehendit. Quia in ipsis actio perfecta & completa reperitur virtute elementorum compactorum, agentium ad inuicem: vt fusiùs declaraui in Philosophia mea: vbi perspicuè ostendi, hunc tertium gradum simul cum secundo medium esse inter primam compositionem rerum naturalium, & secūdam. Ergo altera rerum natiuitas seu generatio est, quæ non simpliciter mixtorum, sed vegetabilium compositorum censetur: quæ quidem in quatuor genera seu impositiones distinguuntur & diuidūtur: vt in altero meo libro ad te misso diffusiùs disserui. Sunt enim vegetabilia, maximè verò sensitiua, quæ vt plurimum ex masculi & fœminę seminibus coitu commixtis & concurrentibus, sibi similia generant quod naturæ opus ars Philosophica imitatur ad generationem auri. Spermata quidē humana artificialiter nemo perficere potest, sed hominem disponere ad sui productiuam generationē, vtiq; per artem possumus. Nam semina vitalia tantùm à natura vegetabiliter in lumbis vtriusq; parentis digeruntur: possumus tamen ipsa parentū semina per coitum in vasis naturalib. commiscere, qui coitus est veluti ars disponēs; & commiscens illa naturalia semina ad hominis generationem. Exempli causa: Semen viri tanquam maturius, perfectius & actiuius coniungitur artificio cū semine fœminæ immaturiori veluti passiuo. Quod viri semen quia magis actu in se continet elemēta agentia, vt sunt aër & ignis: quare est maturius & actiuius ad digerendum. Fœminę verò semen actu magis cōtinet elementa indigesta et passiua, ideo digerēda, vt sunt terra & aqua quib⁹ in vasa naturalia fœminę effusis & permixtis, nul

la re

la re extranea sibi addita (calore tamen extrinseco mulieris excitante & coadiuuante intrinsecum calorem proportionalem seminis viri, actiua elementa seminis viri digerunt, & maturant semen fœminæ, vnde homo generatur perfectus in natura. Ita consimilis est huic hominis generationi, ars nostra Philosophica: quia vt in Mercurio (ex quo aurum à natura in vasis mineralibus procreatur) fit naturalis coniunctio amborum seminum masculi & fœminæ, ita artificio nostro fit artificialis & consimilis coniunctio agentium & patientium. Nam elementa actiua quæ seminis masculini nomen sortiuntur cum elementis passiuis, quæ sunt veluti semen fœmininum, naturaliter coniunguntur, proportione tamen naturæ debita semper obseruata. Dicitur autem coniunctio hæc prima Mercurialis digestio, in qua de potentia surgit actus, scilicet masculinu à fœmino: hoc est, aër & ignis à terra & aqua, mediante pura digestione & subtiliatione ipsorum. Philosophi tamen & ingeniosi artifices naturam imitantes, præter hanc naturalem in Mercurio seminum digestionem, aliam subtilissimo ingenio coniunctionem ac digestionem fecerunt: vnde ne dum aurum simpliciter, sed longè nobilius & perfectius procrearunt. Ipsi enim aurum (in quo actiuiora sunt elementa) tanquam semen masculinum cum Mercurio (in quo passiua existunt elementa) vt debitè dissoluatur, coniungi præceperunt, omni re extranea semota, præter calorem extrinsecum adhibitum; qui adiuuando excitat intrinsecum naturalem auri, ad digerendum actiuè maturandum Mercurium. Et vt generatur per naturā homo, ita & per artem aurū. Quamuis tamen arte eorum sperm ita seu semina generari non possint, propterea quòd illam mixtionem proportionis ad semina producenda ars nescit, ignoratque & compositionem in homine, & mixtionem siuè proportionem primam, & causas subterraneorum quę effluunt ex terra, vbi est proprius & naturalis locus generationis eorum. Sed illa semina à natura producta artificialiter coniunguntur, vt inde ex ipsis compositiuè producatur generandum, in quo ambo semina permanent simul permixta: quamuis Aristot. vt scribis,

aliter sentire videatur. Non ergo post coagulationem Mercurij recedit semen masculinum siue sulphur nostrum, vt falsò quidam asserunt, hoc ita accidere, in ipso Mercurio virtute Solis maximè, & quod calore eius præcipuè forma auri perficiatur, vt nonnulli putant, in subterraneis, imò potius vi motus globi & orbis eius, ac vniuersaliter totius cœli: quia radij solares tantùm superficiem terræ excalfaciunt, & non intrinsecus loca eius profunda, in quibus specierum mineralium generatio contingit, cùm nec ad ea loca infima influentia cœli per radios deducta pertingat, quamuis motus elemētorum subterraneus proueniant primùm à motu cœli, & non à radijs luminis eius, nec ex eorum calore, vel alia influentia præter motum: quomodo autem hoc contingat, & quænam sit causa huiuscemodi motus subterraneorum, puto tuam reuerentiam non latere: ideò nunc supersedeo. Sol igitur non est præcipua causa auri, aut forma eius, licet sit in eis similitudo nominum: quia sicut Sol est calidior cæteris planetis, sic aurum calidius est cæteris metallis, & consimili proprietatum differentiâ. Cætera etiam metalla planetis consimilia sortita sunt nomina, vnde surgit error stultorum. Credunt enim quòd quilibet septem planetarum generaliter & specialiter per suam propriā influētiam vnam speciem metallicam generet, cui proprietate quadam conuenit & in natura assimilatur. In subterraneis autem & vegetabilibus alio modo contingit, vbi cœlum seu Sol non tantùm propter motum est causa generationis ipsorum & augmentationis, imò etiam ratione caloris radiorum eius. Sol enim calefacit ipsa vegetabilia, & superficiem terræ, reflexis scilicet elementis intentius vsque ad ipsam terræ superficiem per radios eius, propterea quòd radij eius illuc vsq; peruenire possunt. Exempli gratia: A duodecimo enim cœlo quod vltimum gradum sublimitatis continet, inferius procedendo semper densiores seu minus subtiles subsequuntur orbes vsque ad concauum orbis Lunæ, vbi alterabilia localiter consistunt, seu incipiunt & terminantur elemēta sub hemisphærio generabilium & corruptibilium rerum permixta. Ideo ibidem ignis

sub-

subtilior reperitur atque magis simplex, quamuis non omnino purus. Quia ignis simpliciter purus nequaquam in speciebus alteralibus reperiri potest separatim, sicut nec aliquod aliorum elementorum, quamuis in quolibet composito simplex ignis mixtus cum alijs elementis simplicibus reperiatur, aliter non essent elementa plura, sed vnum tantùm. Radij igitur stellarum cœli, maximè verò Solis, pertranseunt regiones prædictas irrefracti, quousque vltra deorsum descendentes, in igne ratione densitatis eius reflectantur: deinde descendẽtes vltra per sphæram ignis, ipsum ignẽ in aërem densiorem mouendo reflectunt. Et consimiliter ipsi radij perpendiculariter progrediendo ad inferiora per sphæram aëris in ipsam aquam aëre densiore à qua in aërem reflectuntur. Et sic suo modo ab aqua per eos mota in aërem reflectuntur, quod etiam multò magis in terra conspicitur cum densitate alia super elementa. Ex hac autem decoctione & reflexione mouentur elementa inuisibiliter, licet non imperceptibiliter. Quia sentimus ex cœli motu calorem, & semper ad superius seu subtilius elementum in suum inferius & densius reflectitur, vsque ad superficiem terrę mediantibus radijs stellarum perpendiculariter à sursum in infima descendendo: sic autem reflexis motis, & per Solis radios reflexos calor accidentalis in medio producitur, licet aliquando per radios aliorum stellarum aliæ qualitates hîc inferius producantur: vt siccitas, frigiditas, vt ex Astronomia patet: non tamen propterea, quòd radij sint ex se calidi, sed tantùm sunt causa caloris, ratione iam dicta. Hæc autem vera esse apertè notum est ex Astronomia & arte Perspectiua, vnde agnoscuntur quomodo generationes contingant seu influentiæ in vegetabilibus & sensitiuis. quare hæc sufficiant. Astrologi autem vani aliter sentiunt: & putant influentias cœli esse virtute actiuitatis eius, & nõ virtute motus ipsius: quod falsum est: quia radij cœli in orbibus superioribus nihil producunt aut efficiunt, ex quo actiuè cœlum influat in inferiora. Nam tales radij in præfatos orbes reflecti non possunt, nec eis commisceri, sicut in elementis reflectuntur & cum eis commiscentur, non quidem com-

positiuè: sed eadem elementa motiuè reflectendo & commiscendo, vt iam dictum est: in supercœlestibus autem non est receptio nouarum qualitatum, seu peregrinarum impressionum: quamuis ipsi radij in elementis motis reflexibiliter miras efficiant qualitates. Quare Domine mi, Sol singulariter non est causa generationis auri, nec etiam mediante suo calore est causa vegetabilium, aut super terram, aut circa superficiem eius miscibilium, quæ scilicet à radijs Solis calefieri noscuntur, vt iam diximus, quod & Astronomiæ consonum est. Horum autem notitia longiorem non requirit disputationem, ob id ad reliqua pertranseo: quoniam si animum ad ea quæ diximus referas, sic intelligendū est, & verum reperies, quòd actiuitate sulphuris Mercuriū digerentis & coagulātis forma eius ab auro specialiter perficiatur: non tamen ex quouis metallo alio aut stella quauis hoc sentire debes, quod in tua epistola scripseris. Quod autem dictum est, sic sentiendum est de alijs metallis suo modo, differenter tamen: quoniam in alijs metallis est duplex sulphur. Vnum, quod est superfluum, & quod potest separari manente forma metalli. Aliud sulphur est pars essentialis metalli, vnita tamen argento viuo inseparabiliter, & non manente forma metallica ipsa: licet ipsum metallum imperfectum & sulphureum perfici possit per medicinam corrumpentem formam ipsius metalli & aliam introducentem. Sed quid sentiendum sit in arte Philosophica de duplicitate ipsius sulphuris quam asseris, precor mi doctor præclare, vt saluo iure amicitiæ nostræ, & tuæ auctoritatis considerare velis. Non est hæc duplicitas sulphuris sic distincta in Mercurio coagulato in diuersa metalla, ita vt vnum ad generationem metallicam pertineat intrinsecè & essentialiter, tanquam pars realis metalli censeatur, & aliud corruptioni tribuatur. Sed est in qualibet specie metallica æquè vt in auro vel argento, simplex & vnicum sulphur: quod dicitur argentum viuum de compositione prima mercuriali, sicut declaratum iam est in generatione auri. Quoniam sulphur & argentum viuum tātummodò sunt quatuor elemēta in ipso Mercurio, sic aut sic proportionabiliter dispo-

diſpoſita, vt requirit hæc vel illa ſpecies metallica. Illud autem quod exiſtimatur ſulphur ſecundum, & abijciendum eſt quædam ſcoria & fæx metallorum in coagulatione Mercurij contracta, ſiue quædam ſuperfluitas quæ immunda & impura in Mercurij digeſtione ad metalli formam non ſuſtinuit congelationem: quia non erat de natura homogenea & proportionali Mercurij apta coagulari & digeri in metallum. Hanc autem ſcoriam quidam Philoſophi appellauerũt ſulphur combuſtibile, quia in examine metallorum non poteſt ſubſiſtere, ſed euaneſcit, aut in fęcem ſecernitur: Et hoc adducam exemplum: ſanguis in ſenſitiuis, & humor in vegetabilibus in coagulatione alias & alias ſubſtinuerunt partes: quia quędam partes ſanguinis carneæ ſunt proportionis, & ideò inſpiſſari poſſunt & verti in carnem, & carnis retinent vniformitatem, & carnis nomen ſortiuntur. Quædam verò ſuperflui humoris ſunt partes in poris reſidentes, quæ in ſoliditatem carnis minimè conuertuntur, & ideo per ſudores aut per medicamenta reijciuntur extrà, & à vera carne ſeparantur. Multò autem pauciora ſunt ſuperflua in ſanguinea cõplexione, quàm in cæteris. Sic ſuo modo ſimilitudinariè dicendum eſt de auro, & de alijs ſpeciebus metallicis: vt Mercurius purior vel impurior in ſua prima coagulatione plures vel pauciores continuerit & contraxerit ſuperfluitates vel ſcorias naturales. Quamobrem differentia fit in Mercurij coagulatione, quæ ſpecificat & efficit diuerſa metalla: & quicquid eſt Mercurij in ſpeciebus metallicis; incombuſtibile & inſeparabiliter permanens dicitur: quamuis in corporibus fixis fiat per artem volatile, per naturam, tamen remanet inſeparabile in proportione elementali. Quicquid verò erat ſcoriæ contractæ in Mercurio, & in eo permixtæ à principio, vtiq; hoc eſt in congelatione per calorem in prima compoſitione Mercurij ad ſpeciem metallicam digerentem: & ideò à mercurioſitate ſeu Mercurij natura homogenea, veluti deiecta & heterogenea per examen tollitur, & à ſpeciebus metallicis ſeparatur. Hoc autem propriè non dicitur ſulphur, ſed ſcoria & ſuperfluitas quædam, quia ſulphur non eſt aliud quàm actus purus

aëris & ignis calefaciens & digerens seu decoquēs terram & aquam sibi proportionales & homogeneas in Mercurio. Scoria autem est id quod in prima compositione ad Mercurij naturam non pertinet, nec in primis elementis componendis & digerendis in Mercurio ad metallicam speciem tenet proportionem. Ex his ergo notum est, quòd in alijs metallicis speciebus ab auro vel argento non sunt sulphura distincta aut plura, sed vnicum sulphur & simplex, quanuis in eis sint plures superfluitates, & maiores quàm in auro. Vnde ex hoc veritas dicti vestri nota est, quòd aurum inter cætera metalla magis adhæret Mercurio. Hoc autem fit ratione puritatis vtriusque, propterea quòd in illis minus est scorię, siue fæcis aut superfluitatis, quàm in alijs. Vnumquodque enim naturaliter appetit permixtibiliter & vnitiuè coniungi magis sibi in natura simili & proportionali in homogeneitate, quàm dispari sibiq; dissimili, vt notum est, quemadmodum aqua facilimè absque contradictione aquæ alteri identitatiuè & vnionis mixtione citò coniungitur. In auro autem nihil est aliud quàm Mercurius, propterea cùm sint in eo modicæ scoriæ (quæ sunt præter naturam Mercurialem, vt ostensum est) non fit magna resistentia, quin Mercurius purus faciliùs adhæreat auro & argento, quàm cæteris metallis, in quibus multæ superfluitates & scoriæ prohibent & impediunt ipsorum metallorum, aut eorum Mercurij congelati cum alio Mercurio crudo permixtionis cōtactum vel adhærentiam. Superfluitates enim illæ, vt iam priùs dictum est, non sunt de prima compositione Mercurij, nec de homogeneitate naturali seu proportionali eiusdem: & quanuis essent de commixtione, non sunt tamen de proportione eius: quia quicquid est de proportione rei, non est superfluum. Propterea non possunt inseparabiliter cum Mercurio permisceri, non solùm cum Mercurio coagulando per artem, sed nec cum Mercurio coagulato, qui à natura mineralitatis in eadem specie metalli coniunctus cum eis est: cùm tales scoriæ per examen ignis sint quid combustibile, & ideò separabiles. Quid ergo mirum si impediant naturalem commixtionem & vnitatem permanentem

nentem

nentem eorum metallorum quibus accidentaliter superuenerunt, cum Mercurio coagulato, aut cum alio Mercurio crudo? ob hanc enim causam ipsum aurum quantumuis purum, longè difficilius permanere, coniungi & adhærere potest cum Mercurio immundo & scorioso, siue coagulato, siue non coagulato, quàm cum puro & mundo. Quia simplex natura simplici naturæ sibi in homogeneitate prima & proportione elementali simili & identica adhærendo congaudebit & perficietur: atqui vt dictum est, aurū non est aliud, quàm Mercurius digestione propria & elementali actione inspissatus: ideo quamuis in terra inter aurum & Mercurium differentia sit in maturitate (quia aurum Mercurio est maturius) nulla tamen in eorum materia diuersitas est. Quare quicquid aurum per maturitatis digestionem acquisiuit, potest id etiam idem Mercurius sine quocunq; extraneo sibi acquirere. Ars autem ad opus breuiandum & cōtrahendum iungit aurum Mercurio, vt dictum est, & ex duobus spermatibus artificio efficit & generat illud idē, quod natura ex vno spermate actu in mineralibus creauit: identitate tamen materiæ semper vbiq; seruata, sed non potentia actus. Et ideo vt in hoc opere in prima eius compositione nihil extraneum suæ naturæ ingreditur, sic nec ipsum aliud multiplicat quod non est de dispositione eius prima. Quamobrem falsò quidam putant lapidem Philosophicum ex diuersis rebus, seu ex omnibus rebus componi, & ex his nutriri loco spermatum prædictorum, etsi eidem diuersæ nominationes sint impositæ. Nec comedit seu in se conuertit hoc opus Philosophicum aliquid suæ naturæ extraneum, quia non vegetat. Ideò quamuis in dicto lapide Philosophico sit corpus & anima seu spiritus, non propterea est vegetabiliter animatus vt arbores & plantæ. Iste enim lapis sicut omnia mineralia, est primæ impositionis prædictæ, & non secundæ, aut alicuius superioris impositionis, vt alibi dictum est. Arbores autem & plantæ sunt impositionis secundæ, vt sensitiua sunt tertiæ, aut quartæ, aut quintæ, aut vltimæ impositionis: in istis enim quatuor postremis impositionibus mixta vegetant. Nam in eis elementa per plures transmuta-

tiones & pluries alterata, magis sunt subtilia. quare sunt actiuiora & perfectiora, quamuis non sint in permixtione durabiliora & permanentia: quia elementa in eis non sunt fixæ compositionis, sed resolubilis: propterea vegetabiliter nutrimentum suscipiunt. Lapis autem noster vt omnia mineralia, est impositionis primæ: quia non vegetat nec vegetabiliter nutritur, sed potiùs contingit in eo nutrimentum per appositionem consimilis naturæ sibi, & non per vegetationem. Exempli gratia: nam, vt experimento patet, ex spermate fœminino, scilicet ex Mercurio vnitiuè, insensibiliter, & compositiuè sibi apposito, hic lapis Philosophicus nutritur: mediante tamen caloris digestione. Simile enim sibi assumit & assimilat ad seipsum appositiuè, & non vegetabiliter multiplicandum. Quare in quantitate ponderosior, & in qualitate actiuior & perfectior inde euadit: nec ignis siue calor hunc nostrum lapidem multiplicat, tanquam debitum sibi nutrimentum, quia non est de prima eius compositione, sed extrinseco accidenti calefacit ipsum. Quomodo enim flamma siue ignis multiplicabit ipsum lapidem, aut magis ponderosum reddet per se, cùm non possit fixè & permanenter cum ipso commisceri neque sit primæ compositionis nec formæ? Nihil ergo dictum lapidem nutrit & multiplicat ad generationem eiusdem formæ, nisi sperma fœmininum, quod nutrit ipsum mediante calore: non quidem vegetabiliter, sed appositiuè nutrit ipsum & commixtiuè. Qui ergo sic multiplicat & nutrit, non errabit, quoniam hoc multiplicans & nutriens in eandem speciem conuertitur. Potest autem quis ipsum lapidem, & eius pōdus per res extraneas augere: sed hoc fieret extra speciem suam naturalem, nec in ipsum conuersibilem. Illud enim pondus præter naturam fieret: hoc est, nō in eandem speciem, vel vnius speciei vnitatem, imò diuersarum specierū fieret aggregatio & compositio accidētalis, quæ examine separari posset. Quando verò Philosophi dixerunt, lapidem fieri ex omni re, non sanè intellexerunt (vt quidam peruersè interpretantur) quòd ex diuersis rebus sibi & specie & natura dissimilibus componatur lapis ille: aut (quod magis

gis absurdum est) ex flamma extrinsecus administrata multiplicetur: ea potissimùm causa, quia ignis & flāma eius ferè ex omni re posset quadam productionē emergere: impugnatio autem huius opinionis patet ex antedictis. Sed cùm Philosophi dicunt, quòd lapis fit ex omni re, intelligunt ipsum fieri ex quatuor elemētis ad inuicem proportionabiliter anatizatis digestione debita & naturali: ex quibus quatuor elemētis fit omnis res generabilis & corruptibilis. Quare hac similitudine dicunt Philosophi: noster lapis ex omni re procreatur: id est, ex omni elemento: quia vno eorum mortificato aut destructo, tota proportio aureitatis periret, ac species eius: & quamuis in latitudine & genere alterabilium quodlibet generetur ex quatuor elementis actu vel potentia permixtis: non tamen de quolibet sic productibili, sed tantùm de aureo lapide nostro, vel cæteris anatizatis propriè dicitur, quòd fiat ex omni re: ea potissimùm ratione, quia in his quæ non anaticè, sed proportione adæquata elementorum producuntur, non omnia elementa insunt actu, sad in sua adæquata actiuitate & passione existentia. Quædam enim elementa insunt potētia tantùm siue actiua siue passiua reliqua verò insunt actu. Sed in lapide Philosophico, qui est aurum, cùm sit anaticum opus naturæ, omnia elementa quatuor actiua & passiua insunt actu & inæquali proportione permanentia. Aureitas enim non est aliud, quàm quatuor elementa anatizata, non tamen quòd forma & materia illa anatica dicantur, sed potentia & actus, hoc est: non sunt anatica & adæquata quantitate scilicet, sed qualitate: propterea quòd actiuum non excedit passiuum in agendo, nec contrà passiuum excedit idem actiuum in plus patiendo: quoniā æqua proportio mēsurarum est in auro, seu medicina nostra, duplex calidum, duplex humidum, duplex frigidum, duplex siccum, & omnia in sunt actu actionis & passionis, scilicet ignis, aër, aqua, & terra: vt iam priùs dictum est. Hæc autem omnia dicuntur anatica, & adæquata qualitate & nō quantitate, quia sunt æquè actiua & passiua, & ideo durabiliter in auro permanentia. Quia in eo passiuum permanenter consistit in actiuo: & contrà, passiuum

non insurgit in actiuum. Nec oportet vt sint anatica quantitate: id est, vt tantundem sit de materia ignis, quantum de materia terræ. Quia tunc ignis præter sui qualitatem esset vbique non adæquatę actiuitatis cum terra passiua, sed longe maioris. Quare in auro est multò magis de elemento grauiori & passiuiori, materia scilicet, & non qualitate, quàm de leuiori & actiuiori: id est, quantitate: in eo maior est terræ quantitas, quàm aquæ: & maior quantitas aquæ, quàm aëris: & maior aëris, quàm ignis. Propterea omnium metallorum est grauissimũ. In hac tamen inæquali proportione quantitatis, est æqualis & anatica proportio qualitatum, calidi, sicci, humidi & frigidi: quia quodlibet horum est in auro, vt iam priùs dictum est. Cuius causa ponderis est permanentia soliditatis terræ & aquæ & solutio aquæ homogeneæ cum terra: quia aqua soluit terram homogeneam. Item causa põderis, est intrinseca eorum per minima permixtio: quia aqua non patitur terram poros habere, tam in auro quàm in argẽto viuo: quod aliter est in reliquis metallis, in quorum congelatione propter scoriam à mercuriositate seu Mercurij natura reiectam & heterogeneam eisdem metallis permixtam, pori insensibiliter fiunt: vnde superuenit leuitas, quæ non est aliud quàm absentia materiæ: & eiusdem porositas vt grauitas non est aliud quàm solida appositio materiæ. Quare si æquali quantitate commensuratiua tãtùm esset de materia ignis soliditate, quantum de materia terræ, ignis tanti esset ponderis quanti esset terra. Causa autẽ grauitatis Saturni, est immatura eius congelatio, quæ adhuc non reiecit scoriam ad partes: vnde fiunt pori, sed simul in eo purũ cum impuro permixtim permanet, sicut in primo argento viuo crudo in quo debilis est inspissatio & coagulatio, ob id Saturnus siue plumbum retinet eius argenti viui pondus, non ob puritatem materiæ solidæ, vt est aurum, sed propter coagulationem siue immaturam eius coctionem. Quare si in hoc opere non vis destruere ignẽ & aërem, conserues in proportione distincta & anatica compositi caliditatem. Si autem non vis destruere aërem & aquam, tunc in eodem composito foueas humidum,

ita eodem modo serues aquam & terram, aut terram & ignem in dicto opere: oportet conseruare debitè & artis Philosophicæ artificio, frigidum & siccum. Quia eorũ quolibet destructo, petit proportionalis & forma & species aureitatis. Ob id Philosophi dicunt ex omni re: id est, ex omni elemento lapidem nostrũ componi, elemẽto quidem intrinsecè sibi seruato, & ipsum componente actu. Quare omnia elementa sunt principia intrinsecè actu vel potentia componendarum rerum omniũ alterabilium: ea propter omnes res dicuntur. Insuper honorande mi Doctor, honoris vestri causa oportet vos Philosophorum dicta intelligere ad naturæ possibilitatem, & non ad sonum verborum. Illi enim hanc sacram artem & abditam, eiusq; secreta sub similitudinibus, fabulis, ænigmatibus, & verbis obscuris tractauerunt, & data opera occuluerũt, ne indoctis, impijs & indignis patefieret. Demùm, vt ad alia tuæ epistolæ capita progrediar, lapidis tui artificium ex auro quidẽ factum intellexi, sed ex scriptis tuis animo comprehendere non possum: quia non præscribis primam illius compositionis originem. Proinde diffusiùs de ipso pertractare non est opus, donec apertius compositionem & operationem edocueris. Neque vero Elixir, aut lapidem Philosophicũ consistere existimo ex signis in eo apparentibus, atq; ex proprietatibus nutritiuæ vegetationis flammæ, quas sibi attribuis, vt ex iam dictis apertè ostensum est. Quando verò opus tuum ac donum tanti secreti ad me missum accepi, tuum erga me studium vno animo, tuamq; in me fiduciam immeritò, cognoui. Quapropter ipsum lapidem amicitiæ tuę gratia mihi conseruo, vt gratissimum donum custodio, plura de illo ad te quando apertiùs declaraueris, scripturus. Quòd autẽ dicis in lapide tuo esse tria: corpus, spiritum, & animã (quod tibi tanquam experto & operanti patet) Philosophi quando in eorum lapide artis naturalis illa tria esse dixerunt, similitudinariè quidem & experimento intellexerunt. Terram enim vocauerunt corpus & ossa eius: quia ipsa est astringens compositum & prohibens fluida elementa à sua fluxibilitate cruda, habens secum ignem symbolicè in siccitate.

Aquam autem & aërem, spiritum dixerunt: quia ipsa sunt humectantia elementa & terram dissoluentia. Aërem autem & ignem, Animam vocauerunt: quia ipsa sunt maturantia & digerentia totũ compositum. Et sic nominauerũt in similitudinem humanam. Quia in carne complexionata oportet esse ossa sustentantia corpus, & in carne oportet similiter adesse viuacitatem accidentium vegetabilium, quæ dicuntur spiritus eius: Contra Paganorum Philosophorum errores, qui putarunt spiritus vitales esse quid distinctum à corpore posito & componentibus ipsum: sic in carne humana oportet esse animam informatiuam digerentem in homine actus brutales, & facere in eo opus intellectuale. At in lapide nostro Philosophico aliter sentiendum est, in quo terra, ossium nomen habet, aqua & aër, spiritus nomen sortiuntur, nec in eo est anima, nisi quæ aërem & ignem continet: quòd te perfectè scire satis intelligo. Sed hoc modo Philosophi diuiserunt. Nam per spiritum crudum, spiritum digestum extraxerunt de corpore soluto, & remansit eis cinis fixus vlterius dissoluendus, in quo repererunt oleaginositatem & gummositatem lapideam & incombustibilem, quam animam dixerunt: quæ viuificat, coniungit, incerat, & naturas facit vnitas: & in spiritu, naturas disiunxerunt, sic in oleo reconiunxerunt. Lapis enim noster non habet formam formabilem, vt vegetatiuam vel sensitiuam, sed tantùm habet formam formatam, quæ forma est ipsamet elementa: propterea quòd homogeneus est. Corpus verò humanum & aliorum sensitiuorum, est heterogeneum. Quia os, caro, sanguis, medulla, crines & vngues in ipso differenter dignoscuntur. Quod aliter est in auro, in quo quicquid inest, vnicæ speciei reperitur. Quare venerande Doctor, hoc similitudinariè dicunt Philosophi propter artis administrationem, & naturæ operationem: non propterea quòd in lapide sit anima, nisi metaphoricè (vt scitè intelligis) nec spiritus, nec corpus, vt forma formabilis, sicuti in homine, & cæteris sensitiuis reperitur. Amen dico tibi, quòd oleum naturas naturaliter incerans & coniungens, ac naturaliter introducens medicinam in a-

lia

lia corpora tingenda, non componitur ex alio extraneo, sed tantùm ex visceribus corporis dissoluendi. Quod oleum spiritus colorem retinet semper vsque ad reinspissationem, & tunc primò arma regalia induit, scilicet citrinitatem & formam metallicam, quam omnibus facit apparere: si in auro, aureum: si in argento, argenteum. Quod oleum, si Sol est, rubicundum dissolutum esse dignoscitur intrinsecus, quamuis extrinsecè album appareat sub forma liquidi argenti viui. Quidam autem oleum componere æquè generosum & potens, vt oleum istud, vtpote ex Mercurio exiccato, aut ex stanni substantia; aut ex corpore Solis cum mixtionibus rerum diuersarum specierum: sed eis ad opus nostrum fallax experimentum contingit. Possunt quidem species metallorum in speciem olei reducere: in speciem autem metallicam, minimè, salua & integrà commiscendorum proportione. Illud tamen oleum sensitiuis ad medicinam prodesse posset: quia auri species in eo soluta est: impertinenter tamen & inutiliter ad opus nostrum Philosophicum. Præterea honorande mi Doctor, vt reliqua tuæ epistolæ capita perstringam, diligenter & scitè animaduertere debes, quod ignis & azoc latonem abluūt. Azoc autem non est argentum viuum crudum à minera simpliciter extractum, sed est illud quod à corporibus dissolutis per ipsum argentum viuum extrahitur: quod vtiq; maturius esse cōprobatur. Quapropter, si laton fuerit corpus immundum, à tali azoc depuratur: quòd scribis te quondam habuisse: & hoc latone per azoc abluto, medicina nostra conficitur ad omnem ægrum curandum. Sanè hoc azoc ex Elixire fit: quia Elixir non est aliud, quàm corpus in aquam Mercurialem resolutum post cuius resolutionem azoc ex eo extrahitur: id est, spiritus animatus: Dicitur autē Elixir ab e, quod est ex, & lixis, quod est aqua: quia ex aqua ista omnia fiunt: & est Elixir pars secunda in opere Philosophorum, sicut Rebis pars prima dicitur in eodem opere. Tinctura verò tertia pars cōstituitur, quia vt materia huius compositionis diuersos facit effectus: sic alia & alia nomina sortitur: Vnde liquidò constat, quod azoc nō requi-

ritur ad Elixir: quia in hoc opere Elixir præcedit azoc, & non contrà: ſicut aqua, oleum, & ſpiritus animam. Nam ex Elixire, elicitur & extrahitur azoc, tanquam ex aqua oleum, & non contrà: vnde alibi fit mentio. Exempli cauſa, vt in arte medica, aqua pura fontana, ſimplici & prima decoctione per elixationem cum carne pulli coniungitur, & inde primo decoctionis gradu emergit ius & decoctum perfectum & bonum, diſſolutis ſcilicet humidis partibus aqueis & aëris actu pulli in aquā prędictam: quamuis & ibi ſint alia elementa actu. Verùm vt fiat medicina multò perfectior, & ad ſanitatem corpori humano ægroto reſtaurandam generoſior, carnes pulli decoctæ cum prædicta aqua iam in ius decoctum alterata, aut parte eius contunduntur, & fortiori decoctione deſtillantur, vnde fit ius & decoctum multò nobilius & generoſius totius pulli naturam participans. Quia non tantùm hac ſecunda decoctione partes pulli humidæ, ſed etiam calidæ: id eſt, aëreæ & igneæ in ipſum ius ſeu decoctum liquatæ permixtiuè ſoluuntur: & ideo tota virtus pulli tali decoctione in prędictum liquorem extrahitur. Similiter contingit in opere Philoſophico, quia ſpiritus mineralis crudus tanquam aqua, coniungitur cum corpore ſuo ipſum prima decoctione ſoluendo: vnde Rebis nominatur: quia ex re bina & duplici componitur, nempe ex ſemine maſculino & fœminino: hoc eſt, ex diſſoluendo: quamuis vnica ſit res & materia. Vnde verſus:

Res Rebis eſt bina coniuncta, ſed tamen vna,
Soluitur vt prima ſint, aut Sol aut ſpermata Luna.

Ex iſtis autem duabus rebus ſimul diſſolutis, componitur Elixir: id eſt, aqua tincta. Vnde verſus:

Elixir Græcè pars dicitur arte ſecunda,
Lixis nam de ſe ſunt facta corpora munda.

Ex hoc autem Elixire, honorande mi Doctor, vt ex primo ſimplicis decoctionis iure ſeu decocto, azoc extrahitur, fortiori ſcilicet deſtillatione ac iterata: quod azoc refert & participat naturam, quæ eſt calida, corporis ſui, ex quo extrahitur, illiuſque virtutem in ſe retinet, vt pote oleoſam naturam, quæ eſt calida & humida: quia ipſum eſt ignis & aër actu: quamuis in eo ſint om-

omnia elemēta essentia & compositione. Possunt ergo ex dictis metallis alio & alio artificio medicinæ componi ad morbos sensitiuorum curandos: illæ tamen operi Philosophorum sunt impertinentes, sicut pertinet Elixir ad Azoc: hoc est, spiritus, vitalis & anima fugitiua non sunt diaphana, nec transparentia, nec sicut oculi lachryma clara, nec quiuis spiritus dissoluens: quamuis sint sibi inuicem altiorū naturarum secundùm gradus suos. vt anima est altior spiritu crudo, cum sint vnius formæ. Quia vt anima latet sub specie spiritus dissoluti ante reinspissationem (anima enim vt argentum viuum ex corpore extracta semper apparet) sic post inspissationem, anima & spiritus latent sub specie corporis. Huius enim dicti reuerentia tua experimentum vidi: in puluere quondam regi misso, cuius es physicus, in quo experimento argentum viuum sub specie argenti viui repertum est, quod si in fundo remanens coagulatum fuisset, eandem certè pulueris speciem suscepisset. Puluis autem ille nomine tantùm tinctura dicetur, & non medicina metallorum, quia nondum planè fixus, quamuis vt medicina humana optimè valeret. Sed hanc medicinam humanam, fixa medicina atq; dubio omni virtute excedit, & ad metallum, & ad hominem: quod in diaphano liquore claro & transparēti fieri non potest. Quoniā & si elixir azoc prædicta: id est, spiritus & anima diaphanitatem referrent ac haberent, iam in proportione terra aquam dimisisset, & ab illa separata esset, quæ inspissauit & coagulauit partes eius, opacitatem fecit in Elixir & azoc, fecitq; formam stare congelabilem metallicam. Nam in fixis speciebus metallicis restringendis, oportet vt restringens agat in restringibilem, & congelans in cōgelabilem: quod fieri non potest in prædicta aqua diaphana & clara. Aliter autem accidit in vegetabilibus. in quib. aqua simplex & diaphana per decoctionem in ipsa vegetabilia inspissatur, quę tamen examine ignis tandem euanescit & euaporat: quia non est permanens, & fixa in compositione: quia terram naturaliter sibi homogeneam secum compositione non habuit sicut argentum viuum: quæ quidem terra causa est permanētis fixionis in homogeneis. Quare aqua simplex cōgelatione non potest fixari cum ve-

getabilibus, sicut Mercurius cum metallis. Si ergo Mercurius diaphanitatem acceperit, in opere Philosophorum, iure irrestringibilis substantiæ permanebit, nec congelabitur super latonem ad formam, speciē & proportionem metallicam, qui secum nec in se defert suimet ipsius congelationem, scilicet aquā terram: quæ quidē terra (vt dictum est) est Mercurialis, & causa prima inspissationis, coagulationis & fixionis. Si ergo ista aqua ita maneat extra proportionem metallicam, quomodo similes species ex hac compositione procreari poterunt? Errant quoq; illi qui sic putant aquam limpidam transparentem ex Mercurio extrahere; & ex illo multa mira operari. Nam sit ita, quòd talem aquā perficiant, nihil tamen prodesset opus, nec ad eius naturam & proportionē, nec posset restaurare seu ædificare speciem perfectam metallicam. Quàm citò enim Mercurius à sua prima natura permutatur, tā citò prohibetur ingredi opus nostrum Philosophicum, quoniam perdidit naturam spermaticā, & naturam metallorum. Ex his ergo notum est, quid veritatis contineat, & in quo contraria & aliena sit opinio tua, cùm dicis, oportet (vt existimo) ad perficiendnm summum Elixir habere gummam, in qua sunt omnia ei necessaria, & continentem quatuor elementa, & est aqua clarissima, sicuti oculi lachryma spiritualis facta; &c. quod facit aurum merum esse spiritum. Nam corpus nō penetrat corpus, sed subtilis substantia spiritualis congelata, quę corpus penetrat & colorat. Esto vt dicis, honorāde mi Doctor quòd naturæ non coniunguntur nisi gumma, vel re oleosa & anaticè proportionata, habente naturam spiritualē: clausis tamen in ea fixè elementis: ad quam gummositatem: vltimò inceratiua reducitur totus lapis Philosophicus sub fluxu leui inceratiuè referens omnia elementa, stans vt æs & æris natura, stans insuper vt subtilis substantia spiritualis, corpora metallica penetrans & colorans. Nam hic lapis in spiritu primò crudo sublimando non amisit speciem, scilicet eiusdem spiritus, nec etiam in gumma perfecta & magna amittit naturam suam primam. Quare oleum & gumma nihil ad hunc lapidem pertinent, nisi vt elementa anatizata simul

simul clausa, resolubilia, vnita in viscositate terræ, oleosa, retenta, sepulta, inseparabiliter permixta. Hæc enim gumma seu oleum primò ex corpore extrahitur, in inceratum spirituum ducitur quousq; aquæ superflua humiditas in aërem vertatur, & elementum excitetur de elemento per digestionem, & id quod fuit aqueæ formæ, fiat oleosæ naturæ: & sic totus lapis vltimò nomen gummæ suscipit & sulphuris. Hoc enim Geber docet, quādo dicit, vt tua epistola scripsisti: si quis sulphur nostrum sciuerit coniungere & amicari corporibus, inuenit vnum de secretis maximum, & vnam viam perfectionis: quasi diceret: si quis corpus ad hoc perduxerit, quòd efficiatur gumma permixtibilis, cæteris corporibus imperfectis; inuenit maximum naturæ secretum, &c. quia lapis iste perfectus est gumma & sulphur, vt ex iam dictis notum est. Oportet autem te intelligere, quòd Geber summa prudentia & miro artificio veritatem sub velamine occultat, multas obscuritates aut falsitates intermiscēs; quas inscij prima fronte existimant veritatem esse: ille tamen Philosophicè sub his paleis occultè loquens, veritatem apertè, Philosophicè & doctè describit: quare imperiti & sophistæ mentem ac ingenium illius, & rei veritatem non intelligentes, ad vulgatem expositionem ac sonum verborum peruersè sese conuertunt. Inquit enim ille: Si illud scis, tibi diximus aliquid: si verò non scis, nihil tibi diximus. Quare in legendis Philosophorum libris naturæ possibilitatem in primis considera: quanquam aliquos huius artis Philosophicæ scriptores aliquando errasse & malè aut ambiguè tractasse contingit in naturæ veritate. Vt notatur Arnaldus de Villa noua dixisse, libro, quem Rosarium nominauit, quòd Mercurius crudus: id est, argentum viuum, quod sua natura est frigidū & humidum, per sublimationem efficitur calidum & siccum. Deinde per reuiuificationem fit calidum & humidum similè complexioni humanæ. Quid ergo, inquis, mirum erit, si coniungatur cum Sole, vtiq; effici Solis naturæ? Est enim Mercurius cōuersibilis naturæ, sicut cœlestis Mercurius, qui talis est, qualis est ille planeta cum quo in cœlo coniungitur. Ille enim Arnaldus, licet in alijs fel-

cutijs fuerit reuerendus Doctor & ingeniosus: in hac tamen arte fortè experimenta sine causarum doctrina tractauit. Quòd autem in prima purgatione, spiritum crudum à minoribus mineralibus salsuginosis: sublimari dicit, & quòd ipse Mercurius, qui sua natura frigidus est & humidus, efficitur puluis natura calidus & siccus, vt ait, nihil tamen operi nostro Philosophico prodest. Sit ita verò, quod ex Mercurio talem faciat puluerem qualem dicit, vtpote per sublimationem à salsuginosis exiccatum & calidum. Illæ tamen purgationes vanæ sunt & impertinentes, imò nociuæ ad opus nostrum perficiendum. Quando etsi minora mineralia communicant cum metallis natura, non tamen specie & proportione. Sunt enim maiora & minora mineralia de natiuitate seu impositione subterranea, vnius & eiusdem impositionis vniuersaliter, & ideò eiusdem naturæ: differunt tamen proportione, qualitate & specie, seu forma. Quare si Mercurius cum ipsis minoribus mineralibus destillatus fuerit & exiccatus, tunc confunditur & disproportionatur eius intrinseca natura, & prohibetur, & inutilis est ad effectum spermatis fœminini, & inualidus efficitur ad opus metallorum. Quàm citò enim vertitur in speciem pulueris præterquàm à suo corpore Solis vel Lunæ, tam citò exiccationem recipit operi Philosophico inutilem. Non tamẽ improbo, quin possit & debeat scoriosus & immundus Mercurius per simplex sal semel aut pluries secundùm experientiam Philosophicam debitam sublimari seu purgari, ad scoriam & immunditiam exteriorem mineralem amouendam, manente tamen illæsa semper Mercurij fluxibilitate, seu humido radicali: id est, mercuriositate stante incorrupta, quæ est ex proportione naturali eius. Oportet enim speciem Mercurialem & formam in tali opere manere incorruptam, sicut iam priùs dictum est: nec debet in puluerem exiccatum eius forma extrinseca deduci. Quoniam species extrinseca corrupta ostẽdit intrinsecam eius naturam confusam, nisi forma generationis ipsum alteraret, vt perspicuè videtur insignis in opere apparentibus via naturæ. Sunt enim quædam Mercurij sublimationes ab eius proprijs corporibus,

quæ

quæ ſibi per intima amalgamando coniunguntur & commiſcentur, ex quibus pluries releuatus & reconiunctus ſuperfluitates reijcit & amittit, & non confunditur in natura: poſtea autem operi Philoſophico conuenit & potens eſt in ſpeciebus metallicis ſoluendis, non tamē intrinſecè alteratur valde ad opus Philoſophicum, niſi à fixis corporibus in eo diſſolutis alteretur. Poſſunt etenim ex puluere exiccato mira fieri in medicinis ſenſitiuorum, ſiue in oleum reducatur, ſiue in aquam, ſeu in puluere remaneat, nihil tamen pertinebit ad experimentum Philſophorum. Et ideò vniuerſaliter notandum eſt, quòd quàm citò Mercurius in puluerem cuiuſcunque ſpeciei vertatur, præter corporis ſui diſſoluendi naturam, tam citò operi Philoſophico erit inutilis. Sunt quidam ſophiſtæ deceptores, qui adiūcta ſibi venere, vel cæteris ſpeciebus additis, opus ſophiſticum faciunt: hoc eſt, æri imperfecto dant colorem, ſed non naturalem, apparentiam quidem inducunt, ſed non ſpeciem: id eſt, tranſmutationem: ſicut qui imaginem depingit mortuam, vel ex ligno componit: quæ apparet tantùm, & non eſt, & quantum differt homo viuus ab eius imagine aut pictura, tantum differt opus eorum ab opere Philoſophico: vnde iſta permixtio in examine ignis non perſeuerat, quamuis ſit mineralis: quia natura non trahit eam à digeſtione proportionis, nec illa ars vehementer decoxit alterando permixtas naturas: quare illud æs ad ſuperficiem tantùm & non intrinſecè permanens apparet eſſe tinctum. Quorum ſophiſtarum deceptorum experientijs non eſt adhærendū: quia veritas artis naturalis hoc opus ſophiſticū inutile confutat, & falſum oſtendit. Et ſi inſtando dicatur, quòd ſicut per ſcoriarum Mercurij purgationes dictus Arnaldus ſublimando exiccauit in natura: ſic etiam (vt dicis) per reuiuificationem ipſum rehumectauit, & reddidit ipſum Mercurium calidum & humidum, & cōformem ſuo corpori in natura. Hoc quidem non obſtat, mi Doctor reuerende, nec veritatem artis Philoſophicæ impugnat, imò magis error in arte naturali apparet. Nam, vt clarum eſt, Arnaldus docet, ſi ſonum verborum ſpectes, Mercurium ſic exiccatum per aquam feruentem,

in quam proijcitur, reuiuificari, & dicit effici calidum & humidum, cùm primùm sublimatus esset calidus & siccus. Sed quis verè Philosophus diceret, Mercurium vel aliud metallorum per aquam simplicem, quantumuis calidam & feruentem interna qualitate in natura mutari, seu humiditatem sibi naturalem acquirere, & sic reuiuificari? Nihil ergo in hac reuiuificatione acquirit Mercurius, propterea quòd aqua communis ipsum non decoquit, nec alterat: quia ipsum non intrat nec ingreditur, & quod non intrat & ingreditur, non alterat: quia omne alterandum primò est permiscendum. Potest siquidem talis aqua quasdam scorias supernatantes in Mercurio abstergere ab eodem, sed nouam qualitatem illi infundere non potest. Qualem enim naturam Mercurius retinuit in puluerem redactus & mortificatus per sublimationes, talem omnino naturam seruabit per aquam reuiuificatus. Hoc autem in reuerentiam & honorem dicti Arnaldi dictum esse volo: sed naturæ veritatem & experimentum contemplor & defendo. Insuper mi honorande Doctor, vt hac mea responsione tuæ epistolæ satisfaciam & finem imponam, quæ paucis differui, bono & æquo animo feras supplex oro, quod feci non redarguendo, sed tantùm disputando. Si quid verò tibi respondi quod tibi scrupulum ingerat, prudenter æquo & bono animo accipias, aut mihi literis significes, & pro virili tibi satisfaciam largiente & docente veracissimo Doctore domino nostro Iesu Christo filio Dei benedicto in secula seculorum.

Gratiæ sint Christo.

INGE.

INGENIOSISSIMO VIRO PEtro Douet Medico doctiss. Robertus Vallensis Rugl.

Mineralia *quæ fiūt ex sulph. & argen. viu.*
- Maiora *mineralia, siue metalla.*
- Minora *mineralia, siue atramenta, sales & sulphura.*
- Lapides.

Raym. Lul. in praxi testamenti.

Mercurius
- *Communis, qui est communis materia omnium mineralium.*
- Vulgi, *notus vulgo.*

Alia diuisio ex eodem Raym.

Mercurius
- Philosophicus, *qui est: vel,*
  - Azoc, *extrahitur à corporibus perfectis dissolutis per ipsum argentum viuum.*
  - Communis, *qui non est de materia, mineralis tamen, sed tantùm excitat calorem siue sulphur internum materiæ.*
- Vulgi, *notus vulgo.*

Methodus *rerum cognoscendarum.*
- Definitio, *quid est explicat, siue naturam rei.*
- Diuisio, *quot species habet.*
- Resolutio, *ex quibus partibus constat.*
- Demonstratio, *causam, passionem, & omnium inexistentium rei docet.*

Resolutione enim res agnoscitur, quare Elixiris seu pulueris Philosophici compositio resolutione tibi nota

erit, si eius partes, quibus constat, probè noueris, quæ hac sequenti Tabula, ex quampluribus authoribus collecta comprehenduntur. Naturalem tamen mineralium compositionem ne contemnas.

Compositionis *pulueris Philosophici partes duæ homogeneæ quæ ex eodem sublimatione extrahũtur, et earũ nomina.*	1 Volatilis. 2 *Argen. viu.* 3 *Superius.* 4 *Aqua.* 5 *Fœmina.* 6 *Beya.* 7 *Luna.* 8 *Fons.* 9 *Humidum.* 10 *Fuyant.* 11 *Mercurius.* 12 *Aqua.* 13 *Frater vterinus.* 14 *Vultur.* 15 *Viuum.* 16 *Aqua vitæ.* 17 *Argent. viuum.* 18 *Anima siue spiritus.* 19 *Cauda.* 20 *Cœlum.* 21 *Mulier candida.* 22 *Sudor eius.* 23 *Nebulæ nigræ.* 24 *Tinctura.* 25 *Anima subtilis & tingens.* 26 *Regina.* 27 *Pars figenda.* 28 *Pars seruata non fixa.* 29 *Pars subtilis.* 30 *Spiritus mundatus.* 31 *Eius aqua.* 32 *Acetum acerrimum.*
Singulæ *singulis respondens.*	1 Fixa. 2 *Sulphur.* 3 *Inferius.* 4 *Terra.* 5 *Mas.* 6 *Gabertius.* 7 *Sol.* 8 *Rex.* 9 *Siccum.* 10 *Poursuiuant.* 11 *Mercurius.* 12 *Carbo.* 13 *Frater vterinus.* 14 *Bufo.* 15 *Mortuum.* 16 *Nigrum nigrius nigro, siue corpus priuatum suo spiritu.* 17 *Calidum siccũ.* 18 *Corpus.* 19 *Draco.* 20 *Terra.* 21 *Rubeus maritus.* 22 *Cinis.* 23 *Corpus earũ vnde exierunt.* 24 *Terra.* 25 *Corpus calcinatum.* 26 *Rex.* 28 *Pars cæranda.* 28 *Pars terræ administratæ.* 29 *Pars terrea & grossa.* 30 *Corporis limatura optimè calcinata.* 31 *Terra siue puluis.* 32 *Aes siue sulphur.*

Quibus sæpius coniunctis, sublimatio vera & Philosophica fit. Vnde Acuboces: O natura, quomodo vertis corpus in spiritum? sic enim spiritus vertitur in corpus, & corpus in spiritum. Hoc fac igne Philosophorum extrinseco excitante adhibito, & (Deo concedente) lætaberis.

INCIPIT LIBER SCALA PHILOSOPHORUM dictus.

T dicit venerabilis Raymundus Lulij: Intentio naturæ ad faciendum nostrum magisterium est, quòd Lapis diuidendus est in quatuor elementa, vt quodlibet per se, secundùm exigentiam naturæ possit purificari. Et illa est præparatio rerum quæ præcedit operationem perfectæ præparationis, & propriè dicitur Separatio elementorum, quoniam illa diuidit omnes partes impuras à partibus puris, vt cum leuioribus & purioribus fiat successiuè cum naturali coniunctione nostra perfecta præparatio, quæ fit per reductionem humidi cum sicco, statim & immediatè præparatorum, per beneficium separationis elementorum, aliter humidum non amaret siccum, nec corpus spiritum, si primò non esset bene ab eorum infectionibus lauata cum distillationibus & calcinationibus, solutionibus & coagulationibus. Nam per separationem elementorum crematur salsatura suæ sulphureitatis comburentis, quæ veniebat ei per maculam originalem nostri menstrualis, quod est corruptio nostri lapidis. Idcirco terra corporum calcinatur post extractionem æris, vt à sulphureitatibus salsis, & combustionibus sit optimè depurata. Ergo constat, quòd si tunc materia corruptibilis non esset posita per corruptionem lapidis, nunquam oporteret eam purgari.

Et cùm sic necesse est, vt post corruptionem lapidis compositum depuretur ipsius lapidis ab omnibus suis sordibus post separationem illius per quatuor elementa cum distillatione & calcinatione, antequam Mercurius coniungatur cum corpore ad incipiendam realem præparationem, quæ est creatio nostri lapidis.

Ideò necesse est, quòd lapis diuidatur per quatuor elementa cum distillatione & calcinatione. Et ista diuisio est solummodo, vt substantia lapidis sit fortiter munda, & quòd totum sit purus Mercurius, qui portat

in se proprietatem fundendi & fixandi. Tunc quando vis corpus dissoluere post suam calcinationem, dissolue illud cum argento viuo, tracto ab ipso purificato septena distillatione: quoniam tunc corpus est multum efficax ad penetrandum, & intrandum per spongiositatem illius sui corporis. Spiritus congelantis beneficio dissolutionis naturæ fixæ, & corporis, & mixtionis illius cum argento viuo: & ista, si me intelligis, est solennis materia dissolutionis, quæ fit cum cōgelatione spiritus, & sine illo non: sed separationem elementorum non intelligas quòd fiat, aut fieri possit, nisi putrefactione, per quam misceatur spiritus in corpore, & cum suis elementis: & illa est quæ reddit volatilia, sicut apparet in eorum separationibus. Propterea ergo digere, & putrefac elementa in eorum finis ad finem, & hoc quando erit bene digestum ad satisfaciendum nostræ voluntati, vt possit bene separare: & postea inhuma, vt res separata possit meliùs depurari, & efficiatur argentum viuum in forma aquæ claræ. Sed si non diuidis lapidem, videlicet substantiam quintam per quatuor elementa, scias, quòd ipsa vniri non poterit naturaliter, nec coniungi cum corpore sicco, si quodlibet eorū non tenet de natura quintæ essentiæ: quoniam illa est commixtio omnium elementorum, & reductio eorum in vnam puram substantiam. Et conuenit, quòd illa elementa sint bene depurata ab eorum infectionibus. Et dicimus tibi, quòd sulphureitates combustiuæ & combustibiles per beneficium calcinationis separentur, & de toto annihilentur ab igne & à terra, & corpus comminuatur & subtilietur multū per talem digestionem, & aquæ depurentur multum ab illorum sordibus cum distillationibus, & subtiliando vertantur in naturam aëris, per leuigationem leuitatis. Deinde potes facere coniunctionem masculi cū fœmina, vt inter se gignant filium ignis, qui tantus est amore omniū Philosophorum. Et si me bene intelligis, hic iacet tota nostra Philosophia. Et hic notandum, quòd in occulto nostri lapidis est caliditas & siccitas, & in manifesto frigiditas & humiditas: quare oportet eius manifestum occultare, & eius occultum manifestare: eò quòd caliditas quæ

est

est in occulto, est elementum, oleum quoq; est siccum. Hoc enim siccum figit, quoniam siccitas ignis tingit. Illud autem quod est in manifesto, est frigiditas & humiditas. Oportet ergo habere proportionem inter ista, vt frigiditas & humiditas sint contemperata caliditati & siccitati, ita vt nō fugiant ab igne. Fac ergo vt humiditas & frigiditas recipiant caliditatem & siccitatem, quæ erant in occulto, vt fiant substantia vna. Illa quidem frigiditas & humiditas est fumus aquosus & adustiuus, qui corrumpit nigredinem, & ille lapis est alterius virtutis & naturæ in occulto, & alterius in manifesto: sed in integra commixtione est eiusdem virtutis & naturæ: & sic mutatur species in corpus nobilissimum. De inde fit currrens vt oleum, quod est tinctura viua, multiplicatiua, consolidatiua, coloratiua, declaratiua, purgatiua, perpetuatiua & cōfirmatiua. In qua enim compositione sunt opera planetarum & eorū imagines suis locis & temporib⁹ sicut in fœtu operatiua? Nam in fœtu primo mense cū semen in matricē recipitur, operatur Saturnus coagulando & stringendo materiā sua frigiditate, & sic in ipsa natura in primam massam coagulatur.

Secundo mense operatur Iupiter digerendo caliditate in quandam massam crudam, quæ vocatur Embrio.

Tertio mense operatur Mars agendo in materia sua caliditate & siccitate, diuidēs ac sequestrans illam massam, membraq; disponens.

Quarto mense operatur Sol, qui nutrit spiritus & incipit viuere partus.

Quinto mense operatur Mercurius, qui foramina & spiracula facit.

Sexto mense operatur Venus: disponit enim & ordinat oculos, supercilia & testiculos.

Septimo mense operatur Luna sua frigiditate & humiditate, laborat ad expellendum infantem, & si tunc nascitur, viuere potest: si verò non nascitur, debilitatur.

Et octauo mēse iterū Saturnus opera cōstringēdo, fit fœtus in matrice, & si tūc nasceretur, viuere nō posset.

Nono autem mense iterum Iupiter caliditate & humiditate nutriendo, reducit vires fœtui & sic completè nascitur & bene viuit.

Igitur sciendum, quòd tribus mensibus aqua fœtum in matrice conseruat. Aër quoque tribus mensibus fouet: ignis verò totidem custodit. Quibus completis, sanguis eius qui fouetur in vmbilico, eo præciso egreditur ad mammas, ibique candorem niuis assumit. Igitur infanti nunquam patebit egressus quousq; aëris flatus exhauriat.

Tunc autem egressus aperitur, & os eius, & lactatur. Ab istis trib. oportet nos intelligere, & acuto ingenio scire componere & extrahere duo: nam à duobus non extrahuntur tria, sed bene è conuerso. Vnde omnes qui cupiunt hoc scire, acuant ingenia sua ad acquirendum futurum thesaurum ex tribus verbis, in quibus occultatur lapis, in quo etiam occulta est caliditas & siccitas, tinctura & profunditas tincturarum, & oleũ calidum, humiditas coniunctiua.

Sciẽdũ, quòd quatuor sunt principalia lapidis nostri regimina, scilicet, soluere, abluere, cõiungere & figere.

Soluere est corpora diuidere, & materiam facere.

Abluere est inhumare, distillare, ascendere & descendere. Coniungere est impraegnare, dealbare & rubificare. Figere verò est fermentare & desponsare. Solutio conuertit lapidem in primam suam materiam: id est, suam aquam, ablutio in aërem, coniunctio in ignem, fixio in terram spiritualem & tingentem. Vnde Aristoteles: Cùm habueris aquam ex aëre, & aërem ex igne, & ignem ex terra: tunc habebis plenam artem. Quia quatuor elementa sunt, tunc bene & perfectè præparata, & omnia ista magister operis & ignis benefacit in vno solo vase, in quatuor gradibus, scil. quatuor colorum species conuersionis, sicut inferiùs dicetur.

Ignis secundùm Auicennã soluitur, vt in Mercurium conuertatur, & in quatuor elementa diuidatur, vt suam primã originem habeat: & vt sulphur Philosophorum à corpore extrahatur, & argentum viuum mundum habeatur super terrã, de illa materia, de qua aurum & argentum subtus terram efficiuntur, ac illa simul coniuncta decoquantur, quousq; fiant vnum, stans, penetrans & profundans, tingens & permanens: cuius vna pars conuertit mille millia Mercurij, vel cuiuslibet corporis imper-

imperfecti in verissimum aurum vel argentum, secundùm quòd Elixir fuerit præparatum. Et hoc admiratus Richardus Philosophus, & filius regis Persarum, ait: Super omne mirum est, quòd vno igne & vno vase fit distillatio, sublimatio, mortificatio, calcinatio, dealbatio, rubificatio, fusio cum solutionibus & congelationibus. Et vult dicere de frigido & humido, & facta est eius amicitia cum igne & fit oleum currens, penetratiuum, coloratiuum, perpetuatiuum, oleum viuum, perseueratiuum, depuratiuum, color viuus, viuificatiuus, faciens resurgere mortuos. Et est fermentū seipsum impraegnans, se concipiens, se parturiens. Hæc omnia oportet eos scire, qui hanc quærunt artem.

Et notandū, quòd nulla alia est in hac sciētia, nisi ista solūmodo: videlicet quòd si argentum viuū mundum, purū coagulatū fuerit, per vim sulphuris non vrentis, illud erit res optima, quā recipere possunt Alchymistę, vt exinde faciant eorū aurum, vt dicit Aristoteles quarto Meteororū. Et ideo concluditur, quòd sine sulphure albo non vrente nec aurum nec argentū fieri possunt: eò quòd sulphur optimum cum rubore clarum, nō potest ad aurum, nisi primò fuerit album, eò quòd citrinū ex multo albo & permixto nigro cōponitur. Et ideo tradiderunt primò Philosophi compositionē sulphuris albi ad argentū: & postea sulphuris rubei ad aurū: quia non potest fieri aurū, nisi priùs fuerit argentū. Sulphur autē album ex purissima argenti viui substantia habetur, eò quòd ipsum continet in se totū quo indigemus. Ideo oportet artistam esse constantis voluntatis, nec pluribus vti, sed solùm complemento intendere. Quia in rerum multitudine ars nostra perficitur.

Artem autem hanc: quia valde ardua est scire, doctrinam dare intendimus de secretis ipsius: primò de Mercurio & eius aqua, de corpore, spiritu & anima, & de eorum operationibus, quæ apud quâm plures omnino non sunt incognitæ & occultatæ.

Est enim aqua Mercurij aqua illa, qua, & non alia vti debemus in tota operatione nostra. Sed in eius regimine constat totum secretum: & ideo in principio oportet te scire naturam Mercurij, & eius regimen, cum

quo debitè præparato, totum opus perficitur. Quia Mercurius calefacit & infrigidat, desiccat & humectat, & facit opera contraria secundùm diuersitatem, & modum regiminis eius. Ergo in eius regimine consistit totum secretum. Ideoq; oportet operatorem eius regimē bene cognoscere, sine errore, cùm per eandem operationem non operetur in eodem gradu contraria, quantum est ex se: sed contrarietas operationis debet præcedere à se sic disposito, & non ab alio, videlicet per sublimem solutionem & congelationem, & permixtionem eius aquæ cum aqua Solis, cum Sole purificato, & ante eius congelationē non operatur, nisi vnicam operationem, vt si proijciatur supra cuprum, tantummodo tingit illud, & non adducit aliam complexionem, quam priùs habuit: & hoc totum quantum ad apparentiam, non quantum ad existentiam: quia per examinationem ignis possit fieri separatio tincturæ à corpore, non obstante tinctura fixa, sicut Luna separatur à Sole. Sed in vera transmutatione cupri, vel alterius metalli requiritur vera colorati, & vera colorantis vnio cum colorato & colorationis omnium elementorū vera transmutatio. Secundus erit coloris fixio, & nouæ formæ inductio, ad quam sequitur coloratio propria.

Ideo principia quæ tradidit Geber, per ea non potest fieri medicina vera, nec per dicta Philosophorum in Turba, vt ego firmiter teneo.

Pręterea Turba dicit: quod medicina debet esse composita ex quatuor elementis, considerate eius complexionem. Ideo turba non loquitur hìc nisi de basis operibus: id est, de fundamento. Sic enim ait Geber: Vbi magis apertè & planè locuti sumus, ibi magis scientiam occultamus.

Quare sciendum secundùm authores, quòd vnus est lapis, si quis errat ab illo vno in principio, tædium sortietur in fine.

Hoc tamen vnum non est vnum in numero, sed genere: sicut masculus & fœmina sunt sufficientes ad prolem procreandum sine aliquo alio additamento. Et sic lapis Philosophorum ex duobus compositus sufficit ad medicinam intentam, scilicet spiritus & anima, quæ

ſunt Sol & Luna: & dicunt quidā quòd his duobus addatur tertium, ſcilicet corpus. Nam ſicut homo ex corpore & anima & ſpiritu conſtat: ita & lapis noſter. In hoc tamen ſunt diuerſæ opiniones: quidā enim dicunt, quòd alterum ipſorū eſt ſpiritus & corpus, & decipiunt homines de additione tertij. Alij dicunt, quòd tertiū dicitur compoſitum ex duobus: quoniā neutris componentiū aſſimilatur, & vocatur nomine omnicorporum. Alij dicunt quod debet verè corpus his duobus adiungi: quia fortius erit opus, & in breui tempore ipſorum operatio finietur Sed quocūq; modo teneatur opinio, numeris non augetur. Ad euidētiam notandum, quòd Kibric eſt pater Mercurij & omniū liquabilium: & hoc dicitur illud vnum, quod eſt carum & vile: argentum verò viuum, quod eſt filius eius, licet ab eo ſit complexionatiuè diuerſum & extraneū, & ſic ſe habet, ſicut pater & filius & addatur his duobus tertiū, videlicet corpus metallicum, numerus duorū propter hoc non multiplicaretur, nec etiam nomina, eò quòd corpus metallicum ex his duobus eſt compoſitum. Conſtat ergo manifeſtè, quòd eius cōpoſitio, quocūq; modo reiteres ex duobus conſtat. Et ſciendū eſt, poſtquam iſta duo coniunguntur, ſemper vocantur vno nomine. Hoc tamen vnum quod dicitur æs Philoſophorum nominatur nominibus omnium rerū iſtius Mundi. Et propter hoc toti errant, tum propter multiplicitatem nominum, tùm etiam propter ignorantiam debitæ proportionis. Item quando audis aliquid de fermento Philoſophorū, nihil aliud intelligis quàm corpus perfectū, ſcil. perfectiſſimè mundū & ſublimatum. Et tamen nō credat aliquis, quòd poſſit ſpiritum & animam coniungere corpori, per ſolam cōtritionem, aut per ſimplicem ſolutionem. Exemplum de argento viuo iunctum plumbo, videtur ſibi mixtum, ſed in veritate non eſt: quia ignis violentia ſeparatur. Quod autē Philoſophi dicunt: Solue & coagula: ſic ſine dubio intelligitur ſolutio corporis & animæ in aquam, & congelatio facit animam & ſpiritum corpori commiſceri. Vnde ſi propter ſolam ſolutionem & ſimplicem congelationē animæ & ſpiritus perfectè coniungeretur corpori, non dixiſſet Philoſophus: Iterū

folue, & congela, & iterum folue & congela, vt acrefcat lapidis tinctura, fi in congelatione vnà iungi potuiffent. Scito ergo pro certo, quòd quantò fæpius foluitur & congelatur, tantò plus anima & fpiritus corpori coniunguntur, & retinentur ab ipfo, & ad hoc qualibet vice tinctura multiplicatur.

Et hîc fciendum maximum arcanum; quòd lapides rubei & albi, facti ex aliarum rerum elementis, poffunt coniungi cum Elixiri perfecto, & tunc addunt ad eius tincturam & non aliter.

Aliud quoq; fecretum: vt fiant aquæ acutæ, cum quibus foluitur corpus cum animabus & fpiritibus perfecta folutione: & poftea congelatur, Deo donante. Veruntamen omnes partes noftri lapidis funt concreti & coeffentiales. Huius autem lapidis operatio multiplex à Philofophis ponitur. Quidā enim rectificant fingulariter, & componunt; poftea perficiunt: & ifta operatio multipliciter variatur, & eft laboriofa ac difficilis & fubtilis, ideo multi in ea errant: quoniā adminiculum: id eft, adiuuamen illius multa extraneā exigit. Veruntamen huius lapidis operatio eft vna, linearum, & in vno folo vafe perficitur. Ignis tamen non eft vniformis in actione totali. Et ideo vt ftudentibus tractatus ifte fufficiat, & proficiat: Dico quòd ignis huius operis intrans, eft ficut calor Solis in Mundo maiori. Sol verò tempore Veris eft moderatus & leuis in calore: aliter verò herbæ quæ teneræ funt, arefierent & fructus nullatenus perferrent. Eft autem ifte calor intrans plantas, donec paulatim crefcant, & quanto plus crefcunt, tantò magis calor Solis gradatim quotidie crefcit & augetur, quoufq; fegetes dealbantur, & finito Vere, incipit æftas, & quia tunc Sol fortior eft: deinde fortiffimus vfq; ad finem Leonis; donec omnia fuam debitam recipiant formam & perfectionem. Et benedictus Deus hæc fua fapiētia mirabiliter ordinauit. Simili ergo modo ifte lapis regendus eft. Dicunt enim quidam, quòd calor primi regiminis debet effe ficut gallinæ cubantis oua fua ad pullos procreandos. Alij autē dicunt, quòd debet effe ficut calor naturalis digerens cibum, nutriēs corpus: alij, vt calor fimi, eò quòd calor ifte eft tempe-

ratus: alij, vt calor Solis in Ariete exiſtētis, eò quòd Sol habet ibi principatum & exaltationem ſuam: quia ibi incipit mediocriter oriri & caleſcere.

Et propter hoc dixerunt quidam, quòd debemus incipere Sole exiſtente in Ariete, & Luna in Tauro commorante: Quæ quidem omnia ad deſignandum calorem moderatum circa primā huius operis actionē dicta ſunt. Et quamuis huius lapidis actio vnica ſit, ſcilicet decoctio cùm igne naturali, tamen ſtatus caloris huius tripliciter variatur: quia primò erit ignis moderatus, & durat ad nigredinem: & etiam donec illa in albedinem conuertatur, quæ nigredo durat fortè 46. diebus, vel plus vel minus, ſecundùm ſtudium operantis, & regimen fortunæ: & iſte calor aſſimilatur calori Solis ex Ariete labentis in Taurum. Albedine quadam apparente augeatur ignis gradatim, vſq; ad perfectam lapidis exiccationem ſeu incerationem, & iſte calor aſſimilatur calori Solis in Tauro, diſcurrentis in Geminos.

Deſiccato verò lapide & incinerato, iterum fortificetur ignis, donec lapis perfectiſſimè rubeat, & regali veſte induatur ab igne.

Et iſte calor aſſimilatur calori Solis in Leone. Hæc enim eſt ſuę dignitatis domus. Deinde continuetur donec fit venenum.

Tunc enim draco noſter in fixatione ſolari fulgēs, radio cœleſtium & terreſtriū virtute decoratur. Hinc autē lapis Philoſophicus omnia vincens, omnia digerēs, qui corpori cuncta vitia corrigit & emēdat. Huius nomina multiplicantur ſecundū multitudinē colorum apparentiū. Nam in regimine primo, cū niger eſt, vocatur terra, & Saturnus, & nominibus omniū nigrorū & terreſtriū corporū. Deinde cùm dealbatur, vocatur aqua viua, & nominibus omniū aquarum & ſalium, aluminum, & rerum habētium albedinem. Poſtquā autem incitrinatur & ſublimatur, & ſubtiliatur, tunc vocatur aër, oleū citrinum & nominibus omnium ſpiritualiū & volatilium. Deinde verò cùm rubeſcit, vocatur cœlū, ſulphur rubeum, aurū, carbunculus, & nominibus omnium rubeorum precioſorum pulchritudinem habentium, tàm in lapidibus quàm in animalibus & plantis.

Hic notandum, quòd aqua nostra dicitur Masculus; & terra dicitur Fœmina, quæ est spissitudo lapidis, & si ĉ terra fit spiritualis & aërea, & subtilis, & hæc spissitudo siue terra dicitur æs nostrum & plumbum nostrum.

Oportet ergo ipsum suauiter regere; vt sulphur fiat incremabile, cum aqua, in qua illud est. Aqua enim ipsum dissoluit, & dealbat. Sed dicunt quidam; quod alterum istorum, scilicet fæx remanentis in fundo, quæ dicitur fumus, est terra, & alterum quod ascendit à terra; scilicet à fæce, est cœlum. Toties ergo reiterandum est cœlum super terram, donec terra fiat cœlestis & spiritualis, & cœlum fiat terrestre, & iungatur cum terra, tūc completum est opus. Et hoc sciendum, quòd cùm corpus sit grossum, & spiritus subtilis, vniuersaliter permisceri non possunt, nisi primò corpus in tantum subtilietur à spiritu, vt ipsum corpus eidem spiritui æquipolleat in subtilitate, & tunc fit mixtio talis, quam ignis non separat vel superat, si per mille annos continuè in ipsum ageret: quia sic per minima permiscentur, quòd nullo ingenio postquam sic se inuicem cœperint, poterint separari. Sic enim morietur draco, & sine illo non; hoc est, nisi cum ipso interficiatur. Et iste draco: id est, sulphur, extrahitur de corpore per magisterium, & est nostrum secretum sulphur. Quando ergo volueris tentare medicinam, pondus vnius grani tritici super laminam candentem cupri ponas; & si intrans cum pauco calore lamina se diffuderit per totum intus & extra; est perfectè tingens, & in igne secum perseuerans est lapis, tunc est perfectus. Et sic patet quòd sunt tria; quæ complent nostrum Elixir quod fecimus: primum coniungit, duo componunt medicinam. Itaque sunt vno corpore tria iuncta. Sed hoc notandum, quòd si iterum medicina soluatur, & per omnia regatur vt prius: postea non erit finis suæ tincturæ, & constringit poros Lunæ efficiens illā ponderosam, & in cæteris corporibus faciet exire spumam & fœtorem, & ea perfectissimè tingit, & tandem mutabit in aurum vel argentum: & sic per artē nostrā fit vera alteratio vnius naturæ in aliam.

Sed hic sciendū est; quòd omnis alteratio mineraliū ad perfectionem mineralium stat in gradu sublimiori spiri-

ſpiritualium. Non loquimur de angelis, nec de intelligentijs; ſed de gradu ſublimiori perfectionis omnium metallorum;& hoc eſt in ſpiritu minerali: quia mineralia mineralibus, vegetabilia vegetabilibus conueniunt, vt nulla contrarietas ſit; imò maxima côuenientia: quoniam ſpiritus iſte eſt mineræ aureus, nec ab auro differt niſi in hoc, quod ipſum eſt fixũ, ſpiritus verò nõ fixum.

Sic aurum noſtrum non eſt aurum vulgi, quoniam noſtrum eſt ſpirituale: quia diſſoluit omnia corpora imperfecta, ſeparando purum ab impuro: quoniam natura non recipit niſi quod ſuæ naturæ eſt: alienum verò reſpuit, quod ſignum perfectionis eius eſt. Et ideo illud omnia corpora diſſoluit, ſeparat, diuidit, depurat, & illuſtrat, tingit, & in aurum optimum trãſmutat. quia ſic eſt corpus fixum, ſpirituale factum, & ſecundùm diuerſum digeſtionis modum. Nam primò fuit argentum antequam fuit aurum: ideo aurum eſt maximè digeſtum, &c.

Primus gradus Scalæ Sapientum incipit.

DE modo naſcentibus nati. Bachon in ſpeculo Alchimiæ dicit: Nullus natus naſcitur, niſi ex viro & muliere, nec etiam vllum germen gignitur, niſi ex caliditate, humiditate, frigiditate & ſiccitate. Ergo nihil eſt operis, niſi ex eo quod eſt verè lucidum, vt ex Sole puriſſimo, qui ſuo lumine omnia lumina eſt illuminans, qui illuminat aërem, & calefacit terram, calore ſuo generat & nutrit animalia, plantas & lapides, & eijcit tenebras illius Mercurij & aliorum corporum imperfectorum, cùm proiectus fuerit ſuper eã, vt dicit Geber, de Eſſentia & Procreatione Solis.

Quia ſulphur eſt, irradians & ſplendens in ſua clariſſima & mundiſſima ſubſtantia, illuminat & irradiat non ſolùm in die, ſed etiam in nocte in tenebris, & ſimiliter omnia in quibus eſt ſplendor & magnitudo illuminans, ſuo lumine.

Quæ quidem omnia ſunt ex opere ſuo cùm ex veſtimentis ſuis ſunt induta.

Ergo qui quærit illum, faciat pacem inter ipſum & vxorem ſuam, ita quòd non ſepatentur ab inuicem, ſed

misceantur inseparabiliter. Et hoc fiet quando ipsum extraxeris, partim à natura sua, & similiter vxorē suam, partim à natura sua, hoc facto interficiantur, vt cùm interfecti fuerint (vt pleniùs patebit) resuscitentur resurrectione noua incorruptibili: ita quòd postea sint immortales. Nam post eorum resurrectionem induentur gloria, & fortitudine sempiterna. & tunc gaudebunt in prosperitate magna omnes qui sciūt secretum illorum. Natura ex eis mundus maior creatur, qui sunt sulphur, magnesia, Ceduæ, argentum viuum, & similiter spiritus sulphuris, & simili modo est spiritus occultus huius scientiæ. Magnesia est terra, Ceduæ est aër, argentum quoq; viuum est aqua, & corpus fluens. Spiritus quoq; est aqua secunda, de qua omnia prædicta nutriuntur: omne germen vegetatur, omne lumen accenditur, ergo & omnes fructus facit.

Has ergo naturas, scilicet masculum & fœminam, calidum, frigidum, humidum & siccum, verè coniunge, & nutrias ea aqua viua, spiritus lumenq; eius tinctura habetur. Opus coque, compone illud ex quibus corporibus est. Nam apud Philosophos aqua Sapientiæ vocatur, à quibus sapiens artis coniungit eam, vt natura alteretur, & in aliam naturam conuertatur, & natura per naturam appareat. Ergo duas naturas coniunge, donec naturas tibi attrahas, & fiat res lucidissima & clarissima, quæ lucescit & illuminatur, postquam fuerit in sua magna & excellentissima perfectione coaptata.

Ad talem vtique & tantam perfectionem non peruenitur, nisi scala sapientum, quæ ex duodecim gradibus constituitur, primitus ascendatur.

Primus gradus est calcinatio, quæ est lapidis nostri benedicti modulati summa purgatio, caloris restitutio, humoris innati cōseruatio, & solutionis inductio. Et omne calcinatum in suo genere est fixum. Et sic Sol & Luna cum prima aqua calcinantur Philosophicè, vt corpora aperiantur: & fiant spongiosa & subtilia, vt aqua secunda meliùs possit ingredi ad operādum suum opus, quod est exaltare terram in salem mirabilem, sola sua virtute attractiua, quæ aqua secūda est ignis non naturalis, cuius virtute fit huius magisterij complementum.

tum. Et hinc loquens de ignib. Raymund. dicit: Notandum est quòd hic iacent contrariæ operationes: quia sicut ignis contra naturam dissoluit spiritum corporis fixi in aquam nubis, & corpus spiritus volatilis constringit in terram congelatam: ita contrario ignis naturę congelat spiritum dissolutum, corporis fixi in terram globosam, & corpus spiritus volatilis fixum per ignem contra naturam resoluit, non in aquam nubis, sed in aquam Philosophorum: quia fixum naturæ ignis reuertitur, volatile, & corpus spirituale in spiritum, & humidum fit siccum, & ponderosum fit leue, & spiritus humidus, secundùm formam aquæ nubis, & ponderositatem constrictiuam.

Ignis innaturalis est ignis balnei, vel sunt quilinij, vel vindemiæ, vel equi, vel alius occasionatus ex abundanti industria.

Ignis autem elementalis est, qui combustibilibus enutritur, & nutrit flammam. Cognitis autem ignium arcanis, & veræ nostræ medicinæ principijs, de facili peruenitur ad nostrum magisterium.

Vnde si quæratur ex quibus fit nostra medicina: Dico quod ex illis elicitur per artem, in quibus habitat potentialiter per naturam. Et secundùm Auicennam, ex illis in quib. perfectio seu propinquitas primæ materiæ reperitur, nostra elicitur medicina. Non autem de imperfectis extraneis, quia imperfectum nõ potest perficere, nec immundum mundare. Et quia à radice conuenit naturas extrahere, dicit Aristoteles: Sciant artifices Alchymiæ, species metallorum transmutari non posse, nisi priùs reducantur in primam materiam & formam, quæ sunt partes essentialitatis primariè, & omnibus corporibus inest scientia. Non tamen sunt cruda operi nostro necessaria omnino: sed centrũ lapidis Philosophorum est neutralitas extremitatum, quia dicitur; sperma metallorum in matrice terræ contentum, cuius extremitas vnius lateris, inferius est metallum, quod in sinu terræ tamen à natura creatur, & alterius lateris extremitatis superius est elixius cõpletum, quo ars mediante natura super terram operatur.

Et non est transitus de extremo ad extremum, nisi

per medium, quo neutralitas quæretur oportet, vt corpus ad centrum suum reducatur per artem, quæ imitatur naturam, in quantum potest, in quibusdam tamen debilior est, & in quibusdam naturam corrigit.

Vnde sciendum, quòd intentio nostræ mutationis est, incipere vbi natura finiuit. eò quòd origo operis naturæ omnium homogeniorum interius aquosa, ad tres gradus extremitatis diuisionabiliter extenditur, videlicet ad altitudinem corporum perfectorum, seu profunditatem perfectorum, vel ad latitudinem neutralitatis illorum videlicet viuificando mortuum, & occidendo viuum, cuius viuificatio mortifera est.

Vnde Philosophus: Omne totum componitur in tribus, quocirca potest opus naturæ esse. Primò naturas elicere, colligere, depurare, & in specie aquosa proportionabiliter coniungere, ac insuper congelare, quòd ab humana penitùs ignoratur memoria.

Sed quo ad artificialem operationem superiùs à sensu contrario spiritualiter operari nitimur: naturam tamen imitando, scilicet viuum occidendo, atq; spiritualiter mortuum resuscitando, & ad plusquamperfectum exterius disponendo. Vnde si fuerit quantitas aquæ æqualis quantitati ipsius sulphuris, & paulatim maior, scilicet quantum sufficit ipsum incorporare, generatur ex eis aurum vel argentum, secundùm quantitatem ipsius decoctionis.

Sciendum quòd non accipiemus illud, ex quo sunt ipsa scilicet corpora, sed accipiemus illud, quod est sui ipsius, scilicet omnium illius: & postquam sciuerimus vnde illud omnium generatur, oportet ipsum ex eisdẽ nutriri. Et Mercurius noster non est Mercurius vulgi, sed est Mercurius mortificans Mercurium odore suo.

Et secundùm Albertum: Mercurius noster fit ex corporibus perfectis & non imperfectis: hoc est, cum aqua secunda, postquam per primam aquam fuerit debitè calcinata. Ex quibus tunc fit aqua alcali, quæ coagulata argento viuo, quia sunt nostri cineres clauellati, & soda nostra combusta.

Secundus gradus Scalæ Sapientum est Solutio:

Quæ est occulti reuelatio, grossitudinis attenuatio, ac rei duræ, siccæ terræ in quandam liquidam substantiam reductio. Vnde Philosophus: donec omnia fiant aqua nihil operamini. Et illa aqua est Mercurius Philosophorum, quo & non alio debemus vti, qui tamē non fit, donec summa volatilis superat summam fixi. Hæc aqua secundùm Hermetem patrem Philosophorum ex repugnantibus dicitur vnica, & magnesia, continens in se spiritum, animam & corpus cineris, eius nomine impar, quia nihil ei simile, cuius conuenit occulta manifestare naturam: eius secretum non est in alijs, eò quòd secundum Philosophos dicitur aqua cœlestina, & sunt repugnantia in hac aqua vna. Conuerte ergo rem in rem, & habebis magisterium. Et in hac solutione dum turbabitur terra, transferentur montes in cor maris, & tunc destruitur forma, sed destructa vna, immediatè introducitur alia. Quia omne quale adueniens quali, facit ipsum tale, quale ante non fuit, eò quòd non est dare qualitatem naturalem, quin sub aliqua maneat forma, continens in se qualitates actu vel potentia.

Quare dicit Auicenna: Qualitas posterior trahit entitatem à qualitate, quæ est eius prior.

Solutio autem lapidis est reductio eius in aquam mineralem, ex qua erat compositus, operante natura: qui quidem lapis non fructificat, donec ad nihilum deueniat, tanquam aqua decurrens. Ex quo ergo soluendo ipsam reductionem fieri conuenit, leuius ac competentius est ad neutralitatem, & postea ad eius primam naturam aqueam, vel aliter ad aliquam aliam subtilitatem finaliter reduci. Et quod fieri potest per pauciora, frustrà fit per plura. Quare dicit Philosophus: Quòd si ex solo Mercurio perficere poteris preciosissimi operis indagator eris. Et scias quòd illud non est extraneum in quo se conuerti habet per naturale magisterium, prout per glaciem congelatum patet, qui cùm resoluitur, in aquam vertitur: patet ergo ipsam priùs aquam fuisse. Quare dicit: Nisi quodlibet vertatur in aquam,

nullatenus deuenietur ad perfectionẽ. Vnde Hermes: Non emendatur natura nisi in sua natura, cuius naturæ emendatio fit artis ingenio, & ars in natura non corrigit quod natura nequit. Succurrendum est ergo naturæ, per artem quod omissum est per naturã. Nam quod natura in millenis annorum terminis habet tãtum perficere inferius, nos supremum artis industria minori termino quàm solo anno, habemus plus quàm perfectum perficere, & sic natura ab ingenio iuuatur, & ingenium ab arte.

Dicit enim Aristoteles: Nisi aurum & argentum viderem, pro certo dicerem, quòd Alchymia non esset vera, nisi perfectionem operis naturæ speculatiuè viderem Alchymiam pro vera non reputarem.

Sciendum quòd plures sunt modi solutionum, quorum tamen omnium solutio vna tantùm est nobis necessaria, quæ solùm habet fieri, vt dixi, ex se cum se, &c. cruda, clara, sine violentia.

Vnde Philosophus: Melior est solutio cruda quàm cocta, rorida quàm arida. voluntaria quàm violenta, tẽperata quàm festina, flagra quàm fœtida, clara quàm spissa, nigra quàm rubea.

Et ideò in omni solutione cauendum est intimè à vitrificatione materiæ cum odoribus & saporibus corporum imperfectorum, ac etiam ne vis illius formę generatiua cum corrosiuis adurentibus in aliquo suffocetur. Adiuua ergo solutionem per Lunam, & coagulationem per Solem. Cuius solutionis digestio valde in nobis necessaria.

Et dicitur nostra digestio, humoris rarificatio, destructiua maturatio, connexorum relaxatio, dispositionis excitatio, & separationis habilitatio, quæ diuersimodè fieri poterit, vt postea dicetur.

Sed vt Auicenna dicit: Soluere corpus, & congelare spiritus, est opus nostrum primum, quia non soluitur corpus nisi congeletur spiritus. Nec spiritus cõgelatur, nisi cum solutione corporis. Nam si simul coniunguntur, agit vterq; in alterum, sicut aqua agit in terram sibi commixtam: ergo subtilietis eum ad modum suum.

Nam non subtiliatur terra nisi inspissetur aqua, nec inspis-

inspissatur aqua, nisi subtilietur terra. Sic enim inter congelationem spiritus, & solutionem corporis non est differentia temporis, nec opus diuersum, eò quòd vtrumque agit in alterum ad modum suum. Non enim resultat actio, & passio contrariis in specie & similibus, in genere & natura, & vnum contrariorum excedens destruit seu alterat reliquum secundum corpus humiditati mixtum, lentoque igni diu appositum soluitur: quia conuertitur humiditas super ipsum, & ipsum dissoluit: ac corpus suo frigido & sicco claudit, retinet & inspissat humidum, incinerans ipsum siccum, & tamen non potest exire humiditas à corpore, nisi imbibat se cum igne.

Nam calore debito operante putrescēdo, humidum vertitur in siccum. Et ideò cùm corpus dissolueris, humidum congelas, & hoc cum mora: quæ est maximè propter quatuor elementa repugnantia, vt pax fiat inter ea, &c.

Tertius gradus Scalæ sapientum.

Prædicta quatuor repugnantia inter se distincta, postea per distillationem rectificatiuam, in hoc tertio gradu Scalæ sapientum separantur; & ideo iste gradus dicitur nostra separatio. Quæ est vaporis aquosi scurcitiliquorose à fæcibus separatio, seu depuratio, raritatis leuigatio, partium grossarum extractio, connectentium diuisio, principiorum productio, homogeneitatis segregatio.

Vnde Psalmos: Eduxit aquam de petra, & oleum de saxo durissimo: quia fieri debet in balneis debitis, postea in stuphis siccis, secundùm exigentiam rationis. A quibus tūc in balneis primò phlegma eorum separatur & euacuatur. Deinde quatuor ista principia secundùm signa requisita ab initio separantur, & maximè Luna, prior masculus quàm fœmina, sicque matre illorum in fundo relicta in prima distillatione, scilicet saphiram citrinam reseruabis, postea auripigmentum tàm ab humore, quàm per se totiens in stupha sicca separatiuè rectificatur, quousque rubore meridionali nihil ascenderit, & auripigmentum clarum & album remanserit,

quod in tertia vel quarta vice perficitur: cuius signa perfectionis sunt viriditas, candor, puritas absque fæcibus, nisi fortè albis. Cuius viriditas ex animæ frigiditas abundantia creatur. Dicit enim Abakuc: Ignis est terra nigra in fundo vasis relicta, quæ dum nigra fuerit, corrumpit. Ergo calcinatur ipsa vt candescat, & suum oleum omnino recedat, ita quòd ab omni pinguedine priuetur, ne ab bibendi opere impediatur, vt fiat sicca ignea, quæ priùs frigidè humida fuit, vt terra. Vnde Senior dicit: Terra nostra ex duabus naturis sumitur, similiter aqua ex duobus corporibus, sicque separatur subtile à spisso. Nam ignoranti ex vno plura extrahere, ignorat quoque ex pluribus vnum componere, tuncq; perficietur coniunctio concupiscentiæ. Propter hoc efficitur hæc anima illius, quæ ingreditur cum vita & spiritu per attractionem eius aëris, ex reiteratione distillationis, cuius reiterationis super eam fit ignea: secundum, fortioris caloris est quàm sit ignis. Hæc est enim præparatio, quam plures ignorãt: nam Philosophi occultauerunt præparationem lapidis, quæ clauis artis est & difficilimarum rerum.

Præpara ergo præparando, purgando, separa rectificando magisterium conquirendo. Diuide ergo lapidem in duas partes principales, videlicet in partem superiorem superius ascendentem, & spiritualem, & aëream & inferiorem viam, & terrenam: & tamẽ istæ duæ partes sunt vnius naturæ, quarum diuisio est necessaria ad perpetranda miracula rei vnius naturæ: id est, generationis lapidis Philosophorum. Nam pars inferior terrea illius est nutrix & fermentum, totum lapidem figens: & pars eius superior est anima totum lapidem viuificans. Ad hanc diuisionem faciendam in furno Philosophico inferius specificato, requiritur calor debitus & nutritiuus, ac continuus, scilicet per denam & quindenam, & quantò diutius, tantò melius perficitur digestio aquæ, ex qua oritur æs nostrum.

Et omne æs est sulphur, sed non omne sulphur est æs: quia sulphur naturæ sulphuribus continetur: & omne aurum est æs, sed non omne æs est aurum: sicut omnis homo est animal, sed non omne animal est homo: quia de ge-

de genere ad speciem, vt Plato dicit, non est bona consequentia. Hæc enim aqua nostra est clauis artis. & caput operis, & spiritus & anima, & corpus æs nostrum componunt. Et dicuntur aliàs fratres vterini, quia procedunt de eodem vtero. Et cùm habueris aquam ex aëre, & aërem ex igne. & ignem ex terra, tunc fit separatio perfecta. Nam ignem habes ex terra in rarefactione, calcinatione, & liquefactione: terram habes ex igne, & congelatione & inspissatione. Cumq; habueris temperatum: id est, æqualiter complexionatū, in vase Philosophico, ignem suppone naturalem vasi tuo, cuius calore sunt omnia calefacienda, & ad ignis centrū tendentia. Quibus in cœlum elongatis, collatis, & residentibus super cacumina montium nostrorū, ad modicum tempus, aër ille factus est generatio, omnia in naturam suā conuertendo, cuius leuia grauibus succumbunt, leuia quæ prius vicerant cū eis, & in eisdē in illo rore cœlesti in terram descendunt in infinitū multiplicandum.

Vnde Philosophus Cæsarius dicit:

Vena prior fontis distillat ad verticem montis.
Terram mouens vndam, soluit additq; secundam.
Tertia splendescit, sed cum Luna dira quiescit.
Quarta sub immunda pruinali nascitur vnda.
Ignea vis quintæ generalis nascitur in te.
Sexta marinarum venis reperitur aquarum.
Septima terrenis tingens reperitur arenis.
Vis nihil octaua nescit præbere suaue.
Citrinis plenam dat gleba nouenam.
Nigra prior denam tellus componit arenam.
Crescit in vndenam lapidis graue pondus arenam.
Rimarum venis splendet duodena serenus.
Is ergo venis, vel ab his distillat arenis.
Vena tamen fontis veniens de vertice montis.

Quartus gradus Scalæ nostræ sapientiæ est, & dicitur Coniunctio.

Igitur separatis vt præmittitur, quatuor distinctis, & rectificatis, ipsa quatuor coniungimus & cōnectimus: & dicitur nostra coniunctio, qualitatum commixtio,

complectentium copulatio, dispersorum replicatio, principiorum coæquatio, repugnationis dispositio.

Dicit enim Rosarius: Dispone substantiã aëream per discretionem, vt sic habeatur terra ex duabus naturis, & aqua vt prædicitur ex duobus corporibus: quia sic separatur subtile à grosso, rarum à spisso: videlicet quod prædiximus est faciendum suauiter, & cum magno ingenio: id est calore debito & nutritiuo. Non enim est operi nostro aqua necessaria, nisi candida: nec oleum, nisi album lucidũ citrinitatis: nec terra, nisi pallida & subalba: quia tunc terra est habilis ad nectẽdum, aqua ad soluẽdum, aër ad tingendum superabundans.

Et duo sunt terræ & duæ aquæ in nostro opere. Prima terra quæ in prima distillatione in fundo remanet, propriè est pallida, super quam fit rectificatio nostra, separatoque oleo ab ista terra, sicut superiùs, confusè tamen innuitur, ab aqua similiter. Iterum oleum per se distillatur, & tunc quod in fundo remanet, dicitur ignis, qui interdum dicitur Terra secunda. De quibus duabus terris Aristoteles loquitur, vt puta de terra & igne, quæ simul sunt in album calcinatæ: acetiuæ, quæ duæ sunt aquæ, scilicet aqua & oleum. Et aliquando sumit nomen vnius pro nomine alterius, vt indigni inquisitores deuient à tramite veritatis.

Rursum dicit Aristoteles: Adiunge ei duas virtutes operatiuas, scilicet aquã & oleum, rectificando aquam & aërem, rectificabitur etiam terra & ignis. Hoc ideo addidi pro eo, quod in præcedenti capitulo de separatione minus dixi. Et propter eos qui solent libros deflorare, ne simul in vno capitulo totum ordinatè positum inueniãt quod requirunt. Sed quo ad coniunctionem dico, quòd tres sunt modi coniungendi, scilicet, dyptatiua, vt inter agentem & patientem, rarum & densum, masculũ & fœminam, sulphur & Mercurium, materiam & formam.

Vnde Philosophus Et materia & forma tantùm cõtinetur generatio naturæ. Item alibi dicit: Sufficit operatori huius artis, reducere rem ad simplicem puritatem raritatis & densitatis: quamuis non singillatim in elemẽtis. Coniunge ergo Sabricum Beyæ, vt inter se gignant

gnant sibi simile, quorum semen multiplicabitur sicut stellæ. Et sic patet, quòd dyptatiua coniunctio est sufficiens in magisterio.

Triptatiua coniunctio: id est, trinitatis vnio fit ex corpore, spiritu, & anima. Nam secundùm Philosophos, sicut anima est vinculum spiritus, ita & corpus est vinculum animę, eò quòd spiritus penetrat, corpus figit, anima copulat. Sic ista trinitas in essentia est vnitas: quia coæternæ simul sunt coæquales.

Tetraptatiua coniunctio dicitur principiorum correctio, vt illorum vnum quod perpetretur in altero: quare pro laudabilissima coniunctione necesse est, vt sicut in opere nostro quatuor elementa, in compositione liquida, recenti, tepida, & debitè proportionata.

Quoniam non consurgit æqualitas ex tribus, sed ex quatuor repugnantibus, in natura communicantibus. Et sicut mulier habet quindecim venas, & vir quinque: ita Sol in cōiunctione, primò habebit tres partes aquæ suæ, & vxor eius nouem, cuius caudam masculus cùm ascenderit super eam tenebit rostro, in vase Philosophico requisito, ac in furno Philosophico collocato, & subtiliter obturato antedicto humore supposito stare debet. Et sciendum, quòd nunquam nisi simul imponitur semen in matricem, & in continenti clauditur matrix, quousq; producatur in lucem.

Et cùm steterit in eclipsi, videlicet per quinque menses, tenebrositate recedente & lumine claro superueniente, calor augeatur temperatè, & sic maximè diebus abstinentiæ, quousque Sol refulgens oriatur: & tunc in calore triplo nutriatur continuè, eò quod tunc non timet pœnas certantis ignis.

Et sic est corpus causa retinendi aquam, & aqua saluandi oleum à combustione, & oleum causa retinendi tincturam igneitatis, causa apparentiæ coloris: sicq; conabitur spissum retinere subtile, & conabitur spiritus submergi, & fundi in corporibus

Et tunc simile applaudit suo simili, propter concupiscentiam adhærētiæ materialis maximè & formæ sulphureæ. Vnde Vomettas Philosophus:

Duo sulphura habitant in corpore,tanquam ignis in lignis & lapidibus, quæ arte subtilissima oportet extrahi absque combustione.Nam qui non differt sulphura duo, & sulphura, nihil nouit, vno tamen odore opus incipitur & finitur.

Duplex tamen est modus compositionis: vna videlicet humida, altera verò sicca, & decoctione fiunt vnum. Itaque neutrum dimittat reliquum: quia humidum faciliter impressionem facit atque dimittit.Cumque humidum & siccum se simul contemperauerunt, adipiscetur ab humido facilem impressionem, & humidum à sicco, vt firmiter retineat impressionem omnem,sustinens ignem. Vnde propter humidum à sua fluxibilitate ad perfectionem.Igitur non per tingens do nec Sol & Luna,& spiritus, & anima in vnū corpus: id est,in terram coniunctiuè conuertantur. Exemplum huius est opus figuli,cuius fidentia in duobus cōsistit, videlicet sicco & humido: sicco vt conuertat humidum, humido vt soluat siccum,sicq; spiritu cum corpore mixto fit temperamentum, non ita rarum,vt spiritus, nec ita densum,vt corpus. Nam soluere & coniungere sunt principalia huius artis,& operis exordia,& pollis vnus. Nam qui non soluit & coagulat,multipliciter errat.

Quintus gradus nostræ Scalæ est, & dicitur Putrefactio.

Quæ quadraginta sex noctibus in vmbra purgatorij celebratur.Et est necessaria putrefactio: quia est corruptio, & regenerationis abilitatio. Vnde Arist. Ex roratu cœlorum felicia & infelicia germinant in terris. Idcirco in initio nascendi oportet, vt diximus, elementa præparare,recta atque suprema,& æquata supra leuem ignem commisceri,& ignis intentionem cauere,quousque elementā coniungantur, & se inuicem assequantur, & tali coniunctione complexentur, quæ paulatim sic assentur, & tandem leui igne sic desiccentur, & eorum conceptio fiat, cuius calor vsque ad 16. diem duraturus erit,antequam cooperiatur nigredine. Quod cum humationis decoctione totum est prosequendum: igne autem accenso Mercurius ascendet superiùs

propter

propter naturam spiritualem ad aërem scandentem. Quare suauiter oportet regere virtutes donec sua humiditas igne siccetur. Nam calore solari firmiter congela, deinde paulatiuè vigora ignem, vt siccatus possit tolerare.

Vnde Morienes: Scias nihil natum vel crescens, nec animatum nisi post putredinem, eò quòd si putridum non fuerit, lapis fundi non possit, neque resolui. Et illud ideò: quia cùm per corruptionem moritur, compositum corporale per regenerationem cōsurgit simplex spirituale.

Vnde Saluator: Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solū manet. Si autem mortuum fuerit, multum fructum affert, & nisi humiditas vteri esset coniuncta, & calor continuus, sperma non maneret, nec fœtum procrearet.

Vnde Quatuor calorum gradus notandi sunt.

Primus lentus & tepidus, velut carnalis seu embrionis. Secundus mediocris & temperatus vt Sol in Iunio. Tertius magnus & fortis, velut ignis calcinationis. Quartus feruens & vehemens, quasi fusionis, quorum quilibet duplicabit alterum.

Hermes dicit: accipiantur lapides permixtionis in principio operis recentis, & permisceantur æqualiter in terram, & donec desponsentur & alij in alijs cumulentur quadraginta sex noctib. vt fiat conceptio in fundo vasis. Hæc autem conceptio fit in putrefactione per vim caloris, donec corrumpantur, moriantur, denigrentur, vt pix liquida calore insuper debitè operante, putrescens, humidum vertitur in siccum. Ignis autem continuus æqualiter temperatus totum addibitum explet negocium. Sed si calor inualuerit, nimium consumitur humidum, & terra cadet in puluerem corruptum & rubeum: liquet ergo quod in calore humido fit humidi putrefactio. Dicit enim Iohanninus: Terra est mater elementorum, & omnia ex ea exeunt, & ad eam reuertuntur, & in ea quiescunt, & terminantur omnia mixta: quare oportet corpus esse fixum, calcinatum, cùm

debeat figere fugitiuum. Corruptio nanque est rerum putrefactio, ex retentione vaporis & actione caloris temperati. Vnde calor connectens humidum generat primò nigredinem: ideoque obscuratus est Sol in ortu suo: & hæc denigratio est operis initium, putrefactionis indicium certumque commixtionis principium, & corporis solutionis signum, & susceptio vtriusque in alterum: in qua quidem nigredine & variabili purgatorij vmbrositate, circa quinq; menses restat permansurus, & calore temperato distinctè regatur tempore vernali in Aquilonem, velut infans matris suæ ante inanimationem & est medium operis primi.

Et vt habetur in Historia Noe: Obtinuerunt aquæ terram; & dominationem eorum 156. diebus, in cuius nigredine occultatio ante veram albedinem | omnes Mundi colores successiuè manifestabuntur secundùm exigentiam naturæ, eò quòd literæ barbaræ descriptæ in thalamo sapientis, ac colores medij dicuntur.

Vnde dicit Sapiens: Inter sapientiæ successus in 156. diebus egressiuè florigeratur vnũ, in fine 36. peragitur.

Et sic certum est de his qui de hoc Mundo ad purgatorium vadunt, priusquam examinentur in elementis ad plenum transire ad paradisum terrestre, vbi est vita cum gloria, qui est dealbatio prima: cuius nigredo est, quæ non aperit fugitiui ianuam, quia est aër formalis, sulphurei caloris actione solutus, & alio corpore extractus: ibidem accipiens vitam à suo humore, sicut homo ab aëre & terra consequitur, sicut magnes ferrum. De iure ergo aqua suscipit aquam, sicut naturam propriam cuius vis est spiritualis sanguis sine quo nihil fit. Conuertitur autem in corpus, & corpus in ipsam vertitur: id est, in spiritum. Nam vnde fit corruptio, inde fit vita & regeneratio: quia vnde mors oriebatur, inde vita resurgeret, & mors ei vltrà non dominabitur. Egressio autem animæ à corpore cum spiritu ipsam extrahentem, est quando alteratum fuerit corpus, & dissolutũ paulatim, & paulatim aliquid post aliquid, vice post vicem. Non enim egreditur, & postea ingreditur vna vice: quæ quidem partes sunt de spiritu vno, præter quem non est alius, anima est ex eo, sed diuersificatur ab isto

spiritu

ſpiritu qui eſt radix eius ex eo quod acquiſiuit ſibi à calore igneo: & è rectificatione facta eſt calida & humida, in natura ſanguinis, & aër qui prius erat calidum, ſiccum, igneum. Et ſic ſimiliter quando extitit calidum & humidum, intellige, hunc modum cum conuertentibus in frigido humido, ad calidum humidum. Similiter quando dicunt: aqua & aquas, intelligunt per hoc vnam aquam, quæ eſt ſpiritus ex quo parturient aquæ, intellige hoc eſſe verum. Modus eſt in ijs animabus, & ſpiritibus: quoniam maſculus & fœmina, & quælibet pars ingrediens ſuper eos, ſcilicet corpus & ſpiritus & anima proper quod dixerunt corpora, animas & ſpiritus, quod verum eſt & planũ, & non obſcurum, & propter multiplicitatem conuerſionum, & ſtatuum ex alterationibus, & morte, & vita, & generatione, & balneis, & lectuarijs, & nutritura, nominata eſt ſapientia, & ſemen Mundi. Quia lapis eſt diuerſus ab omnibus lapidibus huius Mundi, in naturis ſuis & perfectione ſua, & ſusceptione nutrimenti, & augmenti, & ſeparationibus ſuis, quibus nihil naturarum præparatione aſſimilatur, quia eſt de ſemine Mundi. multam habens benedictionem: & ſi eſſent, vt opinãtur idiotæ ex lapidibus ſuis & togenijs non nominaretur ſapientia: cùm neq; mortificatio, nec viuificatio ſit in eis, nec deſpõſatio, nec conceptio nec prolis generatio, nec nutritura, cũ ſint præparationes noſtræ, quas nouimus ab animalibus & lapidibus noſtris, quas vidimus & ſtetimus ſuper eis ex vanitatibus, & præparationib. eorum inanibus. Dicitur enim in expoſitione ſtatuæ Ioſeph capit. 10. Duæ ſunt aues inferius colligatæ, quorum caudam fœminæ maſculinus cùm aſcenderit, tenebit eam roſtro, quod eſt principium lucis, & conſtellationis albificatiuæ in ortu Lunæ clariſſimæ: ſic quoq; completur dictum Pſalmiſtæ, dicens: Abierunt in ſicco flumina, &c.

Sextus gradus dicitur Congelatio albificatiua & naturaliter fixatiua.

Et eſt congelatio mollis induratio, humoris occultatio, ſpiritus fixatio, diuerſorum colligatio, homogeniorum ſeu homogeneitatis renouatio fugientiumq;

ab igne ad ignem conueniens adaptatio, vt oſtendit tinctura vnius, & natura extrauerſiua perpetuatur in altero.

Et ſciendum, quòd mortificatio groſſi terreſtri in humido, generatur nigredo, & conſtricto frigido humido in ſiccum, generatur albedo.

Nam ſiccitas procedit dealbãdo, ſicut humiditas denigrando calore mediante: quoniam abſq; calore nutritiuo mundo eſt dare motum. Rubeum verò magis nigrum quàm album cum igne ſine caliditate: Croceũ de paruo nigro, & multo albo cum aëre humiditatis.

Citrinum eſt magis album quàm nigrum cum multitudine aëritatis aquæ deſiccatæ, quàm igne, quod de nigro non deuenies ad citrinum, nec ad rubeum, niſi primò fuerit album: quia non eſt tranſitus de primo ad tertium, niſi per ſecundum.

Et ſciendum, quòd elementa non vniuntur, niſi in albo colore. Cumque album ſit ſemicoctum, non exigit magnum calorem, ſed rubeum per ignem fortẽ, vt complete digeſtum totum vertitur in ignem, vt nullum timeat ignem.

Vnde cauendum eſt intimè nonnunquàm à coniunctione vſque ad albedinem, materia ne frigeſcat, nec aliqualiter moueatur propter periculum imminẽs: quia ſi præcepta noſtra obſeruaueris, de perfecta elementorum commixtione proſperaberis: & ſcias quòd aqua noſtra eſt oleũ, & terra noſtra eſt ignis ſiccus: eò quòd nec aër abſque aqua, nec ignis abſque terra tractari bene queant: & ſcias, quòd nigredo eſt color mortis, & eradicatio humidi: albedo verò regenerationis, & ſemicoctionis ſiccæ. Rubedo etiam incorruptibilitatis, & digeſtionis completæ, cumque videris materiam per 156. dies eclipſatam cum cæteris coloribus infinitis ſucceſſiuè tranſitorijs, ſcias tunc corporis ſolutionem, eiuſq; inanitionem atq; naturarum vnionis appropinquationem prænoſticare. & quòd in illius nigredinis ventre occultatur. Vnde Philoſophus: Ita lapis noſter eſt ille Sol ſtellatus, vt flores Veris pullulantes, à quo procedit alteratione omnis color. Quæ quidem mirabilis alteratio non eſt tantùm manualis operatio, ſed

& naturarum permutatio, scilicet calidi cum humido, frigidi cum sicco: prout patet in infantis procreatione, & generationis regeneratione; post quorum putrefactionem mortiferam multum fructum afferũt, eò quòd indiuiduum multiplicat formam suæ speciei. Et sperma non generatur in matrice, nec sanguis in homine, nisi priùs diligenter coquatur in epate, donec intensum habeat ruborem. Solus enim calor epatis chylum rubificat, sic & calor ignis rubificat sulphur album nostrum. Nam prima digestio stomachi, in quo viget siccitas, omnia dealbat. Secunda verò epatis in quo viget caliditas, omnia rubificat, quòd à complexione digestionis creantur. Et sciendum, quòd natus sapientis in aëre nascitur, propter quod fit aqua nostra viuificans terram eorum, & est anima quæ est in corpore eius, scil. quando reducitur circa finem operis primi. Et scito quod aër extensus inter cœlum & terram, per quem consistit vita vnius cuiusq; rei currit super omnes quatuor naturas in manifesto eorum, & in occulto, quæ sunt quatuor elementa in statu rectitudinis & meliorationis, & ignis lapidis, & in illo aëre eorum est aër, & non aër. Item ignis quem tibi ostendimus, est aqua, & ignis noster est ignis, & non ignis, & per attractionem aeris viget spiritus, & per ipsum est vita eius: aër verò est ex aqua, nec separatur ab ea: quia ex ambobus consistit vita vniuscuiusque rei.

Item lapis noster medius, qui est anima, & oleum lapidis, de quo processit sermo virtutum & tincturarum, nec ingreditur, nec egreditur per ignem, sed aqua extrahit eum operatione naturæ, eò quòd velocioris egressionis est cum aqua: quoniam est de genere aquæ, & de genere spiritus, qui est aqua. Quoniam dicit Hermes: Secretum & vita cuiusque rei, est aqua, eò quòd genitum habet principium ex emanatione aquæ, quæ egreditur ante partum à muliere, & vocatur albineum. Et hæc est potissima causa: quare Philosophi mandarunt, patientiam habere in dominatione subtilis aqueitatis terræ nigræ, crudæ propter aduersantium qualitatum repugnantiam. Scias etiam, quòd hæc præparatio conuersionis, de re in rem, de statu in statum, effici-

tur, ſicut conuertitur ſemen hominis ſolum in matrice præparatione naturali de re in rem, donec formetur inde homo perfectus, ex quo fuit radix eius, & principium: quare non ab hoc mutatur, nec exit de radice ſua diuiſiuè de re in rem, ingreſſionis alterius rei ſuper ipſum ſanguis menſtruorum, ex quo fuit ſemen: id eſt, ex ſanguine ei ſimile, ex quo fuit nutrimentum eius, & ſimiliter omnium ſine ingreſſione alterius rei ſuper eo exteriori calore conſeruatiuo & nutritiuo, qui ingreditur ſuper eo, & conuertitur de ſtatu in ſtatum, & diuiditur de re in rem, & fit pullus à nido volans: & ſicut illud à quo habuit radicem, & principium, & ſimiliter ſemina omnium terræ naſcentium putreſcunt, & mutantur per ingreſſionem corruptionis ſuper eis. Deinde germinant & augmentantur, ſicut illa ex quibus habuerunt radicem. Et propter hoc mineralia non nutriuntur vt exeant à ſua radice, ſed corpus reddit ad id ex quo fuit, nec conuertitur ad aliud quo ad conceptionem & extractionem ſpiritus, quæ egreſſio ſanguinis mulieris, quod mēſtruum appellatur, cum quo fœtus, quàm diu in vtero eſt, tantùm paſci debet; quia tempore putrefactionis huius fœtus nihil de eo apparebit. Vadit enim Sol tum ad Aquilonarem partem, & aqua quæ egreditur de muliere, bene tunc dicitur mēſtruum: quia cum illa & in illa ſanguis menſtrualis nondum bene digeſtus à corpore egreditur, & eſt pura illa eſſentia, quæ illam primò illuminauit, quam accepit à Sole, quę eſt vita eius poſt mortem eius, quæ etiam egredi incipit ab ipſo in prima ſolutione, cuius color eſt viridis, propter ſuam abundantiam frigiditatis animæ: & ſic menſtruum appellatur aqua cum qua tribus menſibus primis adminiſtrabitur compoſitum. Cùm verò fœtus incipit viuificari, attrahit in corpus ſuum hoc menſtruum paulatiuè, donec abſtrahitur à ventre, & hoc per curſum ad vmbilicum, & ſic producitur ad lucem. Eſt enim menſtruum ſanguis non bene digeſtus, propter defectum caloris quod bene digeritur conuertitur in lac, quod corona vocatur. Vnde patet, quod eſt ſanguis biſcoctus.

Et ſcias quòd aqua noſtra ignea acuta eſt aqua menſtruoſa,

ſtruoſa, tunc quatuor partes calcis primæ intus ſolutæ, cuius quatuor naturæ congelatæ appoſitæ ſubitò putrefactione denigrat omnia, quæ eſt ſecunda aqua, de qua loquitur Roſarius, dicens: Aqua noſtra diuidenda eſt in duas partes, quarum vna parte corpus congelatur, ſcilicet cum 7. ſuis imbibitionibus & congelationibus: altera verò parte putrefacit, & liquatur vt aqua ignea ſuprà dicta, acuata euomatur. Vnde pro prima, ſecunda & tertia imbibitione apponendum eſt viciſſim ad 4. 2. terræ 12. aquæ recentis, & ſemper & qualibet vice ſcilicet 45. b. 2. ſed ſeptem vice apponuntur 52. quæ cum alijs b. 2. aquæ acuatæ poſt congelationem apponendæ faciunt 3. actum cum quibus, vt prius omnino denigratur, & vlterius per decoctionem tãtùm ad perfectionem dirigatur ſine additione, ſecundùm Roſarium: cuius proceſſus completio per ſublimes, & dicendum eſt, completur.

Vnde Aurois: Soluere corpus & congelare ſpiritus eſt opus naturæ primum, vt prædictum eſt.

Nota: Scripſi vt reperi depingendo magis quàm ſcribendo.

Septimus gradus eſt & dicitur Cibatio.

Quæ eſt ingroſſati ſubtiliatio, ſubtilis ingroſſatio, albedinis & rubedinis, bonitatis ac quantitatis augmentatio, & colorum varietatis plenaria denudatio. Vnde Philoſophus: Hoc eſt in corpus, ſed quòd terra eorum eſt alba, in qua ſeminatur aurum eorum, & anima eorum eſt aurum. Et illud corpus eſt locus ſcientiæ, congregans illam, & manſio tincturarum. Vnde illud Barbæ aſſimilauerunt: id eſt, domui ſcientiæ eorum: id eſt, cõgregationis Philoſophorum, hoc eſt, corpori in quo congelauit aquam benedictam: quamuis ponitur albi barba pro cucurbita, quo cõſtat totum opus noſtrum: duæ faciunt res rem, ſcilicet ſecunda, tertia, quarta: id eſt, quo ad hanc cibationem, dicitur: Niſi quis renatus fuerit ex aqua & ſpiritu ſancto, non intrabit in regnum vitæ. Quare dicit Hercules: Refundite, id eſt, ſoluite corpus magneſiæ, quod dealbatum eſt, & factum ſimile folijs Rubi: nam ipſum eſt quod fugit in optimam: & aurum extractum ab eo dicitur Aurum Philoſopho-

rum, & est tinctura quæ est anima: cum áqua enim ascendit spiritus ad aërem altiorem: & hoc corpus albū, quando dealbatum fuerit aurum, post denigrationem eius nominauerunt Aurum nostrum. Vnde Senior: Commisce aurum cum auro: id est, aquam cum cinere. Et Hermes: Seminate aurum in terram foliatam: quare dicunt Philosophi, quòd aurum nostrum non est aurū vulgi. Quare quidam ob albationem duo ordines, scilicet albificandi & rubificandi. Vnde in expositione statuæ Ioseph: Cibatur terra margaritarum ac foliorum cum duobus aquis medijs conclusiuè, atq; reseruate: vicissim responsoriè, transitoriè denigrando, & primariè multiplicando, cum quibus completur rosa alba tempore æstiuali in Oriente: & Sol oriens in Luna crescente secundùm Seniorem.

Nam istarum duarum terrarum: id est, humores, qui reducuntur super fæces materiales, Lunę & Solis: id est, super terram albam vehuntur ad altum eius radium, sed simpliciter perficiendum. Nam cùm ingressa fuerit secunda, rapietur de purgatorio in paradisum, quæ vocatur albedo prima, dicti operis sequentis: & secunda terra foliorum. Est tamen hæc albedo secunda de primo opere naturali. Iam sufficit dixisse de prima & de secunda dimensione Tyriaci nostri: & de tribus qualitatibus & naturis eius. Nunc restat dicere de tertia dimensione, & quarta qualitate nostra & colore, qui mediat tertio radio, efficietur rubea in manifesto tempore autumnali in meridie: & hæc rubedo dicitur prima operis secundi Solis quæ tamen est nouissima de primo opere naturali, & cum rebus trinarijs dictæ aquæ coniunge integrè in b. phiala seruatis, & tertiæ terræ Solis vicissim appositæ, completur opus secundum rubicundissimum, videlicet Tyriacus benedictus dimensione spirituali velut cinaprium. Nam secunda, tertia, quarta, vnum fiunt conuertendo quadrangulum in rotundum. Vnde Alphidius: Igne sicco & calcinatione sicca cum suo humore decoque siccum, dònec fiat cinapriū. Et vtrunq; opus concordat, excepto quòd opus album est opus hyemis, & rubeum æstatis: quia opus rubeum maiori ignitione indiget in triplo, & cibatione acetosa in septuplo.

Et

Et ſciendum quòd anima eſt vinculum ſpiritus, ſicut corpus eſt vinculum animæ. Nam ſpiritus penetrat corpus, & figit: anima copulat, in quibus eſt ſumma nigredo & mors, quæ niſi ablatæ fuerint, perpetuæ non erũt: ab aqua ergo extrahe ſuam ab anima nigredinẽ, à corpore mortem expelle, frequenti irrigatione, ſed quantum in humido ſolueris, tantum aſſando deſicces. Quare dicitur coque & iterum coque, & ne tædeat hoc pluries reiterare, videlicet denigrando, dealbando, & completiuè rubificando. Cùm in opere fueris, adſit aſſiduitas, & patientia cum expectatione congrua: cuius finis commodum & lætitia: abſit etiam pigrities, & negligentia & feſtinatio diabolica, cuius finis damnum & triſtitia.

Octauus gradus dicitur, & eſt Sublimatio.

Quæ non eſt in Alembicum aecenſio, ſed nebuloſæ materiæ notatio, ſeu in aqua deportatio.

Nam modi ſublimationis, & exaltationis noſtrę non differunt in eſſe, niſi quòd per ſolam hanc ſublimationem intelligitur lapis habilitatio & perfectæ coniunctionis fermenti cum ipſo.

Tunc quoq; eſt medicina ſimplex, ſed non perfecta, nec perfectiſſima, quouſque per exaltationem nobilitetur medicina, & erigatur, vt inferius patet.

Et ſciendum, quòd quatuor de cauſis facimus ſublimationem.

Primò, vt corpus fiat ſpiritus de ſubtili materia.

Secundò, vt Mercurius incorporet ſe cum corpore, & fiat vnum cum eo.

Tertiò, vt fiat totum album: & deinde rubeum & mundum, & ſalſedo ſulphuris minuatur, & præcipuè vt reſtituatur innata lapidis humiditas, quam primus in calce perdidit, & ad citiſſimam liquefactionem permotiuè abilitetur: quia medicina debet eſſe puluis ſimplex ſubſtantiæ ſubtiliſſimæ, puriſſimæ, adhærentis argento viuo, ex natura ſua, & facilimæ liquefactionis, occultæ ſubtiliationis, & tenuiſſimæ ingreſſionis ad modum aquæ, & ſuper ignis pugnam fixè ante fugam Mercurij: tunc quidquid apponitur illi, erit eiuſdem complexio-

nis, cum eo cui apponitur, vt si aquam illi apposueris, totum soluetur in aquam: si verò in ignem, totum ignis erit. Cumque Elixir fixaueris, reducas super ipsum apparatum spiritum, quòd commisceantur & liquefiant per secretum naturæ in vase Philosophiæ. Nam cùm steterint per moram temporis, vincet fortius eorum, conuertens totum in spiritū sibi similem: & ipsum cùm impotens sit, vinculo suo non stat: coniunge ergo ipsum, vt generet sibi similem, nec coniungas ad ipsum cum quouis alio, vt se conuertatur, nisi cum eo, de quo fuit in principio; & ratio est, quia sulphura cum sulphuribus continentur, & humiditas similiter cum humiditate. Nam spiritus conuertens sulphur in spiritum sibi similem, factus est vterque fugiens, & spiritus aërei simul in aërem scandentes se diligunt, vt Hermes inquit: Portauit illum ventus in ventre suo. Quia generatio geniti nostri fit in aëre, & nascens in aëre sapienter nascitur. Ascendit enim à terra in cœlum, iterumque descendit in terram, conquirendo vim superiorem & inferiorem. Vnde Arnoldus: Oportet à terra exaltari filium nostrum ad aërem in cruce: nam sic oportet ipsum pati, & ita intrare in gloriam suam.

Nonus gradus dicitur Refermentatio.

Quæ est duplex, scilicet alba & rubea. Quorum fermentum Solis est Sol, & Lunæ lumina.

Est autem fermentatio animantis incorporatio, saporis restauratio, odoris inspiratio, entium suppletio. Et sicut corpora substantialia & super ignem fixa non possunt suas qualitates manifestare, nec de se viuunt, nec eriguntur nisi beneficio spiritualitatis, primùm purificentur & viuificentur: sic nec accidentia spiritualia possunt ostendere suas virtutes permanentes, nisi cum fixis corporibus priùs vniantur & perpetuantur: tuncq; corpus complectitur spiritum, docēs vigorando ipsum contra ignem præliari. Et spiritus corpus docens ipsum actiuè penetrare grossa, subtiliare densa, remeliorare imperfecta & perficere, omnibus quoque generaliter corporum infirmitatibus finaliter mederi. Dicit insuper Auicenna, quòd corpus & fermentum quod ibi misces,

sces, debet esse puluis simplex & subtilis: non tamen facies omnino eorum mixtionem, donec vtrumque eorum soluatur in aquam, eò quòd in illa specie fit tantùm commixtio per minima: quia leuius est separare vinum à terra quàm ab aqua. Sed aqua quando miscetur cum aqua, recipit aquam tanquam naturam propriam, quod nunquam separantur ab inuicem, eò quòd Natura naturâ lætatur. & Natura naturam appetit, desierat, concipit, amplectitur, nutrit, renouat, dirigit, confortat, dealbat & rubificat.

Fermentum autem præparare secundùm Auicennam, & ipsum abluere, calcinare & soluere, vt possit coniungi cum subtili opere, vel corpore, videlicet albũ cum albo, rubeum cum rubeo: fermentum tamen non mutat puluerem lapidis ad formã aliquam, nisi suam, verum dat sibi saporem & odorem, cùm vigore transmutandi alia corpora ad suam naturam. Nam cùm conuersa natura sit, fit vnumquodque cum singulis cuius complectitur essentiam primitus, eò quòd quousq; formentur ad omnem formam suscipiendam, semper aptatur ad solutionem: igitur ponunt solutionem, & huic solutioni dant diffinitionem: sic autem fermẽtum quarta pars æris nostri. Et sciendum, in qualibet tinctura plus esse millesimam partem tingens in liquida substantia, quàm in sicca, vt patet in croco cùm ponitur in liquorem. Vnde fermentum reducit sibi appositum ad sui naturam, colorem & saporem ad omnem modũ, videlicet de potentia ad actum. Nam confectionem dealbat, seu multiplicat, spiritualitatẽ corroborat, combustionem annihilat, tincturam continet ne fugiat, corpora leuiat, & se inuicem facit ingredi & cõiungi, quod finis est operis, sine quo Elixir non peragitur, quemadmodum pasta sine fermento non fermentatur, quod dicitur fermentum fermenti, & coagulum coaguli.

Et sciendum, quòd omnis dissolutio fit secundùm conuenientiam: omne enim quod dissoluit Lunam, dissoluit etiam Solem: eò quòd corpus calidissimum est, nec illud penetrare potest, nisi spiritus subtilissimus, qui & aër dicitur. Et hæc omnia dicuntur spiritus secundus, vnde est homogeneũ inter duo corpora, quasi

inter Deum & hominem: quia superiori spiritu terminato recipit secundum. Et hic est spiritus de duobus humoribus complificās, & spiritus est illorum fermentum. Quare liquet, quòd per argentum viuum non coagulat album ignem patiens, & argento mero non coniungit, nullum exigit ad albedinem: & sic de auro mero ad rubeum: quia nec sibi, nec alteri, nec mundo proderit. Vna tamen & eadem est operatio amborum, nisi quod opus album est opus hyemis, vt dixi, & rubeum æstatis: vnde tempore æstatis, & fluctuum, inundatio aquarum corrumpit magisterium tertium.

Non tingit Sol, vt prædixi, nisi tingatur, nec etiam tingit ad complementum, nisi pleniùs dissoluatur. Ad plenum autem dissoluitur, si in quartum gradum per sublimationem confixentur. Et sic patet quòd sine fermento non exibit neq; Sol neq; Luna.

Nam secundùm Platonem: Nisi sit in eo, quòd eum emendet, non fiet quod quæris. Quare iubemus coniungere lapidem cum suo corpore, vt generet sibi similem: id est, cum argento vel auro mero, quæ sunt fermenta Elixiris finalis nostri.

Et sciendum quòd cinis fermentum est auri, & aurum est aqua eorum, & aqua eorum est fermētum corporis, & corpora eorum sunt terra eorum. Et fermentum huius aquæ diuinæ cinis est, qui est fermentum fermenti. Commisce ergo aurum cum auro: id est, aquam cum cinere.

Item, coniunge spiritum cum terra sua dealbata & calce, quod est suum fermentum, tere & confice totum aqua sua, quousq; fermentetur, & fiet vt pasta fermentata. Nam pastæ fermentum nihil aliud est, quàm leuamen de sua natura. Et sic pulueris fermētum nihil aliud est quàm aurum & argentum, sine quibus completiuè Elixir non peragitur: quia complificans tincturarum & spirituum est. Vnde quod Philosophus: Regem nunc vestrum generosum dyadema tretaronatum ab igne honorate.

Decimus gradus dicitur Exaltatio.

Quæ est nostræ magnesiæ dealbatæ ingeniosa nobilitatio,

litatio, quæ est potissimè per spiritus augmẽtationem, terræ sublimationem, liquefactionis pronotationem, elementa rectificata exaltando, & ex eis viuificatiuè quintam essentiam constituendo.

Vnde Aristoteles: Quando habueris aquam ex aëre, aërem ex igne, & ignem ex terra, &c. Hic autem lapis in elementis dicitur finali operatione, non manuali. Primò amittit aquam quam habet ex aëre post eius resolutionem in ipsam: aër namq; & aqua sunt elementa contigua & media, vnde leuiora sunt mixtione, atq; meliora operatione ignis. Cùm frigidum vicerit calidum, aër vertitur in aquã: cùm verò calidum vicerit frigidum, aqua vertitur in aërem: aërem verò habens ex igne, per eius solutionem, putrefactionem, & multam connectionem super ipsum, donec bene ablutum sublimatione fiat album. Nam vt dicit Marchos: Cum suam biberit aquam adurentem, denigratur, manetque, vt prædixi, in vmbra purgatorij cum noctibus. Concipit autem in balneis, & parit in aëre: deinde rubescens, graditur super aquam, & super cacumina dealbatur, & fit albus, leuis, & aëreus, qui priùs fuit grauis, siccus & obscurus ignis, exaltato Sole incalescit aër & arescit. Vnde Psalmus. Exibit spiritus eius, & reuertetur in terram suam, in illa die peribunt omnes cogitationes: id est, dominationes humorum. Ex quo tunc versa sunt in terram, & abierunt in sicca flumina, eò quòd volans cecidit in nidulum, vnde priùs exiuit.

Ignem verò habes à terra exaltatum per lapidis diuisionem, aquæ distillationem, & terræ calcinationem: quia sicut ab aëre aquam habes distillatione, sic ignem à terra habes calcinando. Et sic scias quòd terra suã frigiditatem aquæ præstat, aqua suã humiditatẽ aëre donat, aër suam caliditatem igni cõmunicat. Et sicut ignis viuit de aëre, & aër de nutrimẽto aquæ, & aqua de nutrimẽto terræ: ita viuit lapis noster de omnibus elementis.

Et sciendum, quòd aër subterraneus, qui terram sustinet, nõ demergetur in aqua, quæ sub se est prohibens in terram humectari ab aqua. Factus est ergo aër complexionis, & diuidens inter diuersa, videlicet, inter terrã & aquam, & factus est aër substantia solaris inter aduer-

ſantia concordans, ne ſe inuicem deſtruant, videlicet inter aquam & ignem. Exemplũ huius eſt ouum, quod vnum eſt, continens in ſe plura ſcil. albumen & vitellum, pro materia, & forma, nec non teſtam: albumen & vitellum, pro corpore, ſpiritu & anima: pro quatuor autem elementis, videlicet teſtam, præterea pelliculam inferiorem, pro aëre frigido ſubterraneo, qui eſt diuidens terram ne demergatur in aqua.

Deinde albumen pro aqueitate, poſtea & pellicula ſuperior pro aëre calido ſubſolari inter aduerſantia cõcordans, videlicet inter aquã & vitellum igneum, ne ſe inuicem repugnando deſtruant. Omnia tamen vnum ſunt. Aër autem inferior ac frigidior ſuperat terram, ſcil. aquæ denſioris, aërisq; altioris.

Ideoq; altior aër altiorũ, calidior, rarior & ſubtilior eſt aëre inferior. Et ſic in vno cõtinẽtur quinq;, ſcil. vna quaternitas: id eſt, terra, aqua, aër, & ignis, & punctus Solis in medio rubeus. Et hic pullus eſt auis Hermetis.

Quare omnium Philoſophorum ab omnibus veteribus noſtris lapis noſter nũcupatus eſt, maximè etiam propter albedinem & ſiccitatem eius, ac manifeſtam aqueitatem ipſius circundantem, ac intenſiſſimam rubedinem eiuſdem occultatiuè implicantem.

Dicit enim Ariſtoteles, quòd non ſit tranſitus rectiùs inter extrema, niſi per medium. Ideoque non vertitur calidum in frigidum, niſi per humidum, quod eſt eorum medium: nec etiam aqua vertitur in ignem, niſi primò vertatur in aërem, nec terra vertitur in aërem, niſi priùs vertatur in aquam: nam ignis & aqua ſunt elementa contraria ſiue extrema, & aër & terra ſunt eorum media: quia ſicut aqua eſt iuxta aërem inferius: ſic aër eſt iuxta ignem ſuperius: ideoque aqua contrariatur igni, ſicut terra aëri, eò quòd aqua & aër conueniunt in humido, ignis & terra in ſicco. Terra immediatè mutatur in ignem, ſicut aqua in aërem: ſed ignis & aqua, aër & terra non rotantur, niſi terra in aquam, & aër in ignem priùs conuertantur. Ignis verò ſua in altitudine ſecundùm Rogerium Bacconem eſt calidus & ſiccus in quarto naturaliter, quæ ſi vis vertere in aquam, reduc corpus ad temperamentum, vt ſit ſuſceptibile, reduc in

calcem

calcem nunc ad ignem, & apponenda est aqua, quæ est frigida & humida: in quarto tamen est temperamentũ nec calidum nec frigidum: & sic aqua cum igne mixta, facit temperamentum nec humidum nec siccum.

Eodem etiam modo mediantibus qualitatibus remittentibus, & augentibus, terra & aër ad temperamentum educuntur: sicque spiritu cum corpore mixto, vt prædixi, fit temperamentum, non ita rarum vt spiritus, nec ita densum vt corpus.

Insuper etiam cùm in opere fueris, studeas omnia signa naturæ, quæ in qualibet decoctione apparent, recordare in mente, & eorum causas inuestigare. Per hoc enim apparebit tibi scientia huius regiminis certa, videlicet, in quo gradu moderandus est ignis. Sed si ad statum rubeum finalem ante terminum albedinis debitum in administrando opus deducitur, conficiendum est quod corruptiuè errasti, quod absit. Tunc pro remedio aufer rubedinem, cum aqua alba recenti imbibendo, inhumando, & ad plenũ cum calore in nigrum cõuertendo, & sic semper tepido quousq; putrescat iugiter, & iterum nigrum efficiatur: quo rubore precipue caue propter periculum: Signum autem perfectæ albedinis primæ, videlicet totius materiæ manifestatio cuiusdam parui circuli capillaris: quia circa materiam per latera vasis subcitrini, vbi priùs post summam nigredinem apparuit circulus albus. Et non cures de coloribus ante veram albedinem apparentibus: quia veri non sunt. Nam bis nigrescit, bis vilescit, bis albescit, & bis rubescit. Nam componitur quatuor diebus putrefactus, colorem dabit nigrum obscurũ, diu moraturum: secundò nigrum citrinum: tertiò rubeum nigrum: quartò rubeum claro similem croco sicco: quinto demum calorem rectè albedinis circa quam nullum consequeris effectum. Cùm autem apparuerit candescens per totam materiam, ad instar terræ foliata, vel foliorum rubum, fixa firmiter illam & calcina. Deinde addendo nouum humorem exalta, & iterum fixa, & hoc iteratius. Demum mortificato igne vt prædicitur, & continuè exalta albedinem in aurum Solis aurigam, vt ascendat in curru igneo ad cœlum, post Heliam vel in paradisum

gloriæ dyademate regio insignito. Et tunc fit nostra tyriaca perfecta & lapis rotūdus: quia in qualitatem tēperatus quatuor elemēta lapidis concorditer exaltantur.

Vndecimus gradus dicitur Multiplicatio.

Quæ est bonitatis augmentatio, coloris exaltatio, & quantitatis infinitæ artificiosa accumulatio.

Et quare in infinitum multiplicari hæc nostra medicina debet, hæc est causa.

Ipsa namq; medicina est, sicut ignis in lignis, & sicut muscus in aromatibus bonis. Ergo est magis crescens, quo magis fuerit vsu conculcatus: quare oportet te partem illius relinquere omni tempore, quoniam ditatus per abilla, sicut qui habet ignem ditatus est ab igne.

Duobus autem modis multiplicari poterit medicina. Primò per solutionem & reiteratam coagulationem, & hæc est eius multiplicatio virtualis in bonitate.

Secunda per fermentationem, & hæc est eius multiplicatio in quantitate. Citiùs autem augmentationem per fermentationem perficies, eò quòd soluta non bene operatur, nisi priùs figentur in suo fermento: perfectiùs ergo per solutionem & exaltationem nostra medicina multiplicatur, & hoc modo spiritualia, & post primam solutionem, exaltationem, & coagulationem pars vna in prima proiectione cadit super 1 0 0. secunda super 1 0 0 0. & sic vlterius decuplare, semper exaltando, vsq; in infinitum, quod preciosissimum est Dei donum. Sic ergo concluditur quòd abundantiùs operatur in multa medicina fermentata, & soluta, quoniam solum fermentum, quia magis est subtiliata, licet per solāfermentationem multiplicari poterit in infinitum, & illud ideo: quia fermentum reducit sibi appositum, ad sui naturalem colorem & saporē, per omnem modum. Videntes ergo Philosophi, quòd illud non fugiebat, cum fugientibus factum est fugiens. Reiterauerunt ergo illud ad simile corpus non fugiens, & tulerunt in id ipsum, à quo minimè fugere potuerunt, propter propinquam suæ naturæ conuenientiam: anima certè suum corpus citius ingrediens, quàm

si in

si in alio mitteretur: quod si mittere studueris, in vanum laborabis, quoniam non est communicatio tenebrarum & lucis. Ad corpus ergo simile corporibus, ex quibus tracta sunt ipsa reuixerunt, & parata sunt: quia sic tingens & tingendum vna tinctura facta sunt. Non putes ergo illud quod tingit & fugit esse veram tincturam Philosophorum. Quia sulphura tingũt, & fingunt, nisi simili argento viuo sui generis sint iuncta. Ideo oportet ipsum admisceri argentum viuum alio albo, alio rubeo sui generis, & tincturæ fugiat. Quare iubemus argentũ viuum commisceri argento viuo, vt prædicitur, donec vna aqua munda fiat.

Et hoc sciendũ Adarnech, quod omnia rerum nomina, & eorum similitudines nulla alia de causa ab antiquis cõtrariantur, nisi & vos intelligatis, quod huius rei principium super finẽ testatur. Et etiã sciatis quòd hoc totum non est res nisi vna, quę patrẽ huius & matrem, & eius pater & mater ea miscuerũt, & pascunt, nec ipsa à sua matre aliquo modo differre possunt. Rebus ergo mixtis, vt per confixationẽ multiplicentur, pone vas ad ignem. & custodi fumũ, præcauens ne fugiat ab eo aliquid, & regimen totũ est: in tẽpore ignis morare propè vas & intuere medicinã quomodo mouebitur de colore in colorẽ, in minori tempore quàm in vna hora diei, quousq; veniat ad metam albedinis: citissimè namq; liquefiet in igne, & congeletur in aëre: quia fumus, cum senserit ignẽ, penetrabit in corpus, & spiritus confringetur in siccum, eritq; corpus vnũ fixum, clarũ, album, vel rubeũ, secundùm quod medicina fuerit & fermentum. Tunc decide ignem, dimitte totum infrigidari: quia cadit vnum pondus super mille millia, & ducenta millia, cuiusuis corporis vt conuertatur in aurum optimum vel argentum secundùm Elixiris qualitatem.

Duodecimus gradus & vltimus huius Scalæ sapientis & totius operis completiuus dicitur Proiectio.

Quæ ad desideratiuam lætitiam artificem perducit. Vnde pro proiectione in paucis verbis: Sciendum est, quòd prius dicitur proijce: id est, pondus vnum super

mille,&c.Melius tamẽ est proijcere,nunc dimittis super fundamenta,& fundamenta super verba mea, & verba mea super diligam te Domine, & diligã te,super attendite.Exẽplũ ex eo de croco, qui si siccus proijceretur, parùm tingit, sed si solutus iungatur cũ paruo liquore, & illud paruum cum multo tingeret in infinitũ. Sic ergo facies proiectionem: primò multiplica decem in decem & erunt 100. & 100. in mille, & erunt decẽ millia: & sic per cõmunes vsq; in infinitum. Causa autem horum omnino est dux,scilicet bonitatis,& necessitatis,& perfectionis.Bonitatis, vt abundãtiùs tingat, vt meliùs perficiat,& plura cõuertat.Necessitatis,vt meliùs coloretur,meliùs figatur, & sibi simile ingrediatur perfectionis: quia medicina perfecta habet conuertere Mercuriũ in perfectissimum aurum & argentum.Numerus perfectus est,denarius,cẽtenarius,millenarius.Ideo à principio ad vltimũ facies proiectionẽ. Nam si ita parũ suprà ita magnũ in ignem mitteretur, periclitaretur ab ea propter sui paruitatẽ. Verùm omnia medicinæ fundamenta sunt multũ subtiliãda & tingenda.Quia quantò plus subtiliatur & tingitur, tãtò abundantiùs operatur. &c.

Epilogatio totius, & omnium supradictorum summaria recapitulatio.

Sumatur ergo lapis in capitulis sufficienter notus, & cum operis instantia assiduetur, super ipsum perfectio sublimationis, vt mundetur per hoc & subtilietur donec in vltimam subtilitatis puritatem deueniat, & vltimò volatilis fiat.hic quidem est primus eius administrationis gradus. Ab hinc verò cum modis fixionis figatur, donec in ignis asperitate quiescat: sic autem opus Lunæ nimis album, & opus Solis nimis rubeum: quia album opus est hyemis, rubeũ verò æstatis: ideoque subtiliationis maioris partium indiget per modos proprios in maiori decoctione digestionis, scilicet donec rubicundissimum assumat colorem. Et in hac vna perfectione secundi gradus præparationis meta consistit.Sed & in tertio est totiùs operis complementum,vt scil.iam fixum lapidem cum modis subtiliationis volatilem facias, & iterum volatilem fixum, & fixum solutum,

lutum, & solutum iteratò volatilem, & volatilem iteratò fixum, quousque fluat, & alteret in complemento solifico & lunifico certo: quoniam ex iteratione præparationis huius tertij gradus in medicina, resultat alterationis, & bonitatis multiplicatio. Vt vnumquodque imperfectorum corporum conuertat in infinitum solificum & lunificum verum. Sic etiam habet virtutem efficacem, ad sanandum omnem infirmitatem super omnes alias medicorū medicinas. Nam animum lætificat, virtutem augmentat, sanitatem conseruat, iuuentutem renouat, senectutem retardat, &c. vt Arnoldus dicit: Et aurum sic factum per magisterium fit potabile per accumulationem quintæ essentiæ nostræ super ipsum, donec pariter inspissentur: cum quibus etiam elementa aliarum rerum medicinalium poterunt in spissitudinem olei circulari. Et tunc habeatur aurū potabile verissimum balsamum Philosophorum efficacissimum, quod est preciosissimum Dei donum. Cuius nomē glorificetur hic & in æuum, Amen.

TRACTATVS OPVS MVLIERVM ET LVdus puerorum dictus, incipit fausté.

OPERIS processio dicitur omne opus mulierum, & ludus puerorum. Post ingressum operis cōtinuat subtilis indagator naturæ diuę progressum. Verba ergo ista nō fabulosa sunt, nec cōtemptu digna: imò verba ista sic attendas, quòd te non decipiant antiquorum librorum textus, qui verba nonnunquam transponunt, vt inquit Apuleius Philosophus, in lib. de Secretis.

Debet autem triplex ludus puerorum præcedere opus mulierum. Pueri enim ludunt in tribus rebus. Primò cum muris frequenter vetustissimis. Secundò cum vrina. Tertio cum carbonibus. Primus ludus materiam lapidis ministrat. Secundus ludus animam au-

gmentat. Tertius ludus corpus ad vitam præparat. Ex flore namque sanguinis fit sal petra, cum primo ludo puerorum. Quo facto restat ipsum animare, & frequenter cum suo compari in aquam soluere, cum duobus alijs puerorum ludis, qui necessarij sunt, vsque ad tertium calorem nostri Elixiris in opere mulierum, quod opus earum est coquere; qui ergo potest capere capiat. Præterea lapis noster, quem omnes Philosophi quæsierunt, in quo sunt prima elementa mineralium, & tinctura, calx & anima, spiritus & corpus fixum & volatile. Mercurius non quilibet, sed ille circa quem natura suas primis operationes incœpit, & eas primas operationibus determinauit, ad naturam metallicam, sed imperfectè rem illam reliquit. Si ergo ab illa re extraxeris in qua inuenitur, & cum ea incœperis operari, incipiendo in eo vbi natura reliquit, imperfectum inuenies in eo rem perfectam, & gaudebis sicut dixit rex Geber. Et hanc rem de qua extrahitur lapis habent tàm pauperes, quàm diuites. Et est opus mulierum & ludus puerorum, & flos eius est lapis. Recipe ergo in Dei nomine rem illam, quæ non est perfecta. Ex perfecto enim nihil fieri potest: quoniam species rerum perfectarum à sua natura non permutantur; sed potiùs corrumpuntur. Nec illa res ex aqua noster lapis extrahitur, vel materia lapidis est penitus imperfecta, cùm secundùm artem ex tali scilicet imperfecto, nil fieri posset, ratio quia ars primas dispositiones naturæ inducere non potest. Sed ipsa est res media inter corpora perfecta & imperfecta. & quod natura in ipsa non perficit, sed tantùm incœpit, hoc per artẽ poterit reduci ad perfectum. Ideo Fledius Philosophus dicit: Cùm homo sit dignissimum creaturarum, cuius gratia & amore omnia sunt condita, eidemq; subiecta. Et illud cuius corpus non recipit extimationem, quoniam in eo est quod sanitatem iuuentutemq; conseruat morbos atque languores ab homine & metallis repellit, & omnem superfluitatem consumit. Et hoc totum operatur nostrum Elixir super omnes Galeni, Hippocratis, Auicennæ, & aliorum Philosophorum medicinas, potationes & confectiones quascunq;: etiam lepram ab homine repellit.

Hinc dicit Albertus in suis Mineralibus: Maxima virtus est in quolibet homine, & maximè in capite, inter dentes, ita quod in sepulchris antiquorum mortuorum inter dentes aurum in granis minutis & oblongis sæpiùs inuentum fuit tempore nostro. Quia quod non posset esse nisi in homine esset ista virtus mineralis, quæ virtus mineralis est in nostro Elixiri. Et ideo dicitur quod lapis in quolibet homine. Et Adam portauit secum de Paradiso, ex qua materia in quolibet homine lapis noster vel elixir eliciatur. Hinc dicit Arnoldus, quòd nunquam fuit intentio Philosophorum, quòd lapis noster esset de principijs mineralium, scilicet argenti viui fixi, & sulphuris. Sed in corporibus perfectis, in quibus est perfecta commixtio, argentum viuum fixi, & sulphuris viui optimi. Cùm corpus commiscetur cum spiritibus fit vnum cum eis, ita quod nunquam ab inuicem separantur, quemadmodum aqua commixta aquæ: quoniam omnia ad naturam suæ homogeneitatis sunt redacta. Nam Philosophi non dixissent, nisi corpora verterentur in non corpora, nihil in hac arte effici. Notate bene hæc verba, signate mysteria: Quoniã in hoc opere declaratur, quod sit lapis noster, cùm principium omnium Philosophorum sic dissolueret lapidem. Si enim lapis noster esset de primis principijs mineraliũ, oporteret ipsum sublimare, calcinare, figere, & demum soluere: quod est omni Philosopho contrarium. Vnde dicunt, nisi corpora fiant incorporea & è conuerso, nil operamini. Ergo conclusiuè dicendum, principium operis nostri est dissolutio lapidis nostri: ratio, quia corpora soluta ad naturam spiritus sunt redacta, & magis fixa. Nam solutio corporis est congelatio spiritus.

Vnde Anaxagoras Philosophus, lapis noster est Sol sublimatus, & conuersus in maxima virtute minerali. Vnde Liliator dicit: Ex hoc auro & gemma nostra ex puro auro multa emimus. Alphidius Philosophus dicit: Congelate argentum viuum, cum corpore Magnesiæ. Non intellexerunt Philosophi argentum viuum quod videtur, nec magnesiam, quæ vulgo videtur: Sed per argentum viuum intellexerunt humiditatem illius mixtionis quæ est humiditas radicalis lapidis nostri. Et

per Magnesiam intellexerunt totam mixtionem de qua extrahitur ista humiditas, quæ argentum viuum nostrũ vocatur: quæ quidem humiditas currit in igne, & in eodem igne totum compositum dissoluit, congelat, denigrat, dealbat, rubificat, & perficit. Alphidius Philosophus dicit:

In nostro lapide sine composito sunt Sol & Luna, in virtute & potentia, & argentum viuum in natura: quia si hoc non esset in nostro lapide & composito, non facerent nec Solem nec Lunam. Et tamen non est aurum commune nec argentum commune. Quia ipse Sol & Luna existentes in opere nostro sine lapide vel composito, sunt meliores, quàm sunt Sol & Luna vulgares, eò quòd Sol & Luna existentes in nostro composito & lapide, sunt viui & virides. Sol verò & Luna vulgares sunt mortui. Ideo Sol & Luna in nostro lapide & composito sunt potentialiter & non visibiliter.

Lapis noster qualis sit in tactu, in pondere, gustu & odore.

Mitridates ad Plodium dicit: Tactus nostri lapidis mollis est, & maior mollities est in eo quàm in suo corpore. Pondus eius graue est. Cuius gustus dulcissimus, licet eius natura sit acuta. Odor enim eius, ante confectionem est grauis & fœtidus, & à corpore mortuo tollit odorem. Etiam odor eius est malus, & assimilatur odori sepulchrorum. Nec ergo noui alium lapidem qui huic assimilatur in effectu. Et in isto lapide continẽtur quatuor elementa, & assimilatur mundo & mundi compositioni, nec in mũdo alius reperitur lapis pro nostra arte. Et quicunq; alium lapidem pro nostro opere quæsierit, eius intentio omnino frustrabitur.

Qualiter lapis noster debet cognosci per circumstantias.

Et si modò non intelligitis lapidem, nunquàm eum intelligetis.

Hali Philosophus & Rex in Turba dicit: Lapis noster inuenitur in omni tempore, in omni loco, & apud omnem hominem, &c. Arnoldus de Noua villa dicit: Firmi-

Firmiter teneas quòd expensæ nostræ nobilissimæ artis, non excedunt precium duorum aureorum, in prima sua emptione: id est, operatione. Oportet tamen ipsam medicinam diutiùs assuescere super ignem, sicut puer super vbera matris enutritur.

Item Arnoldus dicit: Tres esse mineras in quibus lapis noster extrahendus est. Ex quolibet vegetabili potest argentum viuum elici, & emanere, quod in se habet quatuor elementa, à quo potest fieri lapis physicus. Ab alio verò non: Veruntamen scias, quòd Deus creator altissimus creauit naturaliter tres Mercurios principales, & excellentissimos: in mineralibus est vnus, scilicet Solis & Lunæ.

Et in vegetabilibus: id est, inter vegetabilia est alius, scilicet in vite. Tertius in animalibus: id est, inter animalia, scilicet in epate.

Ex his ergo tribus Mercurijs elicitur Mercurius viuus, quem Philosophi quærunt, habentem in se quatuor elementa, & quatuor colores. De quo argento viuo sumitur, & præcipuè fit lapis Philosophorum. Melius enim argentum viuum siue minerale, siue vegetabile, siue animale est illud, quod est aureum & clarum. Et tale argentum viuum est assumendum pro nostro lapide, quia color eius est sicut ventus in ventre suo, vt dicit Hermes.

De vase siue ouo Philosophorum, in quo lapis noster ponendus est, vt igne & arte perficiatur.

Morienes: Si antiqui sapientes quantitatem vasis nō inuenissent, in quo lapis noster poneretur, nunquam ad huius magisterij perfectionem peruenissent.

Hinc dicit Rex Hali: Cognosce modum siue gradum vasis nostri operis, quod vas est radix, & principiū nostri magisterij. Et idem vas est tanquam matrix in animalibus, quia in eo generant & concipiunt generationem pariter & nutriuntur. Ideo nisi vas nostri magisterij idoneum sit, totum opus destruitur, nec lapis noster producit effectum generationis, quia non inuenit vas generationi aptum. Hinc dicit Ioannes Austri Philo-

ſophus: Sufficit tibi lapidem in noſtro vaſe ſemel ponere, & claudere quouſq; totum completur magiſterium. Quod autem amplius eſt, à malo eſt, quia propter ſuperfluum proculdubiò argentum viuum, non vertitur in rubeum, nec in album. Totum ergo reſiduum ad artis occultationem in eo ponitur.

Verbi gratia: Ad generationem hominis anima vegetabilis nunquam niſi ſemel imponitur materia ſeminis. Si autem ſecunda vice imponeretur, tunc vnum deſtrueret reliquum, puta propter ſanguinis cruditatem, vel aëris ingreſſionem, aut matricis ſuperabũdantiam. Et ideo mulieres ſe multis & variis viris exponentes, rarò concipiunt. Si verò concipiunt, pariunt abortum. Quia ſi cruda coctis, indigeſta digeſtis ſupponuntur, fœtum non nutriunt, ſed occidunt. Ratio eſt, quia fœtus de menſtruali ſemine tantùm nutritur, & creſcit vſque dum ad lucem producitur.

Et ideo Rex Hali de vaſe noſtro loquens dicit: In vaſe noſtro fit paſſio, & ideo ad menſurã vnius libræ ponatur, & non plus, quia in lapide noſtro ſunt venti inter noſtrum vas & materiam lapidis contenti. Qui ſi non benè fuerint obſtructi, euadunt, & ſic magiſterium annihilatur. Morienes dicit: Accipe ouum: id eſt, vas & igneas, percute gladio, animamque eius recipe: hæc enim eſt clauſura. Philoſophus dicit: Conſerua vas, & ligaturam eius, vt ſit potens in conſeruatione. Nam aqua quæ priùs erat in terra, & fugere nequibat, rediit iam ad ſuperiora vaſis à ſua terra: & ſic terra pariet aquam mediante igne, quæ priùs erat in ſuo corpore: id eſt, terra. Albertus Magnus de Generatione noſtri lapidis ſic dicit: Locus eſt principium generationis, & locus generat locatum per proprietates cœli, quæ proprietates influuntur ei per radices ſtellarum. Et quod ibi virtutes elementales & cœleſtes faciunt in vaſis naturalibus, hoc idem faciunt in vaſis artificialibus. Si tamen artificialia bene formantur ad modum naturalium. Hic dicit Plato: Sicut per motum firmamenti fit reuolutio elementorum, per quam reuolutionem corpora ſubtilia nitũtur ſuperius aſcendere, & id quod ponderoſum eſt manet inferius: ſic quoq; eſt in opere peri-

peritorum Alchimicorum. Necesse ergo bene munire vas, per quod totum firmamentum in circuitu suo reuoluitur. Nam id quod quæritur in nostro opere, est illud quod prouenit ex elementis.

Hermes dicit: Vas Philosophorum est aqua eorum. Nota subuegetabilis Mercurius materiam & spiritus ex sua viscositate continens & conseruans.

Ad cognoscendum quæ intrant ad opus & magisterium nostrum.

Morienes dicit: Scitote quòd martirisando in opere corpora mineralium & spirituum, scilicet sulphur, Arsenicum, Auripigmentum, &c. quæ nota sunt vulgo, & nil penitùs in eis reperiunt. Sed opus nostrum & Philosophorum est valde honorabile. Hinc Iacobus Philosophus: Claret quòd opus nostrum sit compositum ex corpore, spiritu & anima, & non de spiritibus mineralibus, puto argentum viuum, sulphure, arsenico, vel sale armoniaco, quia omnia illa vana sunt inutilia: & propriè non sunt spiritus, nisi æquiuocè, sed potiùs sunt corpora, licet conuertuntur in fumum. Et in se nullam habent constantiam. Et ideo non possunt esse radix in nostro opere benedicto, nec per se, nec cum aliquo adiuncto proficiunt, nec prosunt.

De lapidis diuisione in quatuor elementa. Et proprietas cuiuslibet elementi existentis in lapide diuiditur in quatuor elementa.

Iohannes Austri Philosophus dicit: Omne corpus aut est elementum, aut ex elementis compositum. Sed omnis compositio & generatio consistit ex quatuor elementis simplicibus. Quare oportet necessariò vt lapis noster sit reductus ad primam materiam & originem sulphuris & Mercurij. Deinde diuidatur in elementa, aliàs depurari non potest, nec comminui, nec etiam suę partes minimè possunt ingredi, nisi corpus eius diuisum fuerit in minutissimas partes.

Tunc enim bene purificentur eius partes, & per communes bene coniunguntur, & elixir quod quæritur,

operatur. Nam experimentum destruit eius formam specificam, & nouam inducit speciem. Vnde post diuisionem elemẽtorum non videtur ex eis quicquam nec tangitur, nisi aqua & terra: quia aër & ignis nunquam videntur in nostro lapide, nec eorum virtutes sentiuntur, nisi in purioribus elementis, quia rara & simplicia facta sunt, ita quod oculis corporalibus videri non possunt. Ille ergo lapis sic extractus sufficit tibi, vt reducas eum ad simplicem suæ virtutis effectum.

Item quatuor in eo sunt elementa, scilicet ignis, aër, aqua & terra. Ibi quatuor principia sunt siue qualitates, scilicet calidum, humidũ, frigidum, & siccum: quorum principiorũ duo sunt amica, & duo inimica. Item duo sunt actiua & duo passiua. Duo ascendunt, alia duo descendunt. Vnum est in medio, & aliud sub illo. Et ratio illius est, quia contrarium à suo contrario non coadunantur nisi per medium. Igitur quod non est contrarium per se est coadunatum. Sicut calidum & siccum, per se coadunantur, quoniam in nullo contrariantur: quia illa duo elementa ignis & aër bene adunantur per se simul, sed calidum & frigidum non coadunantur nisi per medium, scilicet per humidum & frigidum: quoniam per se simul stare non possunt, cùm semper vnum contrariatur reliquo. Nam humidum & frigidum bene consistunt simul, sed calidum & frigidum congregant & disgregant homogenia, & non eterogenia, dissoluendo & congelando. Sed humidum & siccum aggregantur & disgregantur constringendo & humectando. Elementorum ergo operatio est simplex generatio & naturalis permutatio: Igitur manifestum est, res vniuersas variari per calidum & frigidum. Et simpliciter generari & naturaliter permutari. Nam calidum & frigidum viuificat materiam: cum verò vincuntur agentia, liquet quomodo secundùm partes variabiles sunt: quia ex quolibet non fit quodlibet, sed determinatum ex suo determinato: quia nulla fit generatio nisi ex conuenientibus in natura.

Item Arnoldus dicit de operationibus & effectibus elementorum: terra desiccat & figit, aqua mundat & abluit: aër verò & ignis faciunt fluere & tingere. Ideo opor-

oportet quòd sit aqua multa, aër multus: quia multitudo tincturæ tanta erit, quanta fuerit aëris multitudo: aqua enim purgatiuum est, & causa efficiēs claritatem totius corporis & medicinæ. Hinc est quod frequens destillatio est elementorum ablutio. Et sicut aqua coniungitur aëri, sic terra igni. Nam terra calcinata ignita est, & ei prædominatur ignis: aqua etiam est congelata, & inspissata cum terra & aëre. Et quamuis sit vna & eadem substantia, habens diuersos effectus conformes elementis: ideo etiam aqua nostra vel lapis noster diuersis appellatur nominibus. Nam aqua duo operatur in terra; nam lauat eam & tingit: in quantum lauat, dicitur aqua: in quantum tingit, dicitur aër. Primò separatur aqua, deinde aër: ignis verò qui est coniunctus aëri, calorem augmentat & consolidat, & superfluam humiditatem tollit ipsius aquæ. Deprimit & compactum facit illud, quod est rarum & molle.

Item ignis & aër conueniunt in qualitate, ideo vix ab inuicem separantur. Ideo etiam simul depurantur vt aqua. Cum ergo primò cum leui igne aqua mundatur, aër verò & ignis difficiliùs & vltimò separantur à terra, quę terra postquam calcinata est, quasi vt ignis sicca remanet. Item aër melior est quàm aqua, quia licet aqua abluit terram & dealbat, faciens matrimonium tincturarum: tamē aër tingit terram, & infundit ei animam & fusibilitatem. Et nota bene quæ dixi, & habebis ex opere tuo lapidem ad aquam & terram solum, & vtaris lapide sicco ad ignem & aërem tantū, aër sanè est oleum, tinctura, Sol, anima & vnguentum Philosophorum, quòd totum perficit magisterium. Aër est aqua tincta, & eius tinctura est ignis: quoniā ipsa aqua est corpus, & aër est spiritus deferens ignem. Oleum verò est similitudo animæ in corpore existentis, quod oleum nunquam extrahitur de corpore nisi mediāte aqua per longam decoctionem ignis. Nam aqua est spiritus extractus. Oleum est sicut anima in corpore, & non aliud.

Item Arnoldus iterum de effectibus quatuor elementorum dicit.

Aër nutrit ignem sicut aqua terram nutrit. Nam ignis

viuit ex aëre, & aër viuit de elemento aquæ, & aqua de elemento terræ. Fige ergo terram & aquam vt aër possit figi in aqua, quoniam si aquā bene occidisti, omnia elementa occidisti, & mortua sunt. Veruntamen est quod aqua minimè surgit sine terra, & nunquam consurgit sine corpore fructus, in quo dum moritur semen, fructum dare potest, quoniam terra manet in se fixa, ideo etiam secum figit & retinet alia elementa. Aqua verò cùm sit frigida & humida, mundat terram, & constringit, quoniam frigidum & humidum est siccitatis constrictiuum. Veruntamen est quod humidum citò recipit impressionem & citò dimittit, siccū autem grauiter recipit impressionem & grauiter dimittit. Idcirco humidum & siccum ad inuicem complectuntur & contemperantur, & adipiscitur siccum ab humido per partium continuationem: ideo faciliter impressionem recipit & acquirit humidum à sicco, vt firmiter teneat impressionem, & omnem ignem patitur. Vnde propter humidum prohibet siccum à sua separatione, & propter siccum prohibet humidum à sua fluxibilitate: aër verò circundat aquam, clarificat & rubificat terram & tingit ipsam, vt apta sit ad extensionē & fusionem. Ignis autem totum compositum maturat, subtiliat & rubificat, & aërem perungit, & consolidat, terræ & aquæ frigiditatem constringit, & ad meliorem complexionem, & ad quantitatem reducit.

Elementa grauia, vt sunt terra & aqua, ad fixionem & quietem: Elementa verò leuia, vt sunt ignis & aër, plus iuuant ad fusionem & tincturam.

Hinc dicit Aristoteles: Ego diuidam tibi lapidem in quatuor operationes: id est, quatuor elementa. Cùm ergo habueris aquā ex aëre, & aërem ex igne, & ignem ex terra, tunc habebis plenam artem & tincturam. Dispone ergo substantiam terream per destillationem in humiditatem & caliditatem, donec conueniant & coniungantur, & non discrepent nec diuidantur. Et tunc adiungam eis duas virtutes operatiuas, videlicet aquā & ignem. Quia si permisceris aquam solam dealbabit: Et si adiunxeris ignem, rubificabit largiente natura & creatore, &c.

De se-

De separatione elementorum in nostro lapide Philosophicè intelligenda.

Rasis Philosophus dicit: Scias pro vero quòd nunquam Philosophi intellexerunt, quòd lapis noster diuideretur in quatuor elementa separatim, vt faciunt stulti Alchimistę, sicut clarè patet per illud quod dicit Arnoldus: Scias pro vero quòd elementa non diuiduntur in lapide nostro secundùm substantiam, sed bene secundùm virtutem: quoniam aliquod purum & simplex elementum non inuenitur nisi in sua sphæra tantùm. Veruntamen est quod elementorum qualitates actiuæ & passiuæ, secundùm aliquam prædominationem possunt à se inuicem separari & partiri, vtputa dum separatur aqua viscosa & eius substantia, in qua prædominatur frigiditas, tunc dicitur quòd separatur aqua. Dum verò separatur substātia magis depressa in qua dominatur caliditas, tunc dicitur quod separatur aër & ignis, vel substantia aërea & ignea. Qui hoc capere potest capiat, & qui non, de scientia & arte se minimè intromittat. Ergo conclusiuè dicendo: Aqua nostra extrahitur à substantia manus, & non ex alia, eò quòd in eis maior tinctura. De terra verò non curo cuius sit coloris, vel substantiæ, donec illa fuerit subtilis, clara, atque fixa, &c.

De vera putrefactione Philosophica nostri lapidis.

Arnoldus in suo Rosario: dicit: In opere nostro putrefactio est necessaria, quia nunquam fit aliquid natum, vel crescens nec animatum, nisi post putrefactionem. Quia si putridum non fuerit, fundi non poterit, nec solui. Etsi solutum nō fuerit, ad nihilum redigetur. Nostra ergo putrefactio non est sordida nec immunda, sed est commixtio aquæ cum terra, & terræ cum aqua per minima, donec totum corpus fiat vnum. Hinc dicit Morienus Philosophus: In putrefactione nostri æris spiritus vniuntur cum corpore, & desiccantur in illo. Et nisi aqua cum terra desiccaretur, non apparerent colores. Etiam putrefactio nostra nil aliud est quàm mor

ficatio humidi cum ſicco. Et noſtra putrefactio non fit abſque humido & ſicco , eò quòd terra in ſiccitate continetur, nec per ſe ſurgere poteſt. ratio: quia non poſſunt grauia ſuperiùs aſcendere: nec leuia cum grauibus inferiùs manere , & detrudi ſine ſuo conſortio, ſed vtrunq; initium & finis alterius. Hinc dicit Hali Rex: Scias quòd niſi ſublimaueris corpus quouſq; fiat aqua, aqua in toto non putrefiet : nec poterit congelari, niſi per ignem. Nam ignis commixtionem noſtri lapidis congelat. Et ſimiliter ſoluimus corpora, vt caliditas adhæreat profunditatibus corũ. Et ſic ſolus ignis mutat aquam & terram à ſuis naturis & coloribus.

Qualiter aqua noſtra à ſua natura denigratur, audi Iohannem Auſtrum.

Iohannes Auſtri dicit: Aes quidem noſtrum primo de quanto magis coquitur, de tanto magis ſoluitur & denigratur, & fit aqua magis ſubtilis & ſpiritualis.

Secundò de quanto magis coquitur, de tanto magis inſpiſſatur, & deſiccatur, & fit maioris albedinis.

Tertiò de quanto magis coquitur, de tanto plus coloratur & rubificatur, & fit tinctura intentionis rubedinis. Quia autem ſit neceſſarium quod lapis noſter primo ſit niger. Hoc ſic probatur: Quia generatio vnius non fit niſi per corruptionẽ alterius. Sed corruptio putrefactionis non fit niſi per calorẽ agentem in humido,

Sed calor agẽs in humido efficit primò nigredinem; quare liquidè patet, quod principium noſtri operis eſt nigredo & caput corui. Ideo Philoſophus in turba dicit: Cùm videris illi aquæ nigredinẽ euenire, ſcias tunc corpus eſſe liquefactum. Tunc oportet ignem leuem continuare ſuper ipſum, donec conceperit nebulam tenebroſam, quàm peperit. Tota intentio omnium Philoſophorum eſt & fuit, vt corpus iam ſolutum in puluerem nigrum, ſuam ingrediatur aquam, & fiat totum vnum, & pura aqua ſuſcipit aquam ſicut naturam propriam. Hinc dicit Roſarius Philoſophus: Oportet illam nigredinem aquæ, leui igne decoquere , donec in ſua aqua nigratur, ſcilicet donec totum fiat aqua. Tunc enim aqua miſcetur aquæ, & aqua aquam amplectitur,

plectitur, ita quòd ab inuicem non poterint separari. Insipientes & falsi Alchimistæ audientes aquam, putant eam aquam esse vulgi. Si autem libros Philosophorum legissent, vtiq; scirēt eam rem aquam esse prægnantem. Quæ tamen absq; corpore suo cum quo coniuncta est, facta sunt vna aqua permanens.

Hinc dicit Auicenna: Quàm diu apparuerit nigredo, dominatur obscura fœmina, & ipsa est prior vis nostri lapidis: quia nisi primò fiat nigrum, non fit album vel rubeum, eò quòd rubeum ex albo & nigro est compositum.

Sequitur opus dealbationis: Et qualiter lapis noster debeat dealbari.

Audi Rosarium: Medicina nostra est vna in essentia, & in agendi modo: quoniam necessarium est, quod illa eadem medicina, scilicet alba nunquam fit rubea, nec potest rubificari, nisi primò fuerit alba. Et ratio huius est: quia nemo potest transire per primum ad tertium nisi per secundum. Sic etiam non est transitus de nigro ad citrinum, nisi per album: quia citrinum ex multo albo, & purissimo nigro est compositum. Ideoque hanc medicinam albam & rubeam facere nequimus, nisi primò fuerit nigra, & deinde alba etiam: medicina alba & rubea non differt inter se in essentia, sed in eo tantùm differunt, quod rubea maiorem inducit subtiliationem & longiorem decoctionem in regimine sui ignis. Et hoc est ideo, quia finis operis albi, est principium operis rubei, & quod completum est in vno, incipiendum est in alio. Nam totum magisterium nostrum vno modo incipitur & finitur, scilicet coquendo. Hinc dicit Rosarius: Argentum viuum ex ære nostro sublimatum, ex quo omnia fiunt, est aqua munda & tinctura vera. Nam ex ære nostro fit sulphur album, quod æs nostrū dealbat, & quo spiritus retinetur ne fugiat. Illud autem sulphur non poterit æs nostrum rubificare, nisi priùs operatus fueris ad album, eò quòd solū sulphur album æs nostrum dealbat. Quare liquet, quod tanta erit pulchritudo æris nostri, quanta fuerit albedo sulphuris. Ideo in Turba Philosophorum dicitur: In co-

lore albo spiritus vniuntur, quod fugere nequeunt. Quare præcipitur: Dealbate latonem & rumpite libros ne corda vestra corrumpantur. Terra namque cum aqua putrefit & mundatur. Quæ cùm mundificata fuerit nigredo, recedit & dealbatur. Et nunc peribit tenebrosum, & vir ascendit super mulierem, & aufert sibi suam nigredinem. Et sic tunc Mercurius: id est, seruus fugitiuus penetrabit corpus, & spiritus constringetur in siccum & tunc cessabit nigrum corrumpens, & deformatum, & fiet album & lucidum. Hinc Philosophi in Turba dicunt:

Magnesia nostra cùm dealbatur, spiritus fugere non permittit, nec æris vmbram vlterius apparere. Ipsa namque est sulphur album fixum, quod omnia corpora tingit, perficit, & conuertit in album.

Hinc dicit Philosophus: Si fuerit argentum viuum purum, coagulabit illud vis sulphuris albi non vrentis, in album: & illud est res optima, quam possunt habere operantes Alchimiam, & conuertunt illud in album: quia natura continet in se naturam, & vero matrimonio copulatur ad inuicem. Et non est nisi sola vna natura, quæ in vnoquoq; gradu operationum suarum in aliam conuertitur naturam: eò quòd natura naturâ lætatur, & gaudet, & natura naturam superat, & natura continet naturam, docens eam præliare contra ignem. Nec tamen sunt diuersæ naturæ, nec plures: sed vna tantùm natura est, habens in se naturas & res omnes, quibus sufficit ad artem nostram: quia vno ordine natura opus suum incipit & finit.

Qualiter lapis noster debet rubificari, audi Rosarium.

Nisi primò dealbaueris æs nostrum, ipsum rubeum facere nequitis: quia nemo potest transire de extremo ad extremum, nisi per medium. Hoc est dicere: nemo potest venire de nigro ad citrinum, nisi per album, eò quòd citrinum ex multo albo & purissimo nigro, est compositum. Dealba ergo nigrum & rubifica album, & habebis magisteriũ. Quoniam sicut annus diuiditur in quatuor partes, sic etiam opus nostrum benedictum.

Nam

Nam primò est Hyems, id frigidum & humidum & pluuiosum. Secundum tempus est Ver, quod est, calidum & humidum & floridum. Tertium tempus est Aestas, quod tempus est calidum & siccum: id est, rubicundum. Quartum tempus est Autumnus, quod est tempus frigidum & siccum, & tempus colligendi fructum. Hac dispositione tingimus res naturales donec fructum afferant ad vota: quia iam Hyems transijt, imber abijt, noxque recessit, & flores apparuerunt in terra nostra, & tempus putationis aduenit. Sed cùm stamus supra rosam albam, solum sortiemur effectum istum, conuertendo corpora metallica, & ægra in album arte & operatione. Et cùm videris illam albedinem supereminentem, lætus & certus esto, quod in illa albedine rubedo est occultata. Et hanc rubedinem non oportet extrahere, sed solo igne regere, vsque quo totum fiat rubeum: Et sic consequenter patet, quòd color rubedinis creatur maximè ex complemento digestionis. Quia sanguis non generatur in homine, nisi priùs diligenter coquatur in epate, & post illã rubedinem de cætero nequaquam imponas aquam vel rem aliquam aliam, quousque ad complementum rubedinis decoquatur. Nam tempore æstatis & fructuum, inundatio aquarum pluuialium corrumpit fructum, quare oportet igne sicco absq; humore comburere, donec rubificetur rubedine perfecta: igitur noli cessare quamuis rubeum aliqualiter tardauerit apparere. Quia sicut prima digestio stomachi omnia dealbat, sic secunda digestio quæ fit in epate, omnia rubificat. Quare liquet ex primis dictis, quod igne augmentato post albedinem, ex primis coloribus habebis rubedinem: in medio tamen colorum illorum apparebit citrinum. Sed ille color citrinus non est stabilis: quia post citrinum mox oritur rubeum: quo apparente, opus nostrum est completum: quoniam tunc habebit virtutem masculi, & conuertit omne corpus incompletum in verum solificum.

Hinc dicit Philosophus: Si fuerit sulphur mundum & clarum cum rubore, & fuerit in eo igneitas simplicis non vrentis, erit res optima, quam recipere possunt Alchimistæ, vt ex eo faciant aurum, &c.

Iterum de elementorum naturali & reciproca circulariq; vicinitate ad inuicem.

Albertus Magnus dicit: Non est silendum, quòd in omnibus quæ se habent ad inuicem circulariter per generationem, facilior est eorum transitus, eò quòd in pluribus habent conuenientiam.

Hin est quod ex argento faciliùs fit aurum, quàm ex alio metallo: bene ergo ordinauit natura, vt elementa circulariter sibi communicarent qualitates, quatenus circulares transmutationes ex ipsis fierent, & ex circulari transmutatione elementorum fieret. Vt puta terra communicat suam siccitatem igni, ignis verò caliditatem suam aëri, aër humiditatem suam aquæ, aqua verò communicat suam frigiditatem terræ, & terra iterum siccitatem suam igni. Et sic circulariter materia terræ appetit esse sub forma ignis: quia ignis quasi sitiens naturaliter agit in terram, & conuertit materiam terræ in suam formam. Iterum eadem materia terræ appetit esse sub forma aëris, qui aër est quasi naturaliter sentiens ignem. Et ideo agit in ignem & terream materiam. Et ignis, qui fecerat terram in suam formam, tunc illa materia naturaliter appetit esse sub forma aquæ. Aqua hoc sentiens agit in aërem, & in illam materiam, quæ fuit ignis, aëris & terræ, & sic conuertit in suam formā. Tunc illa materia naturaliter appetit esse sub forma aquæ: aqua hoc sentiens, agit in aërem, & in illam materiam quæ fuit ignis, aëris, & terræ, & sic conuertit in suam formam. Cùm ergo illa materia fuerit in omnibus formis elementorum fabricata, appetit naturaliter simul omnes. Elementa hoc sentiētia, & quasi rixantia naturaliter omnia volunt simul esse: quia sunt actiua, & passiua & contraria. Ex illa igitur contrarietate & rixa, destruūtur formæ elementales, & remanēt sub forma elemētali. Sed quo ad se: id est, per circularem transmutationē materia elementorū efficitur elementatum.

Hinc beatus Thomas de Aquino de forma elementorum, in eodem corpore coniunctorum ita dicit: Vidi & feci per artificium natura cooperante. Nam accepi quoddam sulphur, quod erat naturę, igneæ & transmu-

taui

laui ipsum in aquam puram, quam per artem iterum transmutaui in aërē & in aquam,& cùm volui transmutare in terram,vt terra purior fieret,inueni quendam lapidem rubeum, clarissimum, dyaphanum & lucidum, & in eo conspexi omnes formas elemētorum, & etiam eorum contrarietates in illa materia lapidis,nescio quā ex virtute nisi ex appetitu.

Ex rubedine enim respexi formam ignis: ex diaphanitate formam aquæ,& ex luciditate formam aëris.

Vnde Arnoldus ad propriam 10. dicit:Beatissime pater, Hermes Philosophus dicit: Quod metalla ex quatuor elementis consistunt, & quodlibet elementum in sua materia abundat ex quatuor elemētis,cùm elementum simplex non nobis dare actum sit. Etiam in materia metallorum oportet,quòd elementa habeant vnam materiam communem corporum, quæ sit communis formæ elmentorum,ita vt per ipsa possint transmutari.

Et illa eadem materia quæ erat aquæ,sit aëris, terræ, & ignis. Sunt ergo quatuor qualitates siue virtutes progredientes ab esse elementorum, & quælibet istarum potest dici de materia elementali: & istæ virtutes sunt, calefaciendi, infrigidandi, siccitatis & humiditatis. Et duæ istarum qualitatum sunt actiuæ, scillicet calidum & frigidum: duæ verò passiuæ, scilicet humidum & siccum. Sunt ergo duo elemementa per comparationem ad res elementales, scil. ignis & aqua actiua, & quasi duo passiua, sicut terra & aër. Quantum ergo inter se sunt actiua & passiua,& communicant in natura.

Hinc est quod vnum elementum communicat suam qualitatem alteri, vt sic circulando qualitatem illius possit conuertere in ipsum, & transmutatur. Est etiam sciendum quòd commune est omnibus metallis, quòd ipsorum materia est valde propinqua ad inuicem in natura, in virtute, & potentia.

Hinc dicit Albertus Magnus: Quia in naturæ operibus didicit proprio visu, quòd ab vna origine fluunt aquæ viuæ,& in quadam parte fuit aurum, & alia argentum,quæ tamen materia fuit vna, sed diuersus fuit locus in calore. Ideo diuersitas loci depurationis metalli,diuersitatem secundùm speciem fuerit operata.

Recapitulatio totius operis Alchimiæ, & lapidis nostri secundùm intentionem omnium Philosophorum.

Plato dicit: Artifex nostri operis primò debet lapidē soluere: deinde coagulare, quoniam opus nostrum nil aliud est, quàm facere perfectam solutionem & coagulationem. Vnde Rosarius dicit: Nisi quodlibet vertatur in aquam, nullatenus peruenit ad perfectionem. Ideo nonnunquam oportet vti aliqua commixtione & contritione in toto nostri operis regimine, sed solùm versari circa aquam permanentem, cuius vis est spiritualis sanguis: id est, tinctura sine qua nihil fit. Conuertitur enim in nostra operatione corpus in spiritum, & spiritus in corpus. Sic enim mixta in vnum reducuntur & se inuicem vniunt. Nam corpus incorporat spiritum per sanguinis tincturam: quia omne quòd habet spiritum, habet & sanguinem.

Nam omnis res cuius radix est terra, & aqua fit moriens. Hoc est dicere, terra fit aqua, & vincunt eum aquæ qualitates, sic est solutio corporis, & coagulatio spiritus, & econtrà. Nam vnam habent operationem: quia nō soluitur vnum, nisi coaguletur reliquum. Ideo in principio operis tu aduna Solem per Lunam, & coagula per Solem, quoniam inde apparebunt effectus, eò quòd pars inferior deprimitur, cùm naturaliter superiora inferioribus dominantur.

Hinc dicit Hali Rex & Philosophus: Hæc ambo, scilicet solutio corporis, & congelatio spiritus, erunt in vna operatione, & non fit vnum sine altero. Ratio est, quia corpus & anima, quando simul coniunguntur, vtrumq; eorum agit in suum socium. Verbi gratia, cùm terra & aqua simul coniunguntur, conatur aqua dissoluere terram, cum sua humiditate, sua virtute & proprietate, quæ in ea est, facit terram subtiliorem, quàm priùs erat: & reddit terram sibi similem in corpore, ita vt fiat aqua, & ecōuersò, aqua inspissatur cum terra, & fit similis terræ in densitate, quia terra spissior est quàm aqua. Ideo dicit Albertus in Secretis secretorum.

Scias inter solutionem, & coagulationē spiritus nullam

iam esse differentiam temporis, nec opus diuersum, ità quòd vnum non fiat sine alio, quemadmodum inter aquam & terram; non est aliqua pars diuersa; nec temporis differentia, quo cognoscatur in earum operationibus, vt vna ab alia separetur; sed est vna & eadem operatio, & fiunt simul. Ideò Arnoldus dicit: Opus lapidis nostri est ipsius dissolutio, sciens, quòd nullo modo materia lapidis possit destrui, quin sub aliqua remaneat forma. Vnde soluta prima forma corporis, immediatè inducitur noua forma; quæ quidem in colore est nigra, in odore fœtida, in tactu subtilis. Hæc enim sunt signa perfectæ solutionis, & putrefactionis corporis: eò quòd calor agens in humidum primò conuertit in nigredinem, quæ nigredo est caput Corui; & hoc est principium operis nostri. Et sic lapis dissoluitur in aquam, quæ aqua Mercurius noster, & Philosophorum vocatur.

Hinc dicit Hali Rex: Compositio nostri magisterij, est coniunctio siue matrimoniũ spiritus congelati cum corpore soluto: & sua coniunctio, & sua passio fit super ignem. Nam caliditas est eius nutrimentum, & anima non amat corpus, nec cum eo coniungitur omnimoda coniunctione, nisi per mutationem vtriusque; & hoc fit virtute ignis & caloris, per conuersionem suarum naturarum. Hinc dicit Morienes: Magisterium nostrum non est aliud, nisi extractio aquæ à terra. Et econtrà aquę super terram, donec putrefiat terra cum sua aqua, quæ cùm putrefacta fuerit, & mundificata, totum magisterium, Deo auxiliante, bene dirigitur. Hinc Plato dicit: Accipite lapidem nostrum, & in tabellas tenues coaptate, & ponite in vase nostro bene clauso, & assate eum igne leui, donec confringatur. Et sciatis quòd totum magisterium nil aliud est, quàm facere perfectam solutionem & coagulationem: hoc est dicere, primò soluere, deinde vt aqua congeletur, ad calorem Solis decoquere.

Sequitur modus projciendi.

Qualiter lapis noster proijci debet ad metalla. Ponatur pondus vnius denarij super decem pondera Mer-

curij vulgi, loti cum sale & aceto, & exsiccato. Deinde ponatur in crucibulo super ignem, & quando Mercurius incipit feruere & fumigare, tunc statim proijce medicinam tuam albam super Mercurium fusum, & tunc medicina incipit se fundere in superficie in modū olei. Deinde illud oleum citò intus ingreditur, & tunc Mercurius in colore diuersificatur, & congelabitur in forma vitri albi: quem Mercurium sic vitrificatum extrahe ab igne. quo infrigidato, sumatur vnum pondus, & proijciatur super 60. pondera Iouis fusi. tunc statim euenient stellæ quæ citò transibunt. Tunc bene cooperiatis crucibulum cum carbonibus viuis, & stet in illo igne per quartale vnius horæ. Deinde extrahatis, & fundite, & erit pulcherrimum album, & delectabile.

Sequitur modus proijciendi lapidem rubeum.

Fundatis mediam vnciam Mercurij, & dimidiam vnciam Iouis, quodlibet seorsum: deinde pone tuam medicinam super Iouem fusum, & stet sic mixta in crucibulo aliquantulum, vt bene se incorporent: & debent esse tres crucibuli, vnus, in quo est medicina cum Ioue mixta: in secundo debet esse Mercurius crudus dimidia pars vel duæ. Tertium crucibulum debet esse vacuum. Deinde medicina existens cum Ioue in crucibulo proijciatur in aliud crucibulum vacuum. Tunc statim Mercurius euacuetur ad crucibulum, vbi est medicina cum Ioue, vt bene moueatur, vt bene permisceatur. Deinde totum repone ab igne, & permitte infrigidari extra ignem. Alia verò crucibula semper stēt ad ignem. Et cùm Mercurius fuerit infrigidatus, medicina euacuetur in crucibulum vacuum. Deinde euacuetur aliud crucibulum, in quo fuit medicina, & apponatur Mercurius. Et sic semper procedendum est, quousq; medicina congelauerit Mercurium: quo congelato in vitrum rubeum & diaphanum, & transparens, huius vitri rubei ponatis vnum pondus super 44. pondera Iouis fusi, & erit valde bona proportio. Et faciatis cum eo eodem ordine, quo suprà fecistis in proiectione medicinæ albæ. Et est notādum, si est metallum frangibile, tunc debetis plus addere de corpore imperfecto, scilicet de Ioue vel Saturno,

turno; si proiectio fuit super Saturnum. Et sic potestis per eundem modum de omnibus alijs metallis facere. Et scire debetis, quod additionem corporis imperfecti debetis addere paulatim, & in debita proportione & quantitate. Quia si nimium apponeretis, tunc oporteret vos ipsum effundere: quoniam aliter non remaneret corpus imperfectum & superfluum.

Sequitur de lapidis nostri multiplici virtute, & ineffabili eius medicinali effectu, & operatione, & multiplicatione.

Menander Philosophus dicit: Cùm ad finem operis nostri perueneris, non indigebis operis nostri reiteratione, cùm eius actio fortior sit actione ignis, eò quòd totum consumit, quod non facit ignis artificialis: quia ignis artificialis habet ligna, & vegetabilia, & cõsumit ea, non tamen omnes rerum partes, sed dimittit cineres & carbones: Sed medicina nostri lapidis non dimittit aliquid in rebus, sed res totaliter conuertit à sua forma in suam essentiam. Est enim medicina nostra sicut fauilla ignis, quę in actu augmẽtatur, & augetur in quantitate, vt dicit Hermes. Et in tantùm augmentatur & multiplicatur, quòd oportet operantem ex illo ab actione cessare ad tempus tædio affectus. Et hoc est venenum, de quo se Philosophi iactauerunt, cum quo lapides viuificauerunt, quorum naturæ fuerunt diminutæ, & reduxerunt eos ad naturam temperatam. Quare honora lapidem nostrum. Hermes dicit: Cùm lapis noster ad suum terminum peruenerit, nihil eo subtilius videtur.

Non ergo miremini, si corpora supercœlestia sunt in se incorruptibilia, cùm in inferioribus, in natura incorruptibilitas sit reperta, nullique aliorum corporum inferiorum subiecta.

Nam si lapis noster staret in igne vsque ad nouissimum diem, nunquam consumeretur, nec transmutaretur. Et subdit idem Hermes, dicens: Cùm ad eius finem perueni, tale gaudium mihi fuit, quale nunquam diebus vitæ meæ habueram, videns, quòd tanta essentia sine elementali materia in his inferioribus possit detine-

ri. O natura maxima creaturarum, quæ continet quod ignis non potest.

Qualiter medicina nostra lapidis curat omnes morbos, & infirmitates, & modus vtendi ea.

Modus vtendi medicina talis est secundùm omnes Philosophos. Si vis nostra medicina vescendo vti, tunc recipe de elixir nostro pondus duorum florenorum ducatorum, ad vnam libram alicuius confectionis, & comede de ista cōfectione in hyeme pondus vnius drachmæ: Quod si feceris, omnes infirmitates corporales, ex quacunque causa siue calida, siue frigida fuerint, depellit. Et conseruabit sanitatem, & iuuentutem in homine, ac ex homine sene facit iuuenem, & facit cadere canos crines. Item nostrum venenum Philosophicum curat lepram confestim. Phlegma dissoluit, sanguinem mundificat, visum & omnes sensus acuit, & ingenium miro modo super omnes medicinas Philosophorum. Quare nostra medicina æstimationem non habet, quoniam omnia facta sunt propter hominem, &c.

Præscriptus tractatus, est per quendam doctorem in famosa ciuitate Lypsiæ commorantem, ex vetustissimo libro exscriptus. Qui liber antiquus, fuit quondam Caroli quarti Romanorum Imperatoris, ex quo etiam laborare fecit lapidem nostrum, & perfectissimè adimpleuit. Qui etiam multa monasteria diuersorum ordinum multasque egregias collegiatas Ecclesias & cathedrales erexit & fundauit, &c.

INCI-

INCIPIT LIBER ROSARIUM PHILOSOPHORUM, *compositus, & in vnum compilatus diligentissimè.*

VI desiderant artis Philosophicæ scientiæ maioris cognitionem verissimam habere, libellum hunc diligentiùs inspiciant, & sępissimè perlegant, & optatum prosperum consequentur. Audite hæc filij priscorum Philosophorum, quàm altissima possum voce libet proclamare. Venio namq; vobis præcipuum humanarum rerum statum aperire, secretissimum omnium secretorũ, totius Mundi thesaurum, non fictè nec irrisoriè, sed certissimè & humanissimè palam ipsum efficiam. Quapropter vos mihi talem exhibeatis audiendi deuotionem, quale vobis afferam doctrinæ magisterium: nempe eorũ quæ vidi proprijs oculis, & manibus meis palpaui, aliquod nunc possum vobis rectius testimonium perhibere. Quidam & confidentius quàm fallaces multi iactatores, qui post multas tandem expensas & labores, nullum sibi nisi miserabilem inueniunt effectum. Clarè ergo vobis loquor & apertè, quatenus tàm periti quàm etiam imperiti valeant ex hoc magisterio secretum intelligere. Nec meritò poterit me quisquam blasphemijs afficere: Nam cum antiqui Philosophi tàm obscurè quàm & confusè scripserunt, ita vt nedum intelligantur, sed nec cõuenire videantur, quatenus preciosissimam artem hanc inquirentes, aut fallerent, aut à proposito deterrerent. Ego quidem remota omni fallacia & obscuritate, vobis planè experimentum omne ante oculos apponam verissimum, simul & cum Philosophorum sententijs, ad propositum adductis ipsum quamoptimè facientibus, quatenus res de qua agitur, eo apertior fiat & clariùs intelligatur.

Vnde primò notum facimus, omnes extra naturam operantes, deceptores esse, & in re non debita laborare. Porrò ex homine nõ nascitur nisi homo, & ex bruto

non nisi brutum, & omne simile profert non nisi suum simile. Quapropter qui de proprio non habet, de alieno ad libitum suum habere non potest. Hoc autem dicimus, vt nemo amittat suam pecuniã. Nam cùm quidam decepti sint ingenij sui tarditate, & ad inopiam deducti, alios tentant etiam seducere, & ad miseriam compellere. Consulo autem, vt nemo se arti huic intromittat ad inueniendum, nisi principium veræ naturæ & eius regimen agnoscat, qua cognita pluribus non indiget rebus, nisi vna, nec magnas requirit expensas, quoniam vnus est lapis, vna medicina, vnum vas, vnum regimen, vnaq; dispositio. Et scias quòd ars est verissima. Porrò Philosophi nunquam studuissent tot colorum diuersitates, & ordinem exprimere, nisi vidissent & tetigissent. Quare illud repetimus: Omnes extra naturam laborantes deceptos esse ac deceptores. Igitur in natura nostrum sit exercitium, & intẽtum obsequium: quia lapis noster de re animali, vegetabili & minerali. Vnius ergo esto voluntatis in opere naturæ, nec modo hoc, modò illud attentare præsumas, quia in rerum multitudine ars nostra non perficitur. Quantumcunq; enim diuersificentur eius nominá, tamen semper vna sola res est, & de eadem re: non enim introducitur in naturam, quod in ea non est de sua natura. Quare oportet esse necessarium, vt agens & patiens sint in genere res vna & eadem: In specie autem altera & diuersa, secundùm Mercurium, quo diuersificatur mulier à viro, quia licet in vno genere conueniant, tamen inter se habent differentiam distinctam, vt differunt materia & forma. Materia namq; patitur actionem, forma verò agit sibi assimilans materiam. Ideo materia naturaliter appetit formam, sicut mulier virum, & turpe pulchrum. Sic liberius complectitur corpus spiritum, vt ad suam perueniat perfectionem. Cognoscendo ergo radices naturales, melius facies ex eis opus tuum: quia non possum alio modo lapidem nostrum exprimere, nec alio nomine nominare. Patet ergo ex præmissis, quòd lapis noster est ex quatuor elementis: & habent eum tàm diuites quàm pauperes, & inuenitur vbique, & assimilatur omnibus rebus, & est compositus ex corpore, anima, & spi-

& spiritu: & conuertitur de natura in naturam, vsq; ad vltimum suæ perfectionis gradum.

Dixerunt etiam quòd lapis noster fit ex vna re, & verum est: nam totum magisterium fit cum aqua nostra: ipsa namq; est sperma omnium metallorum, & omnia metalla resoluuntur in ipsam, vt est ostensum.

Item: Sal metallorum est lapis Philosophorum: lapis enim noster est aqua congelata in auro & argento, & repugnat igni, & resoluitur in aqua sua, ex qua componitur in genere suo. Ergo reductio corporū in primam materiam, seu in argentum viuum, non est alia nisi congelatæ materiæ resolutio, per quam seratura aperitur per ingressionem vnius naturæ in aliam. Vnde Philosophi dixere: Solem nihil aliud esse, quàm maturum argentum viuum. Nam in Mercurio sunt solùm duo elementa actu, scilicet terra & aqua, quæ sunt passiua. Elementa autem actiua, vt aër & ignis, sunt in ea in potentia solùm. Sed quoniam ista in Mercurio mundo deducuntur de pura potentia ad actum, secundùm debitam digestionem, & proportionalem decoctionem, tunc fit aurum. Quare in auro sunt quatuor elementa in æquali proportione aptata: & ideo ibi est sulfur maturum & actiuum. Ars autem nostra iuuat naturam, super administrando Mercurio Aurum maturum, in quo (vt dictum est) est sulphur maturum & optimè digestum: à natura autem per opus naturæ.

Arnoldus: Quicunque velit ad hanc scientiam peruenire, & non est Philosophus, fatuus est: quia hæc scientia non est, nisi de occultis Philosophorum.

Senior: Ars enim illa in Dei potentia reseruata, quæ Laycis est inimica.

Vnde Geber: Non ergo hæc sciētia pauperi & egenti conuenit: sed potius est illis inimica.

Secundò Politicorum dicit Philosophus: Impossibile est indigentem Philosophare.

Duplex est via in ista arte secundùm Philosophos: scilicet vniuersalis & particularis. Via vniuersalis est facilis & rara. Et est talis quæ ex principijs veris & naturalibus educitur: quibus virtus seminaria & reformatiua statim, & in momento indurat Mercurium, &

quodlibet metallum debitè præparatum tingit in verum aurum vel argentum, secundùm quod talis virtus primordialiter ad suum finem fuerit actiuorum ad passiua coniunctione.

Secunda verò via dicitur particularis, & est difficilis & laboriosa. Nota, licet Alchimia in via vniuersali partim sit naturalis, partimque artificialis, magis tamen est naturalis: quia natura in via veræ Alchimiæ nil alienum vel extraneum introducitur; quia natura habet in quod operatur, eò quòd actiua iunguntur passiuis per competentem vnionem seu applicationem, cætera verò natura per se operatur.

Plato, lapis noster est res quam ignis non tetigit, à qua noster Mercurius surgit.

Tria sunt genera laborantium artem Alchimicam, scilicet Alchimista, Lauchimista & Lachrimista. Non omnis qui dicit, recipe, recipe, intrabit in artem, quia vnum tantùm est recipe: vnum corpus non intrat alterum.

Gratianus: Accipe hoc & hoc, & fac sic & sic, & habebis hoc, & illud est verũ apud omnes Philosophos, Vnde Philosophus: Primũ verbum recipe recipe, multos errores fecit, Ideo primum opus est dissoluere rem lapidis: id est, Mercurium non vulgi,

Arnoldus: Fatui autem intelligentes ad literam dicta Philosophorum cæcutiunt, & non inueniunt nisi mendacium, & tunc dicunt: falsa est scientia, quia tentauimus & nihil inuenimus, Et tunc sunt sicut desperati, & vilipendunt libros & scientiam: Et ideo scientia vilipendit eos, quia scientia nostra de occultis naturæ, non habet inimicum nisi ignorantem. Versus:

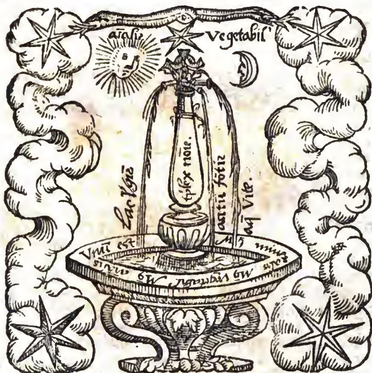
Hic lapis exilis extat, precio quoque vilis,
Spernitur à stultis amatur plus ab edoctis.

Sicut & Alphidius dicit: Scito quòd hunc lapidem, de quo hoc arcanum agitur, Deus non posuit magno precio emendum, quoniã in via eiectus inuenitur, quatenus tàm à paupere quàm à diuite haberi possit, vt ratione & scientia ad eum quisque possit leuiter peruenire. Argentum viuum nõ est lapis. Vnde Constantinus: quia fusibilis, ergo non est lapis. Argentum viuum est

ignis, vnde Philosophus: Scitote ergo quod argentum viuū est ignis, corpora comburens magis quàm ignis.

Wir sind der metall anfang vnd erste natur/
Die kunst macht durch vns die hôchste tinctur.
Keyn brunn noch wasser ist meyn gleych/
Ich mache gesund/arm vnd reych:
Vnd bin doch jtzund gyfftig vnd tôdlich.

Mineralis.

Succus lunariæ, Aqua vitæ, Quinta essentia, Ardens vinum, Mercurius vegetabilis, omnia idem sunt: Succus lunariæ fit ex vino nostro, quod paucis filijs nostris notum est, & cum illo fit solutio nostra & fit aurū potabile nostrum mediante illo, & sine illo nequaquam. Corpus namq; imperfectum conuersum est in primam

materiam, & istæ aquæ coniunctæ cum aqua nostra faciunt vnam aquam mundam, claram, omnia mundans, omnia tamen necessaria in se continens: & ista est cara & vilis, de qua & cum qua perficitur nostrum magisterium. Nam corpora soluit non solutione vulgari, pro vt tradunt ignorantes, qui conuertunt corpus in aquam nubis, sed solutione vera Philosophica, in qua conuertitur corpus in aquam primam, ex qua fuit ab initio, ipsa eadem aqua corpora in cinerem trāsformat. Scias autem quòd ars Alchimiæ est donum Spiritus sancti. Et scias quòd diebus nostris habuimus magistrum Arnoldum de Noua villa, in curia Romana, summum medicum, & Theologum qui etiam magnus Alchimista fuit, qui etiā virgulas auri faciebat, quas consentiebat omni probationi submitti.

Arnoldus: Sciant artifices Alchimiæ species metallorum transmutari non posse, nisi fortè in primam materiam reducantur, & tunc quidem transmutantur in aliam quàm priùs erant speciem. Et hoc ideo, quia corruptio vnius est generatio alterius, tàm in artificialibus quàm in naturalibus. Ars enim imitatur naturam, & in quibusdam corrigit & superat eam, sicut iuuatur natura infirmi medicorum industria.

Speculum: Venerabili ergo vtimini natura, quoniam non emendatur natura, nisi in sua natura: cui alienum nolite introducere, nec puluerem, nec aliquam aliam rem: quippe quia diuersæ naturæ lapidem nostrū non emendant, nec intrat in eum quod non sit ortum ex eo, quoniam si aliquid extranei sibi apponatur, statim corrumpitur, & non fit ex eo quod quæritur. Vnde notifico, quod nisi similes res initio coquendi receperis, & absque manuum contritione subtiliaueris, donec omnia aqua fiant, nondum opus inuenisti. Quare scire facio preciosissimum arcanum studentibus, vt non fatigentur in vanum, quia hoc magisterium nihil aliud est, quàm coquere argentum viuum, & sulphur, donec vnum fiat argentum viuum, quod defendit sulphur à combustione, si fuerit vas bene clausum, ita quòd argentū viuum non possit euanescere, nec sulphur possit comburi, nec deuastari: quia argentum viuum nostrum

est aqua clarissima nostra. Et videmus per exemplum in aqua communi, quòd omne quod cũ ea coquitur, nunquam comburitur donec ipsa aqua consumatur, quantumcunq; etiam ipse ignis sit fortis. Et quando aqua consumpta est, hoc quod in vase est comburitur: & ideo Philosophi iusserunt claudere os vasis, vt aqua benedicta nostra non exhalaret, sed defenderet à combustione, hoc quod in vase est: Aqua verò cum illis posita rebus, prohibuit ne ignis combureret, & factæ sunt illæ res. Quantò magis flamma occupatur, tantò magis aqua in intimis abscõditur, ne ignis calore lædatur; aqua verò in suo ventre eas recipit, & ignis flammam ab eis repellit. Iubeo autem omnes inuestigatores huius artis, in principio facere ignem leuem, donec facta sit patientia inter aquam & ignem. Et postquam videris aquam fixam sine ascensione aliqua, non cures qualis sit ignis; sed bonum est regere cum patientia, donec spiritus & corpus vnum fiant, ita quòd corporea fiant incorporea, & incorporea corporea. Ergo aqua est illa res quæ dealbat, & rubere facit. Aqua est quæ occidit & viuificat. Aqua est quæ comburit & candidat. Aqua est, quæ dissoluit & congelat. Aqua est quæ putrescit & pòstea facit germinare nouas, & diuersas res. Vnde, fili, moneo te, quod totum intentum tuum sit in decoctione aquę, & ne tædeat te, si vis habere fructum, & non cures de alijs reb. vanis nisi de sola aqua. Coque ipsam paulatim putrefaciendo, donec mutetur de colore ad colorem perfectum. Et caue quòd in principio non combures suos flores, nec suam viriditatem: & noli citò perficere opus tuũ. Et nota, quòd ianua tua bene & firmiter sit clausa, vt ille qui est intus euolare non possit, & Deo concedente, ita peruenies ad effectum. Natura facit suam operationem paulatiuè: ego verò volo quòd tu ita facias, imò secundùm naturam tua sit imaginatio. Et vide secundùm naturam, de qua regenerãtur corpora in visceribus terræ. Et hoc imaginare per veram imaginationem & non phantasticam. Et vide similiter quo calore fit decoctio eorum, si est violentus vel suauis.

Geber de veritatis inuestigatione.

Considerauimus in nostris voluminibus ex secretis & naturalibus potentijs, & naturalium proprietatibus, etiam per experientiam nostram inuentione inuestigationis materiam omnino certam. Non enim omnino inuenimus aliud, nisi quòd ea ex quibus elicitur nostra medicina, in corporibus transmutandis, habet in se has qualitatum proprietates.

Primò quòd habeat terram subtilissimam in se, & incombustibilem, aptamq; ad figendum omnimodè fixam cum suo proprio radicali humore.

Secundò: humiditatem aëream & igneam, vniformiter coniunctam, sic, quòd si vnum fuerit volatile quod & reliquum. Et quòd ipsa humiditas est super omnes humiditates, expectans ignis calorem vsq; ad sui sufficientis inspissationis cineris complementum, quoad indigentiam ipsius cum permanentia inseparabili terræ, scilicet annexæ sine euaporatione.

Tertiò, quòd humiditatis dispositio naturalis sit talis, quòd per beneficium suæ homogeneitatis, in omnibus suarum proprietatum differentijs: terram habet annexam conuersione vtriusque, quia in alterutris homogeneitate sit contemperatum virtuosè, & vnione totali, & vinculo connexionis inseparabilis æqualiter post finalis præparationis gradum fusionem bonam præstet. Quartò, quòd hæc homogeneitas sit tantæ puritatis essentiæ, & ab omni re combustibili seu vrente artificialiter emundata, quòd omnia cum quibus coniungitur per minima non comburat, sed à combustione præseruet. Quintò, quòd claram & splendidam habeat tincturam in se albam, rubeam, mundam & incombustibilem, stabilem & fixam, quòd ignis nequaquam valeat ipsam permutare, nec sulphura adustiua seu acuta corrodentia corrũpere, nec perfraudare. Sextò, quòd totum compositum inseratum cum suo complemento finali sit tantæ subtilitatis materiæque tenacitatis, quòd post finalem suæ decoctionis termini iniectionem tenuissimæ maneat fusionis, ad modum aquæ, & penetrationis profundæ vsque ad vltimæ rei permutabile,

tabile, cuiuscunq; fusionis ipsum extitit in complemento, & cum vicinitate & affinitate sua adhæreat suo fumo naturaliter, cum inseparabili consolidatione, contra impressionem ignis in ipsa hora sua, spiritualiter corpora in sui naturam reducens.

His consideratis inuenimus inuestigatione nostra septem proprietates rerum in nostro lapide necessarias & opportunas: Et sunt hæ: oleagineitas, materiæ tenuitas, affinitas, radicalis humiditas, puritas, claritas, Terra figens, & Tinctura.

Prima verò differentiarum proprietas est ipsa Oleagineitas, dans in proiectione vniuersalem fusionem & apertionem medicinæ. Nam primum quidem necessarium est post proiectionem medicinæ, est ipsius medicinæ subita & conueniens fusio, quæ cum oleagineitate naturali perficitur & inuisceratur.

Secunda est materiæ tenuitas, siue ipsius subtilitas spiritualis, tenuis siue fluens infusione ad instar aquæ, penetrans in profundum rei alterabilis. Qua secundò post fusionem medicinæ, necessaria est ingressio eius immediatè.

Tertia est Affinitas siue vicinitas, inter Elixir & rem transmutandam, dans inhærentiam in obuiationem sui similis & retentionem. Quia tertiò post medicinæ ingressionem, immediatè adhærentia conueniens est & necessaria.

Quarta est radicalis Humiditas & ignea, congelans & consolidans partes retentas cum adhærentia sui similis, & vnione omnium partium consimilium inseparabiliter in æternum: quia quartò post adhærentiam, opportuna est partium consolidatio sua radicali humiditate viscosa & necessaria.

Quinta est Puritas & Claritas mundificata, dans splendorem eminentem in combustione existenti, non adiunctis post consolidationem partium putrificatarum quæ relinquuntur, quòd ignis agens actualis habeat comburere omnes superfluitates extraneas non consolidatas: quare sequitur putrefactio immediatè, & est necessaria.

Sexta est Terra figens, temperata tenuis, subtilis, fi-

xa incombustibilis dans fixionis permanentiam, in solutione adhærens, secum stans & perseuerans contra ignem: quia sextò necessaria est fixio post purificationem & opportuna.

Septima est Tinctura dans colorem splendidum & perfectum, album & citrinum intensum, dans lunificationem & solificationem rerum transmutabilium: quia septimò post fixionem necessarius est, & vltimus color tingens seu tinctura, colorans materiam conuertibilem in verum aurum vel argentum cum omnibus suis differentijs certis & notis.

Calidius Philosophus de aqua nostra dicit: Est enim ignis, quia omnia comburit & terit, argentum viuum est acetum. Vnde Socrates in Turba dicit: Prima vis est acetum: id est, argentum viuum. Vnde Turba: Si corpus absque aceto super ignem ponatis comburetur: id est absque argento viuo. Turba dicit: Est acetum a-

cerri-

certimum quod facit corpus merum sine quo nullus color venit.

Nota bene: In arte nostri magisterij nihil est celatum à Philosophis excepto secreto artis, quod non licet cuiquam reuelare: quod si fieret, ille malediceretur, & indignationem Domini incurreret, & apoplexia moreretur. Quare omnis error in arte existit, ex eo quod debitam materiam nō accipiunt. Igitur venerabili vtimini natura, quia ex ea & per eā & in ea generatur ars nostra, & non in alio: & ideo magisterium nostrum est opus naturæ & non opificis. Et sic qui nescit principium, finem non consequitur: & qui nescit quid quæsiit, nescit etiam quid inueniet.

Scias ergo quòd æs, quod est Philosophorum aurum, est aurum eorum. Dixit autem Senior: Aurum nostrum non est aurum vulgi. Quæsiuisti autem de viriditate, putans quòd æs esset corpus leprosum propter illam viriditatem quam habet. Vnde enim tibi dico quòd totum illud, quod est perfectum in ære est, illa sola viriditas quæ in ipso est, quia illa viriditas per nostrum magisterium vertitur citò in verissimum aurum nostrum, & hoc experti sumus. Nullo tamen modo poteris lapidem præparare absq; duenech viridi & liquido, quod videtur in mineris nostris nasci. O benedicta viriditas, quæ cunctas res generas: vnde noscas quod nullum vegetabile, atque fructus nullus apparet germinando, quin sit ibi viridis color. Similiter scias, quòd huius rei generatio viridis est, quare Philosophi germen ipsum appellauerunt. Et similiter eam aquam vocauerunt suæ purificationis seu putrefactionis, & veritatem dixerūt, quia cum sua aqua putrificatur seu purificatur à sua nigredine: abluitur & album reddit ipsum, postea rubeum. vnde scias quòd nulla sit tinctura vera nisi ex ære nostro. Coque ergo ipsum cum sua anima, tere, coque, reitera, donec spiritus coniungatur cum suo corpore, & vnum fiant, & habebis intentum. Sapientes autem multa nomina illi imposuerunt, sed tu considera illā solam rem, quæ argento viuo & corporibus adhæret, & habebis scientiam veram. Sed vt non erres, scias quid sit adhærere in corporibus. Aliqui dixerunt, quòd

argentum viuum vulgi adhæret in corporib. quod est falsum. Putant enim se intelligere capitulum Gebris de argento viuo, vbi dicit: Cùm in rebus cæteris exquirentes, non inuenimus inuentione nostrâ rem aliam magis quàm argentum viuum corporum naturis amicari, &c. Hoc autem totum intelligendum est de argento viuo Philosophico. Ipsum enim solum adhæret in corporibus, & nullam aliam rem inuenire potuerunt Philosophi antiqui, nec moderni inuenient aliam rem, quæ corporibus adhæret, nisi argentum viuum Philosophicum. Quoniam argentum vulgare non adhæret in corporibus, imò corpora adhærent ipso argento viuo. Et hoc est verum per experientiam, quia si coniungitur argentum viuum vulgi cum aliquo corpore, argentum viuum manet in natura propria aut recedit, & non vertit corpus in suam naturam, & ideo non adhæret corporibus, sed corpora adhærent sibi. Et propter hoc multi sunt decepti in operando in illo argento viuo vulgi. Quia lapis noster scilicet argentum viuum occidentale quod pretulit se auro & vicit illud, est illud quod occidit & viuere facit. Scias ergo quòd argentum viuum coagulatum, mortificatum propria natura, est pater mirabilium omnium huius magisterij nostri, & est spiritus & corpus: id est, spirituale corpus, quia sublimatione ascendit. Et hoc est quod Geber dixit: Consideratio veræ rei quæ omnia perficit, est consideratio electorum puræ substantiæ argenti viui. Sed ex quibus maximè hæc argenti viui substantia elici possit, solet quæri. Et nos respondentes dicimus quòd in his in quibus est, ex illis elicitur. Ergo, fili, considera, & vide vbi sit illa substantia, & istam accipe & non aliam, si peruenire desideras ad verũ intellectum, &c. Dico tibi in charitate Christi, quòd nullo modo inuenire potuimus, nec Philosophi similiter inuenire potuerunt aliquam rem perseuerantem in igne, nisi solam illam vnctuosam humiditatem perfectam non cremabilem. Et illa quando est præparata, vt oportet, omnia corpora quæ tangit ducit ad verissimum solare complementum, & super omnia corpora, & maximè Lunam.

Radix artis, est sapo sapientũ, & est minera omnium

salium

salium, & dicitur sal amarum; quia oritur de minera maris, & est acutior omnibus salibus in suo genere, quia est mineta, & cum eo calcinantur corpora & spiritus, & cum eo fiunt resolutiones & coagulationes Elixir.

Geber: Nota quòd nullum argentum potest fieri nisi omnia priùs soluantur. Secundò, quòd nulla solutio debet fieri, nisi in sanguine proprio vel appropriato: id est, in aqua Mercurij, quæ dicitur aqua draconis. Tertiò, quòd illa aqua draconis debet fieri per alembicum sine omni alia re addita: & quòd in faciendo ipsum est maximus fœtor. Quartò, quòd cum illa aqua potest solui amalgama, corpus & spiritus, cinabrium, & breuiter omnia & singula quę sunt de natura ipsius. Quintò, quòd illa aqua debet esse munda: ergo non debet fieri, nisi de dracone purgato: purgatur autem draco ipsum ter eleuando, & inde ipsum viuificando. Sextò, quòd oportet vt solutum putrefiat in calido & humido: id est, in fimo equino, ex hac oritur vna nigredo. Septimò, quòd coaguletur in sicco Solis in humido: id est, in balneo Mariæ. Octauò, quòd tempus perfectionis Elixir est ad minus vnus annus. Est tamen videre, quòd debet esse tempus fœtus humani in vtero matris. Nonò, quòd Mercurius nullo modo interficitur, nisi cum odore corporis perfecti rubei ad rubeum, & albi ad album: & quòd corpus potest dare pondus suo pondere remanente.

Quatuor sunt quibus opus nostrum completur, videlicet pondus, ignis, corpus & spiritus. Decimò, quòd omnes receptæ sunt spernendæ in arte. Vndecimò, quòd rebus præparatis in vase positis, erit ludus puerorum, & quòd in vno vase potest magisterium adimpleri Item quicunq; habet Mercurium verum, habet Elixir, & quòd Elixir est Mercurius mortificatus, seu fixus cum odore corporis, quia draco non moritur nisi cum fratre & sorore sua. Item nota, quòd oportet omnino, quòd de corpore fiat Mercurius: id est, quòd fixum fiat volatile cum volatili: id est, cum Mercurio mundo, & est necesse quòd plus sit de volatili quàm de fixo, à duplo vsq; ad quintuplum vel sextuplum vsque ad decimum, & non vltra. Et quantò plures sunt partes vola-

tiles, tantò tardius fixantur, & fixum fit volatile in spacio vnius mensis. Et nota quòd non potest esse Elixir, nisi corpus & spiritus transeant per omnia elementa: id est, per naturas omnium elementorum, vt priùs fiant terra, postea aër: id est vapor, tertiò aqua, quartò ignis: infixa quòd fugiat ab igne: nam ignis vocatur omne illud quod non fugit ignem, & quod in igne non marcescit, nec consumitur.

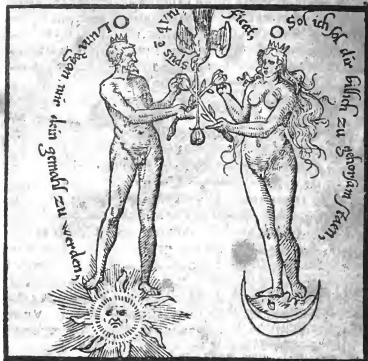
Qui vult inuestigare huius artis secretum, cognoscere eum oportet materiam primam nostrorum corporum, alioquin labore suo frustrabitur.

Prima materia corporum non est Mercurius vulgi, sed est vapor vnctuosus & humidus. Nam ex humido fit lapis mineralis, & ex vnctuoso fit corpus metallicū. In talem namque vaporem vnctuosum oportet vt corpora conuertantur, & in conuersione corpora interimuntur, & granum corporis in mortem prosternitur, & totaliter mortificatur. Et hoc fit mediante nostra aqua alba & rubea. Et sic intellige, nisi granum frumenti: id est, granum corporis proiectum fuerit in terram: id est, in suam primam materiam: id est, in vnctuosum vaporem vel Mercurium Philosophorum & sapientum, &c. Et talis vapor dicitur lapis in capitulis librorum notus, & principium materiæ nostræ operationis, & sulphur vnctuosum, ex quo in complemento extrahitur quinta essentia, Mercurius, tingens omne corpus in Solem vel Lunam, secundùm quod lapis fuit finaliter præparatus. Item nota, quòd quasi omnes Alchimiæ Sapientes antiqui, quoniam multa dixerunt, concludunt de sale, quod dicunt saponem Sapientum, & clauiculam quæ claudit & aperit: & iterum claudit & nemo aperit: sine qua clauicula dicunt neminem in hoc seculo posse peruenire ad perfectionem huius scientiæ: id est, nisi sciat salem post suam præparationem calcinare. Et dicunt quòd debet esse in loco temperato per tres dies, vt calor ignis & fumositates euaporent. Et ergo ex hoc concludo, quòd omnis bona & perfecta medicina Alchimiæ & Elixir, seu puluis, oportet quòd sit in modum salis, & sit sal, & habeat virtutem salis, & sit lentissimæ fusionis & penetrationis, proiecta super corpora

corpora metallorum, fusa vel ignita. Et hoc Geber etiam monet, cùm dicit: Oportet quòd medicina sit velocioris fusionis quàm Mercurius, ita quòd citius fluat ante Mercurij fugam. Et quòd ignis ipsum consumere nec destruere possit. Et tunc dicitur sal fusibile & oleum incombustibile, & sapo sapientum. Item: Nota, sal metallorum trasmutat Mercurium in verum Solem & Lunam. Et sic sal animalium transmutat quodlibet animalium in veram temperantiam & optimam complexionem. Ignis fimi est causa agens in opere digestionis lapidis nostri, nec valet ignis balnei Mariæ, quanuis etiam temperatissimus sit, loco illius. Vnde Alphidius dicit: Igne coquere quem tibi ostendam, est se abscondere in equorum stercore humido; quod est sapientum ignis, humidus & obscurus, & est calidus in secundo & humidus in primo gradu. Cuius ignis proprietas est non destruere oleum: id est, materiam, sed augmentat propter suam temperatam humiditatem. Solus enim ille calor est æqualis & temperatus, & talis est summè necessarius in generatione istius rei. Vnde Geber dicit: Quia sunt fumi subtilissimi, & temperata indigent decoctione, vt in seipsis secundum æqualitatem inspissentur. Solus enim calor temperatus est humiditatis inspissatiuus & mixtionis perfectiuus, & non super excedens. Nam generationes & procreationes rerum naturalium habent solum fieri per temperatissimum calorem & æqualem, vti est solus fimus equinus humidus & calidus.

Hermes libro quarto Tractatuum.

Oportet illum qui introduci vult in hanc artem & sapientiam occultam, arrogantiæ vitium à se repellere, & pium esse ac probum, & profundum rationis, hominibus humanum, & sereni vultus & hilarem: salutare diligenter, ac arcanorum permanentium, sibi patentium obseruatorem. *Fili*, prius ante omnia moneo te, Deum timere, in quo dispositionis tuæ visus est, & adiuuatio cuiuslibet sequestrati.

Geber libro perfecti magiſterij.

Artificem huius ſcientiæ, oportet eſſe ſubtiliſſimi ingenij, & naturas metallorum & eorum generationes, infirmitates & imperfectiones in ſuis mineris ſcire & cognoſcere, antequam perueniat ad hanc artem. Non autem ad ipſam indagandam accedat artifex groſſo ingenio & duro repletus, nec cupidus, nec auarus in ſumptibus vel expenſis. Nec vir duplex animo, ſine felle & ceruice, vel mente variabilis, nec nimis feſtinus aut capitoſus: Sed doctrinæ filius, vir ſubtiliſſimo ingenio decoratus, ſufficienter locuples, largus, ſanus, firmus in propoſito & conſtans, patiens, mitis, lōganimis & temperatus. Alphidius: Scito, fili, quòd iſtam ſcientiam habere non potes, quouſque mentem tuam Deo purifices, & ſciat Deus te habere certum animum ac rectum, & tunc Mūdo dominari te faciet. Ariſtoteles: ô ſi Deus ſciret fidelem mentem in homine, vtiq; reuelaret ſibi arcanum.

Corre-

Correctior Fatuorum.

Vnicuique arti scoriam imitari necesse est, illius naturæ cognoscere cuius rei sit natura, & sic ars imitatur suam naturam. Scias fatue per artem ipsa dignoscitur natura, nec emendari potest: nam naturæ non imitatori impossibile esset Philosophorum secreta ad perfectum finem peruenire.

Hermes & Geber.

Qui hanc artem semel perfecerit, si deberet viuere mille millibus annis, & singulis diebus nutrire quatuor millia hominum non egeret. hoc confirmat Senior, dicens: Est ita diues habens lapidem de quo Elixir fit, sicut qui habet ignem potest dare ignem cui vult & quando vult, & quantum vult sine suo periculo & defectu. Aristot. 20. de Anima: Naturalissimum & perfectissimum opus est generare tale quale ipsum est.

Tabula scientiæ maioris.

In primis habetur in Leone nostro viridi vera materia, & cuius coloris sit, & vocatur Adrop, Azoth, aut Duenech viride.

In secundo habetur similiter, & in trigesimo qualiter corpora soluuntur in argẽtum viuum Philosophorum: id est, in aquam Mercurij nostri & fit vnum corpus nouum. In quarto, habetur putrefactio Philosophorum, quæ nunquam fuit visa diebus nostris, & vocatur sulphur. In quinto, habetur qualiter maior pars istius aquæ, facta est terra nigra & fæculenta, de qua loquuntur omnes Philosophi. In sexto, habetur qualiter ista terra nigra in principio stabat super aquam, & paulatiuè submersa est in fundo vasis. In septimo, habetur qualiter ista terra soluta est in aquam iterum in colore olei, & tunc vocatur oleum Philosophorum. In octauo habetur, qualiter natus est draco in nigredine, & pascitur Mercurio suo, & interficit seipsum, & submersus est in eo, & aqua aliquantulum dealbatur, & istud est Elixir. In nono habetur, qualiter aqua mundatur totaliter à nigredine & remanet in colore lactis, & multi colores apparent in nigredine. In decimo habetur, qualiter illæ nebulæ nigræ quæ erant in vase supra aquam, de-

ſcenderunt in corpus ſuum vnde exierunt. In vndecimo habetur, qualiter ille cinis factus eſt albiſſimus, vt marmor coruſcans, & illud eſt Elixir ad album & fœtus eſt cinis. In duodecimo habetur, qualiter illa albedo conuerſa eſt in rubedinem transparentē vt rubinus. & iſtud eſt Elixir ad rubeum. Et ſi vis bene intelligere, totum opus lege de parte in partem. & videbis mirabil a. Hæc omnia vidi in diebus noſtris vſq; ad leonem. Ego non dixi omnia apparentia & neceſſaria in hoc opere, quia ſunt aliqua quæ non licet homini loqui. Depinxi tamen vſque ad complementum, licet non viderim. Scio quia de neceſſitate opus ad talem perueniat naturam. Et impoſſibile eſt hoc ſciri, niſi à Deo ſciatur, aut à magiſtro qui eum doceat. Et ſcias quòd hæc eſt longiſſima via, ergo patientia & mora ſunt neceſſarię in noſtro magiſterio. Argentum viuum eſt ſal commune. vnde Roſarius dicit: Sal commune aurum & argentum ſoluit, & auget in auro rubedinem, & in argento albedinem, & mutat æs à corporalitate ad ſpiritualitatem, & cum ea re calcinātur corpora. Vnde Lumen luminum: Si hoc ſal omnipotens Deus non creaſſet, non perficeretur Elixir, & vanum eſſet ſtudium Alchimicum. Nota, quatuor ſunt Mercurij, videlicet Mercurius crudus, Mercurius ſublimatus, Mercurius Magneſiæ & Mercurius vnctuoſus. Sed Magneſia eſt Luna plena. Mercurius Philoſophorum: id eſt, materia in qua continetur Mercurius Philoſophorum. Et eſt ille quem natura paululum operata eſt, & in metallicam formam formauit, tamen imperfectum reliquit. Hæc ille: Notādum quòd talis res quæ dicitur medium ingreſſionis, quæ neq; eſt perfecta, neq; ex toto imperfecta. Quia ex nihilo nihil fieri poteſt, & quòd natura non perfecit in ipſa, ipſe artifex adiuuando naturam ipſam poteſt reducere de imperfectione ad perfectionem. Et ille dicitur lapis inuiſibilitatis, lapis ſanctus, res benedicta. Geber.

Argentum viuum aduſtionem non habet. Eſt ergo eius depuratio terreſtreitatis & aquoſitatis remotio per ingenium, quod ſi fuerit purum, coagulabit illud vis ſulphuris albi non vrentis, in argentum: & illa eſt res optima vt per artificium ex eo fiat Elixir ad argentum.

tum. Si autem fuerit sulphur rubeum optimum naturæ non vrentis, erit res optima, vt fiat ex eo Elixir ad aurum. Tale sulphur est sulphur nostrum & sapientum, & non reperitur super terram, nisi quod ex illis corporibus extrahitur. Arnoldus: Sulphur quod est occultum in argento viuo, est dans formam auream ipsi argento viuo per virtutem coloris sulphuris mineralis eius extrinseci. Auicenna: Tale sulphur non reperitur super terram, nisi illud quod est in corporibus. Ideo corpora illa subtiliter præparentur, vt sulphur habeamus super terram. Nam corpus perfectum per nostrum magisterium iuuat & perficit imperfectum, sine mixtione alicuius rei extraneæ. Aliàs sulphur cuiuscunque generis fuerit, fusionem rectam impedit, vt paret in ferro, quia non funditur, quia sulphur fixum in se habere dignoscitur. Si verò fixum non fuerit, fusionem rectam anticipans, impeditur ab igne & comburitur & euaporat, vt patet in plumbo & in aliis corporibus infirmis. Ideo sulphur vulgare non est de veritate nostræ artis, neque de perfectione eius, quoniam perfectum impedit in omnibus operationibus suis. Vnde Geber: Sulphur nunquam nisi calcinetur potest figi: & cùm fuerit calcinatum, nullam dat omnino fusionem. Senior: Sulphur & arsenicus non est vera medicina huius magisterij, quia non complent nec perficiunt, vt sufficienter notum est de omnibus minoribus mineralibus. Albertus: Sulphuris proprietatis est Mercurium congelare & cum Mercurio perficere. Sed tinctura solum existit ex duobus perfectis corporibus, ex quibus sulphura illa elici possunt.

Philosophus: Fundamentum artis est Sol & eius vmbra. Morienes dicit: Tres species sufficiunt ad totum magisterium, scilicet fumus albus: id est, vis quinta, scilicet aqua cœlestis: & Leo viridis: id est, Aes Hermetis: & aqua fœtida, quæ mater est omnium metallorum, ex qua & per quam, & cum qua præparant Philosophi ipsum, scilicet Elixir in principio & in fine. Has igitur tres species ad eius confectionem nemini deteges. Sed stultus hoc magisterium tractat circa quamlibet aliam rem. Arcanum Philosophorum secretissimum. Her-

mes pater Philosophorum dicit: Tres partes habet Philosophia, scilicet Solem, Lunam, Mercurium. Ex illis coniunctis pater Hermes sciuit conficere tincturam. Iohannes de Aquino: Qui auri destructionem ignorat, constructionem eius ex cursu naturæ necessario habet ignorare: faciliùs itaque est aurum construere quàm destruere. Qui verò sine his tincturam efficere credit, cæcus procedit ad practicam, sicut asinus ad cœnam. Quia corpus non agit in corpus, nec spiritus in spiritum, eò quòd forma non recipit impressionem à forma, nec materia à materia, quia simile in suo simili non habet actionem & passionem, cùm neutrum eorum sit dignius altero, quia par in parem non habet imperium. Vnde Aristoteles: Nulla est generatio vera nisi ex conuenientibus in natura. Quoniam res non fiunt nisi secundùm earum naturam. Nunquam enim sambucus profert pira, nec rubus mala granata: Nec arbor mala bonos potest facere fructus. Item dicit Philosophus: Mercurius noster cōuertitur in omnem naturam vel naturas, cum quibus iunctus fuerit vel diuisus.

Philosophus: Qui aurum scit destruere quod per amplius nō erit aurum, ille ad maximum arcanum peruenit. Alius dicit Philosophus: Difficile est aurum destrui, difficillimè construi, facilius est destruere accidentale quàm essentiale. Aurū est totum Mercurius, quod patet ex ipsius pondere: & ex ipsius Mercurij facili combinatione: ergo in ipso est totalis & radicalis Philosophorum intentio & voluntas. Has enim virtutes & excellentias acquisiuit mediante calore cœli & planetarum motu, quas per se creare est impossibile nisi per accidens. Ad hæc autem omnia in Mercurio, si artifex opus incipit peruenire quidem posset cum meditatione, suffragio ignis, & ingenio, quod laboris est copia. Albertus: Vnde patet quòd multa quantitas argenti viui est causa perfectionis in corporibus. Multa verò sulphureitas, scilicet immunda, est causa perfectionis & corruptionis. Euclides vir sapientissimus nobis consuluit vt nihil operemur nisi in Sole & Mercurio simul iunctis, in quibus lapis Philosophorum consistit. Ex perfecto nihil fit, quia iam perfectum est, prout

ista

ista natura seu artificium, habemus exemplum in pane. Panis fermentatus & coctus, est perfectus in suo statu seu esse, & ad suum vltimum finem peruenit, nec ex eo plus poterit fermentari sicut est in auro, aurum purum deductum est per examen ignis in corpus firmum & fixum, & cum eo amplius fermẽtare omnino impossibile est apud Philosophos, nisi habeatur materia prima metallorum, in qua resoluatur aurum in primam materiam. & in elementa miscibilia. Recipiamus ergo illam materiam, vnde erit aurum, & mediante artificio, deducitur in verum fermentum Philosophorum. Et mutemus hoc cum ingenio in materiam perfectam, vel in spiritum corporum perfectorum. Quare multi inter modernos laborantes etiam Philosophi sunt decepti, quia opus dimittunt vbi esset incipiendum. Heu vobis doctrinæ filij, qui speratis fructum colligere antequam maturi sunt, & speratis metere ante messem. Alius Philosophus: Ex perfecto nihil fieri potest, quoniam rerum species perfectæ in sua natura non mutatur, sed potiùs corrumpitur: neque ex imperfecto penitùs secundum artem aliquid fieri potest. Ratio est, quia ars primas dispositiones inducere non potest, sed lapis noster est res media inter perfecta & imperfecta corpora, & quod natura ipsa incœpit, hoc per artem ad perfectionem deducitur. Si in ipso Mercurio operari incœperis, vbi natura reliquit imperfectum, inuenies in eo perfectionem, & gaudebis.

Perfectum non alteratur, sed corrumpitur. Sed imperfectum bene alteratur: ergo corruptio vnius est generatio alterius.

Speculum: Necesse est quòd lapis noster extrahatur de natura duorum corporum, antequam de eo fiat Elixir completum: quoniam est necessarium quòd Elixir magis sit depuratum, & digestum quàm aurum & argentum eò, quòd ipsum habet conuertere omnino à perfectione diminuta in aurum Philosophorum vel argentum, quòd ipsa minimè perficere possunt. Quia si de perfectione sua alteri darent, ipsa imperfecta remanerent, eò quòd non possunt tingere nisi in quantum se extendunt: quoniam nulla res dealbat, nisi secundùm

ſuam albedinem: nec vlla res rubificat, niſi ſecundùm ſuam rubedinem. Et ideo ad hoc fiunt opera in lapide noſtro vt melioretur eius tinctura in eo plus, quàm in ſui natura. Et etiam vt fiat Elixir iuxta Sapientum allegoriam compoſitum ex ſpeciebus limpidis condimentum, antidotum, medicina & purgamentum omnium corporum purgandorum, transformandorum in lunificum & ſolificum verum. Hermes.

Ibi fit coniunctio duorum corporum, & eſt neceſſaria in noſtro magiſterio. Et ſi vnum iſtorum duorum corporum tantùm non eſſet in noſtro lapide, nunquam aliquo modo tincturam daret. Ideo dicit Philoſophus, portauit eum ventus in ventre ſuo. Planum eſt ergo quòd ventus eſt aër, & aër eſt vita, & vita eſt anima: id eſt, oleum & aqua. Arnoldus: Ordines inter quantitatem ignis experimentum demonſtrat mediocrem. Quoniam in ſolutione ignis ſemper erit lenis, in ſublima-

limatione mediocris, in coagulatione temperatus, in dealbatione continuus, in rubificatione fortis. Si verò istis nescienter erraueris, casum sæpissimè & laborem deflebis. Oportet ergo vt sedulus operi insistas: quoniã ars ab ingenio iuuatur, & ingeniũ ab arte similiter. Sed & Soli complemento intendas, alia prætermittas. Sanctus Thomas de Aquino: Est autem materia lapidis aqua grossa. Agens autem est calor aut frigus congelans illam aquam. Idem: Et credas preciosiores esse lapides qui procedunt ab animalibus, quàm alij.

Lumen luminum: Nullum tamen genus lapidũ poterit præparare, absque duenech viridi & liquido quod valet, & in mineris nostris nascitur. Rasis:

Fili, contemplare altissima mundana, quæ sunt à dextris & à sinistris, & ascende illuc vbi lapis nôster inuenitur, & in illo monte qui fert omne genus pigmentorum & specierum similiter & minera.

Malchamech: Lapis qui est in hoc opere necessarius de re animata est. Hunc inuenies vbique in planitie, in montibus & aquis, & habent eum tàm diuites quàm pauperes. Estque vilissimus atque carissimus, crescit ex carne & sanguine, quam preciosus homini scienti illum. Ex thesauro Philosophiæ: Dixerunt Philosophi, quòd lapis noster est ex spiritu, corpore, & anima, & verum dicunt. Nam corpus imperfectum dixerunt corpus, fermentum animam & aquam spiritum, & bene quidem. Nam corpus imperfectũ per se est corpus graue & infirmum & mortuum Aqua est spiritus, corpus purgans, subtilians & dealbans. Fermentum est anima quæ corpori imperfecto vitam tribuit, quàm priùs non habebat, & in meliorem formam perducit. Corpus est Venus & fœmina, spiritus est Mercurius & masculus, anima est Sol & Luna. Corpus habet liquefieri in primam materiam suam, quæ est Mercurius, vt dicit Morienes: Mercurius noster non habetur nisi ex corporibus liquefactis, liquefactione nõ vulgari, sed ea tantùm quæ durat donec coniuges vero matrimonio socientur & vniuntur, & hoc vsque ad albedinem. Morienes dicit: Accipe flegmaticum & colericum, & terite sanguineum cum eis donec sanguineũ fiat cœlum tingẽs.

Hermes: Intelligite filij sapientum, quòd hic lapis preciosissimus clamet: Protege me, protegam te: largire mihi ius meum vt te adiuuem. Sol enim meus & radij mei intimi sunt in me. Luna verò mihi propria est, & lumen meum omne lumen superat, ac mea bona omnibus bonis sunt sublimiora. Gaudet & lætitiam, & diuitias, & delitias optantibus largior multas, & cùm quid inquiro, agnoscunt: eos intelligere facio, & diuinã vim possidere facio.

Ego gigno lumen, tenebræ autem naturæ meæ sunt, nisi metallum meum esset siccum. Omnia corpora mei indigẽt, eò quòd ea liquefacio: eorũ rubiginem deleo, & substantiam extraho. Me igitur & filio meo coniuncto, nil melius ac venerabilius in Mundo fieri potest.

Vasis dispositio ad opus nostrum conueniens secundùm traditionem cuiusdam Ferrarij nomine dictum.

Fiat concha vitrea rotunda cuius fundus paruæ sit quantitatis ad modum parapsidis. Et in medium eius spondilium formetur zona vitrea circundans eam. Et super illam zonam paries fundetur rotundus æquè distans à conchæ pariete ad grossitiem cooperculi ipsius conchæ, ita quod in distantia hac cadat paries coopertorij largè sine pressura. Altitudo verò parietis huius sit ad mensuram altitudinis parietis conchę, aut parum plus aut parum minus. Formentur verò duo coopertoria ad mensuram huius cõcauitatis duorum parietum æqualia, quorum longitudo sit æqualis, & sit quælibet duarum magnarum palmarum, & figura eorum vna scilicet piramidalis: In quorum capitibus duo æqualia sint foramina, vnum videlicet in vno, & alterum in altero, in quib. ambobus possit cadere vna gallinæ penna. Est autem tota vasis intentio, vt possit remoueri secundùm artificis voluntatem coopertorium illius: & quòd iunctura sit ingeniosa, per quam sine lutatione aliqua, non pateat spiritibus: id est, Mercurio & lazmer egressio. Specialis intentio super hoc est, vt concha inferior cum spondilibus suis vsque ad medium subintret coopertorium suum.

Hermes:

Hermes: Draco non moritur nisi cum fratre & sorore sua interficiatur, non per vnum solùm, sed per ambo simul, scilicet per Solem & Lunam.

Philosophus: Mercurius nunquam moritur nisi cum sua sorore interficiatur: id est, cum Luna vel Sole illum congelare oportet. Nota quòd Draco est argentum viuum, extractum à corporibus, habens in se corpus, animam & spiritum, super quo dicit: Draco non moritur nisi cum fratre suo & sorore sua: id est, Sole & Luna: id est, sulphure extracto habente in se naturam humiditatis & frigiditatis ratione Lunæ, cũ illis Draco moritur: id est, argentũ viuum ab eisdem corporibus extractum à primordio, quę est aqua permanens Philosophorum, quæ fit post putrefactionem, & post separationem elementorũ: & aqua illa alio nomine dicitur aqua fœtida.

Vnde Philosophus: Omnia fert secum quæ indiget hæc aqua fœtum. Aristoteles secundo Physicorum: Ridiculum est ex perfecto facere imperfectum melius.

Bonellus Philosophus: Aes quod prædixi non est Aes, neq; stannum vulgi, sed est verum opus nostrum. Quia oportet corpori magnesiæ misceri vt coquatur & teratur cum aqua vitæ, donec diruatur. Habere autem vos oportet huius filij artis aquam multam, & hoc continuò donec per partes aquæ apposuisti, & maxima pars terræ fuerit soluta. Auicenna: Quod fit spiritua le in vase sursum ascendit. Quod verò spissum & grossum in vase remanet deorsum. Et nisi corpus ita denigraueris & destruxeris, donec aqua non vult misceri ei, vel recipi à terra, nihil consequeris. Nam quando fit puluis spiritualis in vase, manet deorsum. Ideo nisi omnia vertas in puluerem spiritualem nondum eam contriuisti. Et quod facis in albo corpore, fac & in rubeo: quia hæc medicina est in essentia vna. & in modo agendi similiter vna. Versus:

Aes in aquam puram nil plus perficere cura,
Tinctura gymme de rebus fixis in igne.
Soluitur in igne rata, lapis est aqua fixa gelata,
Quum redit in formam primum sic percipe normam,
Tunc erit æs nostrum lapis instar Philosophorum.

De sale Philosophorum.

Tres sunt lapides, & tres sales sunt, ex quibus totum magisterium consistit: scilicet mineralis, plantalis, & animalis. Et sunt tres aquæ, scilicet Solaris, Lunaris, & Mercurialis. Mercurius est minera, Luna planta, quia recipit in se duos colores, albedinem & rubedinem. Et Sol est animalis, quia recipit tria, scilicet constrictionem, albedinem & rubedinem, & vocatur animal magnum. Et sal Armoniacus fit ex eo. Et Luna vocatur planta, & sal Alkali fit ex ea. Mercurius verò vocatur lapis mineralis, & fit sal commune de eo. Item: Quando Philosophi viderunt rem huius artis dissolutam, vocauerunt eam, salem Armoniacum. Et quando fuit putrefactum, tunc dixerunt lapis noster est vilis, & in sterquilinio inuenitur. Et multi foderũt, & in stercore operati sunt, & nil inuenerunt Et quando fuit in aquã conuersus, habent eum tam diuites quàm pauperes & inuenitur in omni loco, & in quolibet tempore, & apud omnem rem, cùm inquisitio aggrauat inquirentem. Et quando fuit dealbatus, vocauerunt eum Arsenicum, & nomine omnis rei albæ, & lac virginis. Et quando fuit rubea, vocauerunt sulphur, iacintum, & sanguinem, & nomine cuiuslibet rei rubeæ.

Gratianus: De omni re potest fieri cinis, & de illo cinere potest fieri sal, & de illo sale fit aqua, & de illa aqua fit Mercurius, & de illo Mercurio per diuersas operationes fit Sol.

Arnoldus: Cinis verò iste fusione caret: qualiter autem ingrediatur vt tingat, certè liquefactio sibi redditur, siue sudor, per modũ à Philosophis traditum. Quis ergo modus est ille, est ne in aquam soluendo? certè non: quoniam Philosophi non curant de aquis tangenti adhærentibus, & huiusmodi humiditatibus.

Philosophus: Quicunque vult corpora & spiritus alterare, & mutare à sua natura, oportet vt prius reducat ad naturam salium & aluminum, aliter nil faciet: deinde soluat ea.

Philosophus: Salia & alumina sunt, quę ab operibus nostris fiunt. Vnde Arnoldus: Qui haberet sal fusibile, & oleum

& oleum incõbustibile, laudaret Deum. Auicenna ait: Si vis ditari, præpara sales, donec sint aqua pura: quoniam sales conuertuntur in spiritum igne. Sales sunt radices tui operis. Hermes: Omnia salia cuiuscunq; generis arti nostræ sunt contraria, dempto sale nostræ lunariæ. Arnoldus: Ratio autem quòd non sit in salibus seu aluminibus est: quia factus est, qui quærit à natura quod in ea non est. Philosophus: Sal metallorum dat soluere Mercurium in aqua pura sub fimo. Et illud mixtum coagulatum erit perfecta medicina.

Nota, omne sal bene præparatum redit ad naturam salis armoniaci, & totum secretum est in sale communi præparato. Nota Vitriolum Romanũ habet naturam lapidis metallorum, & est calidum & siccum. Item: Alumen videtur esse Mercurius coagulatus, sed deficit à suo complemento, calidum & humidum: & dicitur compar vnius: id est, Mercurius. Qui ergo scit salem & eius solutionem, ille scit secretum occultum antiquorum sapientum. Pone ergo mentem tuam super salem, nec cogites de alijs. Nam in ipsa sola occultatur scientia & arcanum præcipuum, & secretissimum omnium antiquorum Philosophorum.

CONIVNCTIO SIVE Coitus.

O Luna durch mein vmgeben/vnd süsse mynne/
Wirstu schön/starck/vnd gewaltig als ich byn.
O Sol/du bist vber alle liecht zu erkennen/
So bedarffstu doch mein als der han der hennen.

Arisleus in visione.

Coniunge ergo filium tuum Gabricum diléctiorem tibi in omnibus filijs tuis cum sua sorore Beya, quæ est puella fulgida, suauis & tenera. Gabricus est masculus, & Beya fœmina, quæ ipsi dat omne quod ex ipsa est.

O natura benedicta, & benedicta est tua operatio, quia de imperfecto facis perfectum. Idcirco non assumas ipsam naturam nisi puram, mundam, crudam, amœnam, terream & rectam. Si verò secus feceris, non

proderit quicquam. Vide quod nil contrarium intres cum lapide nostro, nisi ipsum solum pone. Coniunge ergo seruum nostrum sorori suæ odoriferæ & inter se filium gignent, qui non assimilabitur parentibus. Et quamuis Gabricus sit charior Beyæ, tamen non fit generatio sine Gabrico. Gabrici enim cum Beya concubium protinus mortuum est. Nam Beya ascendit super Gabricum: & includit eum in suo vtero, quòd nil penitùs videri potest de eo. Tantoque amore amplexata est Gabricum, quod ipsum totum in sui naturam concepit, & in partes indiuisibiles diuisit. Vnde Masculinus ait: Versus:

Quæ quasi lac fuerat conceptio sanguinem mutat,
Pallida nigrescunt, rubea diffusa liquescunt,
Candida mulier, si rubeo sit nupta marito,
Mox complexantur complexaq; copulantur.

Per se soluuntur, per se quoque conficiuntur,
Vt duo qui fuerant, vnum quasi corpore fiant.

Vnde Maria soror Moysi dicit: Matrimonifica gummi cum gummi vero matrimonio, & fac illa sicut aquã torrentem. Astanus.

Spiritus non coniunguntur corporibus, donec perfectè fuerint depurati. Et in hora coniunctionis maxima apparēt miracula. Tunc enim corpus imperfectum coloratione firma coloratur fermento mediante, quod fermentum est anima corporis imperfecti. Et spiritus mediante anima cum corpore coniungitur & ligatur, & cum ea simul in colorem fermenti conuertitur, & fit vnum cum eis. Basius dicit: In perfecto magisterio lapides non recipiunt se ad inuicem, nisi vtrique priùs fuerint mundati. Non enim recipit corpus spiritum, neq; spiritus corpus, ita quòd spirituale fiat corporeum, vel corporeum spirituale, nisi priùs fuerint ab omni sorde depurati perfectissimè. Senior: O Sol tu mei indiges, sicut gallina gallus indiget, & ego indigeo opere tuo. Alexander in secretis naturæ: scias quòd nullus natus nascitur, nisi ex viro & muliere.

Hermes tractatu secundo: Hoc, fili, noscas, quòd nisi quis sciat ducere, & prægnantem facere, & generare species nil fit, nec aliquid peragitur. Si autem hoc fecerit, maximæ dignitatis erit.

Rosinus Philosophus: Artis auri arcanum fit ex masculo & fœmina, quia fœmina masculi vim recipiens lætatur, eò quòd fœmina masculo roboratur. Alphidius: Fili per fidem gloriosi Dei, complexio est ex complexione inter duo luminaria, masculinum & fœmininum. Deinde seipsa complectuntur & coeunt, & lux moderna ab eis gignitur, cui nulla lux similis est per totum Mundum. Senior:

Ex duabus aquis vnam facite aquam. Si verbulum meum intellexistis, omne regimen sub pedibus vestris erit. Rosarius: Oportet te duas aquas habere, vna est alba, altera verò rubea.

Senior: Hæc aqua est in qua congregatę sunt potētiæ albedinis & rubedinis. Hali, Philosophus & Rex Arabię in suo Secreto dicit: Accipe canem coëtaneũ, & catulã

Armeniæ, iūge simul, & hi duo parient tibi filiū canem, coloris cœlici: & iste filius seruabit te in domo tua ab initio in hoc Mundo & in alio. Senior: Seruus rubicundus candidā duxit vxorem, & in istorum coniunctione vxore grauida remanente, peperit filium, qui in omnib. suos genitores seruauit, & est splendidior & lucidior. Rosinus Philosophus: Hic enim lapis est clauis: eo nāq; excepto nihil fit, lapis enim noster est fortissimi spiritus, amarus & æneus, cui corpora nō miscētur quousq; dissoluatur. Et si verō nomine nuncuparem, insipientes eum esse non crederent. Arnoldus: Tu qui cupis inuestigare huius artis secretum, cognoscere te oportet primam metallorum materiam, alioquin tuo labore frustraberis. Rosinus: Vtimur vera natura, quoniam natura non emendat naturam, nisi in suam naturam. Tres sunt lapides Philosophorum principales, videlicet, Mineralis, animalis, & vegetabilis. Lapis mineralis, vegetabilis, animalis, triplex in nomine vnus in esse.

Spiritus est duplex, scilicet tingens & præparans. Albertus: Spiritus præparās æs dissoluit, & à corpore magnesiæ extrahit, & iterum ad ipsum corpus reducit. Senior dicit: & ipse est præparator & extractor animæ à corpore eius, & ipse reducit ad corpus suum. Spiritus tingēs dicitur quinta essentia, quæ est vis & anima stās, profundans & penetrans. Vnde liber trium verborum. Oportet te extrahere quintā essentiam, aliter inuanum laborabis, & hoc sine dubio absq; aqua fieri nō potest. Secundus verò spiritus est extra corpus, & est aqueæ naturæ, & est tingens corpus in Elixir, vt Turba dicit. Masculus verò hic est corpus, & fœmina hæc est spiritus. Arnoldus: Quod spiritus non alteratur à corpore, ita quòd amittat suam virtutem spirituālē, sed omne corpus alteratur à spiritib. & tingitur. Aristoteles: Notate ergo verba, signate mysteria, quia spiritus qui soluit terram albam foliatam, nō permanet aliquid corū fixum, nisi occupaueris ipsum cum corpore illo de quo præparatum erat in principio: Aqua permanens siue perennis siue vinum ardens, dicitur aqua corporis: id est, quādo corpus est redactum in Mercurium. Item absque aqua permanente nihil fit, dicitur etiā aqua vitę. Vnde Philosophus:

ſophus: Iuro per Deum cœli, nihil aliud eſt ars, quàm lapidem ſoluere & coagulare ſemper. Et iterum: Solum cum ardẽte vino poſſes complere Elixir perfectũ. Aqua Philoſophorum vocatur vas Hermetis, de qua Philoſophi ſic ſcripſerunt: In aqua noſtra fiunt omnes modi, ſcilicet ſublimatio, diſtillatio, ſolutio, calcinatio, fixio. In dicta aqua fiunt tãquam in vaſe artificiali, quod eſt maximum ſecretum. Et aqua eſt pondera ſapientum, ideo aqua & ignis tibi ſufficiũt ad totum opus, aqua noſtra fortior eſt igne: quia facit de corpore auri merum ſpiritum, quod ignis facere nõ poteſt. Et ignis reſpectu eius eſt tanquam aqua reſpectu ignis vulgaris. Ideo dicunt Philoſophi: Comburite æs noſtrum igne fortiſſimo. Ariſtoteles in regimine principum dicit ad Alexandrum de quatuor elementis. Quando habueris aquam: id eſt, Mercurium ex aëre: id eſt, Sole, & aërem ex igne, ſcilicet ſpiritum Mercurij, & ignem, ſcilicet Mercurium ex terra, ſcilicet Lunæ, tunc plenè habebis artem. Vnde Philoſophus: Lapis noſter trãſit in terram, terra in aquam, aqua in aërem, aër in ignem, ibi eſt ſtatus, ſed deſcendetur econuerſo. Opus album completur tribus elementis, in quo non eſt ignis, ſcilicet tria pondera terræ, duo aquæ, vnum aëris. Ad Elixir verò Solis, mitte duo pondera terræ, aquæ tria, aëris vnum cum dimidio, & de igne: id eſt fermentum rubeum.

Raſis in Libro magno præceptorum ſic ait: Quicunque ignorat pondera, non laboret in noſtris libris, quia Philoſophi nil ſuarum rerum poſuerunt, nec aliud occultauerunt niſi hæc.

Turba dicit: Noſtra cõtritio non fit manibus, ſed fortiſſima decoctione. Calidius: Minor ignis omnia terit: Nota: differentia eſt inter elementum & elementatum, & quintam eſſentiam. Elementum eſt primum componibilium, vnde nec terra, nec aqua, nec aër, nec ignis purum elementum eſt, & ſimplex apud nos: quia inter ſe inuicem iſta commiſcentur, & maximè in illa parte vbi ſe coniungũt. Sed quinta eſſentia eſt corpus per ſe ſubſiſtens, differens ab omnibus elementis & elementatis, tàm in materia quàm in forma, tàm in natura, quàm in virtute, non habẽs in ſe cauſam corruptionis, & dicitur

quinta essentia: ideo quia ex omnibus elementatis est extracta, nec in ea est motus elementalis, sicut in alijs corporibus elementalibus. Lapis ergo dicitur omnis res: quia habet in se & de se omnem rem necessariam de sua perfectione. Vbiq; inuenitur propter elementorum participationem: omnibus nominibus nominatur, propter naturæ suæ dignam & mirabilem colorum varietatem: & vilissimus per putrefactionem, & charissimus per virtutem, apud Philosophos est hoc magisterium tectum & absconditum. Lapis noster dicitur vna res, quando corporis substantia & aqua præparatur indiuisè, ita quòd vnum illorum separari ab altero non potest. Lapis noster dicitur esse de materia combustibili, & solus Mercurius spiritus est incombustibilis & aëreus, & ideo oportet quòd sit in magisterio. Item: Lapis quem Philosophi quærunt, in quo sunt elemēta prima mineralium, tinctura & calx, anima & spiritus cum corpore, fixū & volatile, est Mercurius scilicet non quilibet, verùm ille circa quem natura suas primas operationes determinauit ad naturam metallicam, & imperfectum reliquit. Hunc autem lapidem si extraxeris ab illa re, in qua inuenitur, & circa ipsum incœperis operari ad perfectionem, incipiendo in eo, vbi natura illum reliquit, inuenies in eo perfectum, & gaudebis.

Argentum viuum per se nil valet, cùm verò mortificatur cum corpore suo occulto, tunc valet & viuit vita incorruptibili, & hoc corpus est de natura Solis, ideo necesse est quòd totum argentum viuum conuertat in naturam Solis, sicut fermentum totam pastam conuertit in fermenti naturā, non autem econuersò: quia semper dominatum transfertur ad dominans. Lapis noster apud omnes Philosophos nominatur Mercurius qui non est natus, vt multi putāt, sed de corpore extractus. Lapis Philosophorum ex tribus, scilicet Sole, Luna & Mercurio: id est, fac Mercurium ex Sole & Luna in suo esse sine Mercurio vulgi, sed per viam Philosophicam. Nota: Hic lapis est vnus in toto Mundo, & qui ab hoc vno in principio operis errauerit in vanum laborat. In toto Mundo non est alia res necessaria in opere nostro nisi iste lapis nobis Solis filijs datus. Arnoldus: In no-

ſtro lapide ſunt Sol & Luna in virtute & potentia, ac etiam in natura. Si hoc eſſet, non fieret inde Sol neque Luna, quia Sol & Luna in noſtro lapide ſunt meliores, quàm vulgaris in ipſorum natura, eò quòd Sol & Luna in noſtro lapide ſunt viui, & vulgares ſunt mortui reſpectu Solis & Lunæ in noſtro lapide. Ideo Philoſophi nominauerunt ipſum lapidem, Solem & Lunam inuicem: quia in ipſo ſunt potentialiter & non viſibiliter, ſed in virtute & in eſſentia. Quare dicit Hermes: Quia lapis noſter clamat, dicens: Fili, adiuua me, & ego adiuuabo te.

CONCEPTIO SEV PVtrefactio.

Hie ligen König vnd Königin todt/
Die Seele ſcheidet ſich mit groſſer noth.

Aristoteles Rex & Philosophus.

Nunquam vidi aliquod animatum crescere sine putrefactione, nisi autem fiat putridum, in vanum erit opus Alchimicum.

Morienes: Hæc terra cum aqua sua putrefit & mundificatur, quæ cùm fuerit mundificata, auxilio Dei totum opus dirigetur.

Parmenides Philosophus: Nisi corpus diruatur, confringatur & putrescat, & conuertatur in substantia substantiali, non potest illa virtus occulta extrahi nec corpori commisceri.

Baccho Philosophus: Quando naturæ corrumpuntur & putrescunt, tunc gignunt. Plato Philosophus: Habemus exemplum in ouo quod putrescit primò, & tunc gignitur pullus, qui post totum corruptum est animal viuens.

Plato: Nota, quòd sine corruptione generatio fieri nō potest, vnde studeas in putrefactione. Philosophus: Corruptio vnius, generatio est alterius.

Hermes: Secundus gradus est putrefacere & terere. Dispositio itaque eius ipsum primò denigrare & putrefacere. Plato: Primum regimen Saturni est putrefacere, & Soli imponere. Compositio verò fit ex quatuor noctibus.

Democritus: Non sis piger nec velox multum in putrefaciendo calculos, & corpora collocata & coniuncta, attende in opere tuo, & proficies. Rosinus ad Euthyciam: Accipe animal marinum, desicca & putrefac. Morienes: Nullum crescens & nascens fit nisi post putrefactionem. Si autem putredo non fuerit, fundi nec solui poterit, & si solutum non fuerit, in nihilum redigetur.

Morienes: Lapis noster est confectio ipsius magisterij, & assimilatur in ordine creationi hominis. Nam primum est coitus, secundum conceptio, tertium prægnatio, quartum ortus, quintum sequitur nutrimentum. O charissime, hæc verba Morienis intellige, & non errabis in veritate. Aperi ergo oculos tuos & vide, quòd sperma Philosophorum est aqua viua: terra autem est corpus

pus imperfectum, quæ terra meritò dicitur mater: quia est mater omnium elementorum. Ideo quando sperma coniungitur cum terra corporis imperfecti, tunc coitus appellatur; tunc enim terra corporis dissoluitur in aquam spermatis, & fit aqua sine diuisione vna.

Vnde Hali: Solutio corporis & coagulatio sunt duo, sed habent vnam operationem. Quia spiritus non coagulatur, nisi cum solutione corporis. Nec corpus dissoluitur, nisi cum coagulatione spiritus, & corpus & anima quando coniunguntur, agit vtrumq; in suum simile. Exemplum: Cùm aqua coniungitur terræ, aqua cum sua humiditate & virtute conatur eam dissoluere: nam facit eam subtiliorem, quàm priùs erat, & reddit eam consimilem sibi: quia aqua est subtilior terra, similiter facit anima in corpore. Et eodem modo inspissatur aqua cum terra, & fit cõsimilis terrę indensatæ, quia terra spissior est aqua. Ideo inter solutionem corporis & coagulationem spiritus non est differentia, nec diuersum opus in aliquo, ita quòd fiat vnum sine alio: sicut non est inter aquam & terram in sua coniunctione diuersa pars temporis, quod cognoscitur vel separatur vna ab alia in earum operationibus. Sicut sperma viri non separatur à spermate mulieris in hora sui coitus: sic & earum vnus est terminus, vnum factum, & vna & eadem operatio in simul cernit super ipsa duo.

Ideo dicit Merculinus:

Rerum mixturam coitum vocat & genituram,
Semina miscentur quasi lac, quæ mixta videntur.

Secundum est conceptio, cùm terra in nigrum soluitur puluerem, & incipit aliquantulum de Mercurio secum retinere: tunc enim agit masculus in fœminam: id est azoth in terram. Ideo dicit Arisleus: Masculi ad inuicem non gignunt, nec mulieres concipiunt. Generatio enim est ex maribus & fœminis, & maximè ex composito.

Maribus namque ducentibus fœminas natura gaudet, & fit generatio vera: natura autem alienæ naturæ ineptæ coniuncta, nullam veritatem gignit spermatis. Hoc est quod Merculinus dicit:

Qui quasi lac fuerat conceptio sanguinem mutat,
Pallida nigrescunt, rubea diffusa litescunt.

Arnoldus: Quicunque color post nigredinem apparebit, laudabilis est in Turba Philosophorum. Et cùm videris materiam tuam denigrari, gaude: quia principium est operis. Idem: Combure ergo æs nostrum igne leui, sicut ouorum nutrix, donec corpus constituatur, & tinctura extrahatur. Non autem extrahas eam totam simul, sed per parum & parum egrediatur omni die, donec in longo compleatur tempore.

Ego sum nigrum albi, & rubeus albi, & citrinus rubei, & certè veridicus sum & non mentiens. Et scitote quòd caput artis est coruus, qui in nigredine noctis & diei claritate sine alis volat. Ex amaritudine namque in suo gutture existēte, coloratio accipitur, à suo vero corpore, rubor, ac suo dorso mera aqua accipitur. Intelligite ergo donum Dei, & recipite, & ab omnibus celate insipientibus. De cauernis namq; metallorum occultum est, cujus lapis est mirabilis & animalis, color splēdidus, mons sublimis, & mare patens. Etenim confitemur, quòd in lapide Philosophico post veram mundificationem, maior pars est argentum viuum. Et propter hoc non comburitur, nisi per accidens. Et est illud verbum preciosissimum. Hoc autem totum factum est à natura, & non est credendum quòd hoc facere sit possibile per aliquod artificium, sicut quidam fatui putauerunt & putant. Lapis enim Philosophicus creatus inuenitur à natura, & per Deum altissimum nihil plus indiget, nisi quòd remoueatur quod est superfluū in eo. Ergo ipsa præparetur materia, vt ex eo eliciatur quod est purum, terreum autem & fœculētum remoueatur. Vnde Tudianus Philosophus: Scias quòd lapis noster aëreus & volatilis est in suo manifesto frigidus & humidus, & in suo occulto calidus & siccus est. Et illa frigiditas & humiditas quæ est in manifesto fumus aquosus, corrumpens, denigrans & destruens se & omnia, fugit ab igne. Et caliditas & siccitas quæ est in occulto, est aurum calidum & siccum, & est oleum mundissimum, penetratiuum in corporibus, & non fugitiuum: quia caliditas & siccitas Alchimiæ tingit, & non aliud.

Fac

Fac ergo quòd frigiditas & humiditas aquosa, quæ est in manifesto, sit compar caliditati & siccitati, quæ est in occultò: ita vt insimul conueniant & coniungantur, & fiant insimul vnà penetrans, tingens & profundans. Has autem humiditates oportet destrui per ignem & gradus ignis, cum molli temperamento & congrua ac moderata digestione. Putrefactio Philosophicalis nil aliud est nisi corporum corruptio siue destructio. Vna enim forma destructa, statim introducit sibi natura aliam formam meliorē & subtiliorem. Putrefactio idem est quod fractio putridi: nam per putrefactionem omnis res digeritur & fit fractio inter putridum: id est, fœtidum & mundum. Mundum enim corpus putrefactum immediatè crescit, & multiplicatur in suo simili, vt patet in grano, quod postquam stetit per multos dies sub calore terræ, tumescit, vt & quod Mundum est ex eo crescat & multiplicetur: fœtidum verò euanescat, necessaria est ergo etiam in opere nostro propter prædictas causas putrefactio.

Conceptio & desponsatio fit in putredine in fundo vasis & generatio genitorum fiet in aëre, scilicet in capite vasis: id est alembici. Corpus nihil facit nisi putrefiat, & non potest putrefieri, nisi cum Mercurio, pro vna parte corporis videntur accipiendæ propter putrefactionem trigesimæ sextæ partes aquæ. Putrefactio fiat igne lentissimo fimi calidi & humidi, & nequaquā alio: ita quod nihil ascendat: quia si aliquid ascenderet, fieret separatio partium, quæ fieri non debet donec masculus & fœmina sint perfectè coniuncti: & vnum recipit aliud, cuius signum est in superficie ingenio perfectæ solutionis. Et licet azoth appareat in prima mixtione seu coniunctione albus, pro eo quòd fœmina vincit suo colore: nihilominus in putrefactione per ignis beneficium denigrantur ambo. Per ignem augentem in humido calorem putrescit nigrum, quæ est tinctura, & ideo seruanda est. Secretum magnum.

Natura auri in aqua forti putrefacta excellit omnes naturas. Ideo in compositione lapidis est notandum, quòd nullus lapis excellit lapidem mineralem in virtute. Philosophus: Fac de masculo & fœmina circulum

rotundam, & de eo extrahe quadrangulum, & quadrangulo triangulum: fac circulum rotundum & habebis lapidem Philosophorum.

Geber probat in libro Examinum, quod si Sol & Luna insimul in corporentur cum arte, non separantur de facili. Et sic vnum appetit reliquum, eò quòd vnum siccum sit & aliud humidum. Et postquam vnum adeptum est aliud, adeò seu forti nexu complectuntur, & se inuicem continent, quòd vnum ab altero de facili auelli non possit. Multò fortius hoc erit si alterum illorum sit spirituale; id est, medicinale: & sic tingibile, ratione suæ spiritualitatis. Aurum est aurum actu, & ipsa materia: quod si spiritualizetur, factū est ex actu potentia, & ex materia forma, & ex actu agens, & ex fœmina vir, & ex re nata res naturans. Ergo cùm nulla sit materia aurij, nullum aurū quod non fuerit prius argentum, vt dicit Philosophus: Si ergo talis forma coniungatur suæ materiæ: id est, Lunæ, certè auidissimè se amplectentur: & perfectum maius perficit perfectum minus, & hoc naturaliter & amicabiliter, quia omnis natura perfici appetit, & destrui abhorret naturaliter.

Sciendum, quòd secundùm Auicennam in epistola ad Hasen de re tecta. Intentio operantium in hac arte, imò potiùs intentio ipsius artis, secundum possibilitatem naturę rerum, est materiam vnius inducere formam & naturam alterius. Verbi gratia: Cuprum inducere formā & naturam argenti vel plumbum auri, & sic de cæteris similiter. Cùm enim forma sit natura rei vniuscuiusque (vt habetur secundo Physicorum) spoliata aliqua re à forma sua, & alia superinducta eidem, proculdubiò & natura ipsius transmutata est à sua specie. Dicimus itaq; quòd nomen Alkimia in Greco, sonat Transmutatio. Et inde Alkimiam dicimus scientiam esse transmutationis rerum à suis formis & speciebus, secundùm quòd formæ rerum diuinæ sunt.

ANIMAE

ANIMAE EXTRACTIO
vel impraegnatio.

Hie theilen sich die vier Element/
Auß dem Leib scheidt sich die Seele behendt.

De nigredine plura.

Hermes rex tractatu secundo: Scito, fili, quod lapis noster hic plurimorum nominum & variorũ colorum ex quatuor ordinatus & cõpositus est elementis, quem nos oportet diuidere & in membra secare, arctius sequestrare, ac partes mortificare, & in naturã quae in eo est vertere. Aquam & ignem in eo habitantem custodire, qui ex quatuor elementis est, & eorum aquas sua aqua continere, si qua non est aqua, forma ignea verae aquae, ascendẽtes in vase suo sinere, quae suis corporibus spiritus continent, & tingentes fiunt & permanentes.

In artificio Sorin distinctione prima: Accipe ab eo paulatim totum diuide, tere feriatim quousque morte occupetur ex nigredinis intensione vt puluis. Hoc est ergo magnum signum, in cuius inuestigatione non nulli perierunt, deinde quodlibet discernes separatim, tere feriatim.

Morienes: Omne corpus cùm anima caruerit, tenebrosum & obscurum inuenitur.

Hermes: Oportet nos duo argenti viui simul mortificare. Idem: Accipe cerebrum eius, aceto acerrimo terite, vel vrina puerorum, quousque obscuretur. Hoc peracto viuit in putrefactione, & fuscæ nubes quæ super ipsum fuerant, & in suo corpore antequam moreretur, reuertuntur. Reiteratus autem prout scripsi iterum moriatur prout narraui. Idem: Oportet autem ipsum à duobus sulphuribus sequestrare: continuè coquatur quousque aqua nigra fiat. Idem: Qui ergo denigrat terram, ad propositum perueniet, & bene habebit. Arnoldus: Verùm cum primùm denigratur, clauem operis dicimus esse, quoniam non fit absq; nigredine: nam ipsa tinctura quam quærimus, qua in quolibet corpore tingamus: Quæ quidem occulta fuit in suo ære, quemadmodũ anima in humano corpore. Speculum: Ideo charissime fili, cùm in opere fueris, fac vt in principio habeas colorem nigrum, & tunc certus eris quòd putrefacis, & viam rectam procedis.

O natura benedicta, & benedicta est tua operatio, quia de imperfecto facis perfectum cum vera putrefactione quæ est nigra & obscura. Postea facis germinare nouas res & diuersas cum tua viriditate facis diuersos colores apparere. Ista nigredo nuncupatur Terra, quæ fit leui decoctione totiens reiterata, donec nigredo supereminear. Et sic habes duo elementa, primò aquam per se, dehinc terram ex aqua. Nam vt dicit Auicenna in titulo de Humoribus: Calor agens in humido corpore, primò generat nigredinem, vt est videre in calce quæ apud vulgum fit. Ideo dicit Menabdes: Iubeo posteros facere corpora nõ corpora per dissolutionem, & incorporea corporea per suauem decoctionem, in qua summè cauendum est ne spiritus conuertatur

uertatur in fumum & euanescat per nimium ignem. Vnde Maria dicit: Custodi ipsum, & caue ne fugiat aliquid in fumum. Et sit mensura ignis caliditas Solis Iulij, quatenus ex sui & longa decoctione inspissetur aqua, & fiat terra nigra. Sic ergo habes aliud elementum quod est terra, & tantum de nigredine pro modo sufficiat.

Stephanus Philosophus: Aperi oculos tuos & cor tuum, audi & intellige, ostendam & dicam tibi verba intelligibilia, quę scire poteris si fueris de intelligentibus. Scias quod ex homine non exit nisi homo: sic ex quolibet animali sibi nascitur simile. Videmus tamen aliquas res natas à radicib. suis dissimiles, quia videmus res habentes tales generatas ex non habentibus alas. Videmus etiam & scimus res aliquas, quas homines nesciũt, de quibus egreditur natura, quam scimus quod sufficit nobis, & ignoratur, quia sunt res profundæ: etsi quæris de eis, forsitan subtus terram sunt. Et scias quòd de ista natura minerali fit ars non de alio.

Auicenna: Cognosce ergo radices minerales faciens ex eis opus tuum. Aristoteles secũdo de Anima: Naturalissimum & perfectissimum opus, est generare tale quale ipsum est, vt planta plantam, capra capram.

Idem: Opera artis Alchimiæ nil in ipsa proficeret, nisi apparẽtes naturas absq; errore cognoscere. Hermes: O aqua forma permanens regalium creatrix elementorum. O natura maxima naturarum creatrix, quæ naturam contines, & mediocriter natura superat, quæ cum lumine venit & cum lumine genita est.

Ex Lucidario Arnoldi.

Dixerunt aliqui, quòd in opere Lapidis apparent omnes colores qui in toto Mundo excogitari possunt. Hoc est sophisma Philosophorum, cùm non appareant nisi quatuor principales. Et quia ex eis omnes alij trahunt originem, ideo dixerunt omnes colores. Etsi tibi non apparent omnes colores non cures, dummodo possis elementa segregare. Nam citrinitas choleram significat adustam & ignem, rubedo sanguinem & aërem, albedo flegma & aquam, nigredo melancholiam & terram. Vnde Hortulanus ait: Quatuor habens colo

res quatuor elementa sunt. Scias tamen quod dicti colores apparent in nostra dissolutione.

Quæro in quanto tempore possit fieri hic lapis benedictus: ad quod respondetur quod quidam author Philosophus Lilius testatur, magisterium suum fecisse in octo diebus, & quidam per septem, & quidam per tres menses, & alij per quatuor, alij per dimidium annum, & alij per vnum annum. Et hoc Maria dicit se fecisse in tribus diebus. Ad hoc dico quod causa diuersitatis scilicet breuitatis & prolongationis defectus potuit esse virtute aquæ Mercurij. Vel quia operabatur de Sole & Luna. Et quidam ipsorum apponebant plus & alij minus. Sol autem fixus est & non fugiens, & cum istis solum operabantur. Vnde propter suam impotentiam fixionis, & impatientiam ignis, quando per fusionem erat comixta cum Sole, faciebat eum ascendere pro magna parte. Et quando ascendebat, sic vocabant aquam & animam & spiritum, dicentes quod aqua eorum non erat aqua vulgi, nec Mercurij: & tunc remanebat terra in fundo, tunc reducebant aquam illam supra corpus, & iterum faciebant ascendere per virtutem ignis, & iterum commiscebant cum terra quousque secum totam terram portabant in ventre suo. Vnde dicit quidã: Portauit eum ventus in ventre suo. Vnde necesse erat eis habere magnam quantitatem de dicta aqua. Et tunc fixus erat de corpore spiritus. Reiterabant ergo ipsam sublimationem, quousque totum remanebat fixum, & impotens ascenderet. Et tunc spiritus fixus erat in corpore, & Luna erat Soli incorporata, & per minima commixta: & sic erat operatio cõpleta. Vnde dicta diuersitas in agendo, opus potuit esse in imponendo plus de fixo corpore, quàm de nõ fixo, vel econuersò, quia non erat plus de non fixo citiùs ascendebat, & quando plus de fixo tardiùs ascendebat.

Sed quid dicitis de hoc quod dicunt Philosophi, scilicet: Aurum nostrum non est aurum vulgi, & argentum nostrum non est argentum vulgi. Dico quod ipsi dicunt aquam aurum, id quod virtute ignis ad superiora ascendit. Et verè istud aurũ non est aurum vulgi: vulgus namque non crederet ipsum posse ascendere, ad superiora

riora

riora propter suam fixionem. Scias insuper quòd talis per Deum consueuit esse modus Philosophorum, semper scilicet, quòd in passu certissimo claudicare, & rem quasi dictam quandoq; per typos & figuram, & quandoque per verba metaphorica, & quandoque per falsam & alienam practicam occultare, & vbi se verum dixisse sentiebant, se tunc similitudinariè locutos fuisse dicebant. Vnde Geber dicit: Vbicunque apertè locuti sumus, ibi nihil diximus: sed vbi sub ænigmate aliquid posuimus & figuris, ibi veritatem occultauimus, &c. Vnde quidam dicit:

Sales & alumina nō sunt lapis, sed adiutores lapidis. Qui non gustauerit saporem salium, nunquam veniet ad optatum Fermentum fermenti; fermentat etenim finitum per excellentiam. Tale superius quale inferius. Combure in aqua, laua in igne. Coque & recoque, & iterum coque. Sæpissimè humata & semper coagulare. Interfice viuum & resuscita mortuum. Et hoc septena vice. Et habebis verè quod quæris. Si scis regimē ignis, sufficit tibi Mercurius & ignis. Versus:

Aes nostrum bene si scis sufficit, si cætera nescis.

Ex antiquo libello Hortulanus super Epistolam Hermetis ait:

Solus ille qui scit facere lapidem Philosophorum, intelligit verba eorum de lapide. Philosophi enim hanc artem manifestè conati sunt patefacere dignis, & indignis abscondere. Et sic de virtute intentionis semper dixerunt vera, sed de virtute sermonis non: & dixerunt sic lapidem philosophorum fieri ex ouo, quia in ouo tria sunt similia tribus quæ integrant lapidem. Hermes ait: Pater eius Sol, Mater eius est Luna. Et sic innuit quòd iam duo hic lapidis compositionem intrant, & probat hoc Hortulanus. Quia aqua Solis est volatilis, & corpus eius fixum. Et econuerso de Luna, & tūc declarata sunt verba illa dicentia per Gebrum & alios Philosophos: Fac fixum volatile & volatile fixū, & fixum volatile. Persuadent enim multiplicē solutionē, quia totum opus stat in solutione. Itē cùm dicit, quod est superius, est & inferius. Hic per superius intelligitur dignius, &

per inferius indignius, vt scilicet fiat vnus ex illis tribus; vel ex Sole & Luna fiat vna res, cuius partes sint æquales: & appellatur hæc coniunctio sublimatio Philosophorum. Et dicitur sublimatio. exaltatio, siue dignificatio, quia Luna dignificatur & Mercurius. Nam cum facta est vnio in tanta dignitate, est Luna sicut Sol & Mercurius. Similiter & cùm facta est fixatio, quæ appellatur corpus mortuum, ità vilis est Sol sicut Mercurius, & litera vult illa, & istud est ascendere & descendere Philosophorum.

Item: Lapis dicitur habere quatuor elementa, quæ exponit Arnolphus. Quia cum facta est solutio, dicitur vnum elementum scilicet aqua. Et cùm corpus est immundum, dicitur secundum elementum, scilicet terra. Et cùm est calcinata dicta terra, dicitur ignis: & cùm iterum solutus est lapis, dicitur aër. Item Lapis dicitur habere corpus spiritum & animam. Per corpus intelligitur corpus immundum, vt suprà. Per animam intelligitur fermentum, & per spiritum qui se habet in proijciẽdo, quia alio nomine dicitur Quinta essentia, quam acquisiuit hæc compositio, veram habet virtutem conuertendi.

Item: prædictus lapis dicitur Rebis: id est, vna res quæ fit ex duabus rebus; id est, corpore & spiritu, vel ex Sole & Luna, ex corpore mundato & fermentato. Item: dicitur lapis vbique repertus propter veram compositionem: quia quando illa tria Sol, Luna & Mercurius sunt coniuncta simul, virtus lapidis est per totum & in montibus & in planis: id est, in corporibus, & Mercurio, & in mari: id est, aqua dissoluta. Et volantes accipiunt ab eo iuuamentum. Volantes sunt Mercurius viuus, & corpora imperfecta, quæ cõuertuntur in Solem & Lunam, & dicitur Scorpio: id est, venenum: quia mortificat seipsum, & seipsum viuificat: quia illa trina res proiecta super Mercurium viuum, viuificat ipsum; quia facit ipsum verum corpus, & sic vlterius possunt exponi omniũ Philosophorum dicta: & tamen à Philosophis dicitur argentum viuum minerale, sed materia lapidis Philosophorũ est aqua, & intelligitur de aqua illorũ trium, vt probat Ortulanus. Nec debent esse plura

nec

nec pauciora: & dicit quòd Sol est masculus, Luna fœmina, & Mercurius sperma. Sed vt fiat generatio & conceptio, oportet vt masculus iungatur fœminæ: & vltra hoc requiritur semen, & sic ante fermentationem debet fieri conceptio & impraegnatio: & cùm multiplicatur materia, dicitur quod infans crescit in vtero matris, & cùm fermentatur. Ortulanus & Arnoldus, quòd infunditur anima corpori, & nascitur Rex coronatus. Item in libro Turbæ Philosophorum habetur hæc doctrina: Soluite corpora & imbibite spiritum. Et dicunt corpora in plurali, quoniam oportet quòd ad minus sint duo. Et dicunt Spiritum in singulari: & sic oportet, quòd sit vnus. Et nullum est sperma sine materia corporum nisi Mercurius. Et cùm dicitur Imbibite spiritum, intelligitur operatio ea, quæ fixat Mercurium, & multiplicatur lapis, multiplicatur: id est, reiteratur.

Item, quando materiam Solis & Lunæ mortificat Mercurius, remanet materia sicut cinis, & vocatur à Philosophis Cribratio & contritio eorum. De quo cinere dicitur in libro Turbæ & Arnoldi. Cinerem hunc ne vilipendas. Item: Prædictus cinis qui est illis tribus, appellatur à Philosophis, Corpus immundum: quia oportet decoqui & calcinari vsque ad albedinem. Ideo dicit Morienes in libro Turbæ: Nisi corpus immundum mundaueris, & ipsum dealbatum reddideris, & in ipsum animam miseris; nihil in hoc magisterio direxisti. Et sic habentur duo, scilicet, calcinatio ipsius lapidis, & fermentatio. Calcinatio: id est, in modum albi cineris, seu terræ, seu calcis albæ per spiritus operationis reductio, quæ fit igne nostro: id est, aqua Mercurij nostri. Item: cùm dicitur tinctum tingit, intelligitur, quòd si medicina hæc calcinata, dissoluta & coagulata fermentatur ad album, fit Luna, cum Sole, fit Sol. Item: Geber de medicina tertij ordinis probat, & dicit ad literam: quia tam ad album & rubeum est vna atque eadem via cum Sole & Luna, differunt tamen fermentatione. Cuius hæc tertij ordinis medicina est duplex, scilicet, Solaris & Lunaris: & est tamen in essentia vna,

& modus agendi vnus. Est tamen additamentum citrinitatis seu citrini coloris, qua medicina perficitur à substantia sulphuris fixi, hoc est, quòd vtraque medicina incipitur cum Sole & Luna. Sed ad rubeum fit fermentum cum Sole, ad album cum Luna. Sol capitur dupliciter, vno modo pro aqua Solis, alio pro corpore Solis, vt suprà.

Item, cùm dicitur quòd apparent omnes colores, verum est: quia ante fermentationem in calcinationibus, dissolutionibus, & fixationibus apparent omnes colores. Item: Lumen luminum sic ait: Et scitote quòd eadem sunt, quæ dealbant & rubificant intrinsecus & extrinsecus, scilicet, Sol, Luna, Mercurius. Quæ tria dissoluta & fermentata appellat argentum viuum, dicens: Argentum viuum habet in se corpus, spiritum & animam. Ibidem, talis est causa, coquite masculum & fœminam simul, quousque coaguletur, & fiat lapis. Item: Notandum quòd nostrum Elixir non fit nisi ex mineralibus. Et amplius notifico, quòd draco non moritur nisi cum fratre & sorore sua interficiatur: & non per vnum tantùm, sed per duo simul. Frater est Sol, soror est Luna. Vltimò ait Arnoldus: Quia Philosophi dixerunt verum de lapide quicquid dixerunt. Quia de virtute sermonis loquebantur, indignis ad celandum. De virtute autem intentionis loquebantur dignis & semper verum: & Philosophi sciunt, quòd talis materia debet tradi mysticè, sicut poësis fabulosè & parabolicè. Et cùm Philosophi loquuntur de magnis rebus, non admiscent parabolas, nec fabulas, vt dicit Macrobius.

ABLV-

ABLVTIO VEL MVN-
dificatio.

Hie felt der Taw von Himmel herab /
Vnd wäscht den schwartzen Leib im grab ab.

DEALBATIO PRIMI
lapidis prima.

Senior in epistola Solis & Lunæ.

Aqua verò quam memoraui, est res de cœlo descendens, & terra cum humore suo suscipit eam & retinetur aqua cœli cum aqua terræ, & aqua terræ propter seruitium suum & arenam suam honorat eam, & congregatur aqua in aquam, & retinebit aqua aquam, & dealbabitur Albira cum Astuna.

Hermes: Spiritus non ingreditur corpora, nisi mun-

da: Alphidius: Accipe albedinem, & nigredinem dimitte. Democritus: Mundifica stannum cum præcipua ablutione, extrahe ab eo nigredinem eius, & obscuritatem eius, & apparebit candor eius. In opere Sorin: Dissolue albo igne quousque videatur vt gladius denudatus, & fac dealbando corpus esse candidum. Rasis: Aqua cùm miscetur Aeri, ipsum interiùs dealbat. Hæc dealbatio dicitur à quibusdam imprægnatio, quia terra dealbatur. Dominante namq; aqua, terra crescit & multiplicatur, & augmentatio nouæ prolis inde generatur. Alphidius: Tunc oportet te terram nigram abluere, & igne calido dealbare. Vnde Hali dicit: Accipe quod ad fundum vasis descendit: & ablue istud cum igne calido, quousq; auferatur eius nigredo, & recedat eius spissitudo, & fac ab eo euolare additiones humiditatum, donec deueniat calx nimis alba, in qua non erit macula. Tunc enim terra ad recipiendam animam est habilis & purata. Vnde dicit Merculinus:

Firmans mutatum prægnatio spondet hiatum
Qui bene prægnantur, concordi pace ligantur.

Vnde dicit Morienes: Hęc terra cum aqua sua putrefit & mundificatur, quæ cùm mundata fuerit, auxilio Dei totum magisterium dirigetur. Hermes quoque ait: Azoth & ignis latonem abluunt, & nigredinem ab eo auferunt.

Ideò dicit Philosophus: Dealbate latonem, & libros rumpite, ne corda vestra rumpantur. Hæc est enim compositio omnium Sapientum, & etiam tertia pars totius operis. Iungite ergo, vt dicitur in Turba, siccum humido: id est, terram nigram cum aqua sua, & coquite donec dealbetur. Sic habes aquam & terram per se, & terram cum aqua dealbatam: illa albedo dicitur aër.

Salomon, Sapientiæ septimo: Hanc scientiam pro luce habere proposuit, & super omnem pulchritudinem & salutem. In comparatione illius lapidis preciosi non comparauit illum: quoniam omne aurum tanquam arena exigua est, veluti lutum æstimabitur argentum in conspectu illius. Melior est enim acquisitio eius negociatione argenti & auri purissimi. Fructus illius preciosior est cunctis opibus huius Mundi, & omnia quæ in

Mundo

Mundo desiderantur, huic non valent comparari. Longitudo dierum & sanitas in dextera eius: in sinistra verò eius gloria & diuitiæ infinitæ. Viæ eius operationes pulchræ & laudabiles, nō despectæ, & semitæ eius moderatæ, & non festinæ, sed cum laboris diuturni instantia: lignum vitæ est his qui apprehendunt eam, & lumen indeficiens: beati qui tenuerint eam: quia scientia Dei nunquam peribit, vt Alphydius testatur, dicens: Qui hanc scientiam inuenerit, cibus eius legitimus erit & sempiternus.

Aristoteles: O quam mirabilis est illa res, habet enim in se omnia quæ quærimus, cui nihil addimus vel diminuimus: sed in sola præparatione superflua remouemus.

Arnoldus: Materia prima metallorum est quædam substantia fumosa, cōtinens in se humiditatem vnctuosam, à qua substantia artifex separat humiditatem Philosophicalem, quæ apta est pro opere, quæ erit tam clara sicut lachryma, in qua habitat quinta essentia metallica, & illa est metallum placabile, & in ea est medium coniungendi tincturas, ideo quia habet naturam sulphuris, & naturam argenti viui.

Geber: O quam vtilis est ista res, quia nos vtimur ea medicina cruda, quæ res postquā cocta & digesta fuit, est maximum venenum super omnia venena. Gratianus Philosophus: In Alchimia est quoddam corpus nobile, quod mouetur de domino ad Dominum, in cuius principio erit miseria cum aceto, sed in fine gaudiū cum lætitia. Astanus in Turba: Accipite ipsum spiritum nigrum non vrentem, & cum eo corpora soluite & diuidite. Idem, ipse est totus igneus, & soluens per igneitatem suam, diuidens omnia corpora cum suis coæqualibus. Rosarius: Quicunque vult intrare Rosarium nostrum, & ibi videre, & habere rosas tām albas quàm rubeas absq; illa re vili, cum qua nostræ reseraturæ reserentur, ille assimilatur homini ambulare volenti absq; pedibus: quia in illa re vili est clauis, ex qua septem portæ metallicæ aperiuntur, & absq; illa re vili nunquam preciosum perficitur. Ablutio est nigredinis terminatio, vel mundatio, donec album fiat perfectè

album, & rubeum plenè rubeum. Azoth enim & ignis obscuritatem ignis euellunt.

Mortificatio est duritiei à corpore separatio: quia anima tunc est mortua, corpus autem viuum, ratione caliditatis & siccitatis. Omne enim habens calorem habet vitam. Et propter hoc calx Alchimica dicitur habere vitam: quia illorum vitam imperfectam Philosophi studuerunt occidere, & vitam perpetuam reddere.

Reuiuificatio est ratione nutrimenti, scilicet sui humoris perfecti, & humiditatis rectificantis restauratio expeditione humoris ipsius imperfecti.

EX QVADAM CARTVla lacerata.

NVnc manifesto tibi naturali cognitione in hoc proposito meo de lapide omnium Philosophorum & occulto, qui est lapis triplici veste decoratus, lapis diuitiarum, lapis charitatis, & lapis releuationis ab omni penuria, & lapis curationis ab omni languore. Et in eo continetur omne secretum, & dicitur diuinum mysterium à Deo datum, & in Mundo non est res sublimior post animam rationalem.

Diligenter notare debes: Dixi tibi, quòd lapis noster sit ornatus triplici veste: id est, in tres partes diuidendus, in corpus, animam & spiritum. Vnde corpus mortuum, quod anima caruerit, tenebrosum est.

Si vis, fili, vt corpus illud reuiuificetur, redde sibi animam suam, & statim viuit.

O Magister, non intelligo.

Fili, tibi dico expressius: Vnus lapis, siue vna res tantùm: quia corpus in suam naturam est redactum, videlicet, in aquam suam: id est, in primam suam materiam: quia prima materia corporum est aqua vnctuosa, & tunc primùm dicitur vna res, cùm corporis substantia & aqua vnionis per partes minimas indiuisè vniuntur, & lapis Philosophicus ex quo rami infiniti multiplicantur. Et hoc dicitur Lapis in libris Philosophorum notus. Ideo, fili, ab illo lapide extrahitur aqua sua propria, & in spiritu per modum separationis.

Sublimatio nostra est partium non fixarum eleuatio à par-

à partibus fixis. Partes verò non fixæ eleuantur per fumum & ventum.

Sed volumus vt hæc duo simul fixentur, & præstent fusionem facilem. Et sic intelligas nostram sublimationem veram & certam, & lapis quem nemo potest tangere sua lingua. Hermes dicit: Diuide subtile à grosso, &c. Terra calcinatur, aqua sublimatur: terra manet deorsum, aqua ascendit sursum: terra purgatur per calcinationem, aqua per sublimationem: ambo per putrefactionem. Aqua defendit terram ne comburatur, terra ligat aquam ne fugiat, ambobus sufficienter purgatis fiunt vnum vltra non separabilia: quia vnum sine alio non potest esse: cuius prima pars proiectum super centum argenti viui, in verum argentum tingit. Et si talis tinctura fuerit, vna pars in rubeum versa, tingit tot partes in verum aurum, quo auro melius non reperitur, & hoc ex natura occulta, & acquisita per calorem ignis, &c.

Nota: Spiritus Domini ferebatur super aquas ante cœli & terræ creationem, Genesis 1.

Videndum ergo, quòd omnia ex aqua creata sunt: Hanc aquam Deus diuisit cùm dixit, & præcepit aquæ partem in ariditatem, & illam vocauit terrã, & aquam non conuersam pro terra conseruauit irrigãdam & humectandam: quia terra sicca non multum fructum facit, nisi aqua sua pluuiali desursum humectetur sæpiùs, & sine aqua vix, aut nunquam.

ANIMAE IVBILATIO, SEV
Ortus, seu Sublimatio.

Hie schwingt sich die Seele hernider/
Vñ erquickt den gereinigten Leychnam wider.

Modò sequitur quartum verbum, & est, quòd aqua quæ cum terra fuerit inspissata & coagulata, ascendat sublimatione. Sic habes terram, aquam & aërem. Et hoc est quod dicit Philosophus: Ipsum dealbate, & citò igne sublimate, quousque ex eo exeat spiritus quem in eo inuenies, qui dicitur Auis, aut cinis Hermetis. Vnde & Morienes ait: Cinerem ne vilipendas: nam ipse est diadema cordis tui, & permanentium cinis. Et in libro Turbę dicitur: Ignis regimen augmentate: quia post albedinem peruenitur ad cinerationem, quæ dicitur terra calcinata. Vnde dicit Morienus: In fundo remanet terra calcinata, quæ est naturæ igneæ: & sic habes in prædictis

dictis proportionibus quatuor elementa, puto aquam dissolutam, terram dealbatam, aërem sublimatum, & ignem calcinatum.

De istis quatuor elementis dicit Aristoteles in libro de Regimine principiorum: Cùm habueris aquam ex aëre, & aërem ex igne, & ignem ex terra, tunc plenam habebis artem Philosophiæ: & hic est finis primæ compositionis, vt Morienus dicit:

Patiētia & mora sunt necessariæ in nostro magisterio. Festinātia quidē ex parte diaboli est in hoc magisterio.

Hermes: Mortuum vult viuificari, & ægrotum curari. Idem: Oportet te corpus & animā coniungere contritione in Sole.

Idem: Seminate aurum vestrum in terram albam foliatam. Senior: Descendet fumus superior ad inferiorem, & concipit fumus à fumo. Idem: Hæc aqua diuina est Rex de cœlo descendens. Idem ipse est reductor animæ ad corpus suum, quod viuificat post mortem suam, per eum vita est, postquam non erit mors.

Rosinus: Corpus enim lætatur, cùm anima in ipsum ingreditur. Idem: Corpus verò occupat animam, & omne corpus quod animam inuenit, facilè eam occupat. Et notum habeas, quòd anima punitur cum corpore, & cum eo incarceratur, & ab eo in corpus vertitur. Hermes: Ipse spiritus est extractor animæ, & reductor, & totius operis reformator, & omnia quæ quærimus sunt in eo. Senior: Nihil eo aspectu vilius, & nihil eo in natura preciosius, & eum Deus precio emendum non posuit. Senior: Præparatio nostra natura surgit per seras aperientes seraturas.

Hermes: Oportet nos scire cognitionem principij tàm naturalium quàm artificialium. Nam qui principia ignorat, ad finem non venit. Idem: Hoc secretum est vita cuiuslibet rei, & est aqua, & aqua suscipit nutrimentum hominū & aliorum, & in aqua est maximum secretum. Sed vt minus erres, scire te conuenit, quòd nostrum sublimare nihil aliud est quàm corpora exaltare: id est, in spiritum ducere: quod non fit nisi igne leni. Sic enim dicimus: ille sublimatus est in episcopū: id est, exaltatus. Et ideo vulgaris sublimatio, quæ tan-

tùm est effectus, scilicet, quòd iam corpus sublimandū sit ita spirituale factum, quòd possit sublimari. Nihil confert operi nostro, nec vltrà requiritur post præparationē primi lapidis: quia talis sublimatio non spiritualizat, sed tantùm effectum spiritualitatis ostendit. Ideo bene dicit ille regalis Philosophus Geber: Quia in opere magisterij nostri non egemus nisi vnico vase, vna fornace, vnaq; dispositione, quod intellige, post præparationē primi lapidis. Genesis: Ex aqua omnia facta sunt, & super aquam ferebatur spiritus Dei, & principiū generationis hominis ex ea. Hermes: O natura fortis, naturas vincens & superans, fusasq; naturas gaudere faciens. Geber: Expedit huius artis principia & radices principales, quæ sunt de esse operis non ignorare. Basius: Sulphur nostrum fortius est omni igne. Alanus Philosophus: Vna res ex omnibus eligenda, quæ est liuidi coloris, habens speciem metallicam, limpidam & liquidam, & est res calida & humida, aquosa & adustiua, & est oleum viuū, & tinctura viua, lapis mineralis, & aqua vitæ miræ efficaciæ. Aristoteles: Nullum tingens venenum generatur absq; Sole & eius vmbra: id est, vxore.

Sublimatio est duplex: Prima est remotio superfluitatis, vt remaneant partes purissimæ à fæcibus elementaribus segregatæ, sicq; virtutem quintæ essentiæ possideant. Et hæc sublimatio est corporum in spiritum reductio, cùm scilicet corporalis densitas transit in spiritus subtilitatem.

Secunda Sublimatio est extractio, quod in ipsa est de natura quintæ essentiæ, à fæcibus elementaribus separata. Dico autem quintam essentiam animam tingentem; ad quam necessaria est ablutio, vt per eam extrahatur vnctuositas arsenici, siue natura oleaginosa; purissimæ vnctuositatis, quæ ligata est cum fæcibus suis, quæ fæces non permittunt ipsam sublimari.

Vincentius de lapide Elixir.

Vincentius in Speculo naturali, libro primo: In corporibus mineralibus ad instar operationis naturæ conati sunt Alchimistæ facere breui tempore quod natura facit in annis mille, vnde & docuerunt rem quan-

dam facere, quæ corpora super quibus proijcitur transmutat. Hæc vocatur ab eis Elixir, & dicitur lapis non lapis: lapis quia teritur, non lapis, quia funditur & currit absq; euaporatione, sicut aurũ, nec est alia res cui proprietas illa conueniat. Auicen. Elixir ergo est res quæ proijcitur super maius corpus, & mutat rem à natura sua in aliam. Fit autem quando miscetur corpus minus & spiritus, & elementa, & fermentum, fitque de omnibus vna confectio. Et est Elixir verbum Græcum, quod sonat magnum thesaurum, vel meliorem de thesauris. Et Elixir quidem quod se cum corpore miscet, est quasi Tutia cum Cupro. Sed augmentatur vel crescit Cuprum de illa Tutia, cuius ratio est, quia Tutia res terrenalis est, Elixir autem spiritualis, & reuertitur natura sui generis ad aliud genus.

Alchimista: Fit autem Elixir duobus modis. Vno modo ex spiritibus mineralibus & corporibus mundis præparatis. Alio modo ex quibusdam rebus prouenientibus ex animatis, scilicet ex capillo vel ouo vel sanguine, &c.

Primo modo sic: Mortificantur quidam spiritus, & sublimantur, donec mundi fiant. Post hoc vnum de corporibus à natura generatis comburitur, donec possit teri: deinde calcinatur, donec in modum calcis mundum efficiatur.

Tandem verò spiritus & corpora sic præparata teruntur & imbibuntur cum aquis acutis distillatis. Postea tam diu inhumidantur, donec in aquam clarã conuertantur, deinde congelantur, ad extremum tam diu ponuntur in igne, donec fixa efficiantur.

De Complemento Elixir.

Auicenna in epistola ad Hasen: Elixir itaque tinctura sua tingit, oleo suo submergitur, & calce sua figitur, & album quidem completur tribus, in quibus non est ignis. Citrinum verò completur quatuor totis. Glossa: Verùm est, quòd Elixir album non indiget nisi tribus, scilicet oleo, tinctura & calce. Sed rubeum quatuor, scilicet, oleo, calce, tinctura, & iterum tinctura, quæ dicitur Ignis. Et ideò subdit Auicenna: In quibus non est ignis.

De igne multiplici.

Est autem ignis multiplex, & eius qualitas diuersa, per quosdam gradus distincta. Quidam enim in primo gradu est calidus ignis, & humidus in secundo scilicet ventris equi: cuius proprietas est, quòd non destruit oleum, sed augmentat propter suam humiditatem: nam alij destruunt propter siccitatem. Huic ergo non assimilatur alius in Mundo nisi materialis ignis corporis hominis sani. Ignis quidem Solis calidus est in eodem gradu, sed siccus est. Hic autem est qui domat rem, & de re animata fit, ac nutritur, sicut puer cui datur in principio lac. Nam puer ex calido & humido nutritur & augmentatur; sic & ignis equi augmentat oleum sua humiditate: figit autem lapidem suo calore temperãdo. Est inter hos duos & alius, qui est calidus & siccus in secundo gradu, vt ignis furni post panis extractionem hic fundit leniter, & nõ comburit: quia non est in eo flamma, nec fortitudo caloris. Calor enim paulatim declinando recedit: sed si staret, spiritum figeret in corpore, vel extra corpus. Ignis autem equi nec fundit, nec comburit: sed domat, & humidum augmentat. Est & quartus furni fixionis ignis, hic fundit & figit; non autem comburit: quia flammalis non est, nec differt à præcedenti, nisi quod in hoc est calor continuus in illo non.

Quintus dicitur flammalis, & est calidus & siccus in tertio gradu: hic calcinat tantùm, & non fundit, scilicet, ad comparationem auri & argenti aliorum corporum in eodem gradu, vel vltrà: & est ignis in furno calcinationis.

Sextus est calidus & siccus in quarto gradu: & hic fundit & figit fortiter, mollificando corpora suauiter, nec dissipat ea vel dispergit. Hic est ignis furni fusionis in eodem gradu.

Est & ignis follium, qui corpora dissipat & dispergit, & fundit, & hic est septimus.

Octauus est qui fundit & calcinat, & est flammalis: quia in eo sola flãma operatur. Substãtia ignis carbones & flamma & in ista sola flamma lignorum, hic etiã in eodem quoq; gradu cum præcedentibus. In eodem quoq; gradu est nonus, scilicet, qui omnibus est magister:

gifter: vt ignis officiationis: id eſt, examinationis, hic fundit & comburit, & diſſipat, & diſpergit malum, ſaluat & rectificat bonum, & eſt quaſi iudex, diſcernens iuſtum ab iniuſto.

Iuniperorum ignis.

Ignis artificialis continuus, durans in eodem gradu quo volueris, per vnum, aut duos, aut tres menſes, donec nudes carbones: ideo ſemper coopertos debes ſeruare, & potes augmentare vel diminuere calorem pro beneplacito tuo, & hoc ſecũdùm additionem plurium vel pauciorum carbonum incenſorum. In primis, habeas cineres ſufficientes, & ſolùm factas de ligno iuniperi. Tunc habeas ollam magnam fictilem, in cuius medio ſit alia minor olla ſiue crucibulum, & imponendo cineres magna olla ſtet ſuper calorem ignis, quatenus ipſe cinis caleſcat: & ſic circumquaq; ollam minorem ſuper cineres pones, carbones etiam de prædicto ligno Iuniperi tantùm factos.

Habeas denique adhuc plures cineres calefactos eiuſdem ligni, quos ſuperſperges prædictis carbonibus, & cooperies eos ſuo cinere calido peroptimè. Et in illam minorem ollam ſiue vitrum habeas tuam materiam digerendam, & deſuper maiorẽ ollam coopertoriũ pones, & in ſtubam pones ſubter ſcamnũ, vel ſuprà, ſuper lapidem tamen, ne fortè damnum inferatur. Poteris tali practica plures huiuſmodi pręparare ignes: poteris etiam in minorẽ ollam ponere aquam calidam, vel ventrẽ equi humidum, & in illum fiolam materiæ.

Carbones prædictos facies in hunc modum: Secabis lignum iuniperi in paruas particulas, ad groſſitudinem duorũ digitorum, vel maiores; illos pones in magnam ollam bene vndique clauſam, & pelutatam, & repletam: illam ollam ponas per integrum diem in ignem fortem furni venti, vel flammæ lignorum. Deinde permittas per ſe infrigidari: aperi ollam, & habebis quod optas. Cineres autem communi modo combures. Hic ignis poteſt eſſe ignis primi vel ſecundi gradus fixionis ſpirituum.

Hie ist geboren die Edle Keyserin reich/
Die Meister nennen sie jhrer Tochter gleich.
Die vermeret sich/gebiert Kinder ohn zal/
Sein vntödtlich/rein/vnd ohn alles mahl.
Die Königin hasset den todt vnd armuth/
Sie vbertriffet Goldt/Silber/vnd Edelgestein/
Alle Artzney/groß vnd klein.
Nichts ist auff Erden jhr geleich/
Des sagen wir danck Gott von Himmelreich.
O gewalt/zwingt mich nackendes Weib/
Dann vnsälig was mein erster Leib.
Vnd noch nie Mutter war ich worden/

Biß

Biß ich zum andern mahl ward geboren.
Da gewann ich aller wurtz vnd kreuter krafft/
Inn aller kranckheyt ward ich sighafft.
Meines Sones nam ich da war/
Vnd kam mit jhm selbander dar.
Da ich seiner wardt schwanger/
Vnd gebäret vff ein vnfruchtbaren anger.
Ich ward Mutter vnd bleib doch Magt/
Vnd wardt in meinem wesen angelacht/
Daß mein Son mein Vatter wardt/
Wie das Gott geschickt hat wesentlicher arth.
Die Mutter die mich hat gebäret/
Durch mich ward sie geborn auff Erdt.
Eins zubetrachten/ natürlichen verbunden/
Das hat das gebirg meisterlich verschlunden.
Darauß kommen vier in ein/
In vnserm meisterlichen Stein.
Vnd sechs/jnn dreifalt bedacht/
Vnd inn ein wesentlich arth gebracht.
Wer das bedencken kan eben/
Dem ist von Gott der gewalt gegeben.
Daß er alle kranckheyt thut vertreiben/
An metallen/vnd Menschen Leiben.
On Gottes hilff das niemand mag bawen/
Dann der sich selbs kan durch schawen.
Auß meiner Erd entspringt ein Brunn/
Darauß rinnen zween straum.
Der ein fleust gen Orient/
Vnd der ander gen Occident.
Darauß zwen Adler fligen vnd verbrennen jhr gefider/

Vnd fallen bloß in die Erd nider.
Vnd werden hinwider gefidert schon/
Jhm sein vnderthenig Sonn vnd Mon.
O Herre Jesu Christ/
Du der die gaben geben bist/
Durch deinen Heyligen Geist so gut/
Der hat es alles in seiner hüt.
Wenn er es gibt fürwahr/
Der vernimbt der Meyster sprüch gar.
Daß er bedenck das künfftig Leben/
Alß Leib vnd Seel gefügt werden eben.
Daß sie schweben in jhres Vatters Reich/
Also helt sich die kunst auff Erdtreich.

Hermes: Scitote rumorum inquisitores, & sapientiæ filij, quòd vultur supra montem existens in cacumine, clamat voce magna, inquiens. Ego sum albus, niger, & rubeus, citrinus, veridicus sum, & non mentior. Alphidius: Argentum autem viuum, quod ab eo corpore nigro extrahitur, est humidum, album, & corticibus mundum ne pereat. Morienes: Scire te conuenit, quòd fumus albus est anima, & spiritus illorum corporum solutorum. Et certè si fumus albus non fuisset, aurum albi Alchimiæ non fuisset. Rosarius: Hic est Mercurius noster nobilissimus, & Deus nunquam creauit rem nobiliorem sub cœlo præter animam rationalem. Plato: Hæc est materia nostra & secretum nostrum. Ortulanus: Sic habes verum Mercuriũ extractum ab istis duobus corporibus prænotatis, & est bene lotus & digestus: & iuro per Deum, quòd nullus alius Mercurius est in via vniuersali, nisi iã declaratus, in quo dependet tota Philosophia: qui aliter dicit, falsum dicit. Parmenides in Turba: Quidã audientes aquam à Philosophis nominare, putant aquam nubis esse, certe non: sed si haberent rationem, scirent vndiq;, aquã esse permanentem, quæ quidem aqua permanens esse nõ potest absq; suo

corpore

corpore cum quo soluta est. Alphidius: Istam medicinam vocant Philosophi omnibus nominibus: quia tot nomina sunt huic Mercurio imposita, quòd vix aut nunquam possit aliquis noua ratione vocabula imponere. Et dicit Plato Philosophus: Nos omnia reuelauimus, excepto secreto artis, quod nemini licitum est reuelare: sed attribuimus illud Deo glorioso, qui cui vult, inspirat, & cui vult aufert. Salomon Rex: Hæc est filia, ob quã regina austri ab Oriente dicitur venisse, vt aurora cõsurgens audire, & intelligere, & videre sapientiã Salomonis posset, & data est in manu eius potestas, honor, virtus & imperium, & florens regni corona in capite suo radijs septem stellarum rutilantium, tanquã sponsa ornata viro suo, habens in vestimentis suis scriptum literis aureis, Græcis, & Barbaris, & Latinis: Ego sum vnica filia sapientum, stultis penitus ignota. Hermes: Quemadmodum Sol in stellis: ita aurum in metallis. Sol dat stellis lumẽ, & omnem continet fructum: similiter & aurum omnem cõtinet fructum. Item: Dies est natiuitas lucis, Sol quoque lucerna diei quem Deus creauit ad opus nostrum: id est, pro Mundo regendo. Item: tinctura debet esse corporea, à corporibus metallicis extracta perfectis; per beneficium & medium mineralium.

Regulæ generales.

Omnis res de eo est in quod resoluitur: nam glacies conuertitur in aquam, calore mediante: necesse est ergo, ipsam prius aquam fuisse quàm glaciem. Sic omnia metalla prius fuerunt argentum viuum, quod patet: quia cùm in igne liquescunt, conuertuntur in ipsum. Hic nota, quòd Philosophus liquatum metallum etiam vocat Mercurium, siue argentum viuum: ergo reductio metallorum in argentum viuum isto modo dicitur liquatio ista, quamuis fiat per violentiam ignis: tamen quia in liquatione illa forti tenet speciem argenti viui, ideo etiam nominat ipsum argentum viuum. Sed non est ista solutio Philosophicalis, sed laicalis: ergo ad particulare tibi notum, aliquo modo correspondet dictis Philosophiæ.

Secunda Regula.

Omnis natura naturaliter perfici desiderat, & destrui abhorret & fugit: ergo auidè amplectitur illud, quod suijpsius emendatiuum, & contrarium respuit in quantum potest, & secundum istud ars debet imitari naturam, aliàs semper errat.

Tertia Regula.

Omne peius laborans in aliqua arte, de sua naturali malitia nititur melius destruere. Et omne melius laborans in aliqua arte, conatur peius perficere: ergo in primis tibi sciendum erit naturas rerum, vt scias discernere quid sit melius aut peius naturæ, & vnde perficiatur, & vnde prohibeatur: & quòd quantitas peioris non excedat quantitatem melioris alioquin maximè errabis.

Quarta Regula.

Omne siccum naturaliter appetit bibere suum humidum, vt in suis partibus sit continuatum Hic nota quid sit humidum radicale omnium liquabilium. & tali humido ciba nimis siccum, & fiet temperatum. Et sic habebis optatum.

EX TRACTATVLO quodam probato.

DE DIFFERENTIA SVLPHVris vulgi & simplicis Philosophorum non vrentis.

CVM generaliter Philosophus loquatur, quod sulphur coagulat, dicēdum quòd non: quia omne sulphur vulgi secundùm Philosophū, metallis est extraneum & contrarium. Auicenna: Nō intrat in magisterium quod non est ortum ab eo: quia semper inficit & denigrat, & corrumpit, quocunque modo per artificium præparetur. Est enim ipsum ignis infectus, ergo fusionem impedit. Si verò calcinatur, in terream redit substantiam, vt puluis mortuus. Quo ergo modo potest alijs vitam inspirare? habet enim duplicem superfluitatem, scilicet, inflamma-

flammabilem substantiam, & terream fœculentiam. Igitur per hæc considera, sulphura vulgi non Philosophorum esse, cùm sulphur Philosophorum sit simplex ignis viuus, viuificans alia corpora mortua, & maturās ea, ita quòd naturæ defectum supplet, cùm ipsum sit superfluæ maturitatis, secundum quod in natura sua fit perfectum, ac per artificium magis ac magis depuratū. Vnde Auicenna: Tale sulphur non reperitur super terram, nisi in quantum existit in istis corporibus, Sole & Luna; & in alio quidem est illud, quod nulli dicitur, nisi ex parte Dei sibi reueletur. In Sole perfectius: quia magis est digestum & decoctum. Philosophi enim subtiliter sunt imaginati, quomodo in istis corporib. perfectioribus sulphura illa elicere possent, & ipsorum qualitates per artem purgare, vt hoc haberent in arte, mediante natura, quod in ipsis antea non apparuit, quamuis plenariè & occultè prius habuerunt. & hoc nequaquam fieri concedunt sine corporis solutione, & in primam materiam reductione, quod est argētum viuum, ex quo facta sunt ab initio, & hoc absque vlla permixtione rerum extranearum, quæ extraneæ naturæ lapidem nostrum non emendant: quoniam nihil conuenit rei, nisi quod propinquum est ei, cùm sit medicina simplicis ac virtualis naturæ, ex aqua Mercuriali producta, in qua aurum & argentum prius sunt soluta. Verbi gratia, si glacies ponitur in aquam simplicem, soluitur in ea per calorem, & redit in primam substātiam aqueam, & sic aqua tingitur ex virtute etiam occulta, quę fuit in glacie. Si autem glacies non resoluitur per calorem in aquam, non coniungitur aquę, sed in aqua iacet, nec illam aquā tingit sua virtute, quæ in ea antea coagulata fuit ex parte specierum: sic eodem modo si corpus non resolueris in Mercurium cum Mercurio, occultam virtutem ex eo habere nō potes, scilicet sulphur digestum & decoctum per opus naturæ in minera: sic enim lapis est vnus, vna medicina, quæ secundùm Philosophos dicitur Rebis, ex bina re, scilicet, ex corpore, & spiritu albo vel rubeo, in quo multi fatui errauerunt.

Quomodo sulphur rubeum est in Sole, & album in Luna.

Cùm sit dictum, quòd sulphur Philosophorum rubeum existat in Sole per maiorem digestionem, & sulphur album in Luna per minorem digestionem. Vnde Philosophus: Citrinatiò non est aliud quàm completa digestio: nam calor agens in humidum primò generat nigredinem, & agens in siccum causat albedinem: quia ignis si transcendit, agens in eo mutat in citrinitatem purissimam. hæc omnia in calcinatione plumbi attendi possunt. Et dicit Philosophus, quòd iam actu vnumquodq; perfectorum corporum suum bonum sulphur cum Mercurio contineat, scilicet aurum aureum, argentum argenteum, ideo sulphur album per citrinum est aurum. Quamobrem sulphur in eo est sulphur rubeũ, ignis substantia, qui hoc album plus digessit: & sic sulphur album & rubeum ex vtraque parte existit in Sole: quare ignis est perfectio eius, & in igne generatum est: & ideo amicabiliter gaudet natura suæ igneæ naturæ.

Vnde aliquæ res extraneæ hoc in corporibus non possunt causare, cùm ars non est aliud, mediante natura, nisi decoctio & digestio illius naturæ per simplicem laborem. Verbi gratia: Manè cum surgo, & video vrinam meam albam, iudico me parùm dormiuisse: tunc repono me iterum ad dormiendum, & accepto somno, vrina citrinatur: & hoc propter maiorem digestionem caloris naturalis in me existentem. Sic sequere naturam, per artem similiter decoquere, digerere, maturare, sublimare, cùm iam actu natura contineat in se ignem naturalem, quo maturatur: hoc illæ res non habent, ideo dare non possunt. In Luna verò non est nisi sulphur album, simplex, non tamen digestum sicut rubeum, nec sic à nigredine purgatum per actionem caloris, quem in se naturaliter continet. Sed ignis species est obtecta & occulta, agens eam magis in arte quàm in natura, & è conuerso: & ideo non est impossibile, vt ars mediante natura. Hic nota mediantem naturam, siue mediam naturam, quòd plus digerat & perficiat, cùm naturaliter intendit perfici: sed per se non potest, nisi

nisi moueatur arte & operatione. Sed isti labores, vt credo, non peruenient ad hominem duræ ceruicis, & ideo non fit verum aurum, nisi fiat ita digestum & decoctum, vt melius melioret peius. Quia omnium Philosophorum intentio est, cum meliore perficere: quod fatui contrariè intelligũt: quia cum peiore melius perficere nituntur, & hoc quęrunt in re quæ nũnquam fuit in illa, scilicet, aurum & argentum in rebus adustibilibus, vt priùs explanatum est.

Quòd in alijs ægris corporibus non est vtile hoc sulphur quærere, quia ibi non est.

Quæri non immeritò potest: Vtrum ex alijs ægris corporibus hoc sulphur album & rubeum ad tingendũ Mercurium elici possit. Dico quòd non: quia prius dictum est, quòd non est aliqua res maioris temperantiæ quàm in istis duobus corporibus reperitur, quibus insunt radij tingentes: cùm prius dictum est, quòd ægra corpora in se contineant sulphur fœtidum & adustibile, & non virtualis naturæ sicut in istis, &c. Cum omnis ars non valeat, nisi præhabita natura, quam sequatur: posses tamen cum minoribus mineralibus purgare metalla: quibus purgatis, tamen adhuc non haberent auream & argenteam naturam in se: quia digestio & decoctio aurea non fuit in illis, sicut in alijs, nec sulphur ita maturum: & ideo ipsis immaturis succurrendum est cum maturis vt maturentur. Igitur non tingunt, sed tinguntur: quia tinctura auri & argenti proportionabilem naturam habet cum ipsis, scilicet immaturis vel imperfectis: quia originem ex Mercurio traxerunt. Ex his manifestè patet, quòd minora mineralia tingere non possunt: quia corpora metallica imperfecta quę non cõueniunt cum auro & argẽto ex parte Mercurij maturi, tingere non possunt, nec naturam auri vel argẽti infundere. Et ideo non est tingẽdum, nisi cum illis quibus inest virtus tingendi. Tinge ergo cum auro & argento: quia aurum aureũ tribuit colorem & naturam, & argentum argẽteam. Quare omnia alia despicias, quibus nõ inest virtualiter seu naturaliter virtus tingendi, cùm in ipsis nullus sit fructus, sed solùm perditio rerũ & stridor dentium.

Nn 3

FERMENTATIO.

Hie wird Sol aber verschlossen/
Vnd mit Mercurio Philosophorū vbergossen.

Hermes tractatu septimo de Sole: Filij, Philosophorum corpora sunt septem, quorum primum est aurum eorum optimum, Rex & caput, quod nec terra corrumpit, nec res comburentes comburunt, nec aqua alterat, eò quòd eius complexio est temperata, & natura directa in caliditate, & frigiditate, & humiditate, & siccitate, nec in eo est quid superfluum, nec minus, quare ipsum prætulerunt Philosophi & magnifice[illegible]nt, & dixerunt, quòd aurum sic se habet in corporibus, quemadmodum Sol in stellis suo lumine & splendore, eo namq; vegetabilia germinant in terra, & omnis fructus perficitur nutu Dei. Similiter aurū in corporibus omne corpus

corpus secum continet & viuificat, quòd Elixir fermentum est, sine quo nequaquam peragitur, quemadmodum pasta absq; fermento non fermentatur, nec eleuatur: sic cùm corpora dealbas, sublimas, mundificas, & ex eis fæcem & turpitudinem extrahis: deinde volens ea coadunare, coniungere, & simul miscere, impone fermentum eis: inspice qualiter pastæ fermentum, nihil aliud est quàm fermentum. Meditare igitur & contemplare, vtrum rei fermentum sit, nisi etiam ex sua natura. Hęc est clauis omnium Philosophorum. Et notandum, quòd fermentum confectionem dealbat, combustionem inhibet, & tincturam continet ne fugiat, corpora lenificat & se inuicem ingredi facit & coniungit, quod est finis operantis, & sua scientia corpora mundantur, & earum opus Deo annuente peragitur. Raymundus in Apertorio: Nunc per secundam partem colorabit se lapis, fixatur & fermentatur: fermentum autem lapidis ad album est argentum, & ad rubeum est aurum, sicut Philosophi demonstrant: quia sine fermento non venit Sol neq; Luna, nec aliquid aliud quod sit suæ naturæ: coniunge ergo fermentum cum sulphure suo, vt generare poterit suum colorem, & etiam ad suam naturam, & ad pōdus, nec non ad saporem & sonum suum: quia quodlibet simile generat suum simile: quia fermentum vt Sol tingit, & mutat suum sulphur in medicinam permanentem & penetrãtem. Ideò dicit Philosophus: Qui nouerit sulphur & argentum viuum tingere, ille peruenit ad maximum arcanum: propter hoc oportet, quòd Sol & Luna sit in tinctura & fermentum ipsius spiritus, & aquæ permanentis argenti viui, & per illam aquam illæ naturæ debent fixari, & nutriri cum naturali calore tam diu vsquequo habebunt suam fixationem & fusionem perfectam, post hoc fit regimen coniunctionis lapidis cum suo fermento, scilicet vsque donec ad complementum suum opus peruentum sit, & hoc non fit vna vice simul: quia hoc de intentione naturæ non est, sed bene per copulationem, scilicet parum & iterum parum: & etiam per coagulationem fit vera medicina vniformis, & propter hoc illa copulatio causatur à subtilibus & partibus transmutatis & alteratis in formam

& eſſentiam ſpiritualem; quia ſcriptum eſt, quòd corpus groſſum cum ſimplici, & ſimplex cum groſſo propter earum contrarietatem ſe coniungere non poſſunt, niſi groſſum cõuertatur in ſubtilitatem ſuam per ſuum ſimplicem ſpiritum, & tunc ſint commiſcibilia ſimul, & hoc notificant Philoſophi declarando cuidam filio veritatis, & dicunt quòd perfecta mixtura eſt commiſcibilium alteratorum corporum per indiuiſibilia ſibi iunctorum vnio: quia illa hic requiruntur per patentem rationem, quòd mixtio ſiue vnio non poteſt fieri ſine alteratione, quæ eſt ſubtiliatio corporis, & reductio in formam ſpiritualem.

Et de illa parte dicunt Philoſophi, quòd iam medicina completa eſt ab vna manerie in aliam maneriem criſtallinam: & tunc apparebit, quòd illa lamina compoſita eſt de ſubtilibus partibus naturalibus, per naturale ingenium vniformiter coniũcta, ſine diuiſione illarum partium per modicum & iterum modicum: quia talis cauſa non poteſt fieri ſine ſubtiliatione & homogeneitate naturæ. Et propter hoc conuenit, quòd veniat illa materia ita ſubtilis, quòd omnes partes in natura æquales ſint mixtæ cũ aqua. Et hoc videre poteris per tuum intellectum, cùm factum ſit vnum corpus tranſparens, & in vnum continuatum per coniunctionem aut commixtionem multarum partium ſine diuiſione, diſcontinuatione & terminatione in vnam ſpiſſitudinem & figuram tranſparentem per omnes partes ſuas.

Iam, fili, tu modò habes non modicum ſecretum: illumina igitur primò corpus, antequam imponas animam: quia aliàs nunquam poſſet ſuſcipere, aut in ſe retinere ſpiritum. Hæc Raymundus.

Calidius Philoſophus: Nemo vnquam potuit, vel poſtea poterit tingere terram foliatam, niſi cum auro. Ideo præcipit Hermes, dicẽs: Seminate aurum veſtrum in terram albam, foliatam, quæ per calcinationem facta eſt ignea, ſubtilis & aërea.

In iſtam ergo terram aurum ſeminamus cùm tincturam auri illi imponimus. Sed nunquam aurum poteſt perfectè aliud corpus tingere, quàm ſeipſum, certè hoc non poteſt niſi perficiatur arte.

Aurum

Aurum est fermentum operis, sine quo nequaquam peragitur: quia est sicut fermentū pastæ, coagulum la-ctis in caseo, & sicut muscus in aromatibus bonis, & cum eo fit compositio maioris Elixir: quia illustrat, & ab adustione conseruat, quod est signum perfectionis. Et scias quòd sine auro, nec perficitur, nec emendatur opus: quia aurum capistrum est argenti viui, & nullus congelat argentum viuum, nisi in corpore magnesiæ, in quo est vnum cremans, alterum verò fugiens, & ipsum aurum est tertium illorum tincturas recipiens, & est tinctura rubedinis, & argentum viuum tansformat omne corpus cum eo. Vnde quidam: Nisi aurum in auro ponas nil agis. Arisleus: Scias firmissimè quòd si parum aurum in compositione ponatur, exiet tinctura patens candida. Per fermentum Solis intelligitur sperma viri: & per fermentum Lunæ sperma fœminæ: ex illis fit primo coitus, postea fit generatio vera & casta, fermentum auri aurum est: sicut fermentum panis, panis est. Rosarius: Sicut in operatione panis modicum fermenti leuat & fermentat magnam copiam pastæ: ita & illud modicum terræ, quod continet iste lapis, sufficit ad nutrimentum totius lapidis.

De duplici differentia mineralium ex eodem tractatulo.

Distinguuntur autem corpora mineralia specialiter in duas partes, scilicet, in partem metallicam & in partem mineralem. in partem metallicam: id est, in metalla quæ originem ex Mercurio ducunt; & in partem mineralem, quæ ex Mercurio non ducunt. De metallis exemplum, Sol, Luna, Iuppiter, Mars habet & electrum. De mineralibus exemplum, Sales, atramenta, alumina, vitriolum, arsenicum, auripigmentum. Sunt autem ductibilia & liquabilia omnia metalla, quæ originem ex Mercurio duxerunt: quia materia eorum ex substantia aquea mixta cum substantia terrea commixtione forti, vt vnum ab altero separari non potest: quare congelatur substantia aquea illa cum frigore magis post actionem caloris, & erunt ideo ductibilia seu fabrilia, & non

congelatur sola aqua nisi cum siccitate terrestri, quę alterat aqueitatem, cùm in ipsis non est humor vnctuosus: quia cōgelatio eorum est ex siccitate terrestri, ideo faciliter non soluuntur nisi per actionem caloris vehementem in ipsis, secundum quod sunt fortius commixta. Sunt autem minora seu media mineralia secundum quod dictum est, quæ originem ex Mercurio non ducunt: & horum quidam sunt sales, qui liquefiunt humido faciliter, vt alumen, sal simplex, sal armoniacum, sal lapideū, & omnia genera salium: & quidē sunt, nec liquefiunt solo humore faciliter, vt auripigmentum, arsenicum, sulphur, cùm aqueitas sulphureorum corporum est commixta cum terra viscosa commixtione forti cum feruentia caloris, donec facta sunt virtuosa, & postea coagulata sunt ex frigore: atramenta verò composita sunt ex sale, & sulphure, & lapidibus, & creditur in ipsis vis mineralis aliquorū corporum liquabilium, quæ ex eis fiunt, calchantum & olocari: sed corpora metallica ex ipsis artificialiter fieri nō possunt, cùm sint alterius naturæ, & cum metallis ex prima materia propinqua, scilicet cum Mercurio originem non duxerunt, scilicet ex argento viuo. Non nego, quin cum ipsis metalla possunt purgari aut dissolui, vel sophistica forma per ea introduci ad decipiendum homines, &c.

Duplex est sulphur, viuum scilicet & vrens. Viuum causat metalla, quamuis adhuc bene differunt vnum ab alio, secundum quòd plus existit viscositate terræ infectum, cùm tamen sulphur simplex viuum causans aurum & argentum, non est nisi vapor calidus & siccus generatus ex purissima siccitate terrestri, in qua omnibus moribus prędominatur ignis, & illud dicitur elementū cum Mercurio metallorum, &c. sulphur, patet suprà.

Quòd impossibile est minora metalla artificialiter fieri metalla.

Sed quia in præcedenti capitulo determinatum est, minora mineralia, artificialiter impossibile fieri metalla, propterea hìc restat, fore probandum primò sic, quia minora metalla de prima metallorū materia, quæ

est Mercurius, non sunt generata, quia generatio eorum cum generatione Mercurij in primis differunt in forma, in natura, in compositione: ideo etiam fieri metalla non possunt: quia rerum vnius speciei vna est materia prima, & sperma ex quibus generatur. Prima pars antecedentis patet, quòd minora mineralia nō sunt generatiua ex Mercurio, quod est causa: quia semper manet in prima materia metallorū & nō extranea sulphurea. Vnde Aristoteles & Auicenna: Ideo si deberēt fieri metalla, oportet quòd primò transirent in primam materiam metallorum: sed quia artificialiter hoc fieri non potest, ideò minimè metalla ex eis fieri possunt: sic patet prima pars antecedentis satis declarata. Secundò ad idem, quòd minora mineralia principium metallorum artificialiter fieri non possunt, quod est Mercurius: ideo etiam medium & finem non pertingunt, quæ sunt metallum & tinctura quam tenet: quia nutrimentum in homine per generationem non potest fieri homo, nisi priùs conuertatur in sperma, & sic additum suo simili, nouus generatur homo. Sed quia minora metalla à metallis extraneæ sunt naturæ, quamuis bene in aliqua vi minerali participant, & debilioris sunt virtutis, & adustibilia, ideo natura metallica eo non gaudet, sed resoluit & seruat ea, quæ sunt suæ naturæ. Verbi gratia: Si aqua miscetur terræ, separatur ab inuicem: quia terra petit fundum, cùm sit grauis & sicca, aqua superficiem & nequaquā artificialiter sic possunt coniungi, quòd istæ naturæ contrariæ steterint in vna natura coniunctim. bene quidem aqua potest abluere & mundare terram: sed quòd siccitas terræ artificialiter in aqueum humidum, credi non debet, licet terra madefiat aqua. sic minora mineralia possunt quidem coniungi cum metallis, & ea purgare, & aliquomodo nouam formam introducere: sed cum ipsis permanere, & illud immaturum maturare natura non concedit. Quare fatui, vt diuersa negotia & sophistica ad decipiēdum homines adducunt, scilicet res improportionabiles, quæ nec materiam dant, nec eam etiam recipiunt, scilicet, secundinas, oculos animalium, testas ouorum, crines, sanguinē hominis rufi, vermes, herbas, radices, ster-

cus humanum. Multi enim fatui laborauerunt, & adhuc laborant in his rebus vegetabilibus & ſenſibilibus, vbi tamen nihil inuenerunt veritatis: ſed quaſdam humilitates, de quibus indicamus inſcijs, vt euitare poſſint deceptiones: nam ex his rebus poſtea dicendis longo tempore extraxerunt, quod appellabant argentum viuum artificiale, & olea, & aquas, quas nominauerunt quatuor elementa, videlicet, aquam, aërem, terram, & ignem, & ſalem armoniacum, arſenicum, & ſulphur, & auripigmentum, quod emiſſent melius in foro, & citiùs perfeciſſent. Quæſiuerunt etiam in rebus vegetabilibus & ſenſibus ſiccorum & humore carentium combuſtibilium & corruptibilium, in quibus quæſierunt tincturam quam non habent. Hi verò damnificati ſunt damno apparenti, & iſtæ ſunt rationes, capilli humani, cerebrum, ſputum humanum, lac mulierum, cruor humanus, vrina, ſtercus humanum, embrio, menſtruum, & ſperma, oſſa mortuorum, oua gallinarum: & ſimpliciter in omnibus animalibus brutis, piſcibus, A volatilibus fermibus, ſcorpionibus, bufonibus, baſiliſco naturali, & artificiali, in quo maxima truſa eſt: in teſtudinibus, & ſuccis quarundam herbarum, & floribus arborũ, & ſpecialiter in his, videlicet herba lunari, & ſolari, quæ dicitur Toxicum, & in omnibus in quibus finxerunt nomina ad placitum ſuum ſecundùm metalla, decipientes ſe & alios, volentes cum peſſimis rebus optima facere, & naturę defectum cũ talibus adimplere. Sed quia in his nullam virtutem imaginantes veraciter, nec ſcrutantes, volentes ſtercus ſeminare, & metere triticum, quod vſui videtur impoſſibile. Vnde dicitur: Si quid homo ſeminauerit, & hoc metet: ergo ſi ſtercus ſeminas, merdam & metes. Quare nõ eſt mirum, quòd vix vnus inter mille, aut nullus de talibus pe ficit. Semina aurum & argentum, & affert tibi fructum milleſimum, cum labore tuo mediante natura: quia ipſum ſolum habet quod quæris, & nulla res alia mundi, cùm alia omnia ſint fœtida, & naturæ cedunt per ignis aſſiduitatem & examen. Sunt & alij Alchimiſtæ in minoribus mineralibus laborantes, ſcilicet in quatuor ſpiritibus, vt in ſulphure vulgi, arſenico, auripigmento, & ſale ar-

le armoniaco, volentes ex his tincturam perficere: sed hoc facere non possunt, vt patet per definitionem tincturæ: quia tingere non est aliud quàm tingendo tinctum in naturam suam transformare, & secum sine vlla transformatione permanere, & docens natura naturam contra ignem præliari: nam tingentis & tincti natura concordat. Verbi gratia: si ex auro vel argento tinxeris plumbum vel stannũ, vel aliquod aliud tale, hoc concord t in naturis: quia originem ex vtraq; parte ex Mercurio duxerunt, maturum immaturo cōiungitur, vt immaturum secum in tali via perficiatur. Sed cùm isti quatuor spiritus sint alterius naturæ cum metallis, vt sufficienter priùs dictum est: ideo si tingere debent, quæro, an debeant conuertere vel conuerti? Si conuerti, tunc tinctura non est, vt patet per eius definitionem. Si conuertere, ergo tingendo conuertit in suam naturam, quę est terrea, naturæ metallicæ extranea. Ideo metallum tingendo facere non possunt. Quòd autem tingendo conuertit in suam naturã probatur, quia omne generans generat sibi simile. Sed quia hæc tinctura quatuor spirituum generans est terrea, ergo generabit sibi simile, quod etiam est terreum, vt ipsum.

ILLVMINATIO.

Hie ist Sol wider gar versuncken/
Vnd im Mercurio Philosophorum ertruncken.

Sic & istam tincturam & omnem aliã quæ non inuenitur in proprietate naturę despicias cum alijs vijs extra neis; quia in ipsis non est aliud quàm rerum consumtio, temporis perditio & laboris, cùm omnia alia apparentia sunt, & non existentia metalla, quæ per minora mineralia vel consimilia fuerint laborata.

Raymundus: Quamuis hic lapis noster iam in se tincturam naturaliter contineat: nam in corpus magnesiæ est creatus perfectè, per se tamen motum non habet, nisi perficiatur arte & operatione. Geber dicit in operatione radicum: Ad hoc fit operatio, vt melioretur tinctura auri in auro plus quàm est in sua natura, & etiã

vt si-

vt fiat Elixir iuxta sapientum allegoriam compositum, &c. Sed nunquid solo auro, & non alio corpore indigemus? Audi Hermetem dicentem: Pater eius: id est, primę compositionis est Sol, mater eius Luna. Pater est calidus & siccus, tincturam generans: Mater eius est frigida & humida, genitum nutriens: igitur si in lapide nostro esset tantum alterum ipsorum, nunquam facilè flueret medicina, neq; tincturam daret, & si daret, non tingeret, nisi in quantum esset, & reliquum, & Mercurius in fumo euolaret: quia non esset in eo receptaculum tincturæ: sed nostrum finale secretum est habere medicinam, quæ fluit ante fugam Mercurij: ergo duorum coniunctio est necessaria in opere nostro. Dicit enim Geber in perfecto magisterio: Preciosius metallorum est aurum. Ipsum enim est anima coniungens spiritum cum corpore scilicet imperfecto: quia sicut corpus humanū sine anima est mortuū & immobile: sic & corpus immundum sine fermento, quod eius est anima, terreum & vegetabile: ipsum enim est tinctura rubedinis, transformans omne corpus: ipsum est fermentum, totā massam conuertens ad suam naturam: quia sicut Sol & Luna cæteris planetis dominantur: sic ista duo corpora dominātur alijs corporibus metallorum, quæ ad naturam prædictorum corporum duorum cōformiter conuertuntur, & ideo fermentum dicitur: nam sine ipso germina non emendantur & sicut modicum fermenti totā massam corrumpit: id est, transmutat & eleuat: sic & in nostro quoq; lapide accidit. Vnde Hermes dicit: Fili, extrahe à radio suam vmbram: accipe ergo quartam partem sui, hoc est, vnam partem de fermēto, & tres partes de corpore imperfecto, dissolue fermentum in æquale sui aquæ Mercurij: coque in simul lentissimo igne, & coagula illud fermentū, vt fiat sicut corpus imperfectū, & orificio vasis clauso, eodem modo & ordine, vt dictum est, fit per omnia præparatum. Aristoteles: Elige tibi pro lapide, per quem reges venerantur in Diadematibus suis, & per quem Physici habent curare ægrotos suos, quia ille est propinquus igni.

Fili, recipe de simplicissimo & de rotundo corpore, & noli recipere de triangulo vel quadrangulo, sed de

rotundo: quia rotundum est propinquius simplicitati quàm triangulus. Notandũ est ergo, quòd corpus simplum nullum habens angulum: quia ipsum est primum & posterius in planetis, sicut Sol in stellis: quia in Astronomia firmamẽti videmus, quòd Sol est Dominus omnium Planetarum, & omnes planetæ egent lumine suo: quia dat lumen suum sursum vsq; ad Saturnum, & deorsum vsque ad Lunam: deinde respicit omnia tàm superiora quàm inferiora. Aristoteles, Fili, accipere debes de pinguiori carne: fili, tu debes scire, quòd vnumquodq; semen suo germini respondet: quia ea quæ seminas, ea etiam & metes.

Quæ sunt particularia quæ perficiuntur in hac arte.

Vniuersaliter omnibus intuentibus, ad quos sermones præsentes deuenerint declaro, quòd in totius artis serie non sunt nisi duo particularia, quæ particulariter perficiuntur secundum Philosophos & naturam: primũ particulare tàm in albo quàm in rubeo existit in Mercurio sine administratione medicinæ perfectæ: quamuis bene corpus cum quo perficitur in se occultè ipsius tincturam cõtinet, veluti natura requirit, primum quod in eo particulariter ex vtraque specie rerum est illud, cùm mercurius sit ex prima materia omnium metallorum cõpositus, ex terra alba nimium sulphurea, & aqua clara: & ideò albedo terræ transparet limpiditatem aquæ, & est color in eo albissimus, vt docet experiẽtia, & continet in se sulphur bonum, maturum, & mundum, tunc possibile est ex eo particulariter fieri Solem & Lunam. Philosophus: admisceatur per artificium alijs metallicis corporibus: quia est de natura eorum, & ipsa generata sunt ab eo, & ideo per artificiũ fieri potest, & imitetur digestam naturam in illud, vt cum eis perficiatur: & sic quibus complectitur metallis, fit simile illis sine aliqua admixtione extranea, cum simpliciter natura gaudet suæ naturæ, & non per aliquod extraneum: sed cum Sole fit Sol, cum Luna Luna, cum Venere Venus, &c. cùm vnumquodq; mittit in illud vim suam: & etiam quia in se continet suũ sulphur bonum, sed immaturum,

futum, quod per artem maturatur. Quare alia metalla coagulata & infecta per sulphur adustibile particulariter, sicut ipsum, Sol & Luna fieri non possunt.

Prima ratio: Si enim in Mercurium transformarentur, & admiscerentur cum Sole & Luna, tunc ipsorum Mercurius haberet in se illud præhabitũ sulphur malũ.

Et si purgaretur, tunc in tantum purgari non posset, quòd reduceret in Mercurium, sicut ante talem simplicitatem. Nec etiam posset corpus per Mercurium in eo dissolui, & cùm dissolui non posset, tunc etiam vim seratam in illud mittere non posset.

Sed naturis ex vtraq; parte seratis vnumquodque in examine ab altero separaretur, cùm in se non haberet naturam perfectam occultè, cum qua propè per ipsorum solutionem perficere possent: sed cùm semper ipsis necessarium sit mediante arte, vt alia corpora perfecta ipsis subuenirent cum sua natura, quæ naturaliter est perfecta. Secundò, si insoluta adiungerentur corporibus perfectis, minus aurum & argentũ fieri posset, cùm naturaliter per congelationem ex vtraq; parte naturæ eorum seratæ sunt, & cum non est medium aperiens illas naturas ad mittendum vnam vim in aliam, tunc coniungi non possunt coniũctione naturali, ita vt redeant in Mercurium: vnde ex vtraque parte originem duxerunt: & ideo per vehementiam ignis ab inuicem separarentur per combustionem naturæ imperfectæ, vt benè cernitur. Sed cùm coniungere volueris, facias Mercurium per Mercurium, qui dissoluit & aperit naturas seratas, vt simpliciter vnum possit transire in aliud, & perfectum mittere vim in imperfectum, vt secum perficiatur. Et isti sunt labores viæ particularis, & sic particulariter aurum & argentum fieri possunt. Nota quòd Mercurius crudus dissoluit corpora, & reducit in ea primam materiam suam siue naturam: sed Mercurius corporum hoc facere non potest: hoc est, propter cruditatem sui sulphuris, quod in prima terra alba habuit, cum qua ex aqua clara factum est ab initio: quia illud crudum semper appetit corrodere, quod suæ naturæ vicinius est, primò aurum, secundò argentum, &c. Sed alter Mercurius ex corporibus cõgelatus hoc facere non

potest: quia per congelationem illud crudum sulphur, quod antea fuit in eo, est alteratum in natura: ideo non corrodit sicut primum, nec seratum aperit, & ideo vna vis non mittitur in aliam, sed vnumquodque per se manet: vnde quidem fluctualiter sunt coniuncta, sed naturaliter ex vtraque parte sunt serata. Quare per examen & asperitatem ignis imperfectum comburitur perfecto manente: quia vna natura alteri succurrere non potest, sed cum argento viuo crudo hoc facere potest, scilicet naturas reserare & aperire, vt vnaquæque res vicina sit suæ naturæ adiuuamen: ideo si dissoluitur argentum, inueniet argenteam naturam: & si aurum, auream: si plumbum, plumbeam, &c. Per ipsorum sulphur congelatur. vnde Philosophus: Si verò ista corpora quæ suam naturam participant, sicut tu quæris in multis rebus fœtidis, & immundis, & ideo est particulariter possibile ex vtraque parte ex eo fieri aurum & argentum, & in alijs corporibus non, vt audiuisti. Nota, duplex est solutio corporum, in Mercurium per Mercurium, & in aquam Mercurialem. Prima solutio requiritur ad particularia: secunda ad vniuersalia. Prima solutio corporum in Mercurium nō est nisi resolutio: id est, quod per solam resolutionem seratum aperitur propter ingressum naturæ vnius in aliam: & ista resolutio est in particularibus. Secunda solutio est in aquam mercurialem, & fit vniuersaliter: & illa fit nō per solam dissolutionem sulphuris immaturi in Mercurium: sed per putrefactionem corporis & spiritus in humido, cùm putrefactio omnium naturarum ad inuicem ligatarum est solutio & separatio: & sic partes ligatæ ab inuicem separantur, & vnaquæque pars ab alia: & hoc fit per separationem & solutionem elementorum, quæ in generatione Mercurij sunt connexa, scilicet aquæ & terræ, & eædem partes dum purgātur in natura per conuersionem coniunguntur, & plus se diligunt propter eorum mūdificationem, quàm antea in natura: & hæc separatio fieri non potest in corporibus nisi per spiritum. Sic ars transcendit naturam in vna via, licet artificialia bene subitò fiant, quæ tamen antea naturaliter prolixa fuerunt. Non credas, quòd hæc sint elementa vulgaria, scilicet, aqua nubis,

vel

vel consimilia:sed frigidum & siccum terra,frigidum & humidum aqua: humidum & calidum aër: calidum & siccum ignis. Et sic sunt in naturis elementa:tamen nequaquam ars potest partes connexas in generatione ita separare, quòd simpliciter in elementa quæ fuerunt transmutētur, cùm prima natura vnam qualitatem mutauit in aliam: taliter ars bene separare potest,vt humidum à sicco,frigidum à calido: sed tamen vna qualitas adhuc de naturali commixtione possidet naturam alterius in aliqua parte,per hæc possunt per artem vice versa coniungi sicut diuisa sunt,si illud non esset quòd vna qualitas participaret naturam alterius,scilicet aqua naturam terræ in frigiditate, & aërnaturam aquæ in humiditate,& cæteris: tunc sequeretur, quòd naturale opus esset totaliter destructum,cùm simplicisS. essent elementa,sicut antea fuerūt: ante Mercurij generationem, ars destruxisset naturam,à capite incipiens,scil.ab auro & argento vsque ad principium: id est, argentū viuum, & vltra ista principia simplicium elementorum, secundum quòd antea fuerunt ante Mercurij generationem, ita remotè in arte est impossibile Si esset possibile,tunc sequeretur quòd de nouo extra primam materiam metallorum ars componeret elemēta, & vice versa ars generaret Mercurium,sicut destruxit,quod impossibile est artificialiter fieri: bene quidem ars destruitur à capite vsque ad pedes: id est,Mercurium à pede ædificans vsq; ad caput in subtiliori forma, cùm substantia naturæ, quæ antea fuit ars concedit. Sic diuiduntur species rerum,cùm in aliam formam transmutantur,quàm antea fuerunt. Quia dicit Aristoteles: Sciant artifices Alchimiæ,species rerum transmutari non posse,quod verum est nisi in primam materiam reducantur vel conuertantur: id est, in argentum viuum, & vltra hoc non consulit,secus fieri est impossibile,&c.

NVTRIMENTVM.

Hie ist Sol worden schwartz/
Mit dem Mercurio Philosophorū als ein hartz.

SECVNDVM PARTICVLAre est in Sole, Mercurio, & sulphure Philosophorum.

Cùm supradictum est quòd Luna contineat in se sulphur album, sicut aurum rubeum, tamen ignis species sub albedine in eo est obtecta: ideo omne argentum possibile est fieri aurū. Vnde Philosophus: Non est aurum nisi priùs fuit argentum: sic argentum continet in se aliquas qualitates indigestas, quæ possunt ab eo purgari per artem, ita quod particulariter transit in Mercurium fixum, & in vicinissimam naturam auri: quia omne

omne tunc continet in se quod & aurum, per appositionem sulphuris rubei Philosophorum, quo plus digeritur, & citrinatio in eo causatur in adiunctione corporis perfecti, cùm sint simpliciter vnius naturæ: hoc autem in aliis corporibus fieri est impossibile, cùm tantam vicinitatem naturæ perfectæ non habeant sicut ipsum, quod est impeditum in generatione ipsorum per sulphur adustibile & fœtidum, nec ipsa sunt Mercurij: de quo loquitur Philosophus: Non fit transitus ab extremo ad extremum, nisi per medium: id est, ex Mercurio non generatur aurum nisi priùs fuerit argẽtum, nec in se habet sulphur ignis simplicis non vrentis, sed sulphur adurens, & ideo in Mercurium fixum particulariter transformari non possunt, vt suprà dictum est per Aristotelem: Sciant artifices, se similia illis facere possunt, & tingere per rubeum citrinum, vt videatur aurũ, & album tingere albo, donec sit multum simile argento: possunt quoque plumbi immunditiam abstergere, vel aliorum corporum ægrorum, vt videantur aurum & argentum: veruntamen plũbum manet semper plumbum: quia in se non habet qualitates digestas auri & argenti, vt dictum est suprà: vt hi qui accipiunt salem armoniacum, vel alia minora mineralia ad illudendum homines & coniungunt cuprum vel stannum cum Mercurio, vt appareat hominibus argentum, & aliquo modo fabricabile, & in igne examinabile secundum eos qui in igne experti sunt, qui tamen in hoc illuduntur: quia veram naturam argenteam in se non habet, sicut apparet in colore & examinatione.

Prima ratio est: Cuprum continet in se Mercurium aliqualiter mundum, nisi in quantum ex sulphure existit de foris: sed sulphur fœtidum & adustile quod ipsum comburit, & rubedinem non bene digestam habet, sed ratione sulphuris rubei & immundi, cum Mercurius præhabet substantiam prę sulphure, & ideo tardiùs deficit in igne quàm plumbum vel stannum, quia Mercurius resistit, nisi quantum violentiam patitur à sulphure sibi commixto: sed quòd plumbum citiùs comburitur, hoc est ratione Mercurij infecti: quia infectus Mercurius cum infecto sulphure sicut plumbum est, quæ-

rit aliquod vicinatum suæ imperfectionis, & cùm argentum & cuprum commixta sunt in argento, non inuenit quàm rem infectam, sed in cupro inuenit primò sulphur adurens, cui citius admiscetur, & in commixtione vniuersali Mercurius cupro magis inficitur, cùm plumbum sit ex vtraque parte scilicet Mercurij & sulphuris infectum. Et iam quia plus malum citius adhæret malo, in tantum debilius & peius erit, & ideo citius adhæret cupro vel argento, inficiens & comburens illud, cùm natura cupri & argenti, vt audisti, ex vtraque parte sit serata, peiori subuenire non potest: & sic plumbum comburit cuprum ab argento, quod tardius separatur sine plumbo, quoniam in quantum magis imperfectius est, tanto debilius erit & combustibile. Sed in coniunctione statim cum cupro & Mercurio aliquo modo aperit naturas, & coniũgit hæc duo, scilicet, stannum & cuprum. Mercurium ex vtraque parte aliquo modo mundum, cùm stannum habet Mercurium mundum, & sulphur malum debiliter commixtum, coniungitur Mercurius Mercurio. Et Mercurius semper habet potentiam sulphuris, variando colorem cupri, qui existit in sulphure, ita quòd noua forma appareat, & etiã citò sulphur comburere non potest; sicut antea ipsum Mercurium, & cùm Mercurius crudus coagulatur per ipsum, alteratur cum eis in natura, sicut aliquo modo appareat argentum, quamuis verè non est argentum, cum in eo non fuerit debita digestio & decoctio, & sulphur ignis non simplicis & virtualis naturę, sicut ipsum argentum viuum, ex quo aurum & argentum ex vtraq; parte, scilicet Mercurij & sulphuris, sufficienter sunt digesta, & bonæ maturitatis, & in omni digestione perfecta. Sic habes argentum sophisticum ex cupro, stanno, & Mercurio: & si tunc admiscueris aliquos pulueres minorum mineralium, non est impossibile, si Mercurius super potentiam agat, sed semper cùm adhuc sit imperfectum in fine diminuitur & comburitur in igne, cùm sulphur non sit virtualis naturæ, sicut ipse Mercurius, sed semper obnoxius occultè, & inficiens Mercuriũ: quamuis bene Mercurius sit suppeditatus, & sic postmodum in stercus redibit, sicut antea fuit. Sic ergo intellige

quo-

quomodo verum aurum & argentum differunt à sophistico: licet plures sophisticationes fiant eodem modo per alia metalla in rubeum & album, adiunctis minoribus mineralibus vel aliquo ipsorum. Sunt autem illi laborantes delusi, cùm æstimant se bonam inuenisse apparentiam: hoc facit eorum ignorantia: quia naturas metallorum non cognoscunt, &c.

FIXATIO.

Hie hat der Lune leben gar ein end/
Der Geist steigt in die höhe behendt.

Raymundus: Nunc dicam fixationem tincturæ siue aëris qui portat in se tincturam, &c. qui fit calcinatione, de quo modo supersedebo. Lilius Philosophus: In fine exibit tibi Rex suo diademate coronatus, fulgens

vt Sol, clarus vt carbunculus, foris effluens vt cera, perseuerans in igne, penetrans & retinens argentum viuũ. Arnoldus: Color namque rubedinis creatur ex complemento digestionis: quoniam sanguis non generatur in homine, nisi priùs diligenter coquatur in epate. Sic nos cùm videmus de mane nostram vrinam albam, scimus nos parum dormiuisse, redimus ad lectum: somno autem recepto, completur digestio, & nostra citrinatur vrina: sic per solam decoctionem potest albedo deuenire ad rubedinem, ignem sic continuando. Aes nostrum album si diligenter coquatur, optimè rubificatur, igne ergo sicco, & calcinatione sicca decoquatur, donec rubeat vt cinabrium; cui de cætero nequaquam impones aquam, neque aliam rem, quousque ad complementum decoquatur rubeum.

Fusionem & ingreßionem simul & fixationem quid præstet.

Geber libro secundo, capite quinto, dicit: Dicimus quoniam omnis solutionis perfectio adducitur cum aquis subtilibus, & maximè acutis & acribus, & ponticibus, fæcem nullam habentibus: sicut est acetum distillatum, & vua acerba, & pira multæ acritudinis, & mala granata, similiter distillata, & his similia. Fuit autem causa inuentionis eius subtiliatio eorum, qui nec fusionem nec ingressionem habent, de quibus magna vtilitas amittebatur spirituum fixorum, & eorum quæ naturæ sunt: nam omne quod soluitur, necesse est salis aut aluminis, vel eorum consimilium habere naturam. Est autem natura eorum, quoniam fusionem dant ante illorum vitrificationem. Ergo & spiritus soluti fusionem præstabunt, similiter similem. Cùm ergo multum ex natura sua corporibus, & sibi inuicem conueniant, habita fusione, necesse est per illam corpora penetrare, & trãsmutando penetrare, & penetrando transmutare. Ad hoc verò sine magisterio non peruenitur, quod est scilicet, vt post solutionem & coagulationem illius, administretur illi aliquis ex spiritibus purificatus non fixus, & totiens ab illo sublimetur, quousq; secum maneat, & illi velociorem pręstet fusionem, & ipsum in fusione à

ne à vitrificatione conseruet. De natura enim spirituum & corporũ est non vitrificari, & à vitrificatione commixtum saluare, donec in eo fuerint spiritus: ergo qui magis naturam seruat spiritus, magis à vitrificatione defendit: magis autem seruauit spiritus, solummodo purificatus, quàm purificatus, fixus, calcinatus atque solutus: ideo necesse est illi admisceri, resultat enim in his bona fusio, & ingressio, & fixio stans. Ex operibus ergo naturæ probare possumus, sola salium & aluminum, & similium naturam seruantia solubilia esse: non enim in operibus illius omnibus considerantes inuenimus solui præter illa: igitur quæcunque soluuntur necesse est per illorum naturam solui per reiterationem calcinationis & solutionis: ideoq; probamus per illud, omnia calcinata ad salium vel aluminũ naturã approximare, ideo sese in proprietatibus necesse est concomitari. Modus verò solutionis duplex est, scilicet per fimum calidum, & per feruentem aquam; quorum est vna intentio & vnus effectus. Modus ergo per fimũ est, vt ponatur calcinatum in ampullam vitreã, & super illud fundatur quantitas aceti distillati vel consimilis dupli eius, & obstruetur caput suum ne respiret, & sub fimo tepido triduo dimittatur, & postea per distillationẽ philtri solutum remoueatur, non solutum verò iteratò calcinetur, & post calcinationem iteratò similiter soluatur; donec per reiterationem operis super illud totum soluatur. Modus verò qui per bullitionem aquæ fit, velocior est, & est vt calcinatum in ampullam: similiter ordinetur, cum aceto, obturato foramine ne respiret, quæ in caldario pleno aqua & stramine sepelietur, vt in destillationis modo per aquam præceptum attulimus per ordinem: & postea accendatur sub ea ignis, donec per horam ferueat: post hoc verò solutum distilletur, & seorsum seruetur, &c. vt suprà. Fusio medio igne, qua fit ingressio, est perfectionum vltima, vt dicit Geber lib. 7. cap. 17. Coagulantur cuncta resoluta cum solo adiutorio ignis, & hoc in vasis firmiter clausis, & hoc à me tene secretum, quòd res perfecta coagulata est, quæ fluit cum ignitione conuenienti, & cum expectatione examinis ignis: sin autem, reitera opus, & peruenies per

reiterationem ad propositum Deo adiuuante. Raymundus: Noster infans habet duos patres & duas matres: & quia ipse charè nutritus est ex tota substantia in igne, propter quod nunquam moritur. Ceratio est reductio humoris super terram igne mediante, vt ipsa per calcinationem priuata humore, & arefacta mollescat, & ad fluiditatem reducatur, & per consequens habeat ingressum, non autem liquefactione communi, quæ vulgus per ignem liquefacit, sed Philosophica, quę fit per aquam.

Fixio, est cùm corpus recipit spiritum tingentem, & aufert volatilem, & fit per frequentem iterationem, donec fiat cinis perpetuæ durationis, & totum in igne permaneat.

Quomodo ex Mercurio generantur metalla in speciali.

Rerum omnium liquefactibilium natura ex argento viuo est, ex sui substantia, eò quòd proprium est argentum viuum, quod coagulatur ex vapore, siue calore sulphuris albi vel rubei nō vrentis. Vnde Aristoteles quarto Meteororum: Si fuerit sulphur album non vrens, congelat Mercurium in argentum bonum: si verò sulphur fuerit purum cum rubore claro, & in eo fuerit vis igneitatis simpliciter non vrentis, congelat in aurum purissimū melius quàm minera produxit: quia omne siccum naturaliter ebibit suum humidum, vt in suis partibus sit continuatum. Vapor ergo sulphuris argenti viui coagulandus est ex substantia terrea subtili, aërea, decocta & indigesta à commixtione prima sibi vnita actione caloris, postea eleuata, decocta, & digesta, donec habeat vim sulphureā coagulandi argentum viuum in corpora metallica. Aurum habet multum de virtute sulphuris & parum de substantia eius, & multum de substantia Mercurij, & parum de virtute eius, propter quód ratione Mercurij est maximè ponderosū, & ratione virtutis sulphureæ multum est rubeum: argentum autem per omnia contrario modo se habet, quia habet de substantia sulphuris multum, & de virtute eius parum, & de substantia Mercurij parum, & de virtu

virtute eius multum : ideo est album, quia color sequitur multitudinem virtutis, virtus verò in vapore locata est, materia eius vicinior est materiæ auri quàm aliquod aliud metallum, ideo faciliter vertitur in aurum, non indiget alio labore nisi transmutando colorem, & dando pondus.

Differentia olei & aquæ in ratione tincturæ.

Arnoldus: Differentia est inter tincturam aquæ & olei, quia aqua abluit tantùm & mundat, oleum verò tingit & colorat. Exemplum autem huius est, quia si pannus mergatur in aquam, mundatur ab ea, & quando desiccatur, aqua recedit, & pannus manet in statu suo, & in colore suo, in quo prius erat, nisi quòd est magis mundus. Econtrà est in oleo: quia si intingatur pannus in eo, nō separatur ab eo per calorem ignis vel aëris, nisi ex toto id destruatur: nec poterit separari oleū ab ipso panno, nisi per ablutionem & ignis desiccationem; aqua autem est spiritus, extrahens hanc animam à corporibus. Cùm verò extrahitur anima ab ipsis corporibus, remanet in ipso spiritu deportata, sicut deportatur tinctura tinctorum per aquam super pannum: deinde recedit aqua per desiccationem, & remanet tinctura in panno fixa propter oleoginositatem; sic ergo aqua est spiritus, in quo portatur tinctura aëris, quæ cùm reducitur super terram albam foliatam, statim siccatur aqua spiritualis, & remanet in corpore anima, quæ est tinctura aëris. Spiritus ergo retinet animam, sicut anima retinet corpus: quoniam anima non moratur in corpore, nisi mediāte spiritu, cùm verò coniunguntur, nunquam separantur: quia spiritus retinet animam, sicut anima retinet terram. Vnde præcipit Hermes, animas venerari in lapidibus: est enim mansio eorum in ipsis. Sunt autem retentiuæ fugitiuarum cum eis: ergo est coagulatio nostra, quoniam retinent fugientem. Seminate ergo animam in terram albam foliatam: quoniam ipsa retinet eam: quoniam cùm ascenderit à terra in cœlum, iterumq; descenderit in terram, recipiet vim inferiorum & superiorum, &c.

De inceratione, siue modo reducendi aquam super terram.

Arnoldus: Infunde ergo aquam per vices conterendo, & pòst leniter calcinando, quousque ipsa terra biberit de sua aqua quinquagesimam partem sui, sciēs quòd oportet primò terram nutriri modica aqua, & pòst maiori: sicut est videre in infantis educatione. Idcirco multum contere terram paulatim imbibendo cum aqua, de octo in octo dies: decoque in fimo: quia per inhumationem adustio tollitur, & res in primam suam materiam redigitur: & postea mediocriter calcina in igne, & non tædeat te multoties hoc reiterare, quoniam terra fructum non gerit absq; frequenti irrigatione. Et si trituratio non fuerit bona donec aqua vnum fiat cum terra, corpus nihil proficit. Non ergo suspendas manum à tribulatione triturationis, vel à trituratione & assatione: quia terram facit albam; caueas tamen ne imbibas terram, nisi paulatim, & paulatim, cum longa trituratione supple post exsiccationem terræ. De inde est pondus in hoc vbiq; notandum, ne scilicet nimia siccitas aut superfluus humor administrando corrumpant, vt videlicet tantum assando decoquas, quantum dissolutio adiecit & imbibendo dissoluas, quantum assando defecit. Ideo omni vice post calcinationem terræ superfunde aquam temperatè, neq; multùm videlicet, neq; parùm: quia si multum fuerit, fiet pelagus calcinationis: si verò parùm, comburitur in fauillam. Quare suauiter & non festinanter de octo in octo diebus terram irrigabis, decoques in fimo, & calcinabis, donec de aqua biberit quinquagesimam partē sui. Et nota, quod pòst imbibitionem debet inhumari per septem dies. Itera ergo opus multis vicibus, quanquam sit longum: quoniam non videbis tincturam, neque proficuum profectum, donec sit completum. Studeas ergo cùm in omni fueris opere, omnia signa, quæ in qualibet decoctione apparent, in mente tua recordari, & eorum causas inuestigare.

Tres quippe sunt colores, niger, albus, & citrinus: cùm terra egreditur, nigredo imperfecta est, & nigredo completa.

Quali-

Qualibet ergo vice paulatim & paulatim vigora ignem in calcinatione, quousq; terra egrediatur alba ex ignis fortitudine. Nam sicut calor agens in humido præstat nigredinem, ita agens in sicco præstat albedinē. Idcirco si terra non fuerit alba, tere eam cum aqua, & postea calcina iteratò: quoniam Azot & ignis latonem abluunt, & obscuritatem ab eo auferunt: nam præparatio sua semper fit cum aqua. Ideo qualis limpida aqua, talis limpida terra, & quantò magis fuerit abluta terra, tantò magis alba. Ex multiplici ergo reiteratione imbibitionis cum forti contritione, & frequenti assatione aqueitatis Mercurij maior pars deletur, scilicet aqueitatis: cuius residuum per sublimationis reiterationem similiter remouetur. Hæc Arnoldus in suo Rosario de verbo ad verbum.

De modo sublimandi & albificandi, & recapitulatio totius magisterij.

Cùm autem terra exhauserit de aqua quinquagesimam partem sui, citò illam sublima fortiori igne quo poteris, donec ascendat sursum ad modum albissimi pulueris.

Cùm autem videris terram sicut niuem albissimam, & quasi puluerem mortuum, Aludel & spondilibus, & ad latera adhærere, tunc super eum reitera sublimationem sine fæcibus inferiùs remanentibus: quoniam adhæret pars illius fixa, & fixaretur cū fæcibus, & nunquā per aliquod ingeniorum genus posset separari ab eis.

Puluis autem ascendens à fęcibus superiùs, est cinis à cinere & terra extractus, sublimatus, honoratus: quod verò remanet inferiùs, est cinis cinerum, & cinis inferior vituperatus, damnatus, fæx & scoria. Fac ergo differentiam inter clarum & limpidum eius: quoniā cùm albissimum, vt nix ascenderit, completum erit, colliges ergo eum cautè ne euolet in fumum: quoniam ipsum est quæsitum bonum, terra alba foliata, congelans congelandum, & mundificās arsenicum, & sulphur album: de quo Aristot. dicit, quòd est res optima, quam recipere possunt Alchimistæ, vt de ea faciant argentum. Nullus debet sublimare terram ad opera sophisticorū,

ſed debet ſublimare ad Elixir noſtrum perfectum: & illa quæ ſublimantur, duobus modis ſublimantur, aut per ſe: quia ſpiritus ſunt: aut cum alijs: quia in ſe incorporant cum ſpiritibus. Mercurius enim cùm ſit ſpiritus, ſublimatur per ſe: terra verò noſtra, cùm ſit calx, ſublimatur, niſi quia ſe incorporat cum Mercurio. Conuerte ergo calcem, & imbibe Mercurium, & decoque, donec fiat corpus vnum: & nõ tædeat te hoc ipſum multoties iterare: quia corpus niſi cũ Mercurio ſit incorporatum, non aſcendet ſurſum: ideo neceſſe eſt, vt in quantũ poteris naturam ſuam ſubtilies, & cum Mercurio fortiter piſtes, quouſque fiat vnum: quia ſublimationem non facimus, niſi vt reducantur corpora ad ſubtilem materiam, ſcilicet, vt ſint ſpiritus, & quòd corpus ſit leue ad regendũ in omnes res, ſiue in Solem ſiue in Lunam: & hanc ſublimationem facimus, vt corpora redigamus in ſuam primam materiam ſcilicet in Mercurium & ſulphur. Facimus ergo hanc ſublimationẽ tribus de cauſis: vna eſt, quòd corpus ſit ſpiritus de ſubtili materia & natura: ſecunda eſt, quòd Mercurius ſe bene incorporet cum calce: tertia eſt, quòd totum ſumat colorem album vel rubeum. Idcirco quando calx ſublimatur ad Lunam, debet eſſe alba, & Mercurius ſimiliter albus, & calx quando ſublimatur ad Solem, debet eſſe rubea, & Mercurius ſimiliter rubeus ignẽ calefactus, & debet eſſe puluis inceratus. Non mittas Mercurium rubeum ad album, nec album ad rubeum: ſed pone vnamquanq; ſpeciem cum ſua ſpecie, & pone ad ignem accenſum, & ſublima totum, & non miſceas illud quod remanet deorſum cum illo quod aſcendit ſurſum: quoniam quod in fundo remanet, reiterabis ad ſublimandum per Mercurij incorporamentum, donec aſcenderit totum, alioquin nõ ponas ipſum in magiſterium. Alembicum, in quo ſublimas Mercurium, ſit vitreum, & cucurbita terrea vitreata, cuius os fundi ſit amplum, quòd poſſit Mercurius aſcendere liberius. Alembicum verò cum cucurbita debet iungi, ita quòd Mercurius non poſſit exire ſeu euaporare ne pereat magiſterium, &c.

MVLTI-

MVLTIPLICATIO.

Hie thut sich das wasser sincken/
Vñ gibt dem Erdtrich sein wasser wid zutrincken.

Capitulum Gebris septuagesimum nonum libri tertij.

Solaris medicinæ præparationi, non adutentis fit additamentum sulphuris, per modum figentem & calcinantem cum astutiæ industria, administrati perfectè, atque solutionis modum multiplicem, cum reiteratione multa quousq; mundum fiat: his quidem administratione perfecta præueniente, quæ per sublimationem perficitur, & est huius scil. additamenti modus per reiterationem partis, non fixi lapidis sublimationis cum ingenio coniungendi quousque eleuetur cum ea,

& iteratò figatur cum illa vt ſtet, & quando huius com plementi exuberantiæ ordo reiteratur pluries, tantò & huius exuberantia medicinæ multiplicatur magis: & illius magis augetur bonitas, & multiplicatur illius augmentum perfectionis maximæ.

Et nos quidem ne mordeamur ab impijs, complementum narramus totum huius magiſterij, ſub breui ſermone completo & noto.

Et eſt illius intentio, vt per ſublimationis modũ mũdetur perfectiſſimè lapis, & illius additamentum.

Et ab hinc quidem cum ingeniorum modo volatiuum ex eis figatur. De hinc verò fixum volatile fiat. Et iteratò volatile fixum, & in hoc ordine completur arcanum precioſiſſimum, quod eſt ſuper omne huius mundi ſciẽtiarum arcanum, & theſaurus incomparabilis: & tu quidem exciteris ad illum cum laboris inſtantia maxima, & cum diuturnitate meditationis immenſæ, cum illa enim inuenies, & ſine illa non: & huic quidem medicinæ reiteratio bonitatis adminiſtrationis, cùm talis cautelæ induſtria poteſt in præparatione lapidis euenire, quouſq; argentum viuum mutet in infinitum ſolificum, & verum lunificum: & non dependet niſi in multiplicatione illius: iam enim laudetur ſublimis naturarum Deus benedictus & glorioſus, qui nobis omnium medicinarum reuelauit ſeriem cum illius experientia, quam illius inueſtigationis bonitate, & noſtri laboris inſtantia perquiſiuimus, & oculo vidimus, & manu tetigimus, complementum illius noſtro magiſterio indagatum. Sed etſi quidem hanc palliauimus, non miretur doctrinæ filius, non enim illi palliauimus: ſed malis & improbis eam tali ſermone tradidimus, quam latere inſipientem neceſſariò accidit, & eodem ad illius inuentionis perquiſitionem prudentes allici poſſint. Filij ergo doctrinæ perquirite, & hoc excellentiſſimũ Dei donũ vobis ſolis ſeruatum, filij inſipiẽtes nequitiæ, & maleuoli prauitatis immenſæ, ab hac ſcientia fugite: quoniam vobis eſt inimica & aduerſa, & vos in miſeriam paupertatis conſtituet: quoniã vobis penitus hoc Dei donum diuina prouidentia eſt occultatum iudicio, & denegatũ omnino: Hæc Geber. Idem dicit libro primo, capi-

cap.26. Innuimus ergo tibi secundùm antiquorum opinionem, qui fuerunt de secta nostra artem imitantiũ, quòd principalia naturalia in opere naturæ sunt spiritus fœtens:id est,sulphur & aqua viua,quam & siccam aquam nominari concedimus. Spiritum autem fœtentem diuisimus: est enim albus in occulto, & rubeus & niger vterq; in magisterio huius operis:in manifesto autem vterq; tendens ad rubeum. Idem lib.2.cap.39. Consideratio autem rerum iuuãtium perfectionem est consideratio naturarum illarum rerum. quæ corporibus sine artificio videmus adhærere, & mutationem facere, vt sunt, marchasita, magnesia, thutia, antimonium, & lapis lazuli, & consideratio illorum, quæ sine adhærentia corpora mundificant, & sunt, scilicet, sal & alumina, nitrum & boracia, & quæ suæ naturæ sunt, & quæ consideratio vitrificationis mundantis per consimilem naturam.

Mundatio aceti acerrimi secundum Gebrum in lib. Inuestigationis magisterij.

Acetum cuiuscunq; generis est, seu acerbum, subtiliatur & depuratur, & illorum virtus siue effectus per distillationem melioratur, de eorum mundatione & depuratione sufficienter tractauimus, cum quibus corpora imperfecta præparari possunt, & depurari, & meliorari, & subtiliari, igneque semper debito mediante; præparantur enim & depurantur per ista ad intentionem ignis per hunc modum. Habent enim hæc corpora imperfecta humiditates superfluas, & sulphureitatem adustibilem, nigredinem in ipsis admiscendis generantem, ipsa prædicta corpora corrumpentem. Habent enim terrestreitatem immundam, fœtulentam & combustibilem, nimis grossam, ingressionem impedientem, & fusionem, ista & talia sunt superflua in his corporibus prædictis, quæ in ipsis nostra experientia & inuestigatione, certa & ingeniosa sunt inuenta: & quia hæc superflua accidentaliter his superueniunt corporibus, & non radicaliter: ergo & spoliatio accidentalium possibilis est. Oportet ergo nos cum igne artificiali his prædictis mundandis & superflua demere accidentia

cuncta, sola substantia argenti viui & sulphuris radicalis permanente. Et hæc est integra præparatio imperfectorum, & depuratio perfecta, melioratio, depuratio, & subtiliatio horum, vel huius substantiæ puræ remanentis fit multis modis, secundum quod indiget Elixir præparationis: ergo & depurationis in generali modus hic est. Primò enim eleuanda est cum igne proportionali tota humiditas superflua, & corrupta in illorum essentia, etiamque superfluitas subtilis & comburens, & hoc calcinando: deinde totalis substantia remanens corrupta, in illorum calce superfluæ humiditatis comburentis & nigredinis, corrodenda est cum his mundaris prædictis corrosiuis, acutis, seu acerbis, donec calx fuerit alba, siue rubea: aut secundum corpus, naturam & proprietatem colorata & munda, & pura ab omni superfluitate seu corruptione prænarratis, & hæc cum his corrosiuis mundantur, terendo, imbibendo, & lauando: postea verò delenda seu deponenda est totalis terrestreitas immunda, & fœtulentia combustibilis & grossa, cum rebus prædictis, mundatis vel puris, fusionem metallicam non habentibus, cum calce prædicta, modo prædicto depurata, commixtis & bene tritis, quæ in fusione seu calcis reductione retinebunt secum terrestreitatem grossam & immundam, remanente corpore puro, ex omni superfluitate corrumpente mundato. Ex hoc totum descendendo meliorationis & subtiliationis horum substantiç puræ in generali modus hic est. Primò hoc corpus purgatum & redactum est iterum calcinandum cum igne & adiutorio mundatiuis prædictis. Deinde cum his quæ sunt solutiua soluendum: hæc enim aqua lapis noster est argentum viuum de argento viuo, & sulphur de sulphure ex corpore spirituali extractum & subtiliatum, siue attenuatum, quæ meliorari potest cõfortando in ipsum virtutes elementales, cum alijs præparatis, quæ fiunt ex genere sui generis, & augmentando colorem, fixionem, pondus, puritatem, fusionem, & alia, & omnia quæ pertinent ad Elixir perfectum. & iste est modus, per solos nos inuestigatus, præparationis, depurationis, subtiliationis, & meliorationis corporum mineralium in generali,

Multi-

Multiplicatio Elixir fit duobus modis, vna per reiterariam solutionem & coagulationem lapidis: secunda per proiectionem primi lapidis Elixir super corpus, aut album aut rubeum tali quantitate, quòd idem corpus etiam conuertetur in medicinam: & tunc simul imponentur hæc ad soluendum in sua aqua & menstruo: & sic Elixir primum est fermentum talis tincturæ, & sic mulieres pistrices faciunt.

De inceratione Elixiris albi.

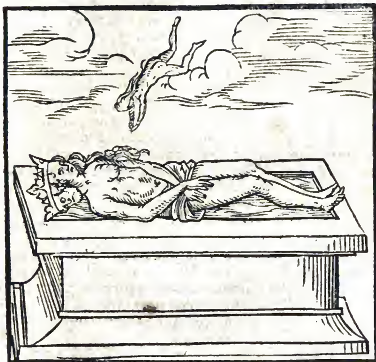
Ab hinc ergo extrahe de lamina crystallina, quam in fundo reperies lucidam, & primò tere & cera inceratione vltima, guttando super ipsum guttam ad guttam in crucibulo, super ignem leuem de suo aëre albo iam dicto, donec fundatur sicut cera sine fumo: tunc proba super laminam ignitam, si se resoluerit velocissimè sicut cera, cerata est: si verò non, reduc ipsam ad cerandam guttam ad guttam de oleo suo albo, donec fundatur vt cera sine fumo. Et hoc quidem est præceptum omnium Philosophorum, vt cùm partes sublimatas fixaueris, mundissimam terræ partem, reiteres sublimationem residuæ partis non fixæ super eam fixam, donec ipsa similiter figatur, hinc tenta super ignem: si bonam dederit fusionem, tunc sufficienter sublimationem reiterasti. Si verò non, reitera super illam vice post vicem non fixæ partis sublimationem, donec fundatur citò, sicut cera sine fumo: tunc extrahe & infrigidari permitte. Ex iam dicto capitulo nota attentè intentionem zelosam authoris in eo, quòd toties reiterat modum incerationis: fortè suffecisset semel illud repetisse. Sed vt fortius & tenacius imprimeret lectoris intellectum de necessaria infatigabili incerationis multiplicatione, ideo toties illam repetit, quia in illa tota vis Elixiris dependet, &c. Etiam considera, quòd idem sunt ceratio, fixio, & sublimatio. & sunt idem actus: inceratione enim figitur spiritus, & sublimatur corpus. Idem Arnoldus capite priori ait: Aqua verò septies distillata serua eam ad partem, quoniam ipsa est Mercurius Philosophorum solutiuus, faciens matrimonium, & aqua vitę abluens latonem. Et vt fecisti de alba aqua, ita facies de rubea: quo-

niam vnum & eundem modum habent ablutionis, & consimilem effectum, nisi quòd aqua alba est ad albificandum, & aqua rubea ad rubificandum. Non ergo misceas vnam cum alia: quoniã errabis si feceris. Idem Arnoldus alio capitulo dicit: Si autem fundatur grauius quod est ex defectu cerationis, succurre ei cum oleo: id est, aëre, guttando guttam ad guttam super ignẽ leuem, donec fundatur vt cera: quoniam quando inceras, misces de re calida & humida magis, quàm de frigida & sicca: & quando figis, misces magis de re frigida & sicca, quàm de calida & humida. Ergo intellige quæ dico, quoniam huius operis perfectio est naturæ permutatio. Ex supradictis nota, quòd aqua, aër, & oleum idem sunt: id est, spiritus Mercurij mineralis, &c. Idem alio capitulo: Modi regiminis ad inuicem conuertentes sunt quatuor principales, scilicet, soluere, abluere, reducere, & figere. Soluere grossum in simplum & subtiliare, abluere obscurum in lucidum, reducere humidum in siccũ, figere volatile supra corpus fixum. Soluere est diuidere corpora, & materiam vel naturam primam facere. Abluere est inhumare, distillare & calcinare. Reducere est impinguare, incerare vel impregnare, subtiliare. Figere est desponsare, resoluere, & coagulare. Per primum mutatur natura interius: per secundum exterius: per tertium superius: per quartum inferius.

REVI-

REVIVICATIO.

Hie kompt die Seele vom Himel schön vñ klar/
Vnd macht aufferstehen der Philosophi Tochter
fürwar.

Geber lib.3.cap.90. Epilogatio totius. Quia pertractauimus huius magisterij causarum sufficientiæ experientias notas, secundùm nostri propositi sermonis exigentiam, restat nos ad complementum totius operis diuini peruenire in capitulo vno, & in summam contrahere sermonis abbreuiati in capitulis dispersum magisterium. Dicimus igitur, quoniam totius operis intentionis summa non est, nisi vt sumatur lapis in capitulis notus: deinde verò cum operis instantia assiduetur super illum opus sublimationis primi gradus, & per hoc mundatur à corrumpente impuritate. Et est scilicet

ſublimationis perfectio, & cum ea ſubtilietur lapis, donec in vltimam ſubtilitatis puritatem deueniat, & vltimò volatilis fiat: ab hinc verò cum fixionis modis figatur, donec in ignis aſperitate quieſcat, & hîc ſecundus præparationis gradus conſiſtit.

Sed & tertio ſimiliter lapis adminiſtratur gradu, qui in vltimo conſtat præparationis complemento, ſcilicet vt iam fixum lapidem cum modis ſublimationis volatilem facias, & volatilem fixum, & fixum ſolutum, & ſolutum iteratò volatilem, & iteratò volatilem fixum, quouſque fluat, & alteret in complemento ſolifico & lunifico certo. Ex reiteratione igitur præparationis huius gradus tertij in medicina reſultat bonitatis alterationis multiplicatio. Ex diuerſitate igitur reiterationis operis ſuper lapidem in gradibus ſuis reſultat multiplicationis bonitatis alterationis diuerſitas: vt ex medicinis quædam quidem ſeptuplum, quædam verò decuplum, & quædam centuplum, quædam verò milleſimum, & quædam in infinitum ſolificum, & verum perfectionis lunificum tranſmutet corpus. Ab hinc igitur & vltimò tentetur, vtrum in perfectione conſiſtat magiſterium.

Attendat ergo quis proprietates actionis ſeu modos compoſitionis Elixir maioris: nos enim quærimus ſubſtantiam vnam facere, tamen ex pluribus aggregatam, coadunatam, fixam, quæ ſuper ignem poſita ignis eam nõ exprimat, & liquatis permiſceatur, & liqueſcat cum ipſis, cum eo quod eſt in ea de ſubſtantia ingreſſibili, & permiſceatur cum eo quod eſt de ſubſtantia permiſcibili, & conſolidetur cum eo quod eſt de ſubſtantia conſolidatiua, & figatur cum eo quod eſt de ſubſtantia fixatiua, & non comburatur ab his quæ comburunt aurum & argentum, & afferat conſolidationes cum ignitione debita & perfecta.

Non tamen eatenus breui tempore intelligas, cum paucis diebus vel horis poſſit prima vice reſtitui. Sed quod reſpectu aliorum medicorum modernorum, reſpectu etiam naturæ operationis veritatis: hæc verò citiùs terminatur. Vnde dixit Philoſophus: Medicina eſt cuius temporis longum ſpacium anticipauit. Quare

vobis

vobis dico, quòd sustineatis patienter: quia fortè moratur, & festinantia quidem ex parte Diaboli est. Ergo qui patientiam non habet, ab opere manum suspendat: quia impedit eum ob festinantiam credulitas.

Omnis enim actio naturaliter suum habet modum, & tempus determinatum, in quo maiori & minori spacio terminatur.

Ad hanc tria necessaria sunt, scilicet patientia, mora, & instrumentorum aptatio: de quibus in Summa nostri magisterij perfecti artificem allocuti sumus in capitulis diuersis, in quibus experiri potest, si in nostris dictis fuerit sufficienter inuestigatus, in quibus manifesta probatione & aperta concludimus, lapidem nostrum nihil aliud esse, quàm spiritum fœtentem, & aquam viuam, quam & siccam aquam nominauimus, & per naturalem proportionem mundatam, & vnitam vnione tali, quòd sibi nec abesse potest, quibus addi debet, & tertium ad opus abbreuiãdum, hoc est corpus perfectum attenuatum.

Ex præmissis igitur patent res, in quibus veritas est propinqua, & perficientes ipsum opus.

De coagulatione & præparatione primi lapidis, & eius sublimatione.

Sequuntur nunc aliqua notabiliora ex libello cuiusdam dicti Ademarus super Gebrum Regem Persarum, capitulo quarto, vbi dicit: Quantumcunque lapis sit mundatus per sublimationem, & eius adustio sit deleta per eius olei extractionem, & eius fuga sit destructa per eius fixionem, nihilominus non funditur, nec ingreditur, nec permiscetur: sed vitrificatur, vt habetur capitulo decimo Gebri circa medium: imò oportet ipsum in aquarum acumine dissolui, & calcinari multis vicibus, vt habetur capitulo sexagesimo septimo, & septuagesimo tertio Gebri. Idem capite sexto dicit, quòd ex multiplici reiteratione imbibitionis cum contritione & leni assatione aqueitatis eius maior pars deletur. Hæc est ergo sublimatio primi gradus, per quam aqueum Mercurij deletur: postea in aludel vase, quod describitur in capitulo vigesimo octauo, ista tota substantia sparga-

tur in ipsius fundo: deinde ignis augeatur, vt dicitur in capitulo tertio circa medium, donec ipsius pars albissimam præcellens niuem, sua albedine quasi mortua spondilibus aludel adhæreat. Et hæc est sublimatio nostra, per quam terrea fœtulentia, & partes sulphuris cum fæcibus in fundo remanet, & in ea natura eius purificatur, & ab hinc cum fixionis modo figatur: id est, fermentetur: quia quod fixum est figit: id est, fermentũ: deinde ad fimum ponatur. Sequitur, donec in ignis asperitate quiescat, & hic secundus præparationis: id est, sublimationis gradus appellatur. Si autem quæratur, quomodo Mercurius subtiliari potest, cùm in actu habeat subtilissimam substantiam, vt habetur cap.39. dicendum quòd in cap.73. dicitur, quòd per sublimationis vel subtiliationis modum: id est, cum sublimatione primi gradus mundetur & subtilietur: ergo & vltimò volatilis stat: id est, sublimetur cum ignitione, ita vt de fæcibus ad vasis spondilia crystallo nitidior ascendat.

Geber: Dealbate latonem: id est, terram, & libros reponite, ne corda vestra rumpantur. Et alibi: Ignis & aqua latonem abluunt, & eius nigredinem abstergunt. Sequitur: Recipe ergo ipsum sublimatum in vase aludel, reitera vice vna: id est, sublimando fixa, sicut dicit cap.62. circa medium, quòd plus quam fulgidissima. & cum cautela in administratione ignis, vt ipsius humiditas in tantum deleatur, quòd sufficiat ad fusionem perfectam complendam: quia ignis lentus, vt dicitur ibidem, est humiditatis conseruatiuus, & fusionis perfectiuus. Idem cap.29. dicitur, quòd argentum viuum primò debet sublimari, postea figi.

Item cap.28. dicitur, quòd Mercurius figitur per successiuam illius iterata vice sublimationem, ita vt fusionem det metallicam, hoc idem sæpe in dictis suis reperies. Hæc omnia prædicta intelligi debent de præparatione primi lapidis & dealbatione eius, ante impositionem ipsius in fimum, quòd scilicet toties debet incerari aquis acutis: & solui & coagulari super cineres, donec nimium mollescat, dealbescat, & tandem fluat vt Luna splendida, &c. Hæc est enim sublimatio eius,

scilicet

scilicet in altiorem dignitatem & virtutem, & eius vera purificatio, &c.

Sequitur capitulum septimum: Sed consulo quod hoc opus imperfectis lapidibus inchoes: hoc enim fuit de principali & occulto ipsius Gebri intellectu: sic habes in capitulo decimo septimo; quòd natura Mercurij est ita in corporibus, sicut est in Mercurio, imò Mercurio, imò in lapidib. notis est perfectissimus. Item in capitulo tertio dicitur, quod in Marcasita est natura Mercurij mortificati, & mediocriter præparati, qui melius valet. Iste Philosophus in suis operibus solùm vult naturam Mercurij, sed tota Solis natura est ex Mercurio, vt dicitur cap. 8.

Item Philosophus iste vult istam substantiam Mercurij mortificatam, sed naturaliter Mercurius illius est in in illo venerabili lapide, vt omnibus est manifestum: ergo, &c. Item iste Philosophus vult istam substantiam Mercurij esse fixam, vt patet: quia ingenia fixandi docet cum cautelis multis & ingenijs, sed quis dubitet substantiam istius lapidis preciosi esse fixissimam? certè nullus qui cognoscit eum, igitur, &c.

Item Philosophus vult suum lapidem figi cum cautela ignis, vt eius humiditas conseruetur, sed vbi temperantior calor quàm in terræ visceribus? ergo, &c. Item Philosophus vult suum lapidem fundi: ergo, &c. patet ergo quòd Philosophorũ Magister lapis est, quasi diceret, quod naturaliter etiam per se facit quod tenetur facere: & sic Philosophus non est Magister lapidis, sed potius minister.

Ergo qui quærit per artem extra naturam per artificium inducere aliquid in rem, quod in ea naturaliter non est, errat, & errorem suum deflebit.

Sol principium pro opere rubeo, Luna pro albo à suo sulphure comburente, & combustibili purgata.

Quòd autem in ipso sit talis substantia, habes capite quadragesimoseptimo. Quòd autem Luna sit lapis pro opere albo, habetur decimo octauo. Recipe ergo hunc lapidem preciosum, habentem spiritum, corpus & animam, & calcina cum suo humido vel cum Mercurio, ita quòd non sit in eo tactus.

Sed & tertio lapis administratur gradu, qui in vltimo consistit præparationis complemento: est scilicet, vt iam fixum lapidē cum modis sublimationis volatilem facias, & cum spiritibus non fixis sublima. Fixum sublimari nihil aliud est, quàm corpus in spiritum conuerti, quod secretum ex dictis Philosophi sic extrahitur. In capitulo namque trigesimo septimo habetur, quòd corpori: id est, substantiæ fixæ, quæcunque sit illa, non commiscetur spiritus, nisi priùs cum magisterio: id est, lapis priùs soluatur & coaguletur. Sed quæris quomodo lapis soluatur, dicendum quòd cū aquis acutis ponticitatem habentibus, & acredinem sine fæcibus existentibus, vt acetum est vini, &c. Si autem quæras cur lapis soluatur: dicendū vt habetur capite trigesimo septimo: quòd omne quod soluitur, acquirit naturam saliū & aluminum: quia soli sales priùs funduntur quàm vitrificantur, & similiter secūdùm suam naturā, ipsi soli scilicet sales soluūtur. Si ergo lapis noster soluitur, saliū naturā acquiret: sed quod funditur ingreditur: & quicquid ingreditur, trāsmutat, &c. Capite quinquagesimo septimo habetur, quòd corpora sublimantur per excellentissimum ignis gradum, quousq; fixum cū non fixo leuetur totaliter, vt capite duodecimo: quòd si totum non fuerit sublimatū, addatur illi non fixę partis, quantitas iteratò, quousq; ad totalem eleuationem sufficiat. Per ignem fortissimum, intellige ignem putrefactionis & Mercurij nostri, quo tantummodo corpus eleuatur: id est, in spiritum conuertitur. Cùm ergo leuata fuerit, reiteretur eius sublimatio, quousq; administratione rei terationis figatur totū. Et fixum solutum: id est, ad acetū pone vt suprà, quater omnia reiterando, vt habes satis suprà declaratum. Et solutum volatile: quasi dicat, quòd per solutionem lapis fit volatilis. Et iterum: Volatile fixū facias, sic enim cōtinuat se Philosophus, hæc in capite quinquagesimo septimo, &c. quousq; fusionem præstet vel fluat. Capitulum decimum: Opus hoc ne est ad album, vel ad rubeum? Respondet Adamarus: Ad vtrunq;. Sic enim scribitur in capitulo sexagesimo sexto, quòd lapis lunaris & solaris sunt idem in essentia: quia ex solo Mercurio perficitur vterq;. Est etiā vna via in mo-

in modo agendi: quia per eaſdem operationes, & eodem ordine operatur. Eſt ergo vna medicina ſecũdùm omnes Philoſophos: differunt tamen fermentatione.

PERFECTIONIS oſtenſio.

Ænigma Regis.

Hie iſt geboren der Keyſer aller ehren/
Kein höher mag vber jn geboren werden.
Mit kunſt/ oder durch die natur/
Von keiner lebendigen creatur.
Die Philoſophy heiſen jhren Suhn/
Er vermag alles was ſie thun.
Was der Menſch von jhm begeren iſt/
Er gibt geſundtheit mit ſtarcker friſt.

Goldt/Silber/vnd Edelgestein/
Sterck/Jungheit/schön vnd rein.
Zorn/trawren/armut/kranckheit er verkert/
Selig ist der Mensch dem es Gott beschert.

Responsio Lunæ Reginæ.

Hie ist geboren die Edel Keyserin reich/
Alle Philosophi nennen sie jhrer Tochter gleich.
Die mehret sich vnd gebürt Kinder ohn zal/
Die seind vntödlich/rein ohn alles mahl.
Sie vertreibt den todt vnd haßt armuth/
Sie gibt reichthumb/gesundtheit/ehr vnd gut.
Vnd vbertrifft Gold/Silber/vnd Edelgestein/
Alle Artzney/groß vnd klein.
Nichts ist auff Erdtrich jhr geleich/
Deß sagen wir danck Gott von Himmelreich/

Geber: Inuestigatione verò nostra qua certi sumus & per experientiã manifestam considerauimus omnia verba vera esse, quæ iam per nos solos in nostris voluminib. scripta sunt, secundum quòd vidimus per experimẽtum & rationem in voluminibus istis redacta: ea verò quæ per nostram experientiam digitis extraximus, & vidimus, oculis & manibus tetigimus, scripsimus in Summam nostri perfectionis magisterij.

Sapiens ergo artifex in nostris studeat voluminibus, colligendo nostram dispersam intentionem, quam in diuersis locis proposuimus, ne malignis seu ignaris publicetur, & collectã probet, donec ad cognitionem studendo, & experimentando cum laboris instantia ingeniosi peruenerit totalem: exerceat ergo se artifex & inueniet. Sed ne nos quidem mordeamur ab inuidis, narramus, quoniam non tradidimus scientiã nostram sermonis continuatione: sed eam sparsimus in diuersis capitulis, & hoc ideo: quoniam tam probus quàm improbus, si continuatim fuisset tradita, vsurpasset indignè,

gne, & eam similiter occultauimus, vbi magis aperta locuti fuimus. Non tamen sub ænigmate, sed sub plana sermonis serie artificem allocuti fuimus, & sermonis modo eam ascripsimus, quam solius Dei altissimi & benedicti, sublimis & gloriosi, & nostræ qui illam scripsimus, menti recolligi accidit, aut diuinæ gratia bonitatis infusi, qui cui vult largitur & subtrahit. Non despe ret igitur doctrinæ filius: quoniã si illam quæsierit, eam inueniet, non doctrinę, sed proprij modus indagatione naturæ, quoniam qui per suæ industriæ bonitatẽ quæsierit, scientiam inueniet: qui verò per librorum insecutionem quæsierit, tardissimè ad hanc perueniet artem preciosissimam: quia nobis solis artem per nos solos inuestigatam ædidimus, & nõ alijs: verissimam tamen & omnino certam. Solùm igitur prudentes ad artẽ alicuius, & per ingenia nobis tradita viam inuestigationis eisdem exposuimus: non autem eam inuentã nisi solis nobis scripsimus, sed & inuentionis modum & modorũ ingenia. Per ea igitur quæ tradidimus, exerceat se bonę mentis artifex, & Dei donum altissimi se adinuenisse lætabitur. Ad artis igitur excelsæ perquisitionem hæc dicta sufficiant: Hæc Geber. Geber in Summa sua, capite decimosexto de naturalibus Principijs sic dicit: Notandum est enim, quòd postquam lapis fuerit purificatus, atque perfectè mundatus ab omni re corrumpente, & postea fuerit fermentatus, nõ indiges amplius mutare vas, nec ipsum aperire, sed solummodo quòd Deus custodiat, ipsum ne frangatur, & propter hoc dixerunt Philosophi, quòd in vno vase conficitur totum magisterium. Et est sciendum quòd in quadraginta diebus & noctibus completur opus ad album post veram purificationem lapidis: quia in purificatione non potest esse tempus determinatum, nisi secundum quòd artifex benè laboret: & in nonaginta diebus & noctibus completur opus ad rubeum, & isti veri sunt termini ad totam perfectionem: hoc intellige de coagulatione, quæ fit post purificationem, quæ purificatio non habet aliter fieri, nisi in putrefactione & conuersione corporis in merum spiritum, & cùm hoc habueris, lauda Deum. Senior: Ego sum Luna crescens humida &

frigida, & tu Sol, calidus & humidus (aliàs siccus) quando copulati fuerimus in æquitate status in mansione, quæ non fit aliàs nisi igne leui, habens secum grauem in quo vocabimus, & erimus, sicut vacat mulier & vir eius generosi partus, hoc est, verū ex locutione, & ego & Sol cùm coniuncti fuerimus, vacaturi in ventre domus clausę, recipiam à te animam adulando, si abstuleris pulchritudinem meam, & decoram figuram ex propinquitate tua, gaudebimus & exultatione spiritus exaltabimur, quando ascenderimus ordinem seniorum, tunc lucerna lucis tuæ infundetur lucernæ meæ, & ex te & me fit commixtio vini & aquæ dulcis, & prohibeo fluxum meum postquam fueris indutus nigredinem meo colore, qui fit velut atramentum post solutionem meam & coagulationem: cum intrauerimus domum amoris, coagulabitur corpus meum, & ero in vacuitate mea. Respondit Sol Lunæ, dicens:

Si feceris hoc, & non inferes mihi ô Luna, nocumentum, reuertetur corpus meum: & postea dabo tibi nouam virtutem penetrationis, per quam potens eris in prælio ignis liquefactionis & purgationis, ex qua exibis sine diminutione & tenebris, sicut æs & plumbum & non impugnaberis cùm non sis rebellis: Hæc ex Ademaro.

Raymundus Lullius ad Rupertum Regem Franciæ in Epistola scribit.

Scire debes quòd ex plumbo Philosophorum extrahitur quoddam oleum aurei coloris: vel quasi, cū quo si lapidem mineralem, vegetabilem, vel animalem, vel mixtum post fixionem primam sublimaueris tribus aut quatuor vicibus, excusabit te ab omni labore solutionum & coagulationum.

Ratio est: quia hoc est occultum quod facit medicinam penetrabilem, amicabilem, & coniungibilem omnibus, & augmentabit eius effectum vltra modum, sic quod in mundo non est secretius.

Vnde mirabilia dico, quæ omnibus antiquis Philosophis incredibilia forent, scilicet quòd sciueris oleum hoc bene ab aqueitate separare, & laboraueris in modo

do

dó mixtionis iam dicto, poteris in triginta diebus lapidem componere.

Hoc autem non est necessarium per se, quoniam solutiones & coagulationes illius (vt dictum est) citò fiunt.

Tamen si fieret sublimatio illius, credo tincturam lapidis multum ampliari: elige ergo ex his intentum tuum. Galeni ratio vnde fiat Yccir, vel Elixir: & dicit quòd diuersi doctores ponunt diuersas medicinas. Aliqui dicunt, Yccir, esse de mineralibus montium: alij de herbis: alij de bestijs & vrina, &c. Fit tamen de vna istarum rerũ, quæ ponitur in ymbie, & primo exit aqua in fumo: id est, spiritus: secundò oleum in liquore: id est, anima: tertium verò quod in vase remanet terreum est, & vocatur corpus: ex his enim tribus, spiritu, anima & corpore, ita coctus cõmisceri & fundi possit, fit Yccir: alij dicunt quòd sulphur & argentum viuum, si quis ea fusibilia faciat, fit Yccir.

Nota, quòd nulla aqua, aut oleum, aut ignis, habet suam ad tingendum efficaciam: quin priùs rectificetur per reiterationem reductionis ad fæces & destillationes, addimus vsq; octies vel decies: In omnibus igitur tàm soluendis quàm figendis, quàm tingendis perficiendisq; tenendus est modus, eo quòd intentio debito modo rem ornet & compleat, scilicet quòd corpora imperfecta calcinentur debitè, lauẽtur subtiliter, & mollificentur, imbibantur, siue cerentur, fœcundentur, & & ad solutionem modo prædicto ponantur: spiritus verò subtiliter lauentur, & depurentur, & disponatur ad mollificationem & humiliationem, quæ calida sunt & sicca soluantur, calcinentur, siue sublimentur secundum quòd viderit, & melius iudicatur secundùm sanum sensum operantis.

Jch bin der wahr grün vnnd Guldisch Löwe ohn sorgen/

Jnn mir steckt alle heimlichkeit der Philosophen verborgen.

De nostro Mercurio, qui est Leo viridis Solem deuorans.

Mercurius est ille: Et scias quòd ipse est frigidus & humidus, & ex eo creauit Deus omnes mineras. Nam ipsum est elementum & aëreum, fugiens ab igne. Cùm ergo figitur ei aliqua pars, efficit opem sublimem, & est spiritus vtilis, & non est aliquod in Mundo nisi ipsum, nec est quod stet loco eius, & est profundans solùm in omni corpore, erigens ipsum. Cùm ergo miscetur corpori, viuificat ipsum, & illuminat & conuertit de di-

de dispositione in dispositionem, & de colore in colorem. Est ergo totum Elixir albedinis & rubedinis,& est aqua permanens,& aqua vitæ & mortis,& lac virginis, herba ablutionis,& est fons animalis: de quo qui bibit nõ moritur,& est susceptiuum coloris & medicina eorum,& faciẽs acquirere colores,& est illud quod mortificat,siccat & humectat,calefacit & infrigidat,& facit contraria secundum mensuram regiminis eius. Et sunt ei,quando est viuum, operationes aliæ, & quando est mortuum,aliæ operationes ab alijs:& quando est sublimatum, aliæ operationes. Et ipse est Draco,qui maritat seipsum,& imprægnat seipsum,& parit in die suo, & interficit ex veneno suo omnia animalia,& ignis perdit ipsum,& disperdit tempore breui propter argentum viuum: non enim potest super ipsum, nec comedit, sed fugit ab ipso. Ingeniauerunt autem ei sapientes primi Philosophi modos ingeniorum, donec paulatim factũ est expectans ignem: non ergo cessat gradari super pugnam eritum ignis: & cibatur eo, ita quòd quando ei figitur aliqua fixio, perueniunt mirabilia & mutationes: quoniam cùm ipse mutatur mutat, & apparet nigredo eius,& sonitus eius, & splendor eius: cùm ergo tingitur, est tinctum & tingit: cùm soluitur, solutum est & soluit,& ipsum albificat in visione oculi: & rubificat in successione, & est aqua congregans, & lac & vrina fortis,& oleum mollificans, & pater mirabilium omnium,& est caligo & nubes,& seruus fugitiuus & Mercurius Occidentalis, qui prætulit se auro & vicit illud: dicit ergo ei aurum:an præfers te mihi? & ego sum Dominus lapidum,expectans ignem. Dicit ei noster Mercurius,vtique:sed ego genui te,& ex me natus es,& vna pars ex me viuificat multas partes de te: sed tu es auarus, & non das aliquid in comparatione ad me, & qui ligauerit me cum fratre meo & sorore mea,viuit & gaudet, & sufficit ei in vita sua & si viueret mille millibus annis,& si reficeret omni die septem millia hominum, non egeret:& ego sum secretum totum,& in me occultatur scientia: quia conuerto omnia corpora in Solem & Lunam,cùm natura mea talis sit quòd durum mollifico,& molle induro:& ideo nota quòd lapis Philoso-

phicus ad ipsam Alchimiam veraciter procreandam, est vnus in toto Mundo, & qui ab hoc vno errat, in præcipitium abijsse credatur, non tamen est perfectus in sua natura, ad quam perduxit ipsum artificium: Nam sine magisterio nihil valet nobis, nec alicuius vtilitatis est, nec perfectè præstat quicquam, sed potiùs corrumpit: & hoc ideo dico, quatenus eo vtaris cum magisterio: quia ipsum est phlegma purum. Philosophi quandoque vocant ipsum sulphur & melancholicum citrinum, propter suæ mirabilis virtutis effectum: vt enim quidam voluerunt, ex ipso creauit Deus omnes gentes, & earum statuit originem. Hunc etiam lapidem nostrum, aliqui æs album vocauerunt. Vnde Lucas & Eximenus: Scitote omnes scientiam quærentes, quòd nulla fit tinctura nisi ex ære nostro albo: æs enim nostrum non est æs vulgi: æs vulgi corrumpitur & inficit omne cui imponitur: æs verò Philosophorum perficit & dealbat cui associatur. Ideo dicit Plato: Omne aurum est æs, sed non omne æs est aurum. Itaq; æs nostrum habet corpus, animam & spiritum, & illa tria sunt vnum: quia ipsa omnia sunt ex vno & de vno & cum vno, quod est radix ipsius. Aes ergo Philosophorum est Elixir eorum, ex spiritu, corpore, & anima completum & perfectum. Sic Philosophi lapidem diuersis nominibus nominauerunt, vt sapientibus esset manifestus, & insipientibus occultus. Sed quocunque nomine nominetur, semper tamen est vnus & idem, & de eodem.

Vnde Merculinus:

Est lapis occultus, & in imo fonte sepultus,
Vilis & eiectus, fimo vel stercore tectus,
Vnus habet vnius lapis omnia nomina dunus,
Vnde Deo plenus sapiens dixit Morienus,
Non lapis hic lapis est animal quod gignere fas est.
Et lapis hic auis, & non lapis, aut auis hic est.
Hic lapis est moles, stirps & Saturnia proles.
Iuppiter hic lapis est Mars, Sol, Venus, & lapis hic est
Alliger & Luna, lucidior omnibus vna.
Nunc argentum, nunc aurum, nunc elementum,
Nunc aqua, nunc vinum, nunc sanguis, nunc crisolinum,
Nunc lac virgineum, nunc spuma maris vel acetum,

Nunc

Nunc in sentina fœtenti stillat vrina,
Nunc quoque gemma salis, Almisadir sal generalis,
Nunc auripigmentum primum statuunt elementum,
Nunc mare purgatum cum sulphure purificatum.
Siccine transponunt, quod stultis pandere nolunt.
Sicque figuratur, sapiens ne decipiatur.
Aes quod tractatur stultis ne distribuatur:
Hæc Luna vocatur omnibus nominibus vna.

Hi autem sunt modi operationis istius lapidis, quibus mediantibus, hæc res quam nos quærimus, generatur, & in esse actuale deducitur.

Et est vnus modus Sublimatio, alter Descensio, tertius Distillatio, quartus Calcinatio, quintus Solutio, sextus Congelatio, septimus Fixio, octauus Iteratio, nonus Ceratio, & his similibus dicunt infinita. qui quidem modi, licet sint ad inuicem ratione diuersi, sunt tamen idem in re. Aliquando enim Philosophi considerantes materiam eorum, quæ quando in vase est, & sentit Solem, & calorem in continenti exhalat, seu euaporat in speciem fumi subtilissimi, & ascendit in altum in capite vasis, vocauerunt talem ascensionem Sublimationem. Videntes postea talem materiam, quæ ascenderat, descendere ad fundum vasis, vocauerunt distillationem seu descensionem. Adhuc videntes inspissari istam materiam & denigrari, & fœtorem malum dare, vocauerunt putrefactionem. Videntes colorem nigrum seu fuscum, & fœtorem malum post longum tempus dimittere, & albedinem aliqualem ad modum cineris coloris venire, vocauerunt Incerationē seu dealbationem. Ideo Morienes ait: Totum magisterium nihil aliud est nisi extractio aquæ ex terra, & aquæ super terram dimissio, donec putrefiat ipsa, & hæc terra cum aqua putrefit, & cùm mundificata fuerit auxilio cuncta regentis, totum magisterium perficitur. Adhuc videntes terram cum aqua commisceri, & aquam paulatim propter temperatam decoctionem diminui, & terram crescere: dixerunt omnes quòd hæc erat Ceratio perfecta. Vnde ait Philosophus, quòd terra cum aqua ceratur, imbibitur, & tēperata decoctione Solis: id est, caloris desiccatur, & in terram vertitur tota materia.

Vnde idem: Hæc vis integra, si versa fuerit in terram.

Denique videntes, quòd tota materia veniebat in quandam dissipationem, & quomodo reducebat se ad solidam substantiam: & quia non fluebat, imò stabat strictè, dixerunt, quòd hæc esset perfecta Congelatio. Vnde ait Plato: Soluite lapidem nostrum, & postea cõgelate cum magna cautela, sicut vobis est demonstratum, & habetis quasi totum magisterium. Idem alibi: Accipe lapidem nostrum, & pone in vase & assa igne leui, donec confringatur, & postea coquite ad calorem Solis, donec congeletur, & scitote quòd totum magisterium nihil aliud est, nisi facere veram solutionem, & perfectam & naturalem congelationem: Hæc Plato: Idem dicit: Soluite & congelate, & sic scietis totum magisterium. Item videntes materiam prædictam, perfectè congelatam & inspissatam, ita quòd nullo modo vlterius resoluebat se in aquam, nec in fumum, dixerunt, quòd verè erat fixata: quia eandem congelationem & inspissationem seu fixionem, propter maiorem decoctionem caloris viderunt venire ad perfectam desiccationem & dealbationem: & quòd ista albedo erat super omnes albedines, dixerunt quòd hæc erat perfecta calcinatio, videntes hanc materiam ad suum colorem stare, & coloribus infinitis mutari: quia hoc fieri non poterat, nisi per materiæ resolutionem: ideo hanc resolutionem dixerunt solutionem: nam ipsa resolutione discontinuantur elementa, vicissim agunt & patiuntur, & ideo Philosophi dicta elementa coniuges vocant. Quare turpiter errant insipientes, qui credunt medicinam Philosophicam creari ex alia re, cùm tamen dicant Philosophi: Fili, Alchimici ac credentes suis cunctis dissolutionibus, sublimationibus, coniunctionibus, separationibus, cõgelationibus, præparationibus, contritionibus, alijsque insistunt deceptionibus: & sileant prædicantes aliud aurum à nostro, aliam aquam à nostra, quæ etiam dicitur acetum acerrimum: aliam dissolutionem & congelationem à nostra, quæ fit igne leui, aliam putrefactionem à nostra, &c. Plato in summa: Tuum quæsitum itaque sit de genere amborum luminum Mundi: nam aurum circundat partem superiorem,

rem, argentum verò inferiorem lunarem. Aristoteles: Nullum tingens venenum generatur absque Sole & eius vmbra: id est, vxore. Hermes in suis secretis, pater eius est Sol, mater eius Luna. Rosarius: Quicunque conatur aliam tincturam quærere, absque Sole & Luna, ille assimilatur homini volenti scalam ascendere absque gradibus. Oportet ergo vt habeamus receptaculum nostrum tincturæ idoneum, quod est sibi consonans cum quadam similitudine ad patrem, & hoc receptaculum debet esse ipsa Luna: quia Sol per se est valde difficilis fusionis, & liquefactionis: similiter & Luna per se, dum autem simul coniunguntur, tunc valde faciliter simul fluunt & liquefiunt: & ideo aurifabri sic faciunt eorum consolidaturas. Philosophus: Mulier est quoddam receptaculum virili seminis, quia ipsa conseruat semen in suis cellulis & matrice, & ibi nutritur, & pullulat vsque ad tempus maturitatis, ideo eligamus sibi nunc coniugem, vt receptiuum sui seminis habeat, quam possumus sic eligere in vxorem, quæ propinquior est sibi in simplicitate & puritate: quia nihil propinquius viro quàm vxor, quæ sunt homogenea. Hermes in allegorijs: Luna est lucerna noctis: nox est natiuitas tenebrarum, quam Deus creauit pro Mundo regendo. Luna autem à Sole lumen recipit, & est dilecta, eò quòd Solis lumen in ea est, ideo quod Solis natura Lunæ naturam superat, Mercurius noster fit ex minerali & vegetabili iunctis pariter: quia coniuncta simul magis prosunt, quàm si per se forent separata. Ex istis considera necessitatem vtrorumque Mercuriorum.

DEMOCRITVS
Philosophus.

Oportet te vt in primo negocio dissoluas corpora super cinerem candidum, & non fiat tritura nisi cum aqua. Auicenna: Primum quoque in opere est dissoluere lapidem in suam primam materiam. Senior & Hermes: Soluite corpora in aquas. Plato in Summa: Tu indiges, quòd in corporum solutione labores: ideo oportet ignem lentum continuare super ipsum, donec soluatur totum hoc, & per eum efficitur opus. Nota, omnium rerum circularium reuersio circularia nequaquam perficitur, donec in primam deducantur materiam. Rasis: Nisi corpora solueritis, in vanum laboratis. Albertus Magnus: Scias pro certo, quòd nullus corporum spiritus tingi potest, nisi priùs soluatur.

Morienes: Nisi in vaporem cuncta transeant natura-

lia

lia per suam naturam, aliàs frustrà fit operatio in hac arte. Et si solutum fuerit, præparatum est opus Alchimicum, multipliciter, congaudebit.

Hic subalternantur scientiæ naturales, quod in solutione consistit pariter operando. Sorin Distinctione vndecima: Regiminis initium est perfecta solutio: vt autem corpus rarescat, & sicut spiritus tenuissimus fiat, oportet eos dissoluere: corporum autem regimē, vt prædixi, est solutum.

Alphidius: Argentum autem viuum, quod ab eo corpore nigro extrahitur, est humidum album, & à corticibus mundum ne opus pereat. Morienes: Scire te conuenit, quòd fumus albus est anima & spiritus illorum corporum solutorum: & certè si fumus albus non fuisset aurum, ibi Alchymia non fuisset. Rosarius: Hic est Mercurius noster nobilissimus, & Deus nunquā creauit rem nobiliorē sub cœlo, præter animam rationabilem.

Hermes Rex Græcorum: Corpus solutum est aqua perennis, congelans Mercurium perpetua congelatione. Hippocras: Corpora vbi quis vult purgare, oportet fluxa facere. Nigredo putrefactionis durat secundùm quosdam quatuor diebus vel quinque. Senior: Prima clauis est humorū extractio & pinguedinis, cuius sunt hæc signa, scilicet nigredo superabundans, qua consumpta iam anima est in aqua. Albertus: Nisi anima corpus suum exierit, & in cœlum sursum ascenderit, nihil proficies in hac arte. Parabola Senioris de tinctura alba: Si parentes dilecti mei de vita gustauerint, & lacte mero lactati fuerint, & meo albo inebriati fuerint, & in lectulo meo nupserint, generabunt filium Lunæ, qui totam parentelam suam præualebit: & si dilectus meus de tumulo rubeo petræ portauerit, & fontem matris suæ gustauerit, & inde copulatus fuerit, & vino meo rubeo: & mecum inebriatus fuerit, & in lecto suo mihi amicabiliter cōcubuerit, & in amore meo sperma suum cellulam meam subintrauerit, concipiam, & ero prægnans, & tempore meo pariam filium potentissimum, dominantem & regnantem præ cunctis regibus & principibus terræ, coronatum aurea corona victoriæ, ad omnia à Deo altissimo, qui viuit & regnat in seculorum

secula. Turba Philosophorum: Videntes autem huius artis inuestigatores illam albedinē apparentem in omnibus supereminentem in vase, rati estote, quòd rubedo in albedine illa occulta est, & tunc non oportet illam extrahere, sed quousq; totum rubeum fiat coquere. Senior Philosophus: Facite nigrum album, & omne album rubeum: quia aqua dealbat, & ignis illuminat. Nam lucet in colore vt rubinus per animam tingētem, quam acquisiuit virtute ignis. Hermes: Regimen septimum est Lunæ, videlicet assare, rubificare, calefacere & frixare per viginti quinque dies, & sic habes operis peractionem. Idem Animæ color rubeus est. Item: Album vult rubificari. Item: Albedo est rubedo nostra. Item: Lapis noster hic est ignis ex igne creatus & in ignem vertitur, & anima eius in igne moratur. Aenigma Hermetis de tinctura rubea: Ego coronor, & diademate ornor, & regijs vestibus induor: quia corporibus lætitiam ingredi facio.

Hermes Tractatu tertio: Venite filij sapientum ex nunc gaudebimus, & delectemur simul: quia mors con sumpta est, & filius noster iam regnat, ac rubeo ornamento & carne indutus est. Iam filius noster genitus Rex sumit tincturam ab igne: illum verò mors mare & tenebræ fugiunt, & Solis radios Draco fugit, qui foramina obseruabat, filiusque noster mortuus viuit, & Rex ab igne venit, ac coniugio gaudebit, & occulta apparebunt, filiusq; noster iam viuificatus fit igne bellator, & tincturis supereminens.

Metaphora Belini Philosophi de Sole: Scitote quod Pater meus Sol dedit mihi potestatem super omnem potentiam, & induit me vestimento gloriæ, & totus Mundus me quærit, & currit post me. Ego enim sum maximus, iam sciuerūt virtutem meam & altitudinem: ego enim vnicus sum, & assimilor patri meo, qui vnicus est, qui dedit mihi virtutem istam ex gratia sua, & homines quærunt à seruis meis fustibus id quod quæritur à me, & non peruenerunt ad id nisi per me, & terra cum omnibus viribus suis me humiliare nō potest. Imò ego sum super eam, & super seruos meos, donec humiliem eos, & extraho de potentia & natura eorum, & induo

duo eos de splendore & lumine meo pulchro, quem dedit mihi pater meus, in omnibus operibus eorum. Ego enim sum excellens, qui exalto, de primo cuncta, & nullus seruorum meorum potest super me, nisi vnus, cui datum est, quòd contrarius est mihi. Et ipse destruit me, non tamen destruit naturam meam. Et ipse est Saturnus, qui separat omnia mea membra. Postea vado ad matrem meam, quę congregat omnia membra mea diuisa & separata. Ego sum illuminãs omnia mea & facio lumen apparere patenter in itinere de patre meo Saturno, & etiam de matre mea, quæ mihi inimicatur. Veruntamen nisi hoc fieret, non possem bibere de animabus animalium & plantarum. Sed ego venio cum calore ignis ad expellendam virtutem & iniquitatem eorum a me. Ego sum habitans super faciem mineræ, & tribuo seruis meis de extremitatibus meis, & nomen meum vocatur nominib. magnis, & qui studet in me non curat de aliquo, sed non saturatur ex me. Ego defero naues per mare, & fabrico ciuitates densas. Non quæratis in eis magnitudinem meam. Nuncio ergo vobis omnibus sapientibus, quòd nisi me interfeceritis, intellectus vester nõ erit perfectus, & in sorore mea Luna crescit gradus sapientiæ vestræ, & nõ cum alio ex seruis meis. & si sciretis secretum meum, ego sum frumentum seminatum in terram puram, quod nascens crescit & multiplicatur, & adfert fructũ seminanti: quia omne quod generatur genere suo, & quodlibet indiuiduum multiplicat formã suæ speciei, & non alterius, quemadmodum ex frumento nascitur, & sic de alijs: & in hoc exposui omnes figuras. Cùm itaque egero cum vxore mea alba, pura & humida & munda, tactu, addo pulchritudini faciei suæ bonitati & virtuti suæ: ipsa enim est obediens mihi. Vnde cùm fuero iunctus cũ ea, nihil melius in mundo, nec æquipollens: ipsa enim imprægnabitur, germinabit, & erit sicut ego sum in substantia & colore: quoniã hoc magisterio multiplicatur semen. Ex me enim simile nascitur, sicut quando seminatur vnum granũ frumenti, nascitur, multiplicatur, teritur, cribellatur, & fit panis, ex quo viuit totus mundus, & fabricatur minera terræ ex me, nec deficit, quia donum

Dei eſt. Ego illumino aërem lumine meo, & calefacio terram calore meo, genero & nutrio naturalia, plantas & lapides, & demo tenebras noctis cum potentia mea, & facio permanere dies ſeculi, & illumino omnia luminaria lumine meo, & etiam in quibus non eſt ſplendor & magnitudo: quæ quidem omnia ex meo opere ſunt, cùm induor veſtimentis meis: & qui quærunt me, faciant pacem inter me, & vxorem meam. Itaq; niſi ſeparetur à me, & miſceatur mixtione inſeparabili: & hoc fiat quando extraxeris me partim à natura mea, & partim vxorem meam à natura ſua, & poſtea occidatis naturas, & ſuſcitamur reſurrectione noua & incorporali, eò quòd poſtea mori non poſſumus. Nam poſt reſurrectionem habebimus gloriam & fortitudinem ſempiternam, tūc gaudebunt omnes in proſperitate magna, qui ſciunt noſtrum progreſſum.

Et in hoc completur precioſum Dei donum, quod eſt ſuper omne Mundi ſcientiarum arcanum, & incomparabilis theſaurus theſaurorum. Quia vt dicit Plato: Qui habet iſtud Dei donum, Mundi habet dominium; quoniam ad finem diuitiarum peruenit, & naturæ vinculum confregit. Non tamen ex eo quod habet poteſtatem conuertendi omnia corpora imperfecta in puriſſimum Solem & Lunam. Sed magis ex eo, quòd hominem & quodlibet animal præſeruat in conſeruatione ſanitatis. Lamina verò cryſtallina, quæ eſt Elixir album, ſi detur in quantum granum ſinapis febricitanti, curat ipſum. Etiam leproſus ſi per quatuor anni tēpora de eadem lamina purgatus fuerit cum puluere rubeo, vnde fit Sol bis in anno, in Martio & Septembri, curatur. Et vterq; puluis albus & rubeus ſanat ſchiaticos in periculo mortis: ſanat etiā paralyſim. Item, ſi puluis teneatur ad nares in partu laborantium liberantur: hoc dicit Hermes. Geber quoq; dicit, quòd Elixir rubeum curat omnes infirmitates chronicas, de quibus medici deſperauerunt, & facit hominem iuueneſcere vt aquila, & per 500. annos viuere & amplius, vt aliqui Philoſophi fecerunt, qui vſi fuerunt eo tribus vicibus in hebdomada quantum granum ſinapis. Eſt herba quæ vocatur Saturnus de canalibus, de qua fit talis medicina.

na. Quare nota quòd omnes infirmitates quæ à vertice capitis vsque ad plantam pedis generantur, si fuerint vnius mensis, in die: si vnius anni, in duodecim diebus: si ex longo tempore, in mense curantur: quia sicut curat omnia metalla infecta ab omni infirmitate, sic & humana corpora. Quapropter noster benedictus lapis nō immeritò Tiriacus maior tàm corporum humanorum quàm metallorum dicitur: de quo Hermes Rex Græcorum, & pater Philosophorum ait: Si de Elixir nostro omni die vsq; ad septem dies sumpseris pondus carrobiarum, capilli tui cani de capite tuo cadent, & renascentur nigri, & ita de sene fies iuuenis & fortis.

Arnaldus dicit: Hic lapis noster virtutem habet efficacem omnem sanandi infirmitatē super omnes alias medicinas medicorum. Nam animā lætificat, virtutem augmentat, conseruat iuuentutem, & remouet senectutem. Non enim permittit sanguinem putrefieri, nec flegma superdominari, nec choleram aduri, nec melanchōliam superexaltari: imò sanguinem supra modum multiplicat, contenta in spiritualibus purgat, & omnia corporea membra efficaciter restaurat, & à læsione custodit, & generaliter omnes tàm calidas quàm frigidas, tàm siccas quàm humidas infirmitates arctissimè sanat præ omnibus alijs medicinis medicorum. Quoniam si ægritudo fuerit vnius anni, sanat in duodecim diebus: si verò antiqua fuerit ex multo tempore, sanabit in vno mense. Et breuiter omnes malos expellit humores, bonosq; inducit: confert amorem & honorem ipsum deferentibus, securitatem & audaciam, & in prælio victoriam. Et in hoc completur secretū naturæ maximum quod est super omne preciū preciosissimum secretum, thesaurus incomparabilis & preciosissimus, quem habentibus Deus in sua mente recondat, ne insipientibus patefiat. Amen dicat omnis viuens.

Nach meinem viel vnd manches leiden vnd marter groß/
Bin ich erstanden / clarificiert / vnnd aller mackel bloß.

ARNALDI

ARNALDI DE VILLA NOVA PHILOSOPHI ET MEDICI EXCELLENTISSIMI LIBER

dictus Thesaurus thesaurorum, & Rosarium Philosophorum, ac omnium secretorum maximum Secretum, de verissima compositione naturalis Philosophiæ, qua omne diminutum reducitur ad Solificum & Lunificum.

PROOEMIVM.

ISTE namque Liber vocatur Rosarium: quòd ex libris Philosophorum abbreuiatus: in quo, Deo teste nihil occultum, nihil deuium, nihil diminutum est: sed quicquid est necessarium ad nostri Operis complementum, est in ipso. Diuiditur autẽ iste liber in Theoricam & Practicam: & etiam in diuersa capitula. Quippe quia iustum est de naturali & sublimiori rerum processu non pigeat, qui de eorum sublimiori effectu tractare voluerit. Tunc enim supplicium naturæ beatæ, & naturali quale procedit intentio, cùm & ipsius studij precium securius spectat, & ad arcanam rationis seriem, in illo declinare paratus est. Nullus negligat finalem, præcipuam totius Philosophiæ matrem ab editis effodere, quę hominem ornat moribus, & ditat beneficijs, auxiliatur pauperi, & etiã corpus incolume sanat, & præbet etiam sanitatem. Qui enim in legendis libris deses extiterit, in præparandis rebus promptus esse non poterit. Liber namque librum aperit, & serrm sermonem explicat: quia quod in vno est diminutum, in alio est completum. Non enim potest in Practicam bene assuescere, cuius mens in Theorica renuit desudare: quoniam procedit ad Practicam, sicut asinus ad cœnam, ignorans quomodo, & ad quid porrigat rostrum & os. Istum autem librum nominaui Rosariũ, eò quòd ipsum abbreuiaui ex libris Philosophorum quantum potui melius, & in diuersa diuisi capitula.

In ista arte duo sunt libri, quos ponam in capitula per ordinem.

CAPITVLA LIBRI primi.

De modo generationis metallorum. *CAP. I.*

VTrum natura omnia liquabilia sint naturaliter ex argento viuo, & sulphuris substantia: eò quòd proprium est argento viuo quod coaguletur, ex calore siue vapore sulphuris: quoniam omne siccum naturaliter exhibet suũ humidum. Vapore ergo sulphuris argenti viui coagulatum est ex sua substantia terrea, subtili, aërea & digesta, admistione prima sibi vnita actione caloris: postea eleuata, decocta & digesta, donec habeat vim sulphureã coagulandi argẽtum. Argentum verò viuum in prima sua radice est cõpositum ex terra alba, nimium subtili, sulphurea, cum aqua clara fortiter admista, donec fiat substantia vna, non quiescens in superficie plana. Et enim homogeneũ in natura: quoniã aut remanet totum in igne fixum, aut totũ ex eo volat in fumũ, cùm sit incombustibile & aëreum. Et hoc est signũ perfectionis: & ideo cùm postea in terra sulphurea decurrit calefactũ, superiùs ascendit: quoniã de sua natura est, vt per calorẽ sublimetur: veruntamen cõtinua sublimatione nimiùm depuratur decoquitur, & inspissatur, ac in sulphur album & rubeũ gradatim congelatur.

tur. Quod quidem sulphur dissoluitur multoties, & po stea congelatur per argentum viuũ, illius sublimati interatum caloris actione, donec vix in millib. annorum successiuè opere naturę in metallum congelatur perfectum. Et hoc quidem vasis mineralibus, ipsa natura mediante operatur metalla. In istis ergo operibus naturam imitari oportet, quicunque velit perficere medicinam imperfectorum perfectiorem.

Quòd argentum viuum est medicina omnium metallorum. CAP. II.

Dicit ergo Aristoteles, quòd argẽtũ viuum est Elementum omnium liquabilium: quoniam omnia liquabilia cùm ligantur, in eo conuertuntur, & admiscetur cũ ipsis; quia est de substantia eorũ: licet ista corpora differant in cõpositione sua ab argento viuo, eo modo quo ipsum fuit purum à sulphure immundo sibi exxtraneo. Fit enim argentum viuum ex vero sulphure non vrente. Nam vt dixit Philosophus: Sulphur album non vrens congelat Mercurium in bonam Lunam. Et illud est res optima quam suscipere possunt qui Alchimiã operantur, & conuertunt illud in argentum bonum. Si verò sulphur purũ, mundum & optimũ fuerit cum rubore clarum: & fuerit in eo vis igneitatis sulphureæ nõ vrentis, erit res optima, quã suscipere possunt Alchimistæ, vt ex eo faciant Solem. Si enim fuerit argentum viuum bonę substantiæ, & sulphur non purum adurens, conuertet ipsum argentum viuum in æs. Argentum etiam viuũ si fuerit petrosum, immundum, terreum, & sulphur non mundum fiet ex eo ferrum. Stannũ verò videtur habere bonum argentum viuum & purum: sulphur autem malum, & non bene mistum. Plumbũ verò grossum argenti viui & malũ, & ponderosum & luteum: Sulphur autem malũ mali saporis & fœtidi ac virtutis debilis: vnde nõ bene coagulatur. Hæc de verbo ad verbũ sunt verba Arist. in quarto lib. Meteororum: Cui Philosopho naturali in omnibus est credendum, non fabulis nec operibus mendacibus, ab operibus naturæ omnino extraneis. Et sic fateris sequi: Et qui credit in mendacijs, secretum Philosophorum perdit.

Quòd sulphur extraneum siue vulgi est causa imperfectionis omnium metallorum.

CAP. III.

Notate ergo verba; signate mysteria: quoniam tota veritas istius scientiæ, ex iam dictis Philosophorum est corripienda, eò quòd à vanitate relinquatur, per ipsam duplicem corporis superfluitatem inesse: vnam quidem in profunditatem argenti viui inclusam in principio suæ mixtionis superuenientem: alteram extra naturam suæ naturæ, & corruptibilem: quarum ista cum labore tollitur: altera verò nullo artificis ingenio tolli potest. Quare sulphureitas adustibilis calcinatione ignis tollitur; vel à corporibus deletur. Et illud ideo: quia argentum viuum tenet, & ab adustione defendit illud quod suæ naturæ est: alterum respuit igni exponens, qui ipsum inficit: vnde est amicabile & suæ naturę placabile. Ipsum argentum viuum argento viuo magis adhæret, & etiam magis amicatur: post illud verò aurum: post illud argentum. Vnde ex hoc relinquitur, ipsa duo magis participare suā naturam: talia verò corpora non habent tantam conformitatem ad ipsum: quoniam habent in se sulphur extraneum, terreum, immundum, & fœtidum. Ideo & ipsa verè dicere possumus, quòd minus participant naturam: quoniam sunt corpora fœtida adustibilia. Et illud ideo: quia sulphur quoquomodo præparetur per artificium, semper comburit & comburitur, & nigredinem in omni opere præstat. Ideo enim dicit Auicenna: In magisterio nostro non intrat: quoniam non est de argento viuo; vel de argenti viui substantia, nec de perfectione eius, cum ipsum semper inficiat, denigret & corrumpat. Relinquitur ergo, argentum viuum corporum esse perfectissimum, & adustionis esse saluatiuū, eò quòd corpora illa omnino comburūtur, quantò plus suam naturam participant & possident. Vnde patet, quòd multa qualitas argenti viui est causa perfectionis in corporibus: multa sulphureitas est causa corruptionis: id est, quod quædam magis, quædam minus comburuntur secundùm examinationem ignis, vt illa quæ sunt pluris sulphu-

res

reæ quantitatis continentur magis, quæ verò minus, minus. Habet enim sulphur in se duas causas corruptionis, puta inflammabilem substantiam, & terream fœtulentiam: quare per primam naturā stare facit: quoniam comburit semper & comburitur, ac semper nigredinem in omni opere præstat. Per alteram verò neque fusionem habet, neq; ingressionem: quoniam si fixum fuerit, prohibet fusionem, & ipsum nunquam figitur: nisi prius calcinetur, nullo modo funditur in artificio, quoniam in terrenam substantiam redigitur.

Quòd solum argentum viuum est perfectio omnium metallorum. CAP. IV.

Hoc autem in argento viuo minimè contingit: quoniam figitur absq; eo quòd in terram vertatur: & similiter figitur conuersione eius in terram. Nam per festinātiam ad eius fixionem, quæ fit per præcipitationem, figitur, & in terram vertitur, & per successiuam iterata vice illius sublimationem figitur similiter, & non vertitur in terram, imò dat fusionem metallicam. Et illud ideo est, quia viscosam & densam habet substantiam: cuius signum est contritio illius cum imbibitione, & commixtione cum rebus sui generis fortitus. Itaque manifesta in illa viscositas illius propter multam sui adhærentiam constat. Densam autem illud habere substantiam, manifestè videt monoculus, propter grauedinem sui ponderis immensi: quoniam præponderat auro, dum in sua fuerit natura. Est autem fortissimæ compositionis & naturæ vniformis: quia non separatur in partes, vt nullatenus se diuidi permittat: quia aut cum tota sui substantia in igne permanet stans, aut ex igne recedit cum tota sua substantia. His ergo relinquetur argentum viuum figi posse sine ipsius humiditatis radicalis consumptione, & absq; illius in terram conuersione. Et ideo notatur in eo causa perfectionis vera: quoniam ipsum solum ad fusionis perfectionem sufficit in vnoquoq; gradu, scilicet cum ignitione & sine ignitione. Propter enim bonam partium adhærentiam, fortitudinem suæ mixtionis, si aliquo modo partes illius inspissentur per ignem vlterius nō permittit se cor-

Quòd sulphur extraneum siue vulgi est causa imperfectionis omnium metallorum.

CAP. III.

Notate ergo verba; signate mysteria: quoniam tota veritas istius scientiæ, ex iam dictis Philosophorum est corripienda, eò quòd à vanitate relinquatur, per ipsam duplicem corporis superfluitatem inesse: vnam quidem in profunditatem argenti viui inclusam in principio suæ mixtionis superuenientem: alteram extra naturam suæ naturæ, & corruptibilem: quarum ista cum labore tollitur: altera verò nullo artificis ingenio tolli potest. Quare sulphureitas adustibilis calcinatione ignis tollitur; vel à corporibus deletur. Et illud ideo: quia argentum viuum tenet, & ab adustione defendit illud quod suæ naturæ est: alterum respuit igni exponens, qui ipsum inficit: vnde est amicabile & suæ naturę placabile. Ipsum argentum viuum argento viuo magis adhæret, & etiam magis amicatur: post illud verò aurum: post illud argentum. Vnde ex hoc relinquitur, ipsa duo magis participare suā naturam: talia verò corpora non habent tantam conformitatem ad ipsum: quoniam habent in se sulphur extraneum, terreum, immundum, & fœtidum. Ideo & ipsa verè dicere possumus, quòd minus participant naturam: quoniam sunt corpora fœtida adustibilia. Et illud ideo: quia sulphur quoquomodo præparetur per artificium, semper comburit & comburitur, & nigredinem in omni opere præstat. Ideo enim dicit Auicenna: In magisterio nostro non intrat: quoniam non est de argento viuo; vel de argenti viui substantia, nec de perfectione eius, cum ipsum semper inficiat, denigret & corrumpat. Relinquitur ergo, argentum viuum corporum esse perfectissimum, & adustionis esse saluatiuū, eò quòd corpora illa omnino comburūtur, quantò plus suam naturam participant & possident. Vnde patet, quòd multa qualitas argenti viui est causa perfectionis in corporibus: multa sulphureitas est causa corruptionis: id est, quod quædam magis, quædam minus comburuntur secundùm examinationem ignis, vt illa quæ sunt pluris sulphu-

reæ quantitatis continentur magis, quæ verò minus, minus. Habet enim sulphur in se duas causas corruptionis, puta inflammabilem substantiam, & terream fœtulentiam: quare per primam naturã stare facit: quoniam comburit semper & comburitur, ac semper nigredinem in omni opere præstat. Per alteram verò neque fusionem habet, neq; ingressionem: quoniam si fixum fuerit, prohibet fusionem, & ipsum nunquam figitur: nisi priùs calcinetur, nullo modo funditur in artificio, quoniam in terrenam substantiam redigitur.

Quòd solum argentum viuum est perfectio omnium metallorum. *CAP. IV.*

Hoc autem in argento viuo minimè contingit: quoniam figitur absq; eo quòd in terram vertatur: & similiter figitur conuersione eius in terram. Nam per festinãtiam ad eius fixionem, quæ fit per præcipitationem, figitur, & in terram vertitur, & per successiuam iterata vice illius sublimationem figitur similiter, & non vertitur in terram, imò dat fusionem metallicam. Et illud ideo est, quia viscosam & densam habet substantiam: cuius signum est contritio illius cum imbibitione, & commixtione cum rebus sui generis sortitus. Itaque manifesta in illa viscositas illius propter multam sui adhærentiam constat. Densam autem illud habere substantiam, manifestè videt monoculus, propter grauedinem sui ponderis immensi: quoniam præponderat auro, dum in sua fuerit natura. Est autem fortissimæ compositionis & naturæ vniformis: quia non separatur in partes, vt nullatenus se diuidi permittat: quia aut cum tota sui substantia in igne permanet stans, aut ex igne recedit cum tota sua substantia. His ergo relinquetur argentum viuum figi posse sine ipsius humiditatis radicalis consumptione, & absq; illius in terram conuersione. Et ideo notatur in eo causa perfectionis vera: quoniam ipsum solum ad fusionis perfectionem sufficit in vnoquoq; gradu, scilicet cum ignitione & sine ignitione. Propter enim bonam partium adhærentiam, fortitudinem suæ mixtionis, si aliquo modo partes illius inspissentur per ignem vlterius nõ permittit se cor-

rumpi, nec per ingressionem furiosæ flammæ illud se in fumum patitur euolare: quoniam rarificationẽ sui non suffert propter sui densitatem, & adustionis carentiam, quæ per sulphureitatem quam non habet perficitur. Hoc satis sufficienter probatum est superiùs.

Sulphur quod est terra sicca grauis esse dicimus perfectionis corruptiuum: quoniam si fixum fuerit, fusionem rectam impedit: vt patet in ferro quod non funditur: quia sulphur fixum in se habere cognoscitur. Si verò fixum non fuerit, fusionem rectam impedit, vel anticipat, vel ab igne corrumpitur, comburitur & euaporat: vt patet in plumbo & alijs corporibus infirmis. Et ideo sulphur non est de virtute nostræ artis, neque de perfectione eius: quoniam perfectionem impedit in omnibus operibus suis: sed Mercurius viuus in omnibus suis operationibus est manifestè perfectissimũ & probatissimum: quoniam adustionis est saluatiuum, effusionis effectiuum cùm figitur: & est tinctura vberrimæ perfectionis, fulgidi splendoris. Et non recedit à commixto, donec est, & est amicabile, & metallis placabile, ac medium coniungendi tincturas: quoniam miscetur per minima cum ipsis. Et etiam in profundo naturaliter adhæret: quia est de natura ipsorum: veruntamen cum Sole & Luna miscetur faciliter: eò quòd ipsa magis naturam suam participant: attamen non submergit aliquid in eo nisi Sol.

Ex hoc itaq; secretum elicias maximum: quòd Mercurius in se recipit, quod suæ naturæ fuerit, & alienum respuit, eò quòd sua natura gaudet magis quàm extranea. Ex hoc enim manifestè relucet, corpora maioris esse perfectionis, quæ plus Mercurij sunt continentia: & quæ minus, minoris.

Laudetur ergo omnium opifex Deus gloriosus & benedictus, causator optimus & altissimus, qui ex vili creauit preciosum, vt cum mineralibus maximè in natura teneat symbolum, & dedit illi substantiam, & substantiæ proprietatem, quam contingit vllam minimè ex rebus in natura possidere: quoniam ipsum solum est quod ignem superat, & ab igne non superatur, sed in eo amicabiliter quiescit gaudens: ipsum namq; solum

cum

cùm ſit metallicũ, continet in ſe totum quo indigemus in noſtro magiſterio: quoniã omnia alia cùm ſint combuſtibilia, igni cedunt, & in fauillam deficiunt.

Quòd argentum viuum continet in ſe ſulphur ſuum. CAP. V.

Manifeſtum eſt igitur quòd argentum viuum continet in ſe ſulphur ſuum bonum fixum, quo coagulatur in aurum & argentum, ſecundum diuerſum diſponendi modum. Nam ſecundum Philoſophum argentum viuum, & ſi fuerit purum, coagulabit illud vis ſulphuris albi non vrentis in argentum. Et illud eſt res optima vt per artificium Alchimiſtę faciant Elixir ad argentum. Si verò ſulphur fuerit optimum cum rubore clarum: & fuerit in eo vis igneitatis ſimpliciter non vrentis, erit res optima: vt ex eo fiat Elixir ad aurum. Et bene tradidit Philoſophus primò ſulphur album ad argentum, & poſtea rubeum ad aurum: quia non poteſt fieri aurum niſi priùs fuerit argentum: quoniam non eſt tranſitus de extremo ad extremum, niſi per medium: Non ergo poteſt fieri tranſitus de nigro ad perfectum citrinum, niſi fuerit primò album: quoniam citrinum ex multo albo & paruiſſimo rubeo eſt compoſitum. Nec poteſt fieri etiam de citrino tranſitus ad album, niſi priùs fuerit nigrum: quoniam non poteſt aurum fieri argentum, niſi primò fuerit deſtructum, & corruptum, & nigrum: quia quod eſt melius, non poteſt fieri deterius, niſi per ſui corruptionem. Nam generatio vnius eſt corruptio alterius: ideo qui ſcit aurum conuertere in argentum: ſcit & argentum cõuertere in aurum: quoniam ſulphus non vrens album ad argentum, poteſt fieri per maiorem digeſtionem ſulphur rubeum ad aurum: quoniam citrinatio nihil aliud eſt, quàm completa digeſtio: nec albedo aliud eſt, quàm nigredinis ablatio. Calor namque agens in humido, efficit primò nigredinẽ: & agens in ſicco operatur albedinem: & in albo citrinitatem. Et hoc quidẽ in calcinatione plumbi attendi poteſt, quod conuertitur in cinerem nigrum: poſtea in album: deinde in nimium citrinum, vel rubeum. Sic ſulphur album vel rubeum, habetur ex vna metallorũ materia ad ple-

num depurata, modo tamen diuerſo digeſta & decocta. Idcirco dicit Philoſophus, quòd omni argento ineſt ſulphur album, ſicut omni auro ineſt ſulphur rubeũ. Sed tale ſulphur nõ inuenitur ſuper terram, vt dicit Auicenna: quòd in iſtis duobus corporibus exiſtit. Et ideo iſta duo corpora ſubtiliter præparemus, vt ſulphur & argentum viuum de illa materia habeamus ſuper terram, de qua aurum & argentum efficiebatur ſub terra. Ipſa namque corpora lucentia ſunt, quibus inſunt radij tingentes, cætera corpora albedine & rubedine vera, ſecundum quòd ipſa fuerunt præparata. Nam per noſtrum magiſterium corpus perfectum iuuat, & imperfectum perficit ſine admixtione alterius rei extraneæ. Aurum itaque cùm ſit precioſum, omnibus metallis eſt tinctura rubedinis tingens, & transformans omne corpus. Argentum verò eſt tinctura albedinis perfecta albatione tingens cætera corpora. Cum illis namque corporibus, ſcilicet, Sole & Luna miſcetur Mercurius, & figitur per ipſa maximo ingenio, quod minimè peruenit ad artificem duræ ceruicis.

Quòd vnus eſt lapis Philoſophorum.
CAP. VI.

Oportet igitur inquiſitorem huius ſcientiæ conſtantis voluntatis eſſe in opere. Nemo hoc modo illud præſumat attendere: quoniam in rerum multitudine ars noſtra non perficitur: vna enim eſt. Eſt enim lapis vnus, vna medicina, cui nil extranei additur, nec diminuitur, niſi quòd ſuperflua remouentur. Omne enim ſulphur, linternum: id eſt, vulgare, vel butyrum argenti viui eſt extraneum, eò quòd ſui ipſius eſt deſtructiuum, vel corruptiuum. Econtrà verò illud non eſt extraneũ, in quo habet ipſum cõuerti per magiſterium noſtrum, ſcilicet in aurum & argentum. Nihil ergo conuenit rei, niſi quod eſt ei propinquius, ex ſui natura. Non enim generatur ex homine niſi homo, neque ex alijs animalibus niſi ſimilia ſibi. Quoniam quodcunq; quod generatur, ſibi ſimile conſequitur. Vera igitur vtamur natura: quoniam non emendatur, niſi in ſua natura, cui nihil alienum iungitur. Nolite ergo introducere, nec pulue-

puluerem, nec aquam, nec vllam rem: quippe diuersæ naturæ lapidem nostrum non emendant, nec intrant in eo, quòd non sit ortum ab eo: quoniam si aliqua extranea sibi apponantur, statim corrumpitur, & non fit ex eo quod fieri quæritur. Ex rebus ergo corporalibus maximè conuenientibus in natura, necessariò est medicinam colligere. Vnde oportet, quòd ipsa medicina illis in natura conueniat, & eis in profundo maximè cohæreat: ita quòd diminutum perficere compleat, & etiam quòd Mercurius per minima ante illius fugam misceatur; sed nullum corpus in sua natura manens Mercurium coagulat, nec ei firmiter adhæret: nec etiam ipse Mercurius per se medetur infirmis corporibus: quoniam in examinatione separatur ab eis. Nam grossa simplicibus, & simplicia grossis minus bene conueniunt. Subtilioris ergo substantiæ, & liquidioris fusionis necesse est illam medicinam esse, quàm ipsa corpora: & fixionis ac retentionis, quàm sit argentum viuum in sua natura.

Ex quibus extrahitur lapis Physicus. *CAP. VII.*

Quæri ergo non immeritò potest; vnde hæc nostra maximè possit elici medicina. Quibus respondentes dicimus, quòd in quibus est, ex illis elicitur. Est autem tàm in corporibus, quàm etiam in argento viuo secundum naturã, cùm vnius sint reperta naturæ: sed in corporibus quidem difficilius, in ipso verò Mercurius viuo propinquius, non autem perfectius. Et illud ideo: quia non est corpus dignius Sole, aut purius, aut eius vmbra, scil. Luna, sine quibus nullum argentum viuum generatur tingens. Qui verò absque isto argento tingere nititur, cæcus procedit ad practicam, sicut asinus ad cœnam: nam aurum aureum, argentum argenteum tribuit colorem. Qui ergo argentum viuum cum Sole & Luna tingere nouit, venit ad arcanum, quod dicitur Sulphur album, optimum ad argẽtum, quod cùm rubeum efficitur, erit sulphur rubeum optimum ad aurum. Ab illis igitur corporibus extrahitur sulphur nimium albũ & rubeum, cùm in ipsis sit purissima sulphuris substan-

tia, ingenio naturæ summè deprauata: quòd secundum Albertum clarius est & subtilius: quia in deprauatione ipsius est ars debilior natura, nec consequitur eam, licet multùm laboret. Pater enim eius est Sol, Luna mater est: quia ex illis corporibus cum suo sulphure, vel arsenico præparato, nostra elicitur medicina. Ex corporibus similiter Solis elici potest ipsa. Ex solo autem argento viuo facilius & propinquius, & perfectius inuenitur, cùm ipse sit pater omnium istorum luminarium, & omnium liquabilium, ab ipso siquidem omnia sunt: & ideo in ipsum omnia resoluuntur; quoniam natura naturam amplectitur propriam, amicabilius, magisq; gaudet cum ea quàm cum extranea. In ipso namq; est facilitas extractionis illius subtilis substantiæ, cùm iam in actu habeat substantiam. Relinquitur ergo, medicinam nostram esse purissimam & subtilissimam substantiam, quę ex argenti viui materia originem suam ducit, & ex illa creata est. Non est autem materia argenti viui in sua natura, nec in sua substantia tota, sed fuit pars illius. Non autem quæ est nunc, cùm lapis noster factus est simpliciter est argẽtum viuum, licet fuerit pars eius: quoniam ipsum illuminat, & ab adustione defendit & conseruat, quod est causa perfectionis. Igitur cuiuscunque causa tantùm generationis fit medicina, tàm quidem in corporibus, quàm in ipsius argenti viui substantia, lapidis preciosi indagatur substantia. Consulo tamen quòd non opereris, nisi cum Mercurio & Sole ad Solem & Mercurium, & Luna ad Lunam: quoniam totum beneficium huius artis consistit in ipsis tantùm.

Quòd impossibile est, lapidem perfici ex sola metallorum substantia siue materia. CAP. VIII.

Igitur si in prima naturæ materia opus nostrum vellemus incipere, esset longissimum & incompossibile, & etiam magnæ, & quasi infinitæ requirerentur expensæ ad hoc perficiendum. Et cùm demum per difficilimum artificium lapis fuerit factus de natura metallorum, tamen opus Philosophicum, siue Physicum nondum est incœ-

inceptum: quippe quia est necessarium, quòd Lapis Philosophorum elici possit de natura duorum corporum, antequam de eo fiat Elixir completum. Quoniam est necessarium, quòd illud quod est Elixir, magis sit depuratum & digestum, quàm aurum vel argentum, eò quòd ipsum Elixir habet conuertere omnia imperfecta alia perfectione diminuta corpora in aurum vel argentum, quod ipsa minimè perficere possunt: quia si de perfectione sua alteri darent, ipsa imperfecta existerent: eò quia non possunt tingere, nisi quantum se extendunt. Et ad hoc fiet operatio in lapide nostro, vt melioretur eius tinctura in eo plus quàm in sua natura, & vt fiat Elixir iuxta Sapientum allegoriam, compositum ex speciebus limpidis, condimentum, antidotum, medicina, purgamentum omnium corporum purgandorum, & transformandorum in solificum & lunificũ verum. Sed moderni operantes, finem credunt operis esse cùm incipiunt opus: quoniam tamen in tantum laborauerunt, quòd opus eorum sit de natura metallorum, credunt compleuisse Elixir perfectum. Sed quando faciunt proiectionem, nihil ibi inueniunt: qui operari desistunt, vbi incipere debuissent.

Quid sit opus primum Physicum.
CAP. IX.

Opus namq; Philosophorum est dissoluere lapidem in suum Mercurium, vt in primam reducatur materiam. Vnde Philosophus in quarto Meteororum, huius artis sophisticos illudit artifices Alchimiæ, dicens: Species transmutari non posse: quod quidem similiter verum est, nisi vt species ipsæ (vt postea subdit) in primã suam materiam rediguntur, quæ quidem materia prima est argenti viui, cùm ipsum sit elementum omnium ductibilium. Tunc enim in aliam formam quàm priùs erant bene permutantur: non quidem species, sed indiuidua specierum, quoniam ipsa indiuidua actionibus sensibilibus sunt subiecta, eò quòd in se sunt corruptibilia. Species verò cùm sint vniuersales, actionibus sensibilibus non sunt subiectæ, & ideo non sunt in se corruptibiles. Species igitur argenti, quæ est argenteitas, non

mutatur in speciem auri, quæ est aureitas, nec è conuerso: quia species verè permutari non possunt, sed indiuidua specierum benè permutātur, cùm in primam suam materiam rediguntur: quia cùm forma istius fuerit corrupta, vel illius, vel in primam materiam resoluta, benè permutatur, & necessariò introducitur alia forma: quia corruptio vnius est introductio alterius. Et scias, quòd nulla materia potest ita destrui, quin sub aliqua maneat forma: vnde destructa vna forma, immediatè introducitur alia, ad hanc operationem, vel ad illam disposita. Et ideo dicit Philosophus: Indiges tu qui vis operari quod in solutione, & sublimatione duorum luminarium primò labores, quia primus gradus operationis est, vt fiat argentum viuum ex ipsis. Notate ergo verba, signate mysteria: quoniam in hoc opere declaratur, quis sit lapis, cùm principium sui operis sit dissolutio ipsius. Oportet igitur sublimare, figere, & calcinare ipsum, vt sic demum soluatur in argētum viuum, quod Philosophis est contrarium. Vnde etiam dicunt Philosophi: Nisi corpora fiāt incorporea, siue non corporea, vel volatilia, & è conuerso, nihil operamini. Verum ergo principium nostri operis est dissolutio lapidis; quia corpora soluta in naturam primam spirituum sunt redacta, nisi quia magis sunt fixa: quia spiritus sublimatur cum eo. Nam solutio corporis fit cum cōgelatione spiritus, & congelatio spiritus est cum solutione corporis: tunc enim miscetur cum spiritibus vel spiritu, & fit vnum corpus cum eis, vel cum eo, & nunquam separantur: sicut nec aqua mista cum aqua. Quoniam omnia tunc ad suam naturam homogeneam primam sunt redacta. Prima verò homogeneitas metallorū est argentum viuum. Cùm ergo in ipsa homogeneitate soluuntur, insimul coniunguntur, & nunquā separantur: quoniam tunc vtrunq; agit in suum socium sibi similem. Et ideo dicit Aristoteles, quòd Alchimistæ corpora metallorum verè transmutare non possunt, nisi priùs ipsa redigātur ad suam primam materiam: tunc enim in aliam formam quàm priùs erant, benè rediguntur. Quoniam contra hoc nō stat ratio: quippe quia destructa vna forma, immediatè introducitur alia, vt patet ex operibus rustico-

rusticorum, qui de lapidibus faciunt calcem, & de cineribus vitrum. Sic & multò fortius potest sapiens studio suo per magisterium naturale, seu artificium nostrum ista corpora corrumpere, & illis nouam formam introducere: quia intentio nostræ operationis non est aliud, nisi quòd eliciatur, & eligatur purissima substantia Mercurij in istis corporibus: quoniam Elixir consistit in illis tantùm, & non in alijs.

Quid sit lapis, & quo indiget in operatione, vt sit Elixir completum.

CAP. X.

Hic igitur est lapis noster famosus: quia non fit transitus de extremo ad extremum, nisi per medium. Extrema autem nostri lapidis in primo latere est argentum viuū: in secundo verò est Elixir cōpletum. Media namque istorum aliqua alijs sunt magis depurata, decocta & digesta: & illa sunt meliora & operi propinquiora, quod te charissime ignorare non credo, sed bene scire. Non ergo ob hoc erres; quoniam si seminauerit homo hæc & metet. Nam semen suo semini correspondet, & omne arbustum, proprium adfert fructum iuxta genus suum. Natura quippe est sapiens, semper perfici appetens: quoniam in se semper continet incremētum suum. Idcirco dicit Auicenna: Nisi aurum & argentum viderē, pro certo dicerem, quòd Alchimia non est vera ars. Igitur quamuis lapis noster hic tàm in se tincturam materialiter contineat, quàm in corpore tenue creatus à quocunque per se motum non haberet, vt sit Elixir completum, nisi moueatur arte & operatione. Et ideo artes diuersæ à diuersis Philosophis sunt inuentæ, vt compleatur per artificium, quod à natura est relictū incompletum: quoniam natura prona est ad sui perfectionem. Prudenter ergo & non casualiter operare, & scias naturas lapidis & fortitudines, & quis lapis, cuius lapidis sit amicus vel inimicus. Vide quòd agnoscas quod ipse fecerit. Et antequā scias grossum, fac gracile, ponderosum alleua, asperum lenifica, durum mollifica, amarum dulcifica, & habebis totum magisterium. Scias ergo quòd suarum operationum aliæ medicinæ auri,

quibus conuenit participare argento in aliquibus, & in aliquibus diuersificare: quoniam in principio suæ operationis opus auri & argenti per omnia conuenit: in modo verò fermentationis disconueniunt: quoniam fermentum operis argenti argentum est. Fac ergo vnamquamque speciem cum sua specie: & vnumquodque genus in suo genere: quoniam opus albi ad albificandum, & opus rubei ad rubificandum. Non ergo misceas opus vnius lapidis cum opere alterius lapidis: quoniam vehementer errares si secus faceres. Alia quippe corpora possibile est quòd separentur, sed non erunt bona sicut illa: quippe quia medicinam quam non habent, dare non possunt, impossibile siquidem est, non fixum figere, & immundum mundare: quia non inuenitur in re, quod in ea non fuerit antea: nec aliquis dare potest quod non habet. Quare licet vti possis, vel indiges tu cùm non possis habere in istis illud quod est maioris temperantiæ, & minoris fæcis, si indigueris vsu eorum, oportet primò vt cõuertas ea in similitudinem duorum corporum perfectorum: quod nunquam fiet, nisi Sol & Luna in vno corpore coniuncta proijciantur desuper ipsa: quippe quia Mercurius cùm fit de sua natura conuersiuus, fit vnumquodque cum singulis quos amplectitur ex planetis. Si iungatur cum plumbo, plumbum erit: si cum ferro, ferrum erit: & si cum alijs corporibus erit consimile eis. Si autem cum istis duobus iungatur radijs, fit Elixir perfectum. Non ergo operandum est, nisi de ista nobili materia: quia non fiunt res aliqua ratione, nisi secundùm eorum naturam. Quicunque ergo quærit à natura quod in ipsa non est, fatuitas est & perditio laboris. Non comedas ergo de filio cuius mater menstruum patitur. Quem si comedis leprosus, & tu, & opus tuum: sed frustum comede de carne pingui, & habebis aurum & argentum quantum volueris. Et non quæras à natura quod in ipsa non est: quoniam fatigares animam tuam in vanum. Hæc extracta sunt à Morieno doctore veracique Philosopho. Nihil reputans inde lucrum si ita faceres, sed bene facias vngendum de Sulphure & lanqueto: quoniam res, cuius caput est rubeum, pedes albi, oculi verò nigri, est magisterium.

sterium. Intellige quod dico: quoniam omnia verè sunt verissima: qualia nunquam Philosophus aliquis tradidit meliora.

Explicit liber Primus.

CAPITA LIBRI secundi.

De inuestigatione perfecta lapidis Physici.
CAP. I.

MAnifestum est ergo per operationem medicinæ esse operationem naturæ, ipsamq; medicinam esse eandem naturam: eò quòd ipsa medicina solùm est composita ex natura. Certū quippe est, omnē rem esse de eo, in quod resoluitur. nam gelu conuertitur in aquam calore mediante. Clarū est ergo, aquam ipsam priùs fuisse, quàm ipsum gelu. Sic omnis lapis noster resoluitur in argentum viuum per magisterium nostrum: ergo prius ipse fuit argentum viuum. Modus autem conuertendi ipsum argentum viuum est conuersio naturarum in suā primam radicem; naturam namq; conuertere, est elementa circulariter rotare: sunt autem elementa de aptitudine sua ad inuicem cōuersiua, & ideò generantur, & corrūpuntur & ad inuicē alterantur. Conuerte ergo elementa, & quod quæris inuenies: quia nostra operatio non est nisi naturarum mutatio, & eorum elemētorum frigidi cum calido, humidi cum sicco amicabilis commixtio. Veruntamen non conuertitur siccum in humidum, nisi priùs fuerit frigidum: id est, aqua: nec frigidum conuertitur in calidum nisi priùs fuerit humidum: namque transitus non fit ab extremis nisi per medium. Terra nō conuertitur in aërem, nisi priùs vertatur in aquam: Aër quippe & aqua sunt elementa media: ignis & terra sunt elementa extrema; aër verò est iuxta ignem, sicut terra iuxta aquam: & ideo quia aqua contrariatur igni, & terra aëri: quia aqua frigida est & humida, & ignis calidus & siccus, terra verò frigida & sicca, aër autem calidus & humidus est. Et sic aqua & aër conueniunt in humiditate, ignis & terra in siccitate: & ideo vnum in aliud conuertitur: & similiter ad inuicem, ideo immediatè conuertuntur, ac tardiùs ab inuicē separantur. Econtrà autem aër & terra, ignis & aqua ad inuicem nō conuertuntur. nisi ignis in aërem, & terra in aquā priùs conuertantur

Si er-

Si ergo siccum conuertitur in frigidum, & frigidum in humidum, ac humidum in calidum, & calidum in siccum: tunc habebis totum magisterium. Modi verò regiminis ad inuicem conuertentes, sunt quatuor principales, scilicet soluere, abluere, reducere & figere. Soluere grossum in simplum & subtiliare: abluere, obscurũ in lucidum: reducere humidum in siccum: figere volatile supra corpus fixũ. Soluere, est diuidere corpora & materiam, vel naturam primam facere. Abluere, est inhumare, distillare & calcinare. Reducere, est incerare, impinguare vel imprægnare, subtiliare: figere & desponsare, resoluere & coagulare. Per primum mutatur natura interius, per secũdum exterius, per tertium superius, per quartum inferius.

De primo lapidis regimine. CAP. II.

Lapidem siccum, grossum dissoluere in argentum viuum, vt in suam reducatur materiam primam. Et hoc tum solum fit argentum viuum, eò quòd ipsum solum habet Solem & Lunam ad suam materiam, vel materiam primam redigere. Sed argentum viuum habet in se fœculentiam terream & adustibilem absque inflammatione & aqueitatis substantia, necesse est superflua demere, & absentia implere vel supplere, si plenam medicinam volumus facere, vel trahere. Terrenam autem fœculentiam oportet omnino per sublimationem demere, ne humidum in proiectione creat calorem & aqueitatem ipsius. Simili modo fugitiuam oportet quo ad medicinam illius substantiam saluare, de cuius proprietate est mundare, & ab adustione defendere, & etiam figere, ac fixum facere. Ideoq; contingit ex ipsius medicinæ diuersitate, secundùm eius diuersam deprauationem, quandoq; creari Saturnũ ex illa, quandoq; Iouem, quandoq; Venerem, quandoque verò Martem, quod ex impuritate necesse est euenire, vel accidere.

Quomodo depuratur Mercurius, & purgatur. CAP. III.

Ingenium igitur ipsius terreæ substantiæ superfluæ

remotionis, est ipsum semel vel bis sublimare à vitro & sale, donec ipsius albissima sumatur substantia. Cùm verò albissima ascenderit, proijce in feruenti aqua, donec redeat in argentum viuum. Pòst tolle ab eo aquam, & operare cum eo: quoniam non est bonum operari cum ipso, nisi priùs hoc modo purgetur. Vnde dicit Auicenna: Primum quoque facere incipere est, quòd sublimetur Mercurius: postea solue eum vt redeat in primã materiam suam, & sublima totum. Tunc in hoc Mercurio mundo mitte corpora munda, æquali lance librata: veruntamen non misceas corpus album cum rubeo, nec corpus rubeum cum albo: sed vnumquodque seorsum dissolues in partem, quoniam aqua alba est ad albificãdum, aqua rubea ad rubificandum. Non ergo misceas aquam vnius lapidis cum aqua alterius, aut cum alio lapide: quoniam vehementer errares & excæcaberis, si secus feceris. Ab hinc vice pòst vicem contere & imbibe, & coque in balneo Mariæ: pòst distilla per filtrum quousque transeat ipsum: collige tamen ad partem supereminẽs nigrum: quoniam illud est oleum, ac verum dissolutionis signum: quia quod est solutum, peruenit ad sublimitatis finem, vnde separatur ab inferioribus, ascendens sursum, & petens altiora loca, vt corpus aureum. Custodi autem ipsum cautè, ne euolet in fumũ, & quod facis in albo, facias etiam in rubeo: quoniam hæc medicina in essentia est vna, & in modo agendi similiter vna: est tamen in rubea additamentum citrini coloris: quia sulphuris fixi substantia mũdissima efficitur. Differẽtia tamen inter solarem & lunarem medicinam: eò quòd hęc quidem illud continet, illa verò non: quoniam indiget mundissimo sulphure albo, sicut hæc indiget rubeo. Sufficiunt hæc duo corpora, eò quòd assimilãtur quæsito, vel illi quod quæris. Sed indiges quòd in solutione, sublimatione, & subtiliatione eorum labores. Sunt enim fortia, & indigent præparatione longinqua & operatione continua, vt primò calcinentur, & postea soluantur: quoniam cùm calcinata fuerint, faciliùs soluuntur: eò quia calor ignis penetrans partes corporis, facit aquam ingredi pòst ipsum: & sic est magis solutionis susceptiuum. Veruntamen si calcinaueris

corpus

corpus grossum, quod etiam dissolutiuum est, pone ad partẽ, & quod remanet in filtro, accipias cautè ipsum, ne perdatur in fumum, & pereat magisterium. Idcirco cùm istud graue sit perficere & difficile, expedit corpora soluere per aquam solum: id est, per argẽtum viuum sine calcinatione: quoniam istud est securius, licet in operatione sit tardius. Esto ergo longanimis, & non festinanter extrahas tincturam, nec festinanter aut velociter quæras perficere: quia primus error in hac arte est festinatio: quia comburit omnia, & ad remotum perducit. Nam ignem si multum feceris, in principio mixtionis eius eueniet in tincturis detrimentũ: quoniam comburũtur medicinæ per nimias caliditates. Vnde versus:

Dissipa rem captam prius per partem satis aptam,
Leuiter extractam sic massam contere factam.
Hæc non festinè, sed temporis ordine sine
Albumen vrinæ disponit membra ruinæ.

Patienter igitur sustine, & contere, & coque, reitera, & non tædeat te hoc ipsum reiterare: quia quæ imbibuntur, per aquam mollificantur. Et quantò magis teres, tantò magis mollificas: & quãtò magis mollificas, tantò magis partes grossas subtilias, donec vniantur, & ab inuicem non diuidantur: quoniam spiritus cum corpore tunc inspissantur, & omnia quæ impastantur, dissoluuntur, & impastatio fit cum nimia trituratione & assatione. Nam per contritionem, & incerationem, ac assationem diuiduntur partes ligatæ viscositate aquæ, quæ viscositas est in corporibus. Corpora verò soluta ad naturam spiritus sunt redacta, & nunquam separantur, sicut nec aqua mista aquæ: quippe, quia natura lætatur: quoniam sponsa cum sponso copulatur: quæ verò non dissoluuntur, non habent partes subtiles, nisi mollifices. Ideo charissime indiges, quòd in dissolutione lapidis labores, scilicet partes suas priores disgregas ab ipsis, vt grauioribus partibus abiectis, opus cum leuioribus perficiatur.

De inhumatione lapidis. CAP. IV.

Lapide autem dissoluto, accipe totum, & pone super calorem temperatum, vt putrefiat & digeratur me-

liùs, videlicet per menſem Philoſophorũ: id eſt, per triginta dies: quoniam aduſtio in animalibus per inhumatione tollitur, & decoctionem: Decoquas ergo complete, vt ebulliant omnia leui igne, & in ſuã materiam primam redeant, & ſint argentũ viuum. Hoc autem habito ſoluitur illa authoritas Ariſtot. in quarto Meteororum: Sciant artifices Alchimiſtæ: Species rerum tranſmutari non poſſe, quòd quidẽ verum eſt, niſi priùs, vt ſubditur, in ſuam primam reducantur materiam. Tunc autem in aliam formã quam priùs erant, bene permutantur, non quidem ſpecies, ſed indiuidua ſpecierum permutãtur: quoniã ſunt corruptibilia ipſa, & actionib⁹ ſenſibilibus ſubiecta. Materia namq; nullo modo poteſt iſtadeſtrui, quin ſemper maneat ſub aliqua forma. Vnde ſoluta prima corporis forma in Mercurio, immediatè introducitur noua forma, corrupta ipſorũ forma, quæ quidẽ forma eſt in colore nigra, in odore fœtida, & in tactu ſubtilis & diſcontinuata: & hoc eſt ſignum perfectæ diſſolutionis corporũ: quia calor agens in humido primò generat nigredinem, quæ quidem nigredo eſt caput corui: ſed eſt principium operis noſtri, quod eſt diſſoluere lapidem noſtrum in Mercurium, vel in aquam mercurialem. Modò habes primum regimen operis.

De recapitulatione primi regiminis. *CAP. V.*

Modò dicam breuiter totum diſſolutionis modum. Sublima ergo primò Mercurium, & deinde ſoluas ipſum: hinc incorpora ipſum, cum terra lota & igne, & pariter decoque, quouſq; redeant in ſuam primam materiam. Et hoc ideo fit, vt habeamus ſulphur & Mercurium de illa materia, de qua aurum & argentum efficiebantur ſubtus terram: quia ſi verum ſulphur fuerit & argentum viuum, bene poſſumus ex ipſis aurum & argentum facere. Hoc autem magiſterium non eſt niſi pro diuitibus, & pro Mundi altioribus. Et qui habet ipſum, habet theſaurum ſempiternum. In ipſo ergo tria ſunt inquirenda, puta ſubtile ingenium artificis, opera manuum & arbitrium. Quod quidem requirit diuitias, ſapientiam, & libros.

De ſe-

De secundo regimine quod est abluere.
CAP. VI.

Secundum autem lapidis regimẽ est abluere nigrum corruptum & fœtidum, vt sit nimis lucidum, clarum, & à sordibus vacuum. Quod quidem fieri nullatenus conuenit sine elementorum diuisione & aquarum distillatione, & lapidis dissolutione: quia elementorum duo sunt lapidea, & duo sunt aquatica. Lapidea autem sunt ignis & terra: quia sunt sicca. Aquatica verò sunt aër & aqua: quia sunt humida. Ignis ergo comedit illud quod in exterioribus existit: quoniam comedit, & vastat & deuastat sordes aquarum per distillationem, & subtiliat eas per aëris leuificationem. Comminuit etiam grossitudinem lapidis per calcinationem, & deuorat eorum sulphureitatis salsedinem. Et ideo lapis noster in quatuor elementa diuiditur, vt magis subtilietur, & vt magis à sordibus depuretur, & postea firmius coniungatur. Sed namq; fuit aliquid natum, vel crescens, nec animatum, nisi post putrefactionem. Ideo putrefiunt, vt magis digesta meliùs separentur. Quippe, quia si putrefactum non fuerit, fundi non poterit, nec soluetur, & si solutum non fuerit, ad nihilum redigetur.

De diuisione lapidis per quatuor elementa.
CAP. VII.

Accipe ergo lapidem sic corruptum, & diuide ipsum per quatuor elementa per distillationem. Primò per leuem ignem æqualiter continuatum. Et recipe suam aquam: deinde paulatim vigora ignem, donec receperit aërem igne mixtũ. Quod verò remanet in fundo combustum, est terra nigra & sicca. Et scio quòd distillatio aquę habet fieri in balneo mediante eo, quòd subtiliores lapidis partes sine calore, ad naturam simplicis aqueitatis approximantes, per eam distillabuntur. Aër verò & ignis per cineres distillãtur, eò quòd per ipsum cùm ignitionem sustineant, contingit calores, & grossiores terreas partes sursum eleuari. Subtilior ergo separatio per aquam, cùm nõ substineat ignitionem quæ per cinerem elicitur. Isto ergo modo diuides quatuor

elementa, eò quòd oportet extrahi de sua substantia humida, & non ex alia, quòd in eis est maior tinctura. De terra verò non cures cuius sit substantiæ, dum tamen fuerit alba & fixa substantia. Terra desiccat & figit: aqua verò mundificat & abluit: aër verò & ignis tingūt & fluere faciunt. Ideo oportet quòd sit aqua multa, & aër multus: quoniam multitudo tincturæ tanta erit, quanta multitudo aëris erit. Studeas ergo, charissime, in omnibus operibus tuis Mercurium superare in commixtione, vt satis habeas de aëre: quoniam si per ipsum solum perficere poteris, preciosissimæ perfectionis naturæ vincentis indagator eris. Veruntamen firmiter teneas, quòd omnium capitulorum huius preciosissimæ artis, non excedit precium ipsarum medicinarū expensione quinquaginta argenteos ex prima operatione computando. Oportet tamen ipsam Medicinam diutius assari super ignem, & nutriri puer in vberibus.

De ablutione aquæ. CAP. VIII.

Cùm autem habueris elementa, vt dictum est, diuisa, ablue ea, scilicet, aquam & aërem septies distillando: ignem verò & terram fortiter calcinando, aquam tamē & aërem separatim destilles: quoniam aër est melior quàm aqua, licet ipsa aqua abluet & dealbet terram, faciensq; matrimonium tincturarum: ac aër tingit terram & infundit animam, & facit eam sensibilem: vnde oportet, quòd aër & aqua sint à sordib. mundata, & ab adustione tuta, donec sumatur eorum tinctura: quoniam si comburantur, effectu priuantur, nisi postea in fine coquantur. Iccirco inhumatio in fimo interposita inter distillationes multum iuuat, vt ad perfectæ ablutionis signum melius deueniatur. Quod quidem signum est splendor & crystallina serenitas absq; fæcibus, nisi forte albis. Fæces verò aqua, quas facies in omni ablutione: id est, distillatione vice post vicem ad partem separa, & repone in terra nigra superiùs collecta. Aqua verò septies distillata serua eam ad partem: quoniam ipsa est Mercurius Philosophorum solutiuus faciens matrimonium, & aqua vitæ abluens Latonem. & sicut fecisti de alba aqua, sic facies de rubea: quoniā vnum & eundem

dem modum habent ablutionis, & consimilem effectum, nisi quòd aqua alba est ad albificandum, & aqua rubea ad rubificandum. Non ergo misceas vnam cum alia: quoniam errabis si secus feceris.

De ablutione aeris. C A P. IX.

Ab hinc autem diuide aërem ab igne per distillationem: quoniam quod distillatum est, est aër purissimus: quod verò remanet in fundo, est ignis siccus. Considera ergo quæ dixi, vt opereris lapidem humidum, & aquam & terram solùm, & vt vtaris lapide sicco ad ignē & aërem tantùm. Aër sanè est oleum, & tinctura, & aurum, & anima Philosophorum, & vnguentum, quo totum perficitur magisterium. Intellige ergo quòd ignis cum aëre distillatur, quia conueniunt in casualitate, & non cum aqua, eò quòd aqua refugit ignem: quia contrariantur ad inuicem. Aër ergo distillatur cum igne: quia ipsa est aqua tincta, & eius tinctura est ignis: quoniam corpus est aër spiritus ignem deferens. Si ergo lapidem miscueris cum igne, statim erit rubeus, & semper diligent se. Quodcunque ergo volueris rubificare, rubifica cum igne lapidis, & erit rubeum semper.

Quomodo ab omni re extrahitur oleum. C A P. X.

Pone ergo super substantiam corporis, cuius oleum extrahere volueris purissimi Mercurij, tantùm quod superueniat quatuor digitis, vel plus, quod melius est: deinde accende sub eo ignem lentum: donec videris eius oleū: id est, aërem paulatim ascendere, seu eleuari super ☿, collige eum cautè, & serua serosum. Si ergo minuatur Mercurius, adde alium Mercurium mundum, & claudulam, & repone ad coquendum: continuè hoc facias, donec sumas eius oleum, & nihil remaneat insolutum. Distilla ergo totum per alembicum septies: quia ablutio eiusdem est eadem, sicut ablutio aquæ. Quod quidem inhumando & distillando humiditatem debebit fieri, quousque deuenerit ad crystallinam serenitatem absque fæcibus, nisi fortè album: cuius signa sunt gutta spissior abscolor, intensior, & leuitas aërea ita: quòd si

ipsum prædictæ aquæ miscueris, natabit superius. Aërem verò sic ablutum serua seorsum: quoniã est oleum, tinctura, & aurum, anima & vnguentum Philosophorum, quod colorat & tingit, & figit, & fluere facit, tingit omnem laminam in eo ter extinctam, in aurum vel argentum, secundum quòd ipsum vel album erit vel rubeum. Non ergo misceas oleum auri cum oleo argenti, nec è conuerso: quoniam oleum albi ad albificandum, rubeum ad rubificandum. Idcirco si illorum corporum oleum multum fuerit, multa erit tinctura: quoniam multitudo tincturæ tanta erit, quanta fuerit olei multitudo.

Quæ differentia est inter aquam & oleum.
CAP. XI.

Differentia est inter tincturam aquæ & olei: quia abluit tantùm & mundat, oleum verò tingit & colorat. Exemplum autem huius est, quia si pannus mergatur in aquam, mundatur ab ea: & quando desiccatur pannus, mundatur ab ea, & recedit aqua, & permanet in statu, & in colore suo in quo priùs erat, nisi quia est magis mundus. E contrà est in oleo, qui si intingatur pannus in eo, non separatur ab eo per calorem ignis vel aëreum, nisi ex toto destruatur, nec poterit separari oleum ab ipso panno, nisi per ablutionem, & ignis desiccationem. Aqua autem est spiritus extrahens hanc animam à corporibus: cùm verò extrahitur anima ab ipsis corporibus, remanet in ipso spiritu: quia spiritus locus est eius. Anima ergo est tinctura soluta in ipso spiritu deportata, sicut deportatur tinctura tinctorum per aquam super pannum. Deinde recedit aqua per desiccationem, & remanet tinctura in panno fixa propter oleaginositatem. Si ergo est de aqua spiritus, est in quo portatur tinctura aëris, quę cùm reducitur super terram albam foliatam, statim siccatur aqua spiritualis, & remanet in corpore anima, quæ est tinctura aëris. Spiritus igitur retinet animam, sicut anima retinet corpus: quoniam anima non moratur in corpore, nisi mediante spiritu. Cùm verò coniunguntur, nunquam separantur: quia spiritus retinet animã, sicut anima retinet terram.

ram. Vnde præcepit Hermes, animas venari in lapidibus: est enim mansio earum in ipsis. Non ergo sis in venando piger vel lentus, præcauens ne fugiant à te. Si autem fugiant, non accipias eas cum falcone. Sunt autem retentiuæ fugitiuorum. Cum eis ergo est coagulatio nostra: quoniam retinet fugientem. Seminate ergo animam in terram albam foliatam, quoniam ipsa retinet eam. Quoniam cùm ascenderit à terra in cœlum, iterumque descenderit in terram, recipiet vim inferiorum & superiorum. Non tamen commisceas oleum auri cum oleo argenti, nec è conuerso.

De ablutione ignis & terræ. CAP. XII.

Olei verò fæces quas fecerit, collige omni vice, & repone cum igne: quoniam sunt ignis ac nigredinem tenentes, id est rubedinem, quas oportet cum aqua prima terere, & suauiter comburere, donec fiat puluis omnino priuatus ab aëris humiditate. Sic enim oportet fæces, etiam aquam cum terra coniungere, igne accenso fortiter calcinare, quousque sit subalba humiditate vacua. Calcina ergo ignem cum igne, & terra quousq; fiat munda & nigredine priuata. Quod autem ascenderit ab igne, illud est oleum rubeum; quod verò à terra, est album preciosum: quippe quia oleum quod tardius à corporibus separatur, preciosius habetur. Consequere ergo omnia tempore suo, partem à parte, & serua vnumquodq; eorum.

De recapitulatione secundi regiminis. CAP. XIII.

Oportet ergo te Platonem pro posse tuo separationem elementorum exercere, aquam & aërem abluere per destillationem, & terram comburere per calcinationem, quousq; non remaneat aliquid in corpore de anima, nisi quòd nō sentiatur in operatione, cuius signum erit cùm nihil à corpore euaporabitur, si de eo parum laminæ ignitæ fuerit superpositum, tunc sanè erit appropriatum. Nomine spiritus, subtile, purum & appropriatum: nomine corpus, subalbum & siccum. Quippe in nulla nostra operatione est necessaria aqua, nisi can-

dida:nec oleum, nisi album vel subcitrinum: nec ignis, nisi rubeus:nec terra,nisi pallida sit vel subalba. Si autem ita præparaueris elementa, erit terra habilis ad soluendum,aqua efficax ad digerendum:& oleum in quo portatur ignis superabundans ad tingendum. Si verò elementa talia non habueris,est signum erroris. Ergo corrige errorem tuum, quia propinquior est operatio, præparatio in eo, quàm in opere nouo incipere. Elementa ergo abluta in vase sigillato singulariter reserua,& maximè oleum:quia consumit ipsum aër propter naturæ suæ vicinitatem: & scribe super totum sic.

De tertio regimine, quod est reducere.
CAP. XIV.

Tertium regimen lapidis est reducere aquam humidam super terram siccam,vt recuperet perditam humiditatem:sed cùm terra sit ex duobus corporibus,& duo elementa sint sicca,dura & lapidea,ignis supple & terra in siccitate concordant,insimul sunt præparanda: quoniam vnam habent præparationem. Coniunge ergo grossitiem ignis cum terra post aëris abstractionem, & præpara insimul propter temporis abbreuiationem, & etiam vt bona sit eorum commixtio, & non confundatur præparatio,& vnus alium bene tingat,& ne vrantur super ignis pugnam:vnde prępararc eos insimul,est magis saluum magisque propinquum:eorum autem præparatio est, vt eorum maiorem reciperent humiditatem. Corpus namq; calcinatum est discontinuatum, eò quòd ab aqueo est omnino priuatum. Vnde cùm nudum sit & vacuum, & multum sitiens, ebibit suum humidum aqueum.

De modo reducendi aquam super terram.
CAP. XV.

Infunde ergo primò aquam per vices conterendo,& pòst leuiter calcinando, quousque ipsa terra biberit de sua aqua quinquagesimam partem sui, sciens quòd oportet primò terram nutriri modica aqua, & pòst maiori.sic est videre in infantis educatione. Idcirco multum cōtere terram,paulatim imbibe cum aqua de octo

in octo

in octo dies, decoque in fimo, & postea mediocriter calcina in igne, & non tædeat te hoc multoties reiterare: quoniam terra fructum non gerit absque frequenti irrigatione. Et si trituratio non fuerit bona, donec aqua fiat vnum cum terra, corpus nihil proficit. Non ergo suspendas manum à tribulatione triturationis, vel à trituratione & assatione, donec aqua fiat sicca & desiccata à terra alba: quoniam exiccatio cum forti trituratione & assatione terram facit albam. Caueas tamen ne imbibas terram nisi paulatim & paulatim cum longa trituratione, supple post exiccationem terræ. Deinde est pondus in hoc vbique notandum, ne nimia siccitas, aut superfluus humor administrando corrumpant: vt videlicet tantum assando decoquas, quantum dissoluendo adiecit, & imbibendo dissoluas, quantum assando deficit. Ideo omni vice post calcinationem terræ superfunde aquam temperatè, neque multum videlicet, neque parum: quia si multum fuerit, fiet pelagus conturbationis: si verò parùm, comburetur in fauillam: quare suauiter & non festinanter de octo in octo diebus terram irrigabis. Decoques in fimo & calcinabis, donec de aqua biberit quinquagesimam partem sui. Et nota, quòd post imbibitionem debet humari per septem dies. Itera ergo opus multis vicibus, quanquam sit longum; quoniam non videbis tincturam, neque proficuum profectum, donec sit completum. Studeas ergo cùm in omni opere fueris, omnia signa quæ in qualibet apparent, in mente tua recordare, & eorum causas inuestigare. Tres quippe sunt colores, niger, albus, & citrinus. Cùm terra egreditur, nigredo imperfecta est, & nigra completa. Qualibet igitur vice paulatim & paulatim vigora ignem in calcinatione, quousque terra egrediatur alba ex ignis fortitudine. Nam sicut calor agens in humido præstat nigredinem, ita agens in sicco, generat albedinem. Idcirco si terra non fuerit alba, tere eam cum aqua, & postea calcina iteratò: quoniam azot & ignis latonem abluunt, obscuritatem ab eo auferunt. Nam præparatio sua semper fit cũ aqua. Ideo qualis limpida aqua, talis limpida terra: & quantò magis fuerit abluta terra, tantò magis alba. Ex

multiplici ergo reiteratione imbibitionis, cum forti contritione & frequenti assatione aqueitatis Mercurij, maior deletur pars, scilicet aqueitatis, cuius residuum per sublimationis reiterationem similiter remouetur.

De modo sublimandi & albificandi terram, ex recapitulatione totius magisterij. CAP. XVI.

Cùm autem terra exhauserit de aqua quinquagesimam sui partem, citò illam sublima fortiori igne quo poteris, donec ascendat sursum ad modum albissimi pulueris. Cùm autem videris terram sicut nix albissimam, & quasi puluerem mortuum aluthel spondilibus, & ad latera adhærere, tunc super eum reitera sublimationem sine fæcibus inferiùs remanentibus: quoniam adhæreret pars illius fixa, & fixaretur cum fæcibus, & nunquam per aliquod ingeniorum genus posset separari ab eis. Puluis autem ascendens à fæcibus superiùs, est cinis à cinere & à terra extractus, sublimatus, honoratus. Quod verò remanet inferius, est cinis cinerum, cinis inferior, vituperatus, damnatus, fæx, & sicut scoria. Fac ergo agnitionem inter clarum & limpidum eius, quoniam cùm albissimum vt nix ascenderit, completum erit. Colliges ergo eum cautè, ne euolet in fumum, quoniam ipsum est quæsitum bonum. Terra alba foliata congelans congelandum, & mundificans arsenicum. Et sulphur album, quod Aristoteles dicit, quòd est res optima, quam recipere possunt Alchimistæ, vt de ea faciant argentum. Operare ergo cum ea ad Lunam: quoniam est completum. Et hoc quidem modo perficietur sulphur album non vrens.

Quomodo sulphur album fit rubeum. CAP. XVII.

Igitur si ad aurum volueris sulphur rubeum, dissolue sulphur album superius collectum in aquam rubeam per contritionem & imbibitionem, & bonam decoctionem dissolutum, congela in lapidem coagulatum. Dissolue iterum in aquam rubeam: dissolue & sublima totum

totum per ignem fortissimum. Modus namque artificis opus deaurat, dirigit & coaptat quodcunque in similitudinem pulueris. Ascendens sursum est sulphur albissimum: quod verò remanet in fundo deorsum, est sulphur rubeum, tinctum, vt Scarlatta. Et istud est secundùm Aristotelem sulphur optimum non vrens, rubeum & clarum, & ex eo faciunt Alchimistæ aurum. Hoc autem argentū viuum conuertet per artificium secundùm Aristot. in verissimum aurum. Ex his igitur manifestè relucet, Philosophos verum dixisse, quod stultis videtur impossibile, scilicet quòd vnus est lapis, medicina vna, dispositio vna, opus vnum, ac vas vnum, ad album sulphur & rubeum simul & semel faciendum. Videntes ergo omnes huius artis inuestigatores dictam albedinem in vase apparentem, mirati sunt stare rubedinem in illa albedine occultam: & tunc non oportet illam rubedinem extrahere, verùm & coquere quousq; totum fiat rubeum. Sic ergo de mane quando video quòd vrina mea est alba, indigesta statim cognosco quòd parū dormiui, & repono me in lecto: somno verò recepto vrina citrinatur: quia citrinatio non est nisi completa digestio. Hæc verò est verissima compositio albi & rubei sulphuris non vrentis, quo per regimen quartum completur Elixir perfectum ad omne diminutum perficiendum in solificum & lunificum verum.

De recapitulatione tertij regiminis cùm sublimatur terra. CAP. XVIII.

Nullus debet sublimare terram ad opus sophisticum: sed debet sublimare ad Elixir nostrum perfectum: & illa quæ sublimantur, duobus modis sublimantur: aut per se, quia spiritus sunt: aut cum alijs, quia se incorporant cum spiritibus. Mercurius enim cùm sit spiritus, sublimatur per se. Terra verò nostra cùm sit calx, non sublimatur, nisi quia se incorporat cum Mercurio. Conuerte ergo calcem & imbibe Mercurium, & decoque donec fiat corpus vnum. Et non tædeat te, hoc ipsum multoties iterare: quia corpus, nisi cum Mercurio sit incorporatum, non ascendet sursum. Ideo necesse est, vt quantum poteris, naturam suam subtilies: & cùm

Mercurius fortiter pistes, quousque fiat vnum: sublimationem non facimus, nisi vt reducātur corpora ad subtilem materiam, scilicet, vt sint spiritus, & quòd corpus sit leue ad regendum in omnes res, siue in Solem, siue in Lunam. Et hanc sublimationem facimus, vt corpora redigātur in suam primam materiam, scilicet in Mercurium & sulphur. Fecimus ergo hanc sublimationem tribus de causis. Vna est: quia corpus fit spiritus de subtili materia & natura: secunda est, quòd Mercurius se bene incorporet cum calce: tertia est, quòd totum sumat colorem album & rubeum. Iccirco quando scilicet calx sublimatur ad Lunam, debet esse alba, & Mercurius similiter albus: & calx quando sublimatur ad Solem, debet esse rubea, & Mercurius similiter rubeus, igne calefactus: & debet esse puluis inceratus: quia non bene operatur aliquis ad Solem, nec ad Lunam, nisi tali modo, & cum Mercurio quem sublimas ad Lunam, non commisceas vllam rem: quia Solis calor non intrat ad Lunam, nec de Luna ad Solem. Non mittas ergo Mercurium rubeum ad album, nec album ad rubeum: sed pone vnamquamque speciem cum sua specie, & pone ad ignem accensum, & sublima totum: & non misceas illud quod remanet deorsum, cum illo quod descendit sursum: sed pone vnumquodq; ad partem: quoniam quod in fundo remanet, reiterabis ad sublimandum per mercuriale incorporamentum, donec ascenderit totum: alioquin non ponas ipsum in magisterium. Alembicum in quo sublimas Mercurium, sit vitreum, & cucurbita terrea vitreata, cuius os fundi sit amplum, quòd possit Mercurius ascendere liberius. Alembicum verò cum cucurbita debet iungi ita, quòd Mercurius non possit exire: quia non sublimatur Mercurius nisi per fumositatem aëris. Ideo si locum inueniret apertum, euolaret in fumum, & deperiret magisterium. Vide ergo quod diximus, vide: quoniam omnia verba necessaria sunt, & laude digna. Hæc ergo sufficiant ad complementum sulphuris albi & rubei.

De

De quarto regimine quod est figere, & fermentum aliàs fixum, est necessarium ad figendum.
CAP. XIX.

Quartum verò lapidis regimen est figere album sulphur & rubeum supra corpus fixum, scilicet vt sulphur album figatur super argentum: sulphur verò rubeum figatur super aurum: quia secundùm Pythagoram, qui argentum viuum à corporibus extractum non coagulat in sulphur album patiens ignem, nullam viam exigit ad albedinem: qui verò dictum argentum viuum non coagulat in sulphur rubeum patiens ignem, nullam viam exigit ad rubedinem. Non ergo fatiges corpus tantum in huiusmodi rebus altis, ad quas peruenire non potes, vbi ista facere ignoras: quoniam in deuio erras. Prudenter ergo & non casualiter operare; quoniam sine fermento nec exibit Sol, nec Luna, sed aliud quod non permanet in essentia in cura naturæ, nisi occultaueris ipsum in corpore quod præparasti ab initio, scilicet Solem & Lunam. Coniunge ergo ipsum cum eo, vt generet sibi similem, & fiat Elixir id quod componis. Cùm autem coniunctum fuerit cum suo corpore, non desinit in aliud agere quousque conuertat totum. Iccirco quando vis fermentare, misce sulphur cum corpore, vt totum sit fermentum: quoniam fermentum rediget sulphur nostrum ad suam naturam, colorem & saporem, & per omnem modum. Quare fermentum ad album erit album, & fermentum ad rubeum, erit rubeum: quod patet, quia si posueris fermentum argenti, cum sulphure auri, rediget ad suam naturam: sed non ad suum colorem. Similiter si posueris fermentum auri cum sulphure argēti, conuertet ipsum non ad suam naturam, sed ad suum colorem, & econuerso. Non ergo misceas fermentum vnius sulphuris cum sulphure alterius: quoniam fermentum auri aurum est: argenti verò, argentum. Et nota quòd non sunt alia fermenta super terram: quia nunquam figit quod nunquam fixum est, nec fuit.

Quòd pondus fermenti debet excedere pondus sulphuris, vel esse æquale.
CAP. XX.

Iccirco in omni fermento debet notari pondus vtriusque, vt summa volatilis sulphuris, non superet summam sui corporis: alioquin ligamentum sponsalitij verteretur in spiritus fugam non fixi. Vnde dicit Plato: Si purum sulphur proiiciatur supra multitudinem corporis, ita vt super habeat potentiam: conuertit ipsum citò in puluerē, cuius color erit sicut corporis, super quod proijcitur spiritus, scilicet auri vel argenti. Dicam ergo inferiùs pondera omnium: sed quia sulphura non possunt ingredi corpora nisi mediante aqua, cum qua faciat medium inter sulphur & fermentum in omni dispositione. Primò pones, vt dicit Auicenna, terram: quoniam ipsa est iuxta fermentum. Secundò pones aquam. Tertiò pones aërem quoniam est iuxta aquam. Quartò pones ignem: quoniam est iuxta aërem. Veruntamen non ponas ignem in Elixir ad album: quoniam Elixir ad album tribus completur elementis in quibus non est ignis: rubeum verò omnibus quatuor vtitur rotis. Aperi ergo & claude: solue & noda ab his, & desicca: quoniam aqua est medium coniungendi tincturas illorum, scilicet olei, aëris & ignis. Dico ergo nunc verbum Philosophicum: Si prius mittas oleum, mortifica tamen in terra: quoniam aqua intraret. Si autem posueris: postea oleum stabit super aquam: si verò posueris aquam, & postea terram, erit aqua ponderosior quàm terra. Tinge ergo aquam cum terra vt ei adhæreat. Si vnum de quatuor occidisti, omnes sunt mortui. Si vnus habeat de anima plus quàm alius, nil valet. Appropria ergo fermentum quod est anima ante fermentationem, vt sit puluis calcinatus, solutus, & induratus: quoniam si bene non præparas fermentum, nil valet tuum magisterium.

Quæ sunt vtilitates magisteriorum.
CAP. XXI.

Si non diuidis lapidem per quatuor elementa, non potest coniungi cum corpore. Et si non misceas de ipso corpore cum eo, super quoduis facere proiectionem in Elixir, non colorabitur corpus super quod debet proijci, sicut decet. Et si non sublimas totum quod mittis in Elixir, erit aurum & argentum actu: etsi non præparas corpus tuum, non sustinebit ignem. Et si non caueas tibi in inducendo & mollificando, non erit habile aurum & argentum ad operandum. Icciro calx quæ mittitur in Elixir, erit sublimanda, vt sit omnino simplex & viua. Cùm autem vis facere proiectionem de Elixir, facias calcem de illa materia, cuius fuerit corpus, super quod proijcere volueris: & mitte ibi fermentum, sicut suprà dixi: Si est aurum, de auro: si argentum, de argento. Quoniam sponsalitium non est aliud, nisi quòd coniungas fermentum cum corpore, quod ego dico. Hi sunt sulphur album & rubeum: de quibus dictum est suprà, scilicet, quòd vis proijcere Elixir. Et nota quòd Elixires sunt plures simplices, quæ debent fieri de lapide & corpore: & fermentum quod misces in Elixir, debet esse puluis bis & ter sublimatus. Nam quoties sublimabis aliquod corpus cum cõmixtione sublimati spiritus, toties lucraberis in proiectionis mille partes. In quanto ergo alicuius corpus tuum, in tanto habebis melius, vt possis proijcere vnum pondus super centum: & centum super mille, & mille super decem millia: & decem millia super centum millia, & mille millia super decem numeros, & sic in infinitum.

Quomodo debemus seruare quantitatem vniuscuiusq. CAP. XXII.

Cùm volueris lapidem nostrũ præparare, scias quantum est de ipso: de aqua, de aëre, de igne, & de terra. Cùm fuerit calcinatus, erit in eo calor maior, siccitas minor, frigiditas minor, humiditas minor. Cùm fuerit præparatus, erit in eo calor maior, siccitas minor, frigiditas minor, humiditas minor. Cùm volueris ipsum

conuertere, scias quantum amiserit de sua prima natura in omni regimine: quoniam si nesciueris, nil valet opus. Iccirco quãdo resoluitur, redigitur in frigiditatem minorem, humiditatem minorem, caliditatem minorẽ, siccitatem minorem. Cùm verò abluitur, redigitur in humiditatem maiorem, frigiditatem minorem, caliditatem minorem, & siccitatem minorem. Cùm verò reducitur, in siccitatem maiorem, & calorem minorem, frigiditatem maiorem, & humiditatem minorem. Cùm figitur redigitur in calorem minorem, humiditatem minorem, frigiditatem minorem, siccitatem maiorem. Quippe quia in fixione lapidis apponimus sibi Mercurium calidum, & humidum præparatũ vltra illud, quem habuerit naturaliter ante suam solutionem. Intelligẽ hanc reuersionem, solutionem, vel lapidis differentiam de differentia in differentiam, & cur hoc & quomodo. Omne quod mutatur, aut mutatur in melius, aut in peius, aut in simile sibi: nullum est lucrum. Si mutatur in peius, tunc est damnum: si in melius, tunc est commodum: conuerte ergò lapidem de bono in melius, & erit Elixir completum.

Quomodo elementa sunt corrigenda: & quomodo acquiritur fusio medicinæ non fundentis.

CAP. XXIII.

In coniunctione lapidis attende tres colores principales: primò nigrum, postea album, & postea rubrum. Obserua igitur diligenter, ne corpus tuum rubeat ante nigredinem, & pereat tinctura per combustionem. Si verò rubuerit ante nigredinem, corrige errorem decoquens omnia simul in aqua alba, donec conuersa fuerint in nigredinem: sic etiam facies si rubuerit ante albedinem. Non ergo negligas inhumationis decoctionem: quoniam tollit combustionem, & perditam restaurat humiditatem. Si verò medicina non commiscetur, corrige per dissolutionem eius quod ingreditur, & per commistionem ambarum solutionum facit ingressum omne quod illi pro minimo coniungitur. Hæc autem solutio non per aquam vulgarem completur; sed

in

in aquam Mercurialem: & completur similiter per solutionem. Fusio facilis in rebus non fusibilibus, vt apertiùs ingredietur & alterentur cum complemento. Vnde medicinam calcinamus vt citiùs soluatur: & eam soluimus vt meliùs mundetur figura, & fundatur, ac vt ab ea suscipiant corpora meliore impressionem aut ingressum, & facilem fusionem dare materiei cum multiplici reiteratione solutionis spirituum non inflammabilium super illa, videlicet, aëris & aquæ Mercuriorum non fixorum. Aut cum multiplici reiteratione solutionis Medicinæ non fundentis. Est tamen bona cautela ad fusionem præstandam Medicinæ fundentis, vt soluatur corpus fermenti, supple albi vel rubri. De cuius intentione fit per eam mutari & alterari: & etiam soluatur Medicina: id est, Elixir: imò terra alba, supple, vel rubra: de cuius intentione fit ingredi cum alteratione. Non ergo negligas inhumationis decoctionem: quoniam tollit combustionem, & perditam restaurat humiditatem. Si verò medicina non commiscetur, corrige per commistionem eius ambarum, solutionem facit ingressum omne quod illi pro minimo coniungitur. Hæc autem solutio non per aquam aut in aquam vulgarem completur, sed in aquam mercurialem, & completur similiter per solutionem. Fusio facilis in rebus non fusibilibus, vt apertiùs ingrediantur & alterentur cum complemento. Vnde medicinam calcinamus, vt citiùs soluatur: & eam soluimus vt meliùs mundetur figura, & fundetur, ac vt ab ea suscipiant corpora meliorem impressionem, aut ingressum, & facilem fusionem dare materiei, cum multiplici reiteratione solutionis spirituum non inflammabilium super illa, videlicet aëris & aquæ Mercurij non fixorum: aut cum multiplici reiterationis solutionis medicinæ non fundentis. Est tamen bona cautela ad fusionem præstandam medicinæ non fundentis, vt soluatur, & corpus fermenti supple albi vel rubei. De cuius intentione sit per eam mutari & alterari, & etiam soluatur Medicina: id est, Elixir, imò terra alba supple, vel rubea, de cuius intentione sit ingredi cum alteratione. Non fiet tamen omnium istarum partium solutio, sed quarundam: quo-

niam solutio earum non est aliud, nisi quòd in humidum reuertuntur, & sulphuris salsedines auferuntur. Dehinc illud corpus & non aliud corpus imbibatur vice post vicem, donec fundatur citissimè super laminam ignitam. Quoniam ex his artificiorum ingenijs, necesse est Medicinam & commisceri, & fundi, ac etiam ingredi perfectè cum alterationis complemento. Si autem metallum quod conuertere debes per medicinam, non fuerit sufficientis coloris, addatur plus de Medicina ipsa: si verò de colore minus habuerit, scilicet in Sole: quia Luna non potest esse nimis alba, ponatur minus de medicina, & plus de metallo conuertendo. Si autem medicina non remanserit bene, quod est defectu fixionis, succurre per reiterationem solutionis & congelationis, atque per multiplicem non fixæ partis solutionem, super partem fixam, donec tamen ex ignis asperitate quiescat, & non fugiat ab igne aspero. Si autem non fundatur grauius quod est ex defectu cerationis, succurre ei cum oleo: id est, aëre guttando guttam ad guttam super ignem leuem, donec fundetur vt cera: quoniam quando inceras, misce de re calida & humida magis quàm de frigida & sicca. Et quando figis, misces magis de re frigida & sicca, quàm de calida & humida. Ergo intellige quæ dico: quoniam huius operis perfectio, est naturæ permutatio.

De ponderibus obseruandis in fixione.
CAP. XXIV.

Omnia sub termino definito & dispositione certa consistunt. Iccirco vnicuique pondus, & omnis mensuræ pondus in omni opere opus est. Caue igitur tibi in commixtione Elixiris, & operare ibi sapiēter, vt scias quantum debeas ibi apponere de aqua, de aëre, de terra, de igne: alioqui si secus feceris, opus non valebit: quia si ponis de terra magis vel minus quàm opus fuerit, vel quàm requiritur in Elixir: quòd si magis poneretur, faceret eas humidas nimis & non figerentur. Similiter in aqua: quia si amplius poneretur vel minus, faceret simile damnum. Si plus esset, faceret humidum & malè: Si minus faceret siccum & durum. De aëre si plus

plus esset vel minus, simile damnum: si plus esset colo-raret nimis: si minus esset, non haberet colorem. Ignis etiam lapidis simile damnum faceret quia si plus esset, combureret: si minus & parum esset non siccat totam humiditatem quam debet desiccare, nec calefaceret: tamen ad album non ponas ignem: sed loquor de omnibus Elixiris. Iccirco pondus vbique notandum est, ne nimia siccitate authorum superfluitate magisteriũ corrumpatur. Quare fermentum iuxta adæquationis incrementum est semper apponendum. Nam nulla erroris offensa nocebit, si ad illud pondus supercurreris. Quicquid igitur in Elixiri est grauius & stabilius per ipsius ponderositatem sibi nomen terræ vsurpat. Non minus quoq; fermentum: quia cùm sulphur coniungitur, terræ nomen assumit. Quæ verò sublimantur, & etiam euolant, aquæ & aëris sibi nomen apponunt. Cùm ergo coniungis talia vt figantur in terra: si ad album est, sit ne terra plus quàm de alio aliquo elemento: alioquin terra non figeret spiritum, imò secum euolaret in fumum. Verùm illud sit plus secundùm rationem iuxta adæquationis mensuram. Verbi gratia: si est de aëre vnum pondus & dimidium: de aqua duo pondera debẽt esse: tria pondera de terra minus quarta. Et terræ fermentum sit ter tantum, quantum est sulphur album: vt si vnum pondus fuerit de sulphure albo, tria pondera erunt de fermento. Quantum ergo fuerit aër & aqua, tantũ debet esse de terra minus quarta: de aqua duo, de aëre vnam, & dimidium de igne. Dicam ergo breuiter vt intelligas: ad Lunam pone tria pondera de terra, scilicet fermentata minus quarta, duo de aqua: de aëre vnum & dimidium, & erit Elixir completum. Ad Solem verò cùm ipse sit calidior Luna, debent esse pondera terræ, tria de aqua, & tot de aëre, & vnum pondus & dimidiũ de igne. Nam pondus ignis medium est pondus aquæ: nec est in hoc additio, nec diminutio: quoniam si sit multa aqua & paruus ignis, extinguitur ignis. Et si sit similiter multa terra & paruus ignis, extinguitur ignis. Et si sit similiter multa terra & paruus ignis: econtrà tamen est de aëre: quia aër nutrit ignem, sicut aqua nutrit terram. Nam ignis viuit

de aëre, & aër de iuuamento aquæ, & aqua de iuuamento terræ. Fige ergo aquam in terram, vt aër possit figi in aquam: quoniam si aqua occidisti, omnes sunt mortui. Veruntamen aqua non figitur sine terra: quia

Consurgit nullus vnquam sine semine fructus;
In quo dum moritur semen fructum dare fertur:

Quoniam cùm terra sit in se fixa, retinet secum & figit alia elementa. Aqua verò cùm sit humida & frigida, circundat terram, & constringit & tenet eam: quoniam frigidum & humidum est siccitatis constrictiuum. Veruntamen impressionem citò recipit, & citò dimittit. Siccum autem grauiter impressionem recipit, & grauiter dimittit. Ideo cùm humidum & siccum se inuicem temperauerint, adipiscitur siccum ab humido per partium constructionem, vel per continuationem, & facilem impressionem, & acquirit humidum à sicco, vt firmiter teneat impressionem, & quòd omnem patiatur ignem. Vnde per hoc humidum prohibet siccum à separatione. Et propter hoc siccum prohibet humidum à sua fluxibilitate. Aër verò circundat aquam, & clarificat eam, vel rarificat terram, & tingit, vel figit ipsam, vt sit apta ad extensionem & fusionem. Ignis autem totum compositum maturat, subtiliat, rubificat, permiscet aerem, & consolidat, ac terræ & aquæ constringit frigiditatem, vt ad incolumis redeant æqualitatem complexionis. Elementa ergo grauia vt terra & aqua, plus iuuant ad fixionem & tincturam. Non comedas ergo quòd non bibas, sed comede vnum post aliud secundùm rationem: quia caliditas maior facit corpus citiùs quàm oporteat. Non sis prodigus, non auarus, sed moderata pondera serues, secundùm æqualem & inæqualem complexionem. Intellige ergo quæ dixi, quia nihil omisi quod sit verum.

De fixatione elixiris in compositione ad album, & de reductione aquæ. CAP. XXV.

Illumina corpus antequam imponas animam: quia corpus nisi sit ablutum, non retinet spiritum. Sit ergo potus post commixtionem, nō autem commixtio post pôtum. Alioquin facies ventrem humidum, & non re-

cipiet ficcitatem: bene ergo fige: bene commifce: & bene tinge, & fic totum habebis magifterium. Idcirco ciba tres partes puriffimæ Lunæ minutim limatæ cũ duplo fui Mercurij albi, terendo totum infimul fortiter in mortario porfirico, donec Mercurius imbibat limaturam, & fiat quafi butyrum, ita quòd nihil inueniatur de limatura: hinc ablue fortiter cum aceto, & fale communi præparato, donec acetum inde purum exeat & clarum: tunc ablue falem cum aqua dulci & clara ad ignem ficcata. Abhinc verò adde prædicti fulphuris fublimati, & congelati albi partem vnam, conterendo infimul totum, donec redeat quafi corpus vnum: deinde incera ipfum cum vna parte ipfius, fcilicet fuę aquæ: & mitte ad fublimandum, vigorando fuper ignem paulatim & paulatim, donec fublimetur: & quicquid fuerit ex eo volatile: deinde infrigidatum extrahe: & quod ad latera vafis fuperuolatum fuerit, cum aliqua parte fuæ aquæ, reduc fuper fæces fuas terendo, imbibendo & affando, donec fiat ficut pafta, & remitte ad fublimandũ: ita continuè reiterata contritione & imbibitione, affatione & fublimatione, vigoratur fuper ignem donec figatur terra cum duplo fui de aqua: & nihil penitus fublimetur ab ipfa: & reducas femper quod fuperius afcendit fuper illud quod inferius remanet fixum, quoufque totum figatur deorfum. Nam fulphur fixum cùm fit coagulatis coagulatiuum, naturaliter congelat fuum Mercurium per frequentem fublimationẽ fuper ipfum. Exemplum autem huius eft terra & aqua, & cùm aqua commifcetur cum terra: ipfa terra abforpfit aquam fua ficcitate, & infpiffat eam aquam fua denfitate, & eam facit fibi fimilem fua groffícitate: quoniam omne ficcum naturaliter appetit fuum humidum, & in fuis partibus continuitate. Vnde oportet experimentum iftius fcientiæ ad plenum cognofcere vires naturæ, & eifdem firmiter adhærere: quoniam naturæ fufficiens eft tibi vel fibi, & fimiliter in omni quo indiget eadem fui perfectione. Ipfa fiquidem cùm fit fagax, eft folicita in creatione fui corporis, cuius folicitudinis non eft finis. Sufficit ergo vobis, chariffime, naturam fapienter difponere extrinfecus: quoniam ipfa fufficienter extrin-

ſecus diſponet ad ſui operationem. Motus ſiquidem ipſius ſint adhærentes ſibi viæ vni modo meliori & certiori, qui poſſint excogitari, vt patet ex creatione cuiuslibet generati. Idcirco tardamentum & præparamentum debent eſſe in magiſtris Philoſophorum & operantium: quia natura motum præterire non poterit, niſi per contrarium impedita fuerit. Certum namq; tempus eſt, quod ipſa habet ad impræg nandum, pariendũ, & nutriendum, ac operandum. Vnde cùm terram habueris impræg natam, expecta partum: Cùm verò pepererit filium, nutrias eum, quouſque poſſit tolerare omnem ignem, & tunc poteris facere proiectionem de ipſo.

De reductione aëris ſuper Elixir ad album.
CAP. XXVI.

Igitur cùm aqua fuerit fixata, tere & imbibe eam imbibitione rorida cũ vna parte aëris ſui, & pone ad ſublimandum, faciens ſub eo ignem primò lentum, poſtea fortiorem, quouſque per continuam ſublimationis reiterationem totum figatur deorſum, tunc per diem ac noctem facies ſub eo ignem fortem: ſecunda die cum ſua nocte fortiorem: tertia die cum ſua nocte fortiſſimum, ſicut eſt ignis fundendi. Sic enim aër figetur cum aqua & terra: quia natura lætatur naturâ, & natura docet naturam præliari contra ignem per ſe combuſtibilem. Nam fugienti obuiante perit fuga: quoniam auis plumata detinetur ab implumata deorſum in terra.

De inceratione Elixiris albi.
CAP. XXVII.

Ab hinc ergo extrahe de lamina cryſtallina, quam in fundo reperies lucidam, ℥.j. tere & cera inceratione vltima, guttando ſuper ipſum guttam ad guttam in tenui crucibulo ſuper ignem leuem de ſuo aëre albo iam dicto, donec fundatur ſicut cera ſine fumo: tunc proba ſuper laminam ignitam: ſi ſe reſoluerit velociſſimè ſicut cera, cerata eſt: ſi verò non, reduc ipſum ad cerandum guttam ad guttam de oleo ſuo albo, donec fundatur vt cera ſine fumo. Et hoc quidem eſt præceptum

omnium

omnium Philosophorum, vt cùm per sublimationes fixaueris mundissimam terræ partem, reiteres sublimationem residuæ partis non fixę super eam fixam, donec ea similiter figatur. Hinc tenta super ignem: si bonam dederit fusionem, tunc sufficienter sublimationem reitera. Si verò non, reitera super illam vicem nō fixæ partis sublimationem, donec fundatur citò sicut cera sine fumo. Tunc extrahe & infrigidari permitte: quoniam est Elixir completum, impreciabile precium, conuertens omne corpus diminutum, in infinitum solificum & lunificum verum. Proijce ergo vnum pondus de eo super mille partes Mercurij cum salę & aceto abluti, & fiet pura Luna melior quàm de minera. Sic etiam si super imperfectorum corporum vnumquodque fuerit de eo proiectum, in verissimum trāsfertur argentum. Modum itaque huius compositionis verissimi Elixiris tradidi vobis completo sermone, ad quam per illum potestis peruenire indubitanter. Solicitè ergo ad hos ingenieris modos regiminis exercere, & eorum virtutem ad vnguem inuenies. Quod quidem nec per se, nec fortè vt putes, miraculosè si artę perficitur in operatione. Operare ergo quodcunque volueris: quia vltra consilium istud, non possum aliud.

De compositione Elixiris rubei, CAP. XXIIX.

Eodem modo fit Elixir rubeus ad Solem, sicut album ad Lunam. Pro qualibet re alba ponas rubeam, & loco limaturæ Lunæ pone limaturam Solis, & aquam Mercurij rubificatam priùs cum igne lapidis. Nam in opere lapidis ad rubeum, non intrabit nisi rubeum, sicut in opere albo nisi album. Solaris namque medicinæ non vrentis: præparatum sit additamentum rubei sulphuris per modum figentem & calcinantem in triplo fermenti præparati cum astutiæ industria. Administrare perfectè per modum solutionis, & sublimationis multiplicem cum reiteratione multa, quousque non fixum cum fixo figatur deorsum: quoniam huius solutionis & fixionis modus est per reiterationem partis residuæ non fixæ sublimationis cum fixo ingeniosè con-

iungendi per minima, quousq; eleuetur cum ea, & iteratò figetur cum illa, vt stet. Cùm verò tres partes aquæ suæ rubeæ fuerint secum: per hunc modum sublimetur, vice post vicem cum eo, donec figatur deorsum: & pone ipsam per diem ac noctem in igne tepidissimo, vt meliùs depuretur & figatur in eo. Hinc extrahe, & cera sine fumo cum eo stans & penetrans, profundius tingens & manens. Proijce ergo vnum pondus de ipso supra mille partes Lunæ, vel ☿ abluti cum sale & aceto, & fiet Sol verissimus in omni examinatione, & melior valde, quàm de minera productus, quia aurum & argentum ipsius elixiris excedit aurum & argentum mineræ in omnibus suis proprietatibus. Vnde dicunt Philosophi, quòd aurum & argentum eorum, non sit aurum nec argentum quod est vulgi: quoniam additur eis additio magna in tinctura & præseruantia in igne, & proprietatibus multarum vtilitatum ad omnem infirmitatem expellendam.

De multiplicatione medicinæ. CAP. XXIX.

Si verò medicinas istas cùm fixę fuerint, & datis oleis suis albis vel rubeis, donec fluxerint sicut cera, dissolueris in Mercuriũ suo albo vel rubeo, donec fiat aqua clara. Et postquam in leui decoctione congelaueris, & cum eorum oleis, & sic super ignem denuo ceraueris, quousque fluunt citissime, duplicabitur virtus eorum in proiectione: & si eas cùm solutæ fuerint, semel ad minus distillaueris, in centuplo augmentabuntur virtutes eorum. Modus verò multiplicationis medicinarum, est vt dissoluas vnumquenque illorum spirituum in aquam suam per inhumationem singulariter, postea oleum, deinde ignem, & remanebit terra deorsum: Reduc ergo aquam per sublimationem super terram: donec bibat eam, scilicet aquam totam, & figatur cum ea: deinde imbibe eam ex oleo & tinctura, donec figatur in ea, & etiam fundatur sicut cera. Proijce ergo supra quoduis corpus, & ex eo tantùm quantum vis: quoniam in duplo multiplicabitur tinctura eius. Et si vna

pars

pars sui primò conuertit cum suis corporibus centum partes: secundò conuertit mille: tertiò decem millia: quartò centum millia: quintò mille millia in solificum & lunificum verum. Vnde est notandum, quòd quantò plus soluitur medicina, & sublimatur, & congelatur, tantò melius & abundantius operatur: quoniã in omni sua imbibitione & sublimatione acquirit sibi decem in proiectione. Non ergo est fastidiũ in reiteratione sublimationis & coagulationis: quoniam per eas medicina meliùs digeritur, vnitur, figitur, & perfectiùs operatur.

Quomodo debemus intelligere solutionem, sublimationem, & coagulationem.

CAP. XXX.

Veruntamen non putes me docere solutionem hîc, vt Elixir reducatur in aquam: sed vt subtilies ipsum in quantum potes, & diuidas suas partes in fixione coniunctas, suumq; siccum cõuertas, & humidum & grossum in simplum: quoniam opus solutionis inuentum fuit ad sublimandum, & non propter aliud. Vnde coniunctio corporum cum spiritibus fit cum dissolutione, & non cum sublimatione: quia corpora non indigent nisi sublimatione, vt meliùs cum spiritibus coniungantur. Eorum verò sublimatio est in aquam dissolutio: quia destillatio trahit lapidem de potentia ad actum, eò quòd facit omnino eum subtilem. Vnde cùm corpus totaliter subtiliatur, spiritus vniuersaliter cum eo coniungitur, & non per aliquod ingeniorum genus ab inuicem separatur. Quoniam confirmatio spirituum cum corporibus fit cùm corpora fiunt subtilia, vt retinere possint spiritus. Et ideo qui corpora poterit separare cum prima sublimatione, finem consequitur optimum: quoniam in coniunctione spirituum cum corporibus tota debet esse intentio operantis. Et coniunctio eorum scilicet spirituum fit, cùm corpora subtiliantur, vt spiritus & corpora fiunt subtilia per dissolutionem, contritionem, & assationem eorum cum spiritibus. Intellige ergo quæ dixi: quoniam vtile est totum, & nihil superfluum est in dictis meis. Si verò non in-

tellexeris, itera lectionem multoties, vt totum intelligas. Vide ergo & intellige, & secundùm ea operare; quoniam quicquid diximus aliena veritati, viuit Deus in nullo deficiens, deprehendes declinare. Quare nisi despicias, nec labor priuabitur fructu. Idcirco si verò subscripta non intellexeris, non me reprehendas, sed tuam ignorantiam calumnieris: quoniam infortunatus es, sicut ille cui nunquam Deus aliquid tribuit, vel condit boni.

De modo faciendi proiectionem.
CAP. XXXI.

Sed quia graue est mille millium partes simul fundere, cùm volueris proiectionẽ facere, hoc modo facies; Recipe centum partes Mercurij cum sale & aceto abluti, & pone in crucibulo super ignem. Cùm autem cœperit feruere, pone vnam partem tui Elixiris dicto modo præparati super centum partes illius Mercurij abluti, & fiet totum medicina super alium Mercurium ablutum. Deinde proijce: id est, partem medicinæ istius congelatæ super 100. partes ☿ abluti, in crucibulo feruentis ad ignem, & fiet totum medicina. Postea pone vnam partem illius medicinæ vltimò congelatæ super centum partes Mercurij abluti, & fiet totum aurum vel argentum in omni iudicio secundùm quod primum fuerit Elixir rubeum vel album, supple præparatum, & vt dictum est compositum. Et hoc quidem est Rosarium Philosophorum, ferens odoriferas rosas tàm rubeas quàm albas, extractas breuiter à libris ipsorum, nihil habens superfluum vel diminutum in infinitum perficiendum, in solificum & lunificum verum, secundum quod Elixir fuerit præparatum. Sic etiam habet virtutem efficacem super omnes alias medicorum medicinas omnem sanandi infirmitatem, tàm in calidis quàm in frigidis ægritudinibus, eò quòd est occultæ & subtilis naturæ: conseruat sanitatem: roborat firmitatem & virtutem: & de sene facit iuuenem, & omnem expellit ægritudinem: venenum declinat à corde: arterias humectat: contenta in pulmone dissoluit, & vlceratum consolidat: sanguinem mundificat: contenta in spiri-

spiritualibus purgat, & ea munda conseruat. Et si ægritudo fuerit vnius mensis, sanat vna die: si vnius anni, in duodecim diebus. Si verò fuerit aliqua ex longo tempore, sanat in vno mense, & non immediatè. Hęc medicina super omnes alias medicinas, & mundi diuitias est oppidò perquirenda: quia qui habet ipsam, habet incomparabile thesaurum.

De recapitulatione totius magisterij.
CAP. XXXII.

Pertractatis igitur regiminibus totius huius summi operis secundùm exigentiam sui sermonis cum causis omnibus sufficientibus, restat breuiter vt teneatur memoriale totum recapitulare sub completa breuitate sermonis. Dico ergo, quoniam totius operis intentionis finis est, vt sumatur in capitulis notus, & cum operis instantia assiduetur super ipsum opus sublimationis primi gradus, vt à corruptibilitate mundetur, & impuritate purgetur. Demum cum eo soluto per ipsius additamentum album vel rubeum, donec in vltima sublimitatis materia perueniat, & vltimò volatile fiat. Ab hinc verò cum fixionis modis figatur, donec in ignis asperitate quiescat. Demum verò fixum lapidem cum non fixa parte seruata, per modum solutionis & sublimationis volatilem facias, & volatilem fixum, & fixum solutum, & iteratò volatilem: ac iteratò volatilem fixum quousque fluat, & alteret in complemento solifico & lunifico certo. Et in hoc completur arcanum preciosissimum, quod est super omne huiusmodi arcanum impreciabile precium, & omnium Philosophorum thesaurus. Idcirco, charissime Domine, exerceamini ad illum cum laboris instantia, maximè in diuturnitate meditationis immensæ: quoniam cum illa Elixir completum inuenies, & sine illa nunquam. Modos verò ipsius completo sermone vobis superius dedi, non sub ænigmate, sed sub plena sermonis serie. Discretionem vestram lucidè alloquendo: quoniam, teste Deo, sic libris Philosophantibus omnibus, & cunctis scientibus, nihil in hac arte inuenimus melius nec perfectius, quàm in ista breuitate suprà scripta: tamen truncata, quamuis intelligen

tibus satis prolixa. Et qui habes istum librum, in sinu tuo reconde, nullique ipsum reueles, nec manibus impiorum offeras: quia secretum secretorũ omnium Philosophorum plenariè comprehendit. Talis siquidem & tantus margarita non est porcis & indignis largiendus: quoniam est donum Dei magnum, & Deus cui vult largitur ipsum & aufert. Quapropter, charissime, qui habes istum librum, digito compesce labellum, filius existens Philosophorum, vt meritò merearis dici & esse de numero sapientum antiquorum.

Explicit Rosarius à Magistro Arnaldo de Villa noua compositus.

MAGISTRI ARNALDI DE VILLA NOVA, LIBER dictus, Nouum Lumen.

PROOEMIVM.

PATER & domine Reuerende: Licet liberalium existam scientiarum ignarus, studióq; non sim assiduus: nec in statu maneam clericali, voluit Deus tamen, sicut cui vult inspirat, mihi quamuis immerito secretum præcellens reuelare. Et quoniam exigant vestra nobilitas, probitas, prudentia larga manus: vt quemadmodum assiduè profundæ scientiæ perscrutando, non recusastis labores, sumptus, & studia diuturna: sic & vberem fructum. Ex qua in agro Philosophiæ funditus arbore consequamini Dei dono. Ea propter vestræ prudentiæ desideratum Lapidem siue Elixir, occulta fide probum per virum, mihi à Deo institutũ, ostensum, eiusq; regimen, vt vidi, feci, & tenui, referabo. Sciens quòd visis & intellectis quæ scribo, liquidè erit vestro ingenio perspicaci, quod ego Dei nutu secretum noui vulgariter ignoratum.

CAP.

CAP. I.

INtellige ergo dictum Philosophi: Quòd actus actiuorum in patientis sunt dispositione: per quod intelligitur, Elixir fieri non posse, nisi ex materia ad hanc perfectam dispositionem habentem. Testificor autem vobis, huiusmodi habilitatem inesse materiei, ex qua manibus meis, testibus oculis, per alienam tamen, vt prædixi, doctrinam, facta fuit Elixir, Saturnum conuertens in Solem: quam quidem materiam iam vobis nominaui, quod est Philosophorum magnesies: de qua Philosophi extraxerunt aurum in corpore eius occultum. Et de qua argentum viuum de argento viuo, & sulphur de sulphure inuenerunt, quod est lapis in similitudine & actu: sed in natura non imitatur naturas lapidis. Quare dicitur Lapis non lapis, & est mista tabesci, dictum argentum viuum nostrum, non argentum viuum in propria natura, nec adhuc in natura ad quam deductum est per mineram. Sed argentum viuum nostrum in natura, ad quam deducit illud artificium nostrum. Istud est æs nostrum, ex quo fit tinctura vera, ex quo fit Chabrici, & Veyæ coniugium, in quo est Rex cum sua vxore. Et hæc quæque ipsos emendant in ipso aëre sunt: vt per operationis documentum clariùs patefiat. Iste est spiritus quo tingimus, & est corpus, de quo in Turba dicitur: Argentum viuum non habetur ex corporibus liquefactis liquefactione vulgari: sed ex illa quæ durat, quàm diu coniuges vero matrimonio vniuntur, scilicet vsque ad albedinem. Hic est lapis qui in vertice montium inuenitur. Et dicitur meritò mineralis, animalis etiam fertur esse: quoniam animam habet. Quare dicitur in Turba, æs, vt homo corpus habet & animam. Item omne quod habet spiritum, habet & sanguinem. Item dicitur spiritus: id est, sulphur per corpus: & æs: id est, magnesiæ, siue terræ: quæ spiritualis facta, dicitur aurũ quod erat in corpore magnesiæ occultatum. Quare dicitur: Fili extrahe à radio suam vmbrã. Patet etiam quòd applicari sic potest anima: cùm quasdam ostendit animi virtutes. Mouet enim & mouentur: agit & patitur. Quare in Turba: O natura, qualiter om-

nib. imminet, ac omnia superat: & est acetum acerrimū, quod fecit aurum esse merum spiritum: & cùm corpori admiscetur, fiet vnum cum eo, & vertit ipsum in spiritum. Cùm enim dicatur animal: ergo vegetabile quid dicitur, & meritò. Nam in operatione vegetabitur de virtute in virtutem, subtiliando & depurando se, & colores in se meliorando, vsquequo optatum assumat ruborem, in quo est perfectio, virtutemq; penetrandi capiat & tingendi. Hoc autem animal Berbel, crocos vel croceum, lapidem vegetabilem, nutritum in montibus errantes plurimi non cognoscunt. Venditur autem palàm minimo precio.

Sequitur lapidis mundificatio, antequam ponatur in decoctione. CAP. II.

Hoc opus quod vestro intellectui demonstraui, purum, mundum, amœnum, sincerum, rectum, in tenues laminas coaptatum, se ostendit quòd per ignis liquefactionem modos à minerali grossitie expurgatum eleuationum modis subtile fit in relictis quibusdā superfluitatibus adustionis, & terrestreitatibus & tenuis fortique vnione permixtis: & quibusdam humiditatibus corrumpentibus exhalatis. Cuius subtiliationis signa sunt duo: vnum quidem quod eleuans est spiritus citrinus, minus durus lapis factus, aliquantulum perspicuitatis habens. Aliud verò quod remansit in vasis fundo, terra tenuis & nigra. Aduertatur autem ad hoc: quòd in hac eleuatione si rectè fiat, quoddam permanens inuenitur, quod debet per vim adduci super abundanter volatilis, eleuari, & parti quæ residet, ex eadem quod eleuatum est, reddi debet, donec fugiens totum fiat. Et tunc terra nigra prædicta remanet ex ambobus, in lapidem prædictum, durum, citrinissimum, iam conuersum. Non autem contentemini de volatilitate prædicta, donec inueniatur quòd tota massa lapidis prædicti, igne eleuati, reddita in suo vase per eundem continuò ascendat: sic quod nil in profundo mundum nec sordidum resideat ex eadem. Dum verò sic perfectissimè eleuabitur, adimplebitur in operis Philosophici perfectione, quam iubet scriptura, dicens: Suauiter cum magno

magno ingenio ascendit à terra in cœlum. Item: Scitote quòd cùm corpori admiscetur, fit vnum cum eo, & vertit ipsum in spiritum. Et Geber idem præcipit in capitulo de tertij ordinis medicina: & omnes Philosophi idem clamant, & hoc opus à Philosophis nominatur Ablutio, per quam achilésue: quoniam in eleuatione vterque ascendit in fumum, seu fumi speciem. Et quia etiam liquatur hęc materia dum ascendit, patet eam esse de natura aquæ calidæ: namque liquatur, & frigido coagulatur: & cùm à superfluitatibus denudatur, abluitur & imbibitur: & aqua sua, scilicet spiritu prædicto ab eo eodem germine procedente. Hæc est ergo Philosophica dissolutio, quæ fit igne.

Sequitur decoctio primi gradus vsq; ad albedinem.

CAP. III.

Istud igitur rotundum spirituale factum, quod æs vertit in quatuor, balneum temperatum ingredi: sed per quod corpus sit suaue atque continens ignem leuem, qui humiditatum est corrumpentium consumptiuus. Fieri ergo debet furnus talis dispositionis, quòd in eo lentus administretur ignis, qui augmentari non possit: & vas materiam capiens vitreum debet esse coopertum ferro, vase eiusdem formæ scisso per medium: & debet esse vas longum cubito vno: strictum in summitate, & strictura nihil permittat exhalare de spiritu: & longitudo fumos præcipitet, si quos eleuari contingat, & humiditates corrumpentes infra se consumat. Quorum furni & vasis quærentium est lilij visio, non scriptura: & debet calor vas vndique circuire: ita vt æqualitas vndique sit caloris: aliàs frustrà balneum diceretur. Et in furni summitate debet esse foramen, per quod exire debet frustum vnum vitri rotundum & longum, claudens orificium dicti vasis: in cuius frusti tactu cognoscitur, si calore congruo materia decoquatur. Et si fortè aliquis fumus infra vas iam dictum ascendere videatur, non permittit ipsum dosis dispositum exhalare, quantumcunque vas etiam teneretur apertum. Quare dicitur à Gebero: Nunquam vnum ab alio verè separatur, licet quo ad visum segregari, vel se-

parari superficialiter videantur. Nec vnum sine alio esse potest: nam sui spiritus temperati sunt per viam naturæ perfectæ, in tantum, quòd ab inuicem non separantur. In hoc autem gradu caloris materia nigra efficitur: quoniam nigredinem efficit in humido calor agens. Quare in Turba dicitur: Videns autem nigredinem illi imminere, scito iam corpus liquefactum esse. Item primò in opere omnia denigrantur. Iste verò fructus ideo fit, vt caueatur ab igne nimio: quoniam intrusus calor perire facit, & compositum segregare. Et ideo temperato debet igne prosequi: decoquitur, sicut puer lacte nutritur. Et in hoc omnes conueniunt. Et hoc etiam ostenditur in Practica de diuersis coloribus, sub nigro colore contentis.

De gradu ignis adueniente nigredine.
CAP. IV.

Cùm verò totum est nigrum, continuetur ignis eiusdem gradus, donec albedo in ventre ipsius occulta appareat: nam sic approximat fixum. Notandum autem, quòd in ipsa nigredine multi colores apparent, de quibus faciunt Philosophi mentionem. Nam quandoque totum fit viride, quandoque liuidum, quandoque violacei coloris: quandoque etiam ex vno latere vasis est viride, ex alio nigrum, vel liuidum intus, & viride extrà, hi tamen colores omnes sub nigro comprehenduntur. Et quoniam in eis nulla perfectio essentialis existit: ideo Philosophi principaliter tantùm inter cæteros colores nominant tres, videlicet quæ virtutes dicuntur animæ, scilicet nigrum, album & rubeum. Quare in Turba: Veneramini regem & suam vxorem: & nolite eos comburere, ne fugetis eos nimio igne: quoniam nescitis quando indigetis his, qui regem & suam vxorem emendant. Coquite eos vt fiant nigri, deinde albi, deinde rubei: deinde tingens fiat venenum. Item fiat lapis albus combustione: & humore seu liquefactione. Per aquam dicitur sequi mortificatio quæ apparet in nigredine. Primò apparente, in qua mortificatione vniuntur spiritus: id est, desiccantur: quia nisi corpora exiccentur, non apparent colores animæ, quæ

nigredo

nigredo & nubes appellantur. Item magnesies cùm dealbatur, non permittit spiritum fugere: quia natura naturam continet. Humiditas ergo quæ curabat in decoctione nigredinem, se desiccatam ostendit, dum color albus incipit apparere. Nam in transmutatione nigredinis vidi, antequam perfectè dealbaretur, fuscam albedinem, quæ brunus color vulgariter dicitur: quæ brunicies vera albedo postea efficitur. Tunc autem durante brunicie magister meus fregit vas & lapidem, & inspexit eum intùs & extrà, & inuenit brunum extra: intùs autem erat adhuc nigredo. Cuius causam mihi assignauit, quòd videlicet partes materiæ vasis lateribus adhærentes magis senserant calorem sibi propinquum, quàm materia media, ideoque citiùs in calorem cœperant transmutari. Et dixit mihi quòd ista brunitas ascendebat: quòd albedo extrahebatur à nigredinis eius ventre, sicut in Turba dicitur. Cùm enim videris ipsum natum, scito quòd albedo ipsius in ventre nigredinis primò apparentis occulta est. Et tunc te oportet illam nigredinem extrahere ab illa nigredine subtilissima eius: non autem miremini: quia adhuc materiam hanc voco lapidem. Nam sciatis quòd quamdiu durat albedo, & etiam assumpta rubedine, per longum tempus stat durus, & in massæ fortis speciem residet, quousque decoctionis continuatione per se ipsam incipit dirui, & aliquantulum eleuari.

Sequitur decoctio secundi gradus vsq; ad rubedinem. CAP. V.

Cùm igitur sic dimiserit hic lapis nigredinem, mutatur gradus ignis, & ponitur in alio furno subtilis dispositionis, in quo fortior adhibeatur decoctio. Calefacientes vas, & materiam circumquaque, & ibi decoqui debet. Nam tunc suscipit veram albedinem, cum qua ibidem coquitur tamdiu, donec albedine transmutata ruborem adsumere videatur. Cauẽdum est autem, quòd iste ignis non sit intensior, quàm ad suum gradum spectet: nam in albo colore, corpus & spiritus sunt verè coniuncti. Et si daretur decoctio in excessum vltra debitum sui gradus, separarentur vnita. Quare in

Turba dicitur: Coquite & cauete ne in fumum vertantur & procreant. Citrinatur autem quando de albo colore in rubeum transmutatur. Citrinus autem color est medius inter album & rubeum. Oportet ergo eum prætendi ante rubedinem veram. Et de hac Practica locuti sunt Philosophi, dicentes: Spiritus & anima non vniuntur, nisi in albo colore: quia tunc in albo colores qui in mundo excogitari possunt apparent & firmantur: & tunc in vnum colorem scilicet albedinis conueniunt: dealbatio enim est totius operis fundamentum: nec inde variatur in diuersos colores, videlicet veros, præterquam in rubeum, in quo est finis vltimus. Citrinatio enim quæ fit inter album & rubeum, non debet dici color in perfectione. Approbantur autem per hæc omnia quæ prædixi, quæ etiam vel reipsa facti experientia demonstrauit.

Sequitur decoctio tertij gradus vsq; ad calcinationem. CAP. VI.

Et dum rubescere incipit, ponitur ad decoquendum in alio furno, fortiorem ignis gradum, donec intus & extra vera rubedine perfruatur. Cuius signum est diruptio & pereleuatio suprà dicta: de quibus in Turba dicitur: Post albedinem autem non potes errare. Nam igne augmentato post albedinem, ante rubedinem ad cinerationem peruenitur. Item videns autem illam albedinem supereminentem, esto ratus, quòd rubor in albedine illa occultus est: & tunc oportet illud extrahere, & coquere, quousque totum rubeum fiat. Et si vobis dubium relinquatur: quare albedo à nigredinis ventre extrahitur, rubedo autem non extrahitur ab albedine, licet sit rubeum decoquendo, declaro vobis hoc modo: quoniam durante nigredine materia remanet, & est humida natura, quæ humiditas se ostendit apparente albedine desiccari. Et nunquam etiam apparet albedo, donec humiditates corrumpentes, sint omnino consumptæ. His ergo duabus de causis dici potest. quòd albedo à nigredine extrahitur. Dum autem rubescit nihil deuastatur, sed tantùm coquitur, & decoctione sui forti color rubeus immutabilis apparet, in

quo est perfectio. Quare in Turba: Ex composito in spiritum rubeum verso, fit mundi principium. Item spiritus tingens & viuificans intromittitur, postquam recessit humiditas corrumpens non aletur, quòd est peruentum ad dealbationem seu ad albedinem. Hoc ergo colore rubeo apparente, natura sui perfectionem ostendit occultam:

Sequitur calcinatio, in qua ultimus gradus figendi completur. Et tunc spiritus corpus est verè factus, verè permanens, & fugitiuum fugiens.

CAP. VII.

Postquam hæc materia rubeum habens colorem diui & eleuari incipit, ponitur ad calcinandum per flammam fortem reuerberiorum iam in tertio vase, in quo ignis gradu fixio completur, & permanens efficitur, vera atque perfectissima fixione. Quare Iber ait in cap. de Calcinatione, quòd spiritus calcinantur, vt fixiones fiant, & meliùs dissoluantur. Et in capitulo etiam de tertij ordinis medicina incipit calcinari. Et debet in ignis calcinantis rigore permanere, donec puluis tactu impalpabilis fiat, intensissimum habēs ruborem. Quare in Turba sic dicitur: Scitote quòd cùm cinis est, optimè miscuitur: eò quòd cinis ille recipit spiritum, & inclusus est ille humor per interiorem ignem, quousque croci sicci, vel combusti sanguinis, vel syrupi granati colorem assumat. Item cum aqua introiuit in corpore, vertit ipsam in terram: deinde in puluerem, siue in cinerem, si vult apud perfectionem experiri, manu accipite. Si enim impalpabilem aquam inuenlunt, bene est: sin autem iterate. Hic autem cinis rubicundissimus impalpabilis in se ipso: eleuatur etiam & crescit in modū fermenti, & separatur ab eo in calcinatione, prædicta terra nigra, subtilissima & perlucida, quæ in fundo vasis est, sub dicto puluere rubeo reperitur. Vnde dicebat mihi magister meus: Apparet perfectionem fixionis in hoc existere duabus de causis: vna quidem: quia per fixionem & per calcionationis ignē, introducitur parua quantitas huius Elixir super multas quantitates non

permanentes corporis proiecta confirmans in eis auri-fixionem: quod non faceret, nisi in ea fixio superabundaret. Alia verò: quia terra nigra prædicta in calcinatione separatur à commixto, quæ aliàs fuerat in toto opere inseparabilis, propter fortissimam vnionem: & ideo necesse fuit per fortissimum artificium separari. Et si remaneret commixta propter sui impuritatem, impediret puræ materiæ ingressum.

Sequitur cinis per calcinationem factus fusibilis, & iteratò lapis, qui est Elixir completum. CAP. VIII.

Cinis verò iste caret fusione: qualiter autem ingrediatur vt tingat, certè liquefactio sibi redditur, siue sudor, per modum à Philosophis traditum. Quis ergo modus est ille? Est'ne in aquam soluendo? Certè non, quia Philosophi non curant de aquis tangenti adhærentibus, & id humectantibus. Quare dicitur in Turba: Incipientes autem, audientes aquam, putauerunt eam aquam esse vulgi: quòd si nostros libros legissent, scirent vtique aquam esse permanentem. Quæ ergo aqua est verè, quæ tangenti non adhæret, sed superficiem discurrit nihil humectans sicut argentum viuum. Quis ergo faciet talem aquam? Certè dico quòd ille qui scit facere vitrum. Hæc enim materia nihil aliud est quàm de seipsa vult sibi adiungi: nam omnia quibus indiget in se habet. Et si bene excogitentur quæ prædixi, scietis ex hoc cinere habere lapidem rubeum in intenso colore, parum perspicuum habentem, frangibilem cum modico ictu, fusibilem, penetrantem, ingredientem, & perpetua citrinatione tingentem. Cuius vnum pondus centum millia, & plus Saturni conuertit in Solem. Est autem in proiectionis modo subtilitas: qua ignorata Elixir tenens non proficit ex eodem.

Conclusio totius Epistolæ. CAP. IX.

Ergo pater non miremini, si in hoc opere multi errant. Quoniam iuro vobis, me nunquam vidisse quenquam præter magistrum meum: qui in debita applicaret ma-

ret materia opus suum, sed conantur ad impossibilia in materijs: ac si de cane crederent hominem generare. Quid mirum ergo si reddant in operibus mendaces? Nam lapide, & vnde noto in Practica operis dubia subtilissima multa restant: verè autem credatis, quòd in libris suis posuerũt Philosophi veritatem. Sed post mortem scribentes cuiuslibet scripta eius, quando est ab aliquibus malè intellecta: quod tamẽ ipse si præsens esset, & speculatiuè exponeretur iuxta verbum verificaret opera per effectum. Ego autem vestræ prudentiæ per omnia exposui totum opus: & per dicta Philosophorũ aliqua approbaui, licet pauca curaui allegare, quod ex causa omisi: quoniam præsumo, quòd vos scripta Philosophorum omnia in scrinio vestri pectoris inclusistis. Et sic non dubito, quòd dictis meis ea omnia applicaueritis per vos ipsum: sicut ego per experientiam quam vidi, scripta sapientum intelligo, aliàs non noturus. Et si circa hoc breuiloquio breuis fui: hoc ideo. Nam in vobis tantùm præsumo scire fundamentum, quod vobis non latebit intentio huius rei. Et sufficit mihi, quòd vobis soli meus patet intellectus, & non mecum migrare queat huiusmodi veritas ab hac luce. Ob paternitatis vestræ reuerentiam, Nouum hoc Lumen edidi super ea: quoniam inter Mundi ceteros vos elegi hac re meo iudicio digniorem, & Altissimus faciat vos peruenire ad optatum.

Explicit Nouum Lumen.

Incipit perfectum Magisterium, & Gaudium magistri Arnaldi de Villa noua, transmissum per eum ad inclytum Regem Aragonum, quod quidem est, Flos Florum, Thesaurus omnium incomparabilis & Margarita in quo reperitur veri compositio Elixir, tàm album quàm ad rubeum componendum, videlicet ad Solem & Lunam sub compendio declaratum.

Scias, charissime, quòd in omni re quæ sub cœlo est creata sunt quatuor elementa, non per visum, sed per virtutem. Vnde Philosophi sub velamine

scientiæ elementi, istam scientiam tradiderunt: & ad literam non intelligentes operantur ex sanguine, capillis, ouis, & vrina, nec non multis alijs, & ex illis primò extraxerunt quatuor elementa, vt cum eis opus perficerent, separando primò per distillationem ex prædictis aquam claram: deinde oleum in superficie citrinum, quod dicunt ignem & aërem continere, & terra nigra in fundo remanet. Postmodum cum aqua terram abluunt & dealbant imbibendo ipsam: & decoquendo aquam illam toties, donec terra dealbetur.

Deinde reducunt oleum illud ad ignem paratum distillando, quousque dicta terra totum bibat, scilicet, aquam, oleum & tincturam. Et istam terram siue cinerem proijciunt super corpus fusum, videlicet super cuprum aut aliud, & nihil inueniunt: & tamen faciunt & operantur secundum quòd Philosophi dicunt in libris suis: & sic in errorem ceciderunt, non inuenientes introitum. Et tamen error illorum est: quia certum est, quòd non generatur ex homine nisi homo, nec ex equo nisi equus: similiter nec ex alijs animalibus, nisi sibi similia. Cùm igitur ista sint à natura metallorum penitus aliena, impossibile est ex ipsis fieri generationem ex metallis: quia metalla non generantur, nisi ex spermate proprio: Argentum autem viuum est sperma metallorum & origo eorum, prout dicunt omnes Philosophi, & etiam vsus & ratio docet, prout inferiùs declarabo. Ista autem prædicta, videlicet sanguis, capilli, oua, & cætera vegetabilia, non sunt argentum viuum: ergo ex ipsis est impossibilis generatio, seu transmutatio metallorum, non sunt igitur prædicta lapis noster, licet sint exempla.

Sunt alij qui accipiunt quatuor spiritus, scilicet, arsenicum, sulphur, argentum viuum & sal armoniacum, & dicuntur Spiritus: quia ab igne fugiunt, & euolant in fumum. Et ista accipiunt loco quatuor elementorum: videntes quòd Philosophi dicunt in libris suis: scientiam esse in spiritibus, & istos subiacentes, vt sint naturæ aëreæ, vel naturæ aëreæ efficiantur. Fixant postmodum calcinando, vt sint naturæ terreæ: soluunt, vt sint naturæ terreæ, aqueæ, destillant, vt sint naturæ igneæ.

Et

Et ista componunt iuxta libros credentes habere scientiam elementorum: & composita simul componunt supra captum, & nihil inueniunt: sed vt primi in errorem sunt elapsi. Et causa illorum errorum est multiplex, quarum duæ sufficiunt quo ad præsens. Vna, quia vt prædictum est, quòd metalla nõ generantur nisi ex suo spermate. Ista autem non sunt sperma metallorũ perfectorum, excepto argento viuo. Ergo ex eis est impossibile fieri generatio, vel transmutatio in metallis. Item quia sulphur & arsenicum citò comburuntur in igne, & ab ignis combustione in carbonem transferuntur: quomodo ergo expectabitur de eo bonum: quia citò comburitur, & in carbonem reducitur, nec aquam expectare debet? Igitur patet subtiliter intuenti, quòd nec ista per se, nec iuncta cum corporibus, neque mista cum oleis extractis ab ouis, sanguine & capillis, vrina, vel alijs vegetabilibus, nec mista ad inuicem sunt lapis noster, aut medicina nostra. Et hoc propter rationes prædictas, quia ad generationem hominis non fit alicuius commixtio rei, nec ad generationem animalis, nec ad generationem plantæ, nisi suis proprijs seminibus, aut spermatis. Igitur magisterium nostrum commistione alicuius non indiget extranea. Quidam credunt in salibus, seu saluminibus scientiam inuenire: & ea soluunt & calcinant, fundunt & præparãt: & aliqui per se solùm proijciunt super corpora imperfecta. Et alij simul miscent cum spiritibus, vt dictum est. Præparant autem cum corporibus præparatis, & nihil inueniunt. Et causa illorum errorum est similis præcedentibus.

Et quidam ex solis corporibus credunt medicinam elicere: & præparant ea calcinando, soluendo & congelando, & proijciunt super corpus, & decepti sunt. Et error illorum est, quia sperma illorum ab initio non acceperunt, sed corpus, vt est in natura sua. Ex rationibus ergo dictis apparet, quòd non in sanguine, nec in ouis, nec in capillis seu vegetabilibus appareat, aut habebitur scientia nostra, nec in spiritibus prædictis per se, aut salibus, atramentis, aut alijs huiusmodi quibuscunque.

Et quidam subtiliùs inspicientes, considerauerunt argentum viuum esse principium metallorum, & ipso-

rum origo in caloris sulphure inuenitur. Decoxerunt & sublimarunt per se argentum viuum, & fixauerunt, & præparauerunt, & nihil inuenerunt. Causa verò erroris illorum est: quia sperma viri non prodest, nec fructū affert, nisi proijciatur in matricem mulieris. Sic etiam Mercurius, qui sperma est, non prodest, nisi proijciatur in matricem corporum, vt ipsum maturent. Quidam ipsum cùm corpore amalgamando miscuerunt, & lauarũt tamdiu cum aqua dulci donec eis apparuit: quia corpus mundum est redactum: & illud coxerunt vsque in finem: credentes quòd argentum viuum cũ tali corpore misceatur: & nihil inuenerunt: quia corpus immundum inuenerunt, & argentum viuum euanuit: sed corpus fuit mundius, quàm fuisset. Causa verò illorum errorum est: quia sperma non iungitur cum corpore, nisi Luna mediante: quoniam anima est medium inter spiritum & corpus, ipsa ad inuicem coniungens. Anima autem fermentum est: quia sicut anima corpus viuificat hominis: sic fermentum corpus mortuum à natura sua penitùs alteratum viuificat. Vnde anima obtinet principatum exercens vires suas: ideirco, quid sit fermentum, infrà dicetur.

Quidam miscent corpora imperfecta cum corporibus perfectis, & ponunt in examine, credentes, quòd id quod est bonum & purum in corporibus imperfectis cum perfectis remaneat, & residuum euanescat. Hæc autem non videntes illusi sunt, & cecidit in eis cogitatio praua. Causa autem illorum errorum est: quia corrumpens corpora imperfecta, impedit ne perficiantur. Et nota quòd hîc oporteret habere duplicem virtutem, quæ separaret terram sulphuream comburētem à commixto, & quæ conuerteret iam separatam ad naturam suam. Hanc autem virtutem corpus in sua grossitudine habere non potest. Hæc omnia tentauerunt communiter operantes, prout & ego tentaui iam, & in stuporem adducti sunt tanquam de scientia desperati, & intellectus imbecillitate magisterium relinquentes.

Nunc autem scire te volo, quòd materia omniū metallorum, & eorum sperma est Mercurius decoctus & inspissatus in ventre terræ, calore sulphureo decoquente, &

te, & secundùm varietatem sulphuris, & ipsius multitudinem in terra diuersa metalla generantur: semper tamen eorum materia est vna & eadem essentialiter, solo tamen differunt accidente, scilicet decoctione maiori aut minori adurenti, vel non adurenti, seu comparatis. Et in hoc omnes Philosophi conueniunt. Et adhuc tibi, charissime fili, clariùs demonstrabo. Certum enim est, quòd omnis res est ex eo, vel de eo in quod resoluitur: super quod ponam tibi exemplum. Glacies vel nix conuertitur in aquam mediante calore: ergo priùs fuit aqua quàm nix vel glacies: sed omnia metalla conuertuntur in argentum viuum: ergo priùs fuerunt argentum viuum. Modum autem conuertendi ipsa in argentum viuum, inferiùs te docebo. Hoc autem supposito, quòd metallum possit resolui in argentum viuum, soluitur opinio illorum, qui dicunt: Spiritus & alias species in elementa & naturam metallorum transmutari non posse: quia hoc verum non est, vt ipsi asserunt, nisi ad primam materiam reducantur. Reductio ipsius ad primam materiam est facilis & possibilis metallis. Item ostendo tibi quòd multiplicatio in metallis est possibilis. Nam omne crescens & nascens multiplicatur, vt patet in plantis & arboribus: nam ex vno grano mille grana procreantur: ex vna arbore infiniti procedunt ramusculi: ex quibus fiunt diuersæ arbores & infinitæ. Et sic suum numerum augent & multiplicant. Metalla autem in terra nascuntur & crescunt: ergo possibilis est in eis augmentatio & multiplicatio vsque in infinitum.

Ostendi tibi, charissime fili, sapientiæ: si ea quæ dicta sunt, intellexisti, errores omnium operantium communiter cum causis suis: & affirmaui hoc esse verum demonstratione aperta & lucida: nunc Dei auxilio ad practicam veniamus. Dico tibi charissime, quòd oportet corpora primò ad primam materiam reducere, ad hoc vt fiat generatio seu multiplicatio in eisdem materijs. Animaduerte ergo in his quæ tibi describuntur. Accipe cupri ℔. j. & fiat ex eo limatura munda, & misce cum ℔. iiij. Mercurij, terendo in mortario cum sale modico & aceto, quousque simul amal-

gamentur. Cùm autem cuprum fuerit optimè coniun-ctum, pone ipsum in bona quantitate aquæ vitæ, hoc est, in xij. partibus sui de aqua vitæ. Hoc est, quòd si amalgama fuerit ℔. j. aqua de vite sit xij. & pone totũ in vrinali super ignem debilis cineris inferius lentissimè ad ignem per diem naturalem: tunc dimitte infrigidari, & cùm frigidum fuerit, cola aquam tuam cũ omnibus quæ in ea sunt per pannum lineum donec exeat & transeat per pannũ de aqua, id quod de corpore resolutum fuerit, & non per filtrum: quia non exiret resolutio corporis per filtrum, & pars quæ poterit exire exeat, & pone ad partem. Deinde accipe id quod remansit in panno, & iterum cum noua aqua benedicta repone ad ignem in vase prædicto, per diem & noctem vt priùs: & cola vt suprà dicitur, & aquam secundam cum prima ad partẽ pone, vt suprà: & sic toties reitera, quousque opus ad aquam reuertatur, hoc est ad primam materiam, quod est Mercurius.

Quo facto, totum istud accipe, & pone in vase vitri, super ignem lentum decoquens, quousque videris in superficie nigredinem apparentem, quam remoue subtilius quàm poteris, & sic reitera coquendo, & nigredinem à superficie tollendo, quousque appareat nihil nigredinis, & aqua remaneat clara: nunc habes aquam & terram, scil. duo principalia elementa.

Deinde accipe illam terram & nigredinem quam collegisti, & pone in vase vitreo, & superinfunde de aqua prædicta, quousque super eam natet: & coque lento igne per quatuor dies: tunc aquam pone & coque, & sic deinceps, quousque terra albata & clara. Et hoc est quod Philosophi dixerunt: hæc terra cum aqua putrescit & mundificatur: quia cùm mundificata fuerit, auxilio Dei totum magisterium dirigetur. Qua mundata & clarificata, seu dealbata, vt dictum est, aqua mediante, quæ cum dicta terra, mediante calore, & coagulata & inspissata terram ipsam coagulatam cũ aqua sua, inspissatam sine alia aqua decoquens forti igne in cucurbita vitrea, alembico vitreo superposito, donec quicquid fuerit de aqua, ascendat ad alembicum, & terra remaneat calcinata. Tunc accipe de fermento de

quo-

quocunque volueris quartam sui partem: id est, si fuerit vna libra corporis perfecti, de fermento vncias tres. Fermentum verò aut est aurum aut argentum: & istud fermentum cum terra fermentatur, sic soluti, vt de terra factum est: & eodem ordine cum terra præparatum simul coniunge & ablue cum aqua prædicta, & coque per tres dies aut plures. Tunc iterum aquâ suâ imbue & coque vt priùs: & hoc toties reitera, quoties & donec hæc duo in vnum reducantur: quod perpēdes quando color non variabitur in eisdem: tunc super eis infunde aquam prædictam, partem post partem paulatim, vsque dum biberit de ipsa quantum poterit: semper nouam aquam infundendo. Nam in ista coniunctione spiritus, & corporis, cum eisdem commiscetur anima: & vnum fiet cum eis, & corpora conuertūtur in naturam ipsorum, & germen coniungitur cum corporibus ipsorum prædictis mundatis: quia non poterant antea propter illorum immundiciem & grossitudinem, sed cum eis coniungitur, & in eis crescit & augmentatur.

Nunc reuertar, charissime, ad dicta priùs, applicans singulariter super ea verba Philosophorum antiquorum obscurè in parabolis collocata. Vt me in dictis verba Philosophorum intelligere, cùm ipsa verba eos protulisse affirmes. Primum verbum est corporum in argentum viuum reductio: & istud est, quod Philosophi vocauerunt Reductionem, quæ est artis fundamentum. Verba Philosophi: Nisi corpora solueritis in vanum laborabitis: De qua solutione tractans Parmenides in libro Turbæ dixit: Si hunc librum legissent & intellexissent, scirent vtique aquam esse permanentem, quæ absque suo corpore cum quo iuncta est, & facta est vnum permanens, esse non posset. Non igitur corporum Philosophorum aqua nubis, sed ipsorum conuersio in aquam, ex qua fuerunt creata, scilicet argentum viuum, prout gelu conuertitur in aquam limpidam, ex qua primò fuit. Ecce per Dei gratiam vnum habes elementum quod est aqua.

Secūdum verbum est: Quòd fit terra. Et hoc est quod Philosophi dixerunt. Quòd de grossitudine aquæ terra generatur: quoniam fæces aquæ quæ remanent in fun-

do vasis, Terram Philosophi dixerunt. Sic habes ergo secundùm alios, elementum, quod est aqua.

Tertium verbum est: Quod est terræ mundificatio. De qua mundificatione Morienus Philosophus dicit: Hæc terra cum aqua putrescit & mūdificatur: quæ cùm mundificata fuerit, auxilio deitatis totum magisterium dirigetur. De qua dixit etiam Pheyrer in libro Turbæ: Iunge siccum humido, scilicet, terram aquæ. Ecce & aquam per se iam habes, & terram dealbatam cum aqua.

Quartum verbum est: Aqua quæ potest euaporare per distillationem, per quam sublimationem siue ascensionem efficitur ipsa terra aërea, cùm prius esset spissatum cum terra & coagulatum. Et habes terram, aquam & aërem. Et hoc dixit Phileres in libro Turbæ: Dealbatum siccum igne comburite, quousque ex eo exeat spiritus, qui in eo inuenitur: qui dicitur Cinis Hermetis. Et Misêris Philosophus: Et remanet terra calcinata in fundo vasis, quæ est naturæ igneæ. Et sic habemus in prædictis præparationibus quatuor elementa. Hæc ergo terra calcinata est illa, de qua ait Misêris Philosophus sic: Nec cinerem vilipendas in inferiori loco, eo teste existente. In eo enim est diadema cordis, quæ remanet. Cinis est postmodum cum prædicta terra. Fermentum ponitur, quod Philosophi animam dicunt fermentum. Et hoc ideò, quia sicut corpus humanum absque suo fermento, seu eius anima nihil valet, ita est in proposito. Nam fermentum est corpus, vt dictum est, & ad naturam suam alia conuertit. Et scias quòd non est fermentum nisi Sol & Luna, hoc est aurum & argentum istis planetis appropriata. Ideò, quia sicut Sol & Luna alijs dominantur planetis: sic ista duo corpora alijs dominantur, & ipsa ad suam naturam cōuertunt: & ideò à plurimis Fermentum dicuntur. Oportet ergo fermentum in corporibus introduci: quia est eius anima. Hoc est quod dixit Morienus: Nisi corpus immundum mundaueris, & eum dealbatum non reddideris, & in eo animam non miseris, nihil huic magisterio direxisti. Igitur fit coniunctio fermenti cum corpore mundato: & tunc spiritus cùm iungitur, lætatur & gaudet

cum

cum eis: quia munda sunt à sua natura grossa, & subtilia sunt facta. Et hoc est quod dixit Ascanus in libro Turbæ: Spiritus non coniungitur cum corporibus, donec à suis immundicijs fuerit perfectè denudatus. In hora coniunctionis mirabilia maxima apparent. Nam omnes colores de mundo apparent in operando quotquot excogitari possunt, & corpus imperfectum coloratur coloratione firma mediante fermento, quod fermentum est anima: spiritus mediante anima cum corpore coniungitur & ligatur: & cum eo simul in colore fermenti conuertitur, & fit vnum cum eis.

Ex prædictis apparet subtiliter intuenti, Philosophos in suis verbis obscurissimis vera dixisse. Nam ipsi Philosophi dicunt in libris suis, quòd Lapis noster est ex quatuor elementis: quia ipsum elementis compararunt. Et ostensum est primò qualiter sunt quatuor elementa. Dixerunt etiam quòd lapis noster compositus est ex corpore, & anima, & spiritu, & verum dixerunt. Nam corpus imperfectum corpori comparauerũt propter hoc, quia est infirmum. Aquam spiritum dixerunt, & verè ipsa spiritus est. Fermentum animam dixerunt: quia sicut suprà dictum est, corpori imperfecto vitam tribuit perfectam, quam priùs non habebat, & meliorem formam produxit.

Dixerunt etiam quidam Philosophi: Nisi corpora ducatis vt fiant incorporea, ad corpora nondum operanda regulas inuenistis, & verum dicunt. Nam primò fit aqua: id est, argentum viuum: & sic fit incorporeum. Deinde de coniunctione spiritus, scilicet aqua, fit corpus. Et ideo quidã dixerunt: Conuerte naturas, & quod quæris inuenies, hoc est verum. Nam in nostro magisterio primò facimus de grosso gracile: id est, de corpore aquam, & postmodum de huiusmodi siccum: id est, de aqua, quę humida est, terram: id est, siccum: & sic naturas conuertimus, & facimus de corporeo vel corporali spirituale, & de spirituali corporale, vt dictum est. Et facimus id quod est superius, sicut id quod est inferius. & id quod est inferius, sicut id quod est superius: id est, spiritum corpus, & corpus spiritum: vt in principio operationis videlicet in solutione fit: quod est infe-

rius, est sicut id quod est superius: & totum vertetur in terram.

Patet ergo ex prædictis, quòd lapis noster sunt quatuor elementa, & sunt anima, corpus & spiritus. Et lapis noster, prout dicunt quidam Philosophi, fit ex vna re cum vno: & certè verum dicunt. Nam certè totum magisterium nostrum fit cum aqua nostra, & ex ea: & per eam. Nam ipsa corpora soluit (vt dictum est superiùs) non solutione illa, quam & prout credunt ignorantes, quòd conuertatur in aquam nubis: sed solutione vera Philosophica, scilicet quòd conuertatur in aquam primam, ex qua fuerũt ab initio. Ipsa enim aqua corpora calcinat, & in terram reducit. Ipsa eadem aqua corpora in cinerem transformat, & eam incinerat, dealbat & mundificat, iuxta verbum Morieni dicentis: quòd azoch & ignis latonem abluunt, atque mundificant, & eius obscuritatem ab eo penitùs eripiunt. Lato autem corpus immundum est: Azoch autem est argentum viuum. Et corpora diuersa coniungit præparatum prædicto modo, coniũctione tali, quam non poterit ignis potentia: nec alia temperatio seu probatio separare: & ab ignis cõbustione defendit: & eorum vnum in aliud mittit, & corpora sublimat non sublimatione vulgari, quam intendunt idiotæ, quòd sublimare sit superius ascendere per ignem. Et ideo accipiunt corpora calcinata, & miscent cum spiritibus sublimatis, scilicet cum ☿, arsenico, & sale: & per ignem fortem & subitaneum corpora ascendere faciunt cum spiritibus, & dicunt quòd tum corpora sunt sublimata, & his tales fallũtur & delusi sunt: quia ipsa postmodum inueniunt magis immunda, quàm fuerunt priùs.

Scias, charissime, quòd non est nostrum sublimare, superiùs ascendere: sed sublimare Philosophorum est, de re bassa & corrupta altam facere atque magnam: id est, puram: vt dicimus: Iste homo sublimatus est: id est, in dignitate positus: sic enim diximus, corpora sunt sublimata: id est, in subtilitatem & in alteram naturam conuersa. Veruntamen sublimare apud Philosophos, idem est quod subtiliare & decretare, quod totum facit aqua nostra benedicta. Sic ergo intellige nostram sublimationem:

tionem: [illegible] multi sunt in hoc decepti. Aqua etiam nostra mortificat & viuificat, & apparere facit colorem primò nigrum in mortificatione corporis, dum in terram vertitur: postmodum apparent multi colores, & varij ante dealbationem: quorum omnium finis est albedo. In coniunctione verò corporis præparati & fermentati, colores infiniti apparent tot, quot ab homine excogitari non possunt. Et sic apparet quòd magisterium nostrum est in vno, & cum vno fit, & ex quatuor, vt dictum est, & ex tribus, vt suprà dictum est. Vnde scias, charissime, quòd Philosophi nomina nostri lapidis multiplicauerunt ad hoc, vt absconderent eum, & dixerũt: Lapidem nostrum corporeum & spiritualem esse: & in rei veritate mentiti non sunt, prout sapientes intelligẽte possunt. Nam ibi est corpus & spiritus, & corpus factum est spirituale in solutione, vt dictum est: & spiritus factus est corporalis, in coniunctione ipsius cum corpore perfecto & fermento. Quidam enim Philosophorum ipsum vocantes (prout dixit Eximenus in libro Turbæ) sic scitote omnes scientiam inquirentes, quòd nulla sit tinctura vera, nisi cum ære nostro: & infinita nomina imposuerunt, ne ab insipientibus perciperetur quoquomodo, si ipsum nominarent: tamen vnus est, & idem opus. Et ideo dicit Morienus quòd cum facto nostri magisterij assimilatur in ordinem hominis creationi. Nam primò est coitus, postmodum conceptio, deinde impregnatio, quartò ortus & quintò sequitur nutrimentum. Hæc verba faciant te intelligere si fueris attentus corde, atque solicitus. Sextò sperma nostrum, quod est argentum viuum, cum terra coniungitur corpori imperfecto: quæ terra nostra dicitur: eò quòd terra est mater omnium elemẽtorum: tunc secundùm Philosophos Coitus appellatur. Dum autem terra incipit aliquantulum de argento viuo secum retinere, tunc dicitur Conceptio, & tunc agit masculus in fœminam: id est, argentum viuum in terram. Et hoc est quod dicunt Philosophi, quòd nostrum magisterium non est aliud nisi masculus & fœmina, & ipsorum coniunctio. Dominatur aqua in argẽtum viuum, & terra crescit & multiplicatur, & augmentatur. Quod autem euenit quan-

do terra dealbatur, tunc prægnatio nuncupatur: quoniam iam terra est impraegnata. Deinde fermentum coniungitur cum corpore imperfecto præparato, vt dictum est, quousque vnum fiant colore & aspectu, & tunc dicitur Ortus. Tunc enim natus est lapis noster: qui natus Rex à Philosophis nuncupatur. Vnde dicit Philosophus in libro Turbæ: Honorate regem vestrum ab igne venientem diademate coronatum, & ipsum alimentate vsque dum ad ætatem perfectam perueniat. Cuius pater est Sol, mater verò Luna: Lunam autem pro corpore imperfecto accipiunt: Solem verò pro corpore perfecto. Vltimò verò sequitur nutrimētum, quousque augmentetur augmentatione magna. Nutrimentum autem lacte suo & spermate ex quo fuit ab initio, imbibatur argento viuo sæpe & sæpius, quousque habeat quod sufficiat: id est, vsque ad perfectionem, quod est finis totius operis nostri.

Charissime, per ea quæ dicta sunt, facilè potes intelligere omnia verba Philosophorum obscura, & cognosces omnes in eodem conuenire. Et nihil est aliud magisterium, nisi id quod prædixi tibi. Iam habes charissime corporis solutionem & reductionem sui ipsius ad primam materiam. Deinde habes ipsius in terram conuersionem. Post autem dealbationem, in aërem leuigationem: quia tunc destillando humiditatem quæ inuenitur, fit aëreum. Quod descendit, & terra remanet calcinata: & tunc est igneæ naturæ. Et habes etiam istorum coniunctionem ad inuicem: & habes commixtionem animæ & corporis: & etiam coniunctionem animæ & corporis & spiritus simul, & conuersionem ad inuicem: & habes augmentationem tantùm. Cuius vtilitas maior est, quàm possit percipi.

Explicit tractatus Flos Florum Magistri Arnaldi de Villanoua.

ARNAL-

ARNALDI DE VILLA NOVA EPISTOLA SVPER *Alchimia ad Regem Neapolitanum.*

SCias ô tu Rex, quòd sapientes posuerunt in opere multas res, & multos modos operandi, scilicet dissoluere & coagulare, & plura vasa, & pōdera, quod fecerunt ad excæcandum ignorantes, & ad declarandū intelligētibus opus prædictum. Et nota, ô tu Rex, quòd sapientes denunciarunt opus sub breuibus verbis: licet plura verba alia posuerunt, & adiunxerunt, vt non intelligeretur, nisi per sapientes. Sapientes verò dixerunt, quòd est vnus lapis, qui ex quatuor naturis est compositus: quæ quidem naturæ sunt, ignis, aër, aqua & terra. Qui quidem lapis est lapis in similitudine & tactu: non autem in natura: & vocatur lapis, siue compositū quoddam. Compositum dum est ductum per viam rectam, est id quod quæritur, in quo nō est aliquid superfluum, vel aliquod quod desit: imò omnia quæ sunt in lapide, sed ei necessaria, & nullo alio indiget: & quod dictum compositum, siue lapis est vnius naturæ & vna res: quę quidem res, in decoctione ignis habet diuersos colores, antequam fiat lapis albus perfectus.

Et nota, ô tu Rex: quòd vbi magis dictus lapis stat in igne, tantò magis augmentatur de bonitate: quòd in alijs rebus non est ita: quia omnes aliæ res in igne comburuntur, & amittunt humiditatem radicalem. Dictus verò lapis totus solus in igne semper melioratur & crescit eius bonitas: & ignis est eiusdem lapidis nutrimentum. Et istud est vnum de euidentibus signis ad cognoscendum lapidem ipsum: quod intellige bene. Quod compositum siue lapis diuiditur ante operationē duobus modis: prima corporalis, alia spiritualis, & vnum exit ab alio, & est vnita, & regitur vnum cum alio, & vnum meliorat aliud. Et Philosophi nominauerunt vnum Masculinum, & aliud Fœmininum.

Et nota, ô tu Rex, quòd quando Philosophi nominauerunt Argentum viuum, & magnesiam, dicentes:

Congelat argentum viuum in corpore magnesiæ: quod ipsi non intellexerunt de argento viuo vulgari quod videtur: sed intellexerunt, quòd argentum viuum est humiditas dicti lapidis: quia magnesia non est illa quę videtur vulgariter: sed magnesiā vocauerunt totum compositum, in quo est tota dicta humiditas, quæ est argentum viuum: quæ quidem humiditas non est sicut aliæ humiditates; quæ quidem humiditas currit in igne, & in eodem igne totum compositum dissoluit, congelat, denigrat, dealbat, & finaliter rubefacit & perficit. Et nota, ô tu Rex, quòd in opere non ponuntur plura: sed vna res duntaxat, nec oportet aliqua fieri trituratio manuum; nec aliquid apponi debet cum dicto lapide. Et nota, ô tu Rex, quòd terra alba vocatur lapis albus perfectus, & terra rubea vocatur lapis rubeus perfectus: quæ quidem terra alba per regimen dicti operis, absque adiutorio alterius rei conuertitur in rubedinem. Aqua verò siue argentum viuum, vocatur humiditas, quæ est in dicto lapide. Et nota quòd aqua siue humiditas dum exit de compositione siue lapide, versa fuit tota compositio nigra in fundo vasis: & sic continuando ignem ipsa nigredo in qua est humiditas, vertitur in diuersos colores: & finaliter in albedinem: quæ quidem humiditas vocatur etiam aër, qui aër seu humiditas miscetur cum terra sua, & cum alijs elementis in ipso lapide existentibus: donec fiat vnum quid album. Et nota, ô tu Rex, quòd dicta humiditas aërea, quæ est argentum viuum, est vna res cum terra sua supradicta, & alijs elementis in ipso lapide persistentibus. Quæ quidem humiditas, licet sit pauca, est sufficiens ad nutriendum, & ad perficiendum totum lapidem, à quo est ipsa humiditas. Et est sciendum, quòd in dicta compositione, seu lapide, sunt Sol & Luna in virtute & potentia, ac elementis, in natura: quia si hæc non essent in ipso composito, non fierent: non fierent inde, neque Sol neque Luna: & tamen non est ipse Sol, sicut Sol communis, nec ipsa Luna, sicut Luna communis: quia ipsum Sol & Luna existentes in ipsa compositione, sunt meliores quàm ipsa natura vulgaris: eò quòd Sol & Luna dicti compositi sunt viui, & alij vulgares

sunt

ſunt mortui: habito tamen reſpectu ad ipſum Solem & Lunam in dicto lapide exiſtentes, vt dictum eſt: licet Philoſophi nominauerũt ipſum lapidem Solem & Lunam, ad finem illum: quia in ipſo lapide ſunt potentialiter, non autem viſibiliter. Et eſt ſciendum, quòd ipſe lapis ſiue compoſitum, vna eſt res duntaxat, & vnius naturæ, & in ipſo eſt totum illud quod eſt ei neceſſariũ: & in ipſo eſt id quod eũ meliorat, & illud quod ipſum complet: & non eſt iſtud compoſitum quod eſt vnum: videlicet opus aliquorum animantium ſeu animalium, ſeu vegetabilium: ſed eſt natura munda & clara de ſuis proprijs mineris, quę transſmutantur per regimen ignis, & putreſcit & nigreſcit, & albeſcit, & rubeſcit: & ad plures alios colores deuenit. Et nota, ô tu Rex, quòd humiditas prædicta quæ eſt argentum viuum, eſt corruptio ipſius lapidis: quoniam ipſum lapidem nigreſcere facit, & finaliter ipſum lapidem dealbat. Et nota, ô tu Rex, & ſcias, quòd Philoſophi dixerunt: Fundatis corpus, & aſſetis eum donec conuertatur in aquam: quod intelligitur de dicto compoſito, quod fundatur, & congelatur: & tunc vocatur terra. Et nota quòd Philoſophi vocant Aquam dum dictus lapis eſt liquefactus cum ſua aqua, quæ in ipſo lapide eſt fixa: quę aqua tunc eſt currens & alba ſicut aqua. Et nota, ô tu Rex, quòd conuertatur aqua in aerem: quod eſt intelligendum, quòd dicta aqua congeletur & conuertatur in corpus quod antea fuerat: quod corpus eſt tamdiu in regimine ignis, donec conuertatur ipſum corpus ſubtile, & in albedinem perfectam redactum: & tunc nominatur per aliquos Aër. Sed quando dicitur quòd conuertatur aër in ignem, intelligitur, quòd dictum compoſitum, quod vocatur Aër, ſtet in igne forti tam diu, donec rubeſcat, & tunc erit completũ ad rubeum: quod vocatur Ignis, ſiue Sol. Et nota, ô tu Rex, quòd de vno ſolo compoſito, & duntaxat de ipſo fit opus, & non de alio: quod compoſitum recipe purum abſque immunditijs quæ ſunt in eo, videlicet quòd ſit mundum, vt oportet: quod compoſitum rege ipſum in igne cum ſuis naturis: & iſtud facias in principio regiminis ignis: quia in hoc eſt totus defectus ſiue pericu-

lum. Et dum istud est factum, vlterius non potest esse aliquis defectus: & tunc ignis debet esse inter fortem & lentum, quousque spiritus fuerit separatus à corpore, & ascenderit super terram, & remanebit in fundo vasis corpus mortuum, sine spiritu in ipso existente. Et signum est, quòd si ponatur super ignem, & non fundit, neque fumat, iam est completum quantum ad istum passum: & dum est ita, reducatur ipse spiritus supra ipsum corpus à quo exiuit: qui spiritus est similis nubis nigris, quæ portant aquam. Iste namque spiritus vocatur Aqua vitæ, per quam sustinetur hoc corpus, & cũ qua moritur, & post mortem viuificatur. Et nota, quòd cum dicto composito est illud, quod mortificat ipsum compositum, & cum ipso eodem dealbatur, & rubescit idem compositum sine adiutorio alicuius rei extraneæ. Item nota quòd ignis debet esse in principio operis lentus: secundò mediocris: tertiò fortis, videlicet paulatiuè augmentando ipsum ignem, donec dictus lapis albus fiat, & vltimò rubeus.

FINIS.

FRA-

FRATRIS ROGERII BACHONIS ANGLICI, DE *Mirabili potestate artis & naturæ, Libellus.*

VESTRAE petitioni respondeo: Nam licet natura potens sit & mirabilis: tamen ars vtens natura pro instrumento, potentior est virtute naturali, sicut videmus in multis. Quicquid autem est præter operationem naturæ vel artis, aut non est humanum, aut est fictum, & fraudibus occupatum. Nam sunt qui motu veloci, membrorum apparentia aut vocum diuersitate, aut instrumentorum subtilitate, aut tenebris, aut consensu, multa mortalibus proponunt miranda, quæ non habent existentiæ veritatem: his mundus plenus est, sicut manifestum est: nam ioculatores multa manuum velocitate mentiuntur; & phytonissæ vocum varietate in ventre & gutture figmentis & ore formant voces humanas, à longè vel propè, prout volunt, ac si spiritus tunc humanè loqueretur, etiam sonos brutorum confingunt. Causæ verò gramini subditæ, & lateribus terræ conditæ, ostendunt quòd vis humana est, & non spiritus, quæ magno fingunt mendacio. Cùm verò in tenebris crepusculi vel nocturnis res inanimatæ mouentur velociter, non est veritas, sed fraus & dolus: consensus verò omnia fingit quæ volunt homines, prout adinuicem disponuntur. In his omnibus, nec physica ratio considerat, nec ars, nec potestas naturæ tenet: propter hoc nequior est occupatio, quando homo cōtemnit leges Philosophiæ, & contra omnem rationem spiritus inuocat nepharios, vt per eos suam compleat voluntatem. Et in hoc est error, quòd sibi subijci credunt spiritus, & quòd spiritus cogantur humana voluntate, hoc enim impossibile est: quia vis humana longè inferior est quàm spirituum. Aut quia in hoc magis aberrant, quòd per aliquas res naturales quibus vtuntur, credunt vel aduocari, vel figurari spiritus malignos, &

adhuc errant, quando per inuocationes, deprecationes, & sacrificia nituntur eos homines placare, & adducere pro vtilitate hominum: faciliùs enim sine comparatione à Deo impetrandum foret, vel à bonis spiritibus, quicquid homo debet vtile reputare. Sed nec in his inutilibus fauorabiles assistunt spiritus maligni, nisi inquantum propter hominum peccata à Deo permittitur, qui humanum genus regit & gubernat, & ideo istæ viæ sunt præter sapientiæ documenta, imò melius in contrarium operantur, nec vnquam Philosophantes de his sex modis curarunt.

Quid verò de carminibus, & characteribus, & huiusmodi sit tenendum, considero per hunc modum. Nam proculdubiò omnia huiusmodi nũc temporis sunt falsa & dubia: nam quædam sunt irrationabilium, quæ Philosophi meminerunt in operibus naturæ & artis, vt secreta occultarent ab indignis, sicut si omnino esset ignotum, quòd magnes traheret ferrum: & aliquis volens hoc opus perficere coram populo, faceret characteres, & carmina proferret, vt perficeretur attractionis vis: hoc totum opus esset error. Sic igitur quamplurima in libris Philosophorum occultantur multis modis, in quibus sapiens debet hanc habere prudentiam, vt carmina & characteres negligat, & opus naturæ & artis probet. Et sic animatas & inanimatas videbit ad naturam concurrere, propter naturæ conformitatem, non propter virtutem carminis vel characteris. Et sic multa secreta naturæ & artis existimantur ab indoctis magica, & magi confidunt stultè carminibus & characteribus, quòd eis præbeant virtutem, & pro assecutione eorum relinquunt opus naturæ vel artis, propter errorem carminum & characterum. Et sic vtrunque genus hominum istorum priuatur vtilitate sapientiæ, sua stultitia cogente. Sunt autem quædam deprecationes antiquitùs institutæ ab hominibus veritatis, aut magis à Deo & angelis ordinatę, & huiusmodi virtutem suam primam possunt retinere. Sicut in multis regionibus adhuc quædam orationes fiunt super ferrum candens, & super aquam fluminis, & similiter alia, in quibus innocentes probantur, & rei damnantur, & authoritate

credun-

creduntur fieri prælatorum. Nam & ipsi sacerdotes exorcismos faciunt, sicut in Aqua benedicta, sicut in lege veteri de Aqua purgatorij legitur, qua probantur adulteria, vel fides suo viro, & multa sunt huiusmodi. Sed quæ in libris Magicorum continentur, omnia sunt arcenda, quanuis aliquid veri contineant: quia tot falsis abutuntur quòd non potest discerni inter verum & falsum. Vnde quicunque dicunt quòd Solomon composuit, & alij Sapientes, negandum est: quia non recipiuntur huiusmodi libri authoritate Ecclesiæ, nec à sapientibus, sed à seductoribus, qui nudam accipiunt literam, & ipsi nouos libros componunt, & nouas adinuentiones multiplicant, sicut scimus per experientiam: & vt tunc vehementiùs homines alliciātur, titulos præponunt famosos suis operibus, & eos Authoribus adscribunt imprudenter: ac vt nihil opinentur, & contingentibus stylum grandisonum faciunt, & sub forma textus mendacia sua confingunt. Characteres verò aut sunt verba signis literarum inuolutis compositi, continentes sensum orationis adinuentæ, vel sunt facti ad cultus stellarum in temporibus electis. De characteribus igitur primo modo sic iudicandum, sicut de orationibus dictum est: de sigillis autem & characteribus secundo modo, nisi fiant temporibus suis, nullam efficaciam penitùs habere noscuntur. Et ideo qui facit ea sicut in libris formantur, non respiciens nisi solam figuram quam fabricant ad exemplar, nihil facere ab omni sapiente iudicatur. Qui autem in constellationibus debitis opera faciunt ad vultus cœlorum, illi non solùm characteres, sed omnia opera sua possunt disponere tàm artis quàm naturæ secundùm cœli virtutem. Sed quia difficile est certitudinem cœlestium percipere: ideo in his multus est error apud multos: & pauci sunt qui aliquid vtiliter & veraciter scirent ordinare. Et propter hoc vulgus Mathematicorum iudicantium & operantium per stellas magicas non multum excellunt: quanuis peritissimi, & artem sufficienter habentes possent multas vtilitates facere, & per opera tanquam per iudicia in temporibus electis. Considerandum tamen: quia peritus medicus, & alter quicunque habet aliud

Xx 3 ...oet

exercitari, carmina & characteres (licet fictos) vtiliter (secundùm Constantinum medicum) potest adhibere: non quia ipsi characteres & carmina aliquid operentur, sed vt deuotiùs & auidiùs recipiatur medicina, & animus patientis excitetur, & confidat vlterius, & gaudeat, & anima excitata potest in corpore proprio multa renouare, ita vt de infirmitate in sanitatem conualescat ex gaudio & confidentia. Si ergo medicus ad magnificandum opus suum, vt patiens excitetur ad spem & confidentiam sanitatis aliquid huiusmodi faciat, nō propter fraudem, nec propter hoc vt confidant, vt de se valens (si credimus medico Constantino) nón est abominandum. Nam ipse in Epistola de his quæ suspenduntur ad collum, sic concedit ad collum carmina & characteres, & eos in hoc casu defendit. Nam anima multum potest super corpus suum per suas effectiones fortes, vt docet Auicenna in lib. de Anima, & 8. de Animalibus, & omnes sapientes concordant: & ideo fiunt coram infirmis ludi, & res delectabiles afferuntur. imò aliquando appetitui multa conceduntur cōtraria: quia vincit affectus, & desiderium animæ spes supra morbum. Quoniam verò in nullo lædenda est veritas, oportet diligenter considerare, quòd omne agens facit quod virtutem, & speciem affert in naturam extrinsecam, non solùm substantię, sed accidentia de tertia specie qualitatis: & fiunt virtutes à rebus aliquæ sensibiles. Et ideo hoc potest facere virtutem, & speciem extra se, maximè cùm sit nobilior alijs rebus corporalibus, & præcipuè propter dignitatem animæ rationalis. & homines non solùm exerceent calore, sed spiritus ab eo sicut ab alijs animalibus excitantur, & nos videmus quòd aliqua animalia immutantur, & alterant res sibi obediētes, sicut Basiliscus interficit solo visu, lupus reddit raucum, si priùs videat hominem, & hyæna intra vmbram suam canem non permittit latrare, sicut Solinus de Mirabilibus mundi narrat: & alij authores. & Aristot. in libro de Vegetabilibus dicit: Palmarum fœminarum fructus maturescere per odorem masculorum, & equæ imprægnantur in aliquibus regnis per odorem equorum, vt Solinus narrat: & multa talia contingunt,

per

per species & virtutes animalium & plantarum, multaq; mirabilia, sicut Aristotel. dicit in libro Secretorum. Cùm ergo plantæ & animalia non possint attingere dignitatem naturæ humanæ: nullo modo poterunt facere virtutes & species, & colores emittere ad alterationem corporum extra se, propter quod dicit Arist. in libro de Somno & Vigilia: quòd mulier menstruosa si aspexerit speculum, inficit ipsum, & apparet in eo nubes sanguinis. Et Solinus narrat: In Scythia sunt mulieres habentes geminas pupillas in oculo (vnde Ouidius: Nos quoque pupilla duplex) quæ cùm irascuntur, interficiunt homines solo visu. Et nos scimus, quòd homo malæ complexionis, & habens infirmitatem contagiosam, v. lepram, vel morbum caducum, vel febrem acutam, vel oculos multùm infirmos, vel huiusmodi, quòd infi[illegible]it alios præsentes, & contaminat, & è contrario, homines bene complexionati & sani, & maximè iuuenes, confortant alios, & homines gaudent ex eorum præsentia: & hoc est propter spiritus suaues, & vapores salubres & delectabiles, & naturalem calorem bonum, & propter spiritus & virtutes quæ fiunt ab eis, sicut Galenus docet in Techni. & hæc accidunt in malum, si anima sit peccatis magnis & multis corrupta, habens corpus infirmum & malæ complexionis, & similiter cogitatio fortis, & desiderium vehemens ad nocendum & malignandum: nam cum natura complexionis & firmitatis cogitationibus animæ & desiderijs fortiùs agit. Vnde leprosus, qui ex desiderio forti, & cogitatione, & solicitudine vehementi, intenderet alium præsentem inficere: & citiùs & fortiùs ipsum inficeret, quàm si non ad hoc cogitaret, nec desideraret, nec intenderet. Natura enim (vt Auicenna docet locis prædictis) obedit cogitationibus, & vehementibus desiderijs animæ; imò nulla operatio hominis fit, nisi per hoc, quòd naturalis virtus in membris obedit cogitationibus & desiderijs animæ. Nam (sicut Auicenna docet tertio Metaphysicorum) primùm mouens est cogitatio: deinde desiderium conformatum cogitationi: postea virtus animæ, in membris quæ obediunt desiderio & cogitationi: & hoc in malo (vt

dictum) & in bono similiter, vnde cùm in homine inueniuntur hæc, bona complexio, & sanitas corporis, & iuuentus, & pulchritudo, & elegantia membrorum, & anima munda à peccatis, & cogitatio fortis, & desiderium vehemens ad aliquod opus: tunc quicquid fieri potest per speciem & virtutem hominis, & spiritus, & calorem naturalem, necesse est quòd fortius & vehementius fiat per huiusmodi spiritus, & vapores, & influentias, quàm si aliquod istorum deficeret: & præcipuè si desiderium forte, & intentio valida non desit. Et ideo per verba & opera hominis possunt aliqua magna fieri: quando omnes dictæ causæ concurrunt. Verba enim sunt ab interius per cogitationes animæ, & desiderium per motum spirituum, & calorem, & vocalem arteriam: & eorum generatio habet vias apertas, per quas est magnus exitus spirituum, & caloris, & euaporationis, & virtutis, & specierum quæ possunt fieri ab anima & corde. Et ideo alterationes (cæteris paribus) in spiritualibus fiunt per verba secundùm quòd eis debetur ex potestate naturæ. Videmus enim quòd per huiusmodi arterias à corde in interioribus, anhelitus & oscitatio, & multæ resolutiones spirituum, & caloris fiunt: quæ aliquando nocent, cùm ab infirmo & malæ complexionis corpore proueniunt: & prosunt & confortant, cùm à corpore mundo, sano, & bonæ complexionis producuntur. Et ideo similiter aliquæ operationes naturales possunt fieri in verborum generatione & prolatione, cum intentione & desiderio operandi. Vnde non immeritò dicitur, quòd vox viua magnam habet virtutem: non quia illam habeat virtutem quam magici fingunt, necnon similiter ad faciendum & alterandum (vt existimant) sed secundùm quòd natura ordinauit. Et ideo valde cautè in his intendendum est: nam de facili homo potest errare, & multi errant ad vtramque partem: quoniam aliqui omnem operationem negant, & alij superfluunt, & ad magicam declinant. Multi igitur libri mundi sunt per carmina, & characteres, & orationes, & coniurationes, & sacrificia, & huiusmodi, qui purè magici sunt. Vt liber de Officijs spirituum, liber de Morte animæ, liber de

Arte

Arte notoria: & huiusmodi infiniti, qui nec artis nec naturæ continent potestatem, sed figmenta magicorum. Considerandum tamen: quia multi libri reputantur inter magicos, qui non sunt tales, qui continent sapientiæ dignitatem. Qui igitur sunt suspecti, & qui non, experientia cuiuslibet docebit. Nam si quis in aliquo illorum opus naturæ vel artis inueniat, illum accipiat: si non, relinquat velut suspectum, & indignum sapienti. magici est pertractare sic superfluum nec necessarium: nam vt sensit Isaac in lib. de Febribus: anima rationalis non impeditur in suis operationibus, nisi detineatur ignorantia: & Aristot. vult in libro Secretorum, quòd in talibus sanus & bonus potest omnia, quæ homini necessaria sunt, cum influentia tamen diuinæ virtutis. Et 3. Meteor. dicit, quòd non est virtus nisi per Deum: & in fine Ethicorum dicit, quòd nulla est virtus nec moralis, nec naturalis de cœlesti virtute sine influentia cœlesti & diuina. Vnde cùm loquimur de potestate agentiũ particularium, non excludimus regimen agentis vniuersalis, & primæ causæ: nam omnis causa prima plus influit in causatum, quàm secunda: vt prima propositio de causis proponit.

Narrabo igitur nunc per opera artis & naturæ miranda, vt postea causas & modos rerum assignem, in quibus nihil magicum est, vt dicatur quòd omnis potestas magica sit inferior his operibus & indigna. Et primò per figurationem ipsius artis: nam instrumenta nauigandi possunt fieri sine hominibus nauigantibus, vt naues maximæ & marinæ ferantur vnico homine regente, maiori velocitate quàm si essent plenæ hominibus nauigantibus: vnde currus possent fieri, vt sine animali moueantur cum impetu inæstimabili, vt existimantur currus falcati fuisse, quibus antiquitus pugnabatur. Possunt fieri instrumenta volandi, vt homo sedens in medio instrumenti reuoluens aliquod ingenium, per quod alæ artificialiter compositæ aërem verberent, admodum auis volantis. Item, instrumentum paruum in quantitate, ad eleuandum & deprimendum pondera multa, quo nihil vtilius est in casu. Nam per instrumentum altitudinis trium digitorum, & latitudi-

nis eorum, & minoris quantitatis posset seipsum & socios ab omni periculo carceris eripere, & eleuare, & descendere. Potest etiam de facili fieri instrumentum, quo vnus homo trahet ad se mille homines per violentiam, nulla eorum voluntate, & de rebus aliis attrahendis Possunt etiam fieri instrumenta ambulandi in mari & flumine ad fundum sine periculo corporali: nam Alexander magnus his vsus est, vt secreta maris videret, secundùm quod Ethicus narrat Astronomus, antiquitus & nostris temporibus facta sunt, & certum est, quòd sit instrumentum volandi, quod non vidi, nec hominem qui vidisset cognoui, sed sapientem qui hoc artificium excogitauit, explicitè cognosco, & infinita possunt talia fieri: vt pontes vltra flumina sine columna & aliquo obstaculo, & macchinæ & ingenia inaudita. Sed magis physicæ figurationes inueniuntur: nam sic possunt figurari perspicua & specula, vt vnũ appareat multa, vt vnus homo exercitus, & plures, & quot volumus Soles & Lunę appareant. Nam sic aliquando figurãtur vapores, vt duo Soles, & tres, & duæ Lunæ appareant simul in aëre, vt Plinius in 2. natural. histor. Quia qua ratione plures & infinitæ potest vna res apparere: quia postea quam excedit suam virtutem, nullus est numerus determinatus. (Sic enim arguit Arist. cap. de vacuo) & sic omni ciuitati & exercitui possunt fieri terrores infiniti, vel propter multitudinem apparitionum stellarum, vel hominum super ipsos congregatorum dispereant, præcipuè si sequatur instrumentum cum quo primò habeantur, possunt enim sic figurari perspicua, vt longissimè posita appareant propinquissima, & è contrariò. Ita quòd incedibili distantia legeremus literas minutissimas, & videremus res quantumcunque paruas, & stellas faceremus apparere quò vellemus. Sic enim existimant, quòd Iulius Cæsar per littus maris in Gallijs deprehendisset per ingentia specula dispositionem & situm castrorum & ciuitatum Britanniæ minoris. Possunt & sic figurari corpora, vt maxima appareant minima, & è contrario: & alta appareant ima & infima, & è contrario: & occulta appareant manifesta. Nam Socrates sic draconem corrumpen-

rumpentem ciuitatem & regionem suo anhelitu & influentia pestilenti, deprehendit intra montium latibula residere: sic omnia quæ essent in ciuitatibus & exercitibus contrarijs possunt ab inimicis deprehendi. Possunt etiam sic figurari corpora, vt species & influentiæ venenosæ & infectiuæ ducerentur quò vellet homo: nam sic Aristot. fertur docuisse Alexandrum. Quo documento venenum basilisci erecti super murum ciuitatis contra exercitũ deduxit in ipsam ciuitatem. Possunt etiam sic figurari perspicua, vt omnis homo ingrediens domum, videret veraciter aurum & argentum, & lapides preciosos, & quicquid homo vellet: & quicunque festinaret ad locum, nihil inueniret. Sed de sublimioribus potestatib. figurandi est, quòd ducantur & congregentur radij per varias fractiones & reflexiones, in omni distãtia qua volumus, quatenus comburatur quicquid sit obiectum: nam hoc testantur perspicua comburentia antè & retrò, sicut autores certi docent in his libris. Et maius omnium figurationum & rerum figuratarum est, vt cœlestia describerentur secundùm suas longitudines & latitudines in figura corporali, qua mouentur corporaliter motu diurno, & hæc valerent regnum vnum homini sapienti. Hæc igitur sufficiant pro exemplis figurationum, quamuis multa alia miranda proponi possent in medium.

His verò sunt quædam annexa sine figurationibus; nam in omni distantia qua volumus, possumus artificialiter componere ignem comburentem ex sale petræ & alijs. Item ex oleo petroleo rubeo & alijs. Item ex ambra & naphtha, & petroleo albo, & similibus: secundũ quod Plinius dicit in libro 2. In ciuitate quadam se defendisse contra exercitum Romanum: nam per multa proiecta combussit militem armatum, his vicinus est ignis Græcus & multa comburentia. Præterea possunt fieri lumina perpetua, & balnea ardentia sine fine. Nam multa cognouimus, quæ non comburuntur, sed purificantur. Præter verò hæc sunt alia stupenda naturæ. Nam soni velut tonitrui possunt fieri in aëre, imò maiori horrore, quàm illa quæ fiunt per naturam: nam modica materia adaptata ad quantitatem vnius

pollicis, sonum facit horribilem, & corruscationem ostendit vehementem: & hoc fit cum multis modis, quibus omnis ciuitas & exercitus destruatur ad modũ artificis Gedeonis, qui lagunculis fractis & lampadibus, igne saliente cum fragore ineffabili, Madianitarum destruxit exercitum cum trecentis hominibus. Mira sunt hæc, si quis sciret vti ad plenum in debita quantitate & materia. De alio verò genere multa miranda propono, quæ licet multam vtilitatem non habeant, tamen spectaculum ineffabile sapientiæ, & possunt applicari ad probationem omnium occultorum, quibus vulgus inexpertum contradicit, & sunt similia attractioni ferri per adamantem: nam quis crederet huiusmodi attractionem nisi videret? & multa miracula naturæ sunt in hac ferri attractione, quæ non sciuntur à vulgo, sicut experientia docet solicitum. Etiam plura sunt hæc & maiora. Nam similiter est per lapidem auri & argenti, attractio omnium metallorum. Item lapis currit ad acetum: & plantæ ad inuicem, & partes animalium diuisæ localiter motu naturali concurrunt: & posteaquam huiusmodi perspexi, nihil mihi difficile est ad credendum, quando bene considero sic nec in diuinis nec in humanis. Sed maiora his sunt: nam tota potestas mathematicæ non ponit nisi instrumentum superficiei, iuxta artificium Ptolomæi in 8. Almagesti, in quo omnia quæ sunt in cœlo, suis longitudinibus & latitudinibus essent descripta veraciter. Quòd autem mouerentur naturaliter motu diurno, non est in mathematici potestate. Experimentator tamen fidelis & magnificus anhelat, vt ex tali materia fieret & tali artificio. Quòd naturaliter cœli motu diurno mouerētur, quod videtur sibi possibile, quoniam multa motu cœlestium deferuntur vt cometæ, & mare in fluxu, & alia in toto, vel in partibus suis: nam tunc omnia instrumenta Astrologiæ cessarent, tàm sapientialia, quàm vulgata, nec thesaurus vnius regis posset vix comparari. Et licet non quantum ad miraculum: tamen quantum ad vtilitatem publ. & priuatam, maiora possunt fieri: scilicet vt auri copia & argenti deducatur in medium quantũ placet homini, & non tamen secundùm naturæ possibilitatem

litatem, sed secundùm artis complementum, cùm sint decem & septem modi auri, octo scilicet à mixtione argenti cum auro. Et primus modus fit ex partibus auri cum aliquibus partibus argenti, vsque ad vigesimum secundum gradum auri pertingatur, cum vno argenti semper vnum gradum auri augmentando, & totidem sunt ex admixtione æris cũ auro. Ita vt vltimus modus sit ex viginti quatuor gradibus auri puri sine admixtione alterius metalli: & non potest natura vlteriùs procedere, sicut experientia docet. Sed ars potest augmentare aurum in partibus puritatis vsque in multum, similiter aurum complere sine fraude. Sed præcedentibus maius est, quòd anima rationalis cogi non potest, tamen efficaciter disponi, & induci & excitari potest, vt gratis velit suos mores mutare, & affectiones, & voluntates secundùm arbitrium alterius, non solùm singularis persona, sed totus exercitus ciuitatis, & totus populus regionis, & huiusmodi experientiam Arist. docet in lib. Secret. tàm de regione quàm de exercitu & persona singulari. Et in his ferè est finis naturæ & artis. Sed vltimus gradus in quem potest artis complementum cum omni naturæ potestate, est prolongatio vitæ vsque in magnum tempus, quòd autem hoc sit possibile, multa experimenta docuerunt. Nam Plinius recitat, militem strenuum corpore & animo, vltra ætatem hominis consuetam durasse in sua probitate, cui cùm Octauianus Augustus diceret quid fecisset, vt diu sic viueret: respondit in ænigmate, quòd oleum posuit exteriùs, & mulsum interiùs. Sed postea multa contigerunt. Nam rusticus fodiens in campis, cum aratro vas aureum cum nobili liquore adinuenit, existimans rorem cœli, lauit faciem, & bibit, & spiritu, & corpore, & bonitate sapientiæ renouatus est, de bubulco factus est baiulus regis Siciliæ, quod accidit tẽpore regis Osti: & probatum est testimonio literarum papalium, quòd Almanicus captiuatus inter Saracenos recepit medicinam, qua vsque ad quingentos annos vitam suam prolongauit. Nam Rex qui ipsum habuerat captiuum, recepit regis Magi nuncios cum hac medicina. Sed quia eam suspectam habuerat, voluit probare in captiuo,

quod fuerat ei delatum. Ac domina de Tormery in Britannia maiori, quærens ceruam albam, vnguentũ comperit quo custos nemoris se perunxerat in toto corpore, præterquam in plantis: vixit trecentis annis sine corruptione, exceptis pedum dolorib. & passionibus. Et plures experti sumus nostris temporibus, quòd homines rurales sine consilio medicorum vixerunt centum sexaginta annis, vel circiter. Hæc etiã confirmantur per opera animaliũ, vt cerui, & aquilæ, & serpentis, & multorum quæ per virtutem herbarum & lapidum suam renouant iuuentutem: & ideo sapientes dederunt se ad huiusmodi secretum, excitati exemplis brutorum, existimantes quòd possibile est homini, quod brutis animantibus est cõcessum. Propter quod Artephius in sua sapientia secretorum, vires animalium, & lapidum, & cæterorum serutans ob secreta naturæ scienda, & maximè propter vitæ longitudinẽ gloriatur se vixisse mille & 25. annis. Et possibilitas prolongationis vitæ confirmatur per hoc, quòd anima est naturaliter immortalis, & potens non mori: ac etiam post peccatum potuit viuere circiter mille annos, & deinceps paulatim abbreuiata est vitæ longitudo. Ergo oportet quòd huiusmodi abbreuiatio sit accidentalis, quare poterit in toto vel in parte prolongari. Sed si velimus causam accidentalem huiusmodi corruptionis inuestigare, inueniemus quòd non est à cœlo, neque ab alio, quàm defectu regiminis sanitatis. Nam in hoc nostro tempore patres corrupti sunt, & ex hoc generant filios corruptæ complexionis & compositionis, & filij eorum eadem de causa se corrumpunt, & descendit corruptio à patribus in filios, donec inualescat continuè abbreuiatio vitæ, sicut est dies ista: nõ tamen propter hoc sequitur, quòd abbreuiabitur semper: quia tempus in humanis positum est, vt in pluribus viuant homines 70. annis, & amplius est eorum labor & dolor. Remedium verò esset contra corruptionem propriam cuiuslibet, si quilibet exerceret regimen completum sanitatis, à iuuentute, quod consistit in his, quæ sunt cibus & potus, somnus & vigilia, motus & quies, euacuatio, cõstrictio, aër, passio animi. Nam si quis hoc regimen obseruaret à natiuitate,

tate, viueret quantum natura assumpta à parentibus permitteret, & duceretur ad vltimum terminum istius naturæ lapsæ ab originali iustitia: quem tamen præterire non posset: quia hoc regimen nō habet remedium contra corruptionem antiquam parētum. Sed impossibile est, quòd homo sic regatur in omnibus mediocritate istorum, sicut exigit regimen sanitatis: & ideò oportet, quòd abbreuiatio vitæ contingat ex causa, non solùm ex corruptione parentum. Ars verò medicinæ determinat hoc regimen sufficienter. Sed nec diues, nec pauper, nec sapiens, nec insipiens, nec ipsi Medici, quantumcunque perfecti, possunt hoc regimen in se, nec in aliis perficere vtraque cuilibet. Sed natura non deficit in necessariis, nec ars completa: imò valet irrumpere contra accidentales passiones, vt in parte, vel in toto deleantur. Et in principio, quando incœperat ætas hominum declinare, facile fuisset remedium: sed à sex millibus annis & plus, difficile est remedium apponere. Sapientes tamen moti considerationibus prædictis, nisi sunt vias excogitare, non solùm contra defectum proprium regiminis cuiuslibet, sed contra corruptionem parentum, non quòd reducatur homo ad vitam Adæ, vel Artephij, propter corruptionem inualescentem: sed vt centenarium annorum, vel plures in vita prolongentur, vltra communem ætatem hominum nunc viuentium: quatenus passiones senectutis retardarentur. & cùm non possunt prohiberi mitigarentur, vt vltra æstimationem humanam vita prolongetur vtiliter: semper tamen citra vltimum terminum. Nā vnus terminus naturæ est, qui in primis hominibus positus est post peccatum, & alius est terminus cuiuslibet ex propria parentum corruptione. Vltra istos ambos non cōtingit transire, sed bene terminum propriæ corruptionis, nec tamen vsque ad terminum primum. Credo quòd quantūcunq; sapiens his temporibus possit attingere, licet possibilis sit, & aptitudo naturæ humanæ, secundùm quod fuit in primis hominibus. nec mirum, cùm aptitudo ista se extendit ad immortalitatem, sicut ante peccatum fuit, & erit post resurrectionem. Sed si tu dicas, quòd nec Aristoteles, nec Plato, nec

Hippocrates, nec Galenus, ad huiusmodi prolongationem peruenerunt. Respondeo tibi, quod nec ad multas virtutes mediocres, quæ postea scitæ sunt per alios studiosos: & ideo hæc maxima potuerunt ignorare: quanquam ad hoc laborauerunt. Sed nimis in aliis se ocupauerunt, & citius perducti sunt ad senectutem, consumentes vitam in peioribus & vulgatis, quamuis secreta multa perceperint. Scimus enim, quòd Aristoteles dicit in Prædicamentis: Quòd quadratura circuli scibilis est, nondum tamen scita. Et sic fatetur se, & omnes vsque ad tempus suum ignorasse. Sed nos scimus his diebus quòd scitur veritas, & ideò longè magis poterat Aristoteles vlteriora naturæ secreta ignorare. Multa etiam modò ignorant sapientes, quæ vulgus studentium sciet in temporibus futuris. vnde hæc obiectio vana est per omnem modum.

Enumeratis quibusdam circa naturæ & artis potestatē, vt ex paucis multa colligamus, ex partibus tota, ex particularibus vniuersalia, quatenus videamus quòd non est necesse nobis aspirare ad magicam, cùm natura & ars sufficiant. Volo modò singularia per ordinem prosequi, & causas & modum dare in particulari. Sed considero, quòd in pellibus caprarū & ouium non traduntur secreta naturæ, vt à quolibet intelligantur, sicut vult Socrates & Aristoteles. Ipsemet enim dicit in libro Secretorum, quòd esset fractor sigilli cœlestis, qui communicaret secreta naturæ & artis, adiungens, quòd multa mala sequuntur eum, qui reuelat secreta. Cæterùm in lib. Noctium Atticarum de collatione sapientum, quod stultum est asino præbere lactucas, cùm ei sufficiant cardui: atque in lib. Lapidum scribitur, quòd rerum minuit maiestatem, qui diuulgat mystica, nec manent secreta, quorum turba fit conscia. Ex diuisione enim probabili vulgi dicendi oppositum contra sapientes: nam quod videtur omnibus, est verum: & quod sapiētibus similiter, & maximè notis. Ergo quod pluribus, hoc est vulgo in quantum huiusmodi videtur. oportet quòd sit falsum. De vulgo loquor, quod cōtra sapientes distinguitur in hac dictione. Nam in communibus conceptionibus animi concordat cum sapienti-

pientibus, sed in propriis & principiis & conclusionibus artium & scientiarum discordat, laborantes circa apparentias in sophismatibus, subtilitatibus, & de quibus sapientes non curant. In propriis igitur vel secretis vulgus errat, & sic diuiditur contra sapiētes, sed in communibus sub lege omnium continetur, & cum sapientibus concordat. Communia verò pauci sunt valoris, nec propriè sequenda, sed propter particularia & propria. Sed causa huius latentiæ fuit apud omnes sapientes, quia vulgus deridet & negligit secreta sapientiæ, & nescit vti rebus dignissimis: atque si aliquod magnificum in eius notitiam cadat, à fortuna illud per accidēs suscipit, & eo abutitur in damnum multipliciter personarum atque communitatis: & ideò insanus est, qui aliquod secretum scribit, nisi à vulgo celetur, & vix à studiosis & sapientibus possit intelligi. Sic currit vita sapientum à principio, & multis modis occultauerūt à vulgo sapientiæ secreta. Nam alij characteres & carmina occultauerunt: multi verò alij per ænigmata & figuratiua, vt Aristot. dicit in lib. Secretorum: O Alexander, volo tibi ostendere secretorum maximū, & diuina prouidentia iuuet te ad celandum arcanum, & perficiendum propositum artis illius lapidis, qui non est lapis, & est in quolibet homine, & in quolibet loco, & in quolibet tempore; & vocatur omnium Philosophorum terminus, & inueniuntur in multis libris & scientiis, innumerabilia talibus sermonibus obscurata, vt nemo intelligat sine doctore aliquo. Tertiò occultauerunt per modos scribendi: scilicet per consonantes tantùm, vt nemo sciat legere, nisi sciat significata dictionum, sicut Hebræi, & Chaldæi, & Syrij, & Arabes scribunt: sed & Græci. & ideò est magna occultatio apud eos, & maximè apud Hebræos: quoniam Aristot. dicit in libro memorato, quòd Deus dederit eis omnem sapientiam antequam fuerint Philosophi: & ab Hebræis omnes nationes habuerunt Philosophiæ principium. Et Albumasar in libro Introductorij maioris, & alij Philosophi, & Iosephus octauo Antiquitatum libro hoc manifestè docet. Quartò, accidit occultatio per mixtionem literarum diuersis generib. Nam sic Ethicus: Astronomus

suam sapientiam occultat, ex eo, quòd literis Hebræis, Græcis & Latinis eam conscripsit in eadem serie scripturæ. Quintò, occultauerunt per alias literas, quæ fiunt apud gentem suam: videlicet apud alias nationes: sed fingunt eas pro sua voluntate, & hoc est maximum impedimentum, quo vsus est Artephius in libro suo de Secretis naturæ. Sextò, fiunt non figuræ literarum, sed aliæ figuræ geomanticæ, quæ secundùm diuersitatem punctorum & notarum, habent literarum potestatem, & istis similiter vsus est Artephius in sua scientia. Septimò, est maius artificium occultandi, quod datur in arte notoria, quæ est ars notandi & scribendi ea breuitate, qua volumus; velocitate, qua desideramus: & sic multa secreta scripta sunt in libris Latinorum. Necessarium verò existimaui, has occultationes tãgere: quia forsan propter secretorum magnitudinem aliquibus his vtar modis, vt sic saltem te iuuem vt possum.

Dico igitur tibi, quòd volo ordinatè, quæ superiùs narraui, exponere: & ideò volo ouum Philosophorum dissoluere, & partes Philosophici hominis inuestigare: nam hoc est initium ad alia. Sal igitur diligenter aquis attere, & aliis aquis attritis purifica, & variis contritionibus cum salibus confrica, & pluribus assationibus concrema, vt fiat terra pura liberata ab aliis elementis, quam tibi pro meæ longitudinis statura dignam duco. intellige si potes: quia proculdubiò erit compositum ex elementis: & ideò erit pars lapidis, qui non est lapis, & est in quolibet homine, & in quolibet tempore anni reperies hoc in suo loco: deinde oleum ad modum ceroti & casei viscosi accipias primo ictu insecabile, cui tota virtus ignea diuidatur, & separetur per dissolutionem (dissoluitur autem in aqua acuta temperatæ acuitatis, cum igne leui) & decoquatur, quatenus separetur sua pinguedo, sicut pinguedo in carnibus, per distillationem, vt non egrediatur aliquid de vnctuositate, & virtus nigra, in qua vrina distillatur, & pòst in aceto decoquatur, donec in prunam (quod est de causa adustionis) desiccetur, & virtus nigra habeatur. Sed si non curetur de illa, iterum fiat: euigila, & attende. Nam sermo difficilis est: oleum verò dissoluit, & in aquis acutis, &

in oleo

in oleo communi, quod expressius operatur, vel in oleo acuto amygdalorum super ignem: ita vt oleum separetur, & remaneat spiritus occultatus, & in partibus animalium, & sulphure, & arsenico. Nam lapides (in quibus oleum humiditatis superfluæ) terminum habent humorum suorum: partim quòd non est vehemens vnio, cùm posset vnum ab alio dissolui, propter naturam aquæ, quæ subest liquefactioni in spiritu, quæ media inter partes suas & oleum. facta igitur dissolutione, remanebit nobis humiditas in spiritu pura, vt vehementer permixta partibus siccis, quæ mouentur in ea: tamen resolueret eam ignis, qui vocatur à Philosophis Sulphur fusile. Aliquando oleum, aliquando humor aëreus, aliquando substantia coniunctiua, quam ignis non separat, aliquando camphora, & dilue: istud est Ouum Philosophorum, vel magis terminus & finis oui. Et hoc, quod peruenit ad nos de oleis istis, sed inter sinapica reputatur, qui ab aqua vel oleo, in quo purgetur, separetur. Præterea corrumpitur oleum, vt scis, terendo ipsum cum rebus desiccantibus, sicut sunt sal, atramentum, & assando. Tamen passio fit à contrario, & posteà sublimatur, donec ab oleogineitate sua priuetur, & aqua est sicut sulphur, vel arsenicum, in mineralibus præparatis potest, sicut & ipsa. Melius est tamen vt decoquatur in aquis temperatis in acuitate, donec purgetur, vel dealbetur. Alia verò salutaris concoctio fit in igne sicco, vel humido, & iteretur distillatio, vt dextrum boni te recipiat sufficiēter, donec rectificetur: rectificationis cuius, nouissima signa sunt cādor & crystallina serenitas: & cum cætera nigrescant ab igne, hoc albescit, mundatur, serenitate nitescit, & splendore mirabili. Ex aqua & terra sua argentum viuum generatur: quia est sicut argentum viuum in mineralibus: & quando incanduit hoc modo materia, congelatur. lapis verò aëris (qui non est lapis) ponitur in pyramide loco calido, vel (si vis) in ventre equi, vel bouis, in febrem acutam mutatur. Nam de hac in 10. & de hoc in 21. quando procedit, vt feces oleorū dissoluantur in aqua sua, antequam separetur, & multotiens iteretur dissolutio & distillatio, donec rectificetur. Et hic est finis

Yy 2

huius intentionis. Scias verò, quòd cùm consumaueris, oportet te incipere.

Aliud verò secretum volo tibi occultare. Nam argentum viuum præpara, mortificando ipsum cum vapore stagni pro margaritis, & cum vapore plumbi pro Ibero lapide: deinde teratur cum rebus dessiccantibus, & atramentis, & huiusmodi (vt dictum est) & assetur: deinde sublimetur. si ad vnionem 10 si ad rubedinē 21. donec in eo humiditas corrumpatur. Nec est possibile quòd humiditas eius separetur propter vaporem, sicut oleum antedictum: quia vehementer est permixta partibus suis siceis, nec terminum constituit, sicut dictum est in metallis priùs dictis. in hoc capitulo decipieris, nisi significata verborum intelligas.

Tempus est tertium inuolui capitulum vt clauem operis, quod quæris, intelligas. Corpus verò calcinatum quandoque apponitur, & hoc vt humor in eo corrumpatur per salem, & sal armoniacum & acetum, & quandoque cibatur argento viuo, & sublimatur ab eis donec remaneat puluis. Sunt igitur claues artis congelatio, resolutio, inceratio, proiectio, & hic est finis atq; principium. Sed purificatio, destillatio, separatio, sublimatio, calcinatio, inquisitio cooperantur, & tunc potes requiescere.

Transactis annis Arabum sexcentis & duobus, rogasti me de quibusdam secretis. Accipe igitur lapidem, & calcina assatione leui, & contritione forti: sine tamen rebus acutis. Sed in fine parum cōmisce de aqua dulci, & medicinam laxatiuam compone de septem rebus, si vis, vel de sex, vel de quinque, vel quot vis: sed quiescit animus meus in duabus, quarū melior erit in sex, quàm altera proportione, vel iteriter, sicut potest te docere experientia: resolue tamen aurum ad ignem, & melius cola. Sed si mihi credis, accipias rem vnam, hoc est, secretum secretorum naturæ, potens mirabilia. Mixto igitur ex duobus, aut ex pluribus, aut phœnice (quod est animal singulare) ad ignem, & incorpora per fortem motum: cui si liquor calidus quater, vel quinquies adhibeatur, habebis vltimū propositum. Sed posteà cœlestis natura debilitatur, si aquā infundas calidam ter,

vel quater. Diuide igitur debile à forti in vasis diuersis, si mihi credis: euacuato igitur quod bonum est. Item adhibe puluerem, & aquā, quæ remansit, diligenter exprime: nam pro certo partes pulueris deducet non corporatas, & ideò illam aquam per se collige: quia puluis exiccatus ab ea, habet vim medicinę in corpore laxatiuo. Fac igitur vt priùs, donec forte à debili distinguas, & ter vel quater, vel quinquies, vel plus puluerem adhibeas, & semper vno modo facias. Et si cum aqua calida operari non poteris, facies violentiam Si autem propter acuitatem & mollitiem medicinæ frangatur, puluere apposito, appone cautè plus de auro & molli. Si verò propter abundantiam pulueris, appone plus de medicina. Si verò propter fortitudinem aquæ, rigua cum pistello, & congrega materiam vt potes, & aquam separa paulatim, & redibit ad statum, quam aquam exsiccabis: nam continet puluerem, & aquam medicinæ, quæ sunt incorporanda sicut puluis. Non dormias hic: quia valdè vtile, & magnum continetur secretum. Si verò partes virgulti combusti, aut salicis, & multarum rerum scires aptè ordinare, vnionem naturaliter seruabunt, & hoc non tradas obliuioni, quia valet ad multa. Trinitatem verò cum vnione liquefacta miscebis, & exurgent (vt credo) simile lapidi Ibero, & proculdubiò mortificatum est per vaporem plumbi, inuenies plumbum, si exprimas à mortuo, & mortuum sepelies in clibano per surcula. Tene hoc secretum: nam nullius est vtilitatis, & idem facias cum vapore Margaritæ, vel lapide Tagi, & sepelies mortuum tamen, vt dixi.

Annis Arabum videlicet transactis, petitioni tuæ respondeo in hunc modum: Oportet te habere medicinam, quæ dissoluit in liquefacto, & inungatur in eo, & penetret in termino 2. eius, & permisceatur cum eo, & non sit seruus fugitiuus, & transmutet ipsum: radice verò spiritus permisceatur, & per calcem metalli figatur. Aestimatur autem, quòd fixio præparat, quandò corpus & spiritus in loco suo ponuntur, & sublimantur: & totiēs fiat, vt corpus fiat spiritus, & spiritus fiat corpus. Accipiatis igitur de ossibus Adę, & de calce sub eodem

pondere, & sunt sex ad lapidem petralem, & quinque ad lapidem vnionis, & terantur simul cum aqua vitæ, cuius proprium est dissoluere omnes res alias, & quòd in ea dissoluatur & assetur, & signum incerationis est, quòd medicina liquescat super ferrum valdè ignitum: deinde ponatur in eadem aqua loco humido, aut suspendatur in vapore aquarum valdè calidarum, & liquidarum: deinde congeletur ad Solem: demùm accipies salem petræ, & argentum viuũ conuertes in plumbum, & iterum plumbum eo lauabis, & mundificabis, vt sit proxima argento: & tunc operare vt priùs. Item potabis totum sic. Sed tamen salis petræ LVRV VO. PO VIR CAN vtriet sulphuris, & sic facies tonitruum & coruscationem: sic facies artificium. videas tamen vtrum loquor in ænigmate, vel secundùm veritatem. Et aliqui existimauerunt aliter: nam dictum est mihi, quòd debeas omnia resoluere ad materiam, de qua habebis ab Aristotele in locis vulgatis & famosis, propter quod taceo. Et cùm illa habueris, tunc habebis plura simplicia & æqualia, & hoc facies per tres contrarias, & varias operationes, quas priùs vocaui, Claues artis: & Aristoteles dicit, quòd æqualitas potentiarum concludit actionem & passionem corporum. Et hæc dicit Auerrois, reprobando Galenum. & hæc existimatur simplicior medicina, quæ reperiri potest, & purior, & quæ valet contra febres & passiones animi & corporum, vilior quæcunque. Hæc qui rescribit, habebit clauem, quæ aperit, & nemo claudit: & cùm clauserit, nemo aperit.

Finis libelli Fratris ROGERII BACHONIS, *ordinis Minorum Angli, de Mirabili potestate artis & naturæ.*

OPVSCVLORVM ARTIS CHYMICAE FINIS.

IN.

IN SECVNDVM TOMVM OPVSCVLORVM ALCHIMIAE, INDEX.

iteratio

lapidis.

M.

mixtio-

septi-

INDICIS IN II. TOMVM OPVSCVLORVM ALCHIMIÆ FINIS.

